PROGRAM DE GUVERNARE 2021 - 2024

COALIȚIA PENTRU REZILIENȚĂ, DEZVOLTARE ȘI PROSPERITATE

PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL

PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT

UNIUNEA DEMOCRATĂ MAGHIARĂ DIN ROMÂNIA

CUPRINS

Obiectivele Programului de Guvernare 2021 – 2024 3

1. MINISTERUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE ŞI ADMINISTRAŢIEI.. 8
2. MINISTERUL FINANŢELOR..... 24
3. MINISTERUL TRANSPORTURILOR ŞI INFRASTRUCTURII..... 37
4. MINISTERUL INVESTIŢIILOR ŞI PROIECTELOR EUROPENE..... 56
5. MINISTERUL ECONOMIEI..... 68
6. MINISTERUL ANTREPRENORIATULUI ŞI TURISMULUI..... 75
7. MINISTERUL ENERGIEI..... 88
8. MINISTERUL AGRICULTURII ŞI DEZVOLTĂRII RURALE..... 108
9. MINISTERUL SĂNĂTĂŢII 116
10. MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ŞI PĂDURILOR..... 126
11. MINISTERUL EDUCAŢIEI..... 140
12. MINISTERUL MUNCII ŞI SOLIDARITĂŢII SOCIALE..... 159
13. MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI ŞI EGALITĂŢII DE ŞANSE..... 173
14. MINISTERUL CULTURII..... 179
15. MINISTERUL CERCETĂRII, INOVĂRII ŞI DIGITALIZĂRII..... 190
16. MINISTERUL SPORTULUI..... 207
17. MINISTERUL JUSTIŢIEI..... 215
18. MINISTERUL AFACERILOR INTERNE..... 226
19. MINISTERUL APĂRĂRII NAŢIONALE..... 234
20. MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE..... 242
21. MINORITĂŢI NAŢIONALE..... 267

Obiectivele Programului de Guvernare 2021 – 2024

Programul nostru ţinteşte spre construcţia unei societăţi coezive, care să beneficieze de îmbunătăţirea sistemului de educaţie şi sănătate, de reducerea inegalităţilor dintre bărbaţi şi femei, dintre mediul urban şi rural, care să conducă la promovarea unei societăţi deschise, în care cetăţenii se pot simţi apreciaţi şi sprijiniţi. Ne dorim stabilirea unor standarde durabile de calitate şi de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile şi dezvoltarea unui sistem naţional de indicatori de incluziune socială prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenţei sociale în regim digitalizat care să ţină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori.

Conectarea prin infrastructură a regiunilor istorice prin continuarea investiţiilor în construcţia de autostrăzi, căi ferate şi mijloace de transport intermodal până în 2024, echilibrarea geografică a infrastructurii, refacerea căilor de rulare pe calea ferată, întărirea poziţiei economice şi strategice a portului Constanţa – sunt doar principalele deziderate. Asigurarea conectivităţii şi a accesibilităţii la principalele coridoare de transport care să conducă la îmbunătăţirea legăturilor între principalii poli economici de creştere va constitui principalul obiectiv al politicilor de transport.

Dezvoltarea echilibrată şi coezivă a României, astfel încât nicio regiune să nu rămână în urmă din punct de vedere al dezvoltării infrastructurii de transport - reprezintă prioritatea Programului de Guvernare 2021 – 2024, fiind considerată un vector în ceea ce priveşte creşterea nivelului de trai, a veniturilor oamenilor şi pentru stimularea investiţiilor.

Coaliţia noii guvernări a fost structurată în temeiul următoarelor principii deosebit de necesare în combaterea şi atenuarea efectelor crizei actuale, dar mai ales în susţinerea dezvoltării şi evoluţiei României: reziliencă, sustenabilitate, transparenţă, echitate şi eficienţă.

O constituţie devine puternică atunci când se bucură de stabilitate în timp. Legea fundamentală trebuie înţeleasă, respectată şi apărată, iar atunci când un autentic moment constituţional va apărea şi exclusiv în scopul consolidării democraţiei în România, Guvernul va susţine o reformă constituţională pentru a permite o reală apropiere între stat şi cetăţean, precum şi creşterea gradului de protecţie a drepturilor şi libertăţilor în acord cu jurisprudenţa CEDO.

Noua coaliţie susţine promovarea principiului de guvernare participativă, prin implicarea mai activă a societăţii civile, patronale, sindicate, biserică şi alţi actori sociali. Susţine, de asemenea, crearea şi menţinerea unui climat favorabil pentru mediul de afaceri. Dezvoltă un program echitabil privind accesul neîngrădit şi neîntrerupt la serviciile medicale, în acord cu nevoile pacienţilor afectaţi de pandemie şi cu personalul medical implicat în acest proces.

În acelaşi timp, principiul noii guvernări are în vedere acoperierea necesităţii de predictibilitate şi de a crea reziliencă pentru viitor pentru mediul economic şi social, având în vedere provocările cu care ne-am confruntat în ultima perioadă.

Modernizarea sistemului de învăţământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învăţare la folosirea tehnologiilor informaţionale şi creşterea calităţii actului educaţional, precum şi organizarea învăţământului profesional şi tehnic în campusuri special amenajate şi dotate, asociate cu pregătirea superioară a personalului didactic bine calificat şi elaborarea de

curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri sunt ținte importante rezultate din Programul „România educată". La fel de importante vor fi țintele reducerii ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional, crearea unui învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu.

Vom promova o industrie cu impact minim asupra mediului pentru atenuarea schimbărilor climatice, adresând provocări precum reducerea emisiilor industriale de gaze cu efect de seră, eficiența energetică și a utilizării resurselor prin tehnologii mai curate, abordări industriale ecologice și programe de sensibilizare sporită privind mediul. În concordanță cu noua strategie de politică industrială revizuită a UE61, se impune susținerea consolidării lanțurilor de valoare și implementarea celor mai performante tehnologii, promovarea economiei circulare, a competitivității, încurajarea comerțului industrial și dezvoltarea sectorului privat, agroindustriilor și energiilor regenerabile.

De asemenea, vom promova reducerea polarizării sociale prin asigurarea creșterii constante, pe bază anuală, a veniturilor mici, alocațiilor pentru copii, tineri, vârstnici și persoane cu dizabilități, pensiilor, ajutoarelor sociale pentru alte grupuri vulnerabile sau defavorizate într-un cuantum superior celui mediu pe economie. Vom asigura sprijinirea dezvoltării activităților economice productive în mediul rural, pe lângă cele agricole, prin încurajarea antreprenoriatului, asigurarea accesului la internet pentru munca de la distanță, accesul sporit la serviciile de microfinanțare.

Toate măsurile privind politicile sociale incluse în prezentul program de guvernare trebuie să se încadreze în deficitul și obiectivele asumate prin PNRR.

Obiective

La nivel programatic, se vizează implementarea reformelor asumate prin Programul Național de Redresare și Reziliență, în special îmbunătățirea capacității instituționale, guvernanța corporativă, atingerea țintele europene de decarbonizare a transportului, digitalizarea transporturilor și creșterea siguranței în domeniu. De asemenea, se va implementa Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport, ce va asigura un cadru predictibil, coerent, integrat și multimodal pentru sectorul de transport.

Pe dimensiunea de ordine și siguranță publică, Guvernul are drept obiectiv principal întărirea capacității de a acționa în interesul cetățenilor și comunităților, astfel încât să devină un furnizor de încredere în instituțiile statului.

În plan intern, este important ca eforturile să se concentreze pe creșterea gradului de siguranță și protecție a cetățeanului, pe continuarea reformelor instituționale și rezolvarea unor probleme structurale care au vulnerabilizat sistemul și l-au expus unor riscuri semnificative. Totodată, transformarea digitală a serviciilor publice oferite cetățenilor de către structurile MAI reprezintă un element cheie de modernizare și transformare instituțională.

În plan internațional, aderarea României la Spațiul Schengen reprezintă un obiectiv strategic cu implicații puternice asupra întregii arhitecturi de securitate a UE. România va avea o contribuție fundamentală la modernizarea acquis-ului Schengen, astfel încât acesta să devină mai puternic și mai rezilient, în contextul provocărilor și amenințărilor de la frontierele externe ale Uniunii Europene.

O politică externă a României-rezultat al abordării consensuale în plan intern – trebuie coerentă, predictibilă și bazată pe trei piloni fundamentali: substanțierea rolului României în

cadrul Uniunii Europene, întărirea profilului României în NATO și consolidarea Parteneriatului Strategic cu SUA.

Politica externă a României-rezultat al abordării consensuale în plan intern – trebuie să fie coerentă, predictibilă și bazată pe trei piloni fundamentali: substanțierea rolului României în cadrul Uniunii Europene, întărirea profilului României în NATO și consolidarea Parteneriatului Strategic cu SUA.

Guvernul va continua demersurile pentru aderarea României la Spațiul Schengen și pentru aderarea la Zona Euro, cu luarea în considerare a evoluțiilor la nivel UE privind reforma spațiului Schengen și a consolidării Uniunii Economice și Monetare. De asemenea, Guvernul va continua demersurile de finalizare a MCV, pe baza unor progrese reale în ce privește independența și eficiența sistemului judiciar românesc, și participarea la noul mecanism general european de evaluare privind statul de drept, aplicabil tuturor statelor membre.

Ca prioritate de prim rang a politicii externe a României, țara noastră va continua să susțină activ eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova și programul de reforme pro-democratice, în baza Parteneriatului Strategic pentru Integrarea Europeană a Republicii Moldova și având ca fundament comunitatea de limbă, istorie și cultură cu Republica Moldova, precum și viziunea spațiului comun din perspectiva integrării europene.

Operaționalizarea Mecanismului de Redresare și Reziliență și crearea cadrului instituțional și financiar de implementare a proiectelor celor 6 piloni: tranziție verde; transformare digitală; creștere economică inteligentă, sustenabilă și incluzivă; coeziune socială și teritorială; sănătate și reziliență instituțională; copii, tineri, educație și competențe.

Green Deal - ca vehicul predilect pentru reformarea și relansarea proiectului european. Interesul României este de a corela resursele dedicate tranziției verzi cu cele alocate relansării post-criză.

Realizarea unei economii reziliente prin corectarea dezechilibrelor economice interne și externe și susținerea unui nou model de dezvoltare sustenabilă, pe dezvoltarea capitalului uman, investiții, stimularea și dezvoltarea capitalului, creșterea competitivității companiilor românești și transformarea digitală a economiei și administrației, eficientizarea cheltuielilor statului și combaterea sărăciei.

Reindustrializarea României prin crearea unor ecosisteme industriale și a unei rețele de hub-uri industriale și promovarea de tehnologii digitale, tehnici moderne de producție, materiale noi și dezvoltarea economiei circulare.

Finalizarea procesului de retrocedare a proprietății private și simplificarea procedurilor de acordare a despăgubirilor pentru imobilele care nu mai pot fi restituite în natură.

Reziliența sistemului de sănătate prin acces sigur la servicii medicale de bună calitate, pentru fiecare cetățean, rețea națională de centre medicale comunitare, asigurarea personalului medical necesar în mediul rural și în zone defavorizate, acces mai bun, în mediul rural și în zonele defavorizate, la medicamente, inclusiv la cele compensate și gratuite, rețea de centre de asistență medicală ambulatorie de specialitate. Se va prioritiza accesul neîngrădit la medicamente esențiale, compensarea/ gratuitatea medicamentelor din programele naționale și a vaccinurilor, reevaluarea politicii medicamentului și încurajarea producției autohtone de produse farmaceutice.

O nouă politică energetică națională este necesară în contextul european recent. Asigurarea securității energetice reprezintă obiectivul esențial al noii politici energetice, în

acord cu contextul european al unei viitoare piețe integrate. Se va asigura tranziția verde și digitalizarea sectorului energetic prin promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile, a eficienței energetice și a tehnologiilor. Decarbonarea furnizării de energie, având în vedere ținta asumată la nivelul UE de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% față de nivelul din 1990, poate fi realizată doar prin mărirea capacităților de producție nucleare. La nivel regional, independența energetică trebuie să fie noul obiectiv strategic. În acest context, independența energetică a României devine un prim obiectiv al guvernului.

România își propune să transpună și să aplice Pactul verde european (Green Deal), strategiile, planurile și legislația acțiunilor-cheie aferente prin elaborarea și implementarea unui Pact verde pentru România, care să particularizeze obiectivele europene la realitățile și posibilitățile naționale, așa încât noul cadru de dezvoltare durabilă, justă și intruzivă să asigure o tranziție ecologică eficientă economic, suportabilă social și axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare.

Se va urmări dezvoltarea armonioasă dintre regiunile României, recuperarea decalajelor de dezvoltare între județe și creșterea calității serviciilor publice la care să aibă acces cetățenii, contribuind astfel la obiectivul de convergență cu economiile statelor mai avansate din Uniunea Europeană prin intermediul fondurilor europene, al Programului Național de Dezvoltare Locală și al celorlalte programe pe care le desfășoară. Obiectivele de bază vor fi: obiectivele de investiții programate pentru perioada următoare - extinderea rețelelor de apă și canal, modernizarea și reabilitarea drumurilor județene și locale, construirea și modernizarea unităților de învățământ, cadastrarea sistematică.

Va continua procesul de modernizare a capacității administrative a statului prin creșterea calității și accesului la serviciile publice, pregătirea și selecția resurselor umane din sectorul public competente, integre și dedicate cetățeanului, promovând etica, integritatea, prevenirea corupției și transparența. Se va realiza debirocratizarea, simplificarea administrativă, informatizarea serviciilor, standardizarea, modernizarea și reducerea suprapunerii capacității și regulilor de control ale autorităților statului. O țintă importantă este și reluarea și consolidarea procesului de descentralizare a competențelor către Administrația Publică Locală.

Modernizarea marilor sisteme publice, creșterea veniturilor, stimularea natalității și protejarea categoriilor vulnerabile social sunt cele patru direcții strategice prioritare. Elementele principale sunt modernizarea sistemului de pensii și de salarizare în sistemul public, modernizarea asistenței sociale prin investiții în infrastructură și servicii integrate, încurajarea natalității, creșterea ocupării și accelerarea proceselor de digitalizare pentru îmbunătățirea serviciilor publice. Principiul sustenabilității.

Baza de plecare pentru construcția în educație pentru perioada 2021 - 2024 este operaționalizarea și implementarea Proiectului „România Educată", acest deziderat fiind inclus în Strategia Națională de Apărare a Țării, adoptată de Parlamentul României, și asumat de Guvernul României. În fața problemelor generate de pandemie, Guvernul României va pune un accent deosebit pe pregătirea sistemului de învățământ pe următoarele cinci paliere: conectivitate generalizată, echipamente electronice pentru toți beneficiarii sistemului de educație, adecvate nivelului de învățământ, conținut digital pentru toate disciplinele și toate nivelurile, formare a tuturor cadrelor didactice pentru pedagogie digitală, platforme de evaluare dedicate și securizate.

Dezideratele urmărite din perspectiva Proiectului „România Educată" vor fi: educație de calitate pentru toți, educație individualizată – diversitate, realizarea autonomiei și gândirii critice, considerarea modelul profesorului în formarea elevului ca fiind cel mai puternic instrument pedagogic, alocarea prioritară de resurse suficiente, în mod transparent, echitabil și eficient.

În cadrul NATO, se va urmări consolidarea Parteneriatului Strategic cu SUA. Rezultatul urmărit vizează creşterea credibilităţii strategice a României, având ca fundament predictibilitatea, continuitatea şi angajamentul pe linia obiectivelor asumate la nivel aliat privind: asigurarea parametrilor stabiliţi în contextul NATO pentru finanţarea apărării, dezvoltarea capacităţii de apărare naţională şi a nivelului de reacţie, participarea la iniţiative şi proiecte aliate vizând dezvoltarea de capabilităţi aliate comune; participarea la misiuni şi operaţii NATO.

Pe baza orientărilor formulate de Strategia Naţională de Apărare a Ţării, Guvernul va concepe şi realiza proiectele de securitate şi apărare ca un tot unitar, prin consolidarea posturii de apărare şi descurajare, prin dezvoltarea unor capabilităţi de apărare robuste şi reziliente, credibile, interoperabile, flexibile şi eficiente, destinate deopotrivă descurajării unei agresiuni împotriva României şi articulării unui răspuns interinstituţional adecvat la provocările actuale şi viitoare ale mediului de securitate, inclusiv în spectrul hibrid. Astfel, sunt necesare cinci elemente esenţiale: capabilităţi de înaltă tehnologie, o resursă umană înalt educată şi foarte bine instruită, restartarea industriei de apărare autohtonă, dezvoltarea unei culturi instituţionale centrată pe cunoaştere şi inovaţie şi, nu în ultimul rând, rezilienţa naţională, inclusiv bazată pe pregătirea populaţiei, a economiei şi a teritoriului pentru apărare.

Stimularea natalității prin susținerea familiilor este o prioritate pentru guvern. Statul trebuie să-și asume un rol important în sprijinirea tinerilor, pentru ca aceștia să poată face față provocărilor financiare și sociale pe care le presupune întemeierea unei familii și creșterea copiilor, prin măsuri concrete care să ofere ajutor real familiilor și să conducă la creșterea ratei natalității.

Creșterea ponderii în PIB la 7% a investițiilor (registrul investițiilor publice - organism consultativ).

Facilitarea accesului tuturor la sănătate, reziliența sistemului de sănătate, accelerarea și încurajarea vaccinării anti-COVID 19, standarde europene de calitate a serviciilor de sănătate, gestionarea resurselor din fonduri europene pentru investiții în infrastructura de sănătate, implementarea telemedicinei.

În ceea ce privește cultura, susținerea parteneriatului stat – biserică, valorificarea patrimoniului cultural al României, prin intermediul turismului, și a valorilor tradiționale autentice.

Creșterea performanței sportive, investiții în sport și baze sportive, gestionarea carierei sportive.

Modernizarea infrastructurii școlare, stimularea și încurajarea învățământului dual.

Încurajarea capitalului românesc, schimbarea paradigmei economice – trecerea la economia de producție, promovarea tehnologiei digitale, dezvoltarea de hub-uri industriale, realizarea unei economii reziliente, dezvoltarea capitalui uman, investiții, eficientizarea cheltuielilor statului, combaterea sărăciei, managementul destinațiilor turistice, punerea în valoare a patrimoniului cultural, diversificarea serviciilor și creșterea calității în turism.

MINISTERUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI

I. DEZVOLTARE

Pe parcursul anului 2021, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației a prioritizat deschiderea tuturor șantierelor inițiate anterior, dar și pornirea de noi investiții, contribuind la protejarea companiilor românești și a locurilor de muncă. În perioada noiembrie 2019 - octombrie 2021, s-au finalizat 985 de obiective finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL). Au fost deblocate proiecte vechi de importanță națională, printre care se numără Cazinoul Constanța, spitale - cum sunt cele din Sinaia, Bălcești, Vișeu de Sus sau Rădăuți, precum și stadioane, cum erau cele de la Arcul de Triumf, Steaua sau Giulești. Au fost demarate proiecte noi în sprijinul învățământului și al culturii românești, precum reabilitarea clădirii principale a Universității București, a Academiei de Studii Economice, a Colegiului Național „Carol I" din Craiova. Un alt proiect deblocat a fost cel de cadastrare a 598 de comune, în prezent fiind deja finalizate primele UAT-uri.

Viziunea pe termen mediu

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, prin intermediul fondurilor europene, al Programului Național de Dezvoltare Locală și al celorlalte programe pe care le desfășoară, are, ca scop fundamental, dezvoltarea armonioasă dintre regiunile României, recuperarea decalajelor de dezvoltare între județe și creșterea calității serviciilor publice la care să aibă acces cetățenii, contribuind astfel la obiectivul de convergență cu economiile statelor mai avansate din Uniunea Europeană. În noul ciclu de finanțare, prin fondurile structurale europene pentru dezvoltare regională, vor fi susținute proiecte care generează valoare adăugată, prosperitate și o creștere a calității vieții în comunitățile în care vor fi implementate. Dezvoltarea infrastructurii publice din toate regiunile României va urmări reducerea disparității urban-rural și a diferențelor de dezvoltare între regiuni și în interiorul regiunilor și se va axa pe următoarele priorități:

1. Modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canal;
2. Modernizarea drumurilor județene și locale și construirea unor noi drumuri, acolo unde este necesar;
3. Modernizarea și construirea de unități de învățământ;
4. Extinderea și modernizarea rețelelor de gaze naturale;
5. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de sănătate și protecție socială;
6. Realizarea cadastrului sistematic;
7. Construirea de infrastructură sportivă;
8. Construirea de locuințe pentru tineri, specialiști în sănătate, învățământ și alte categorii socio-profesionale, prin ANL;
9. Reabilitarea monumentelor istorice, a unităților de cult și consolidarea patrimoniului cultural;
10. Reabilitarea energetică a clădirilor.

Obiective de dezvoltare urbană sustenabilă și de valorificare a resurselor de patrimoniu:

• Elaborarea, aprobarea și implementarea unor strategii locale privind gestionarea inteligentă a traficului și siguranța rutieră cu scopul de a promova transportul public în comun și de a asigura un management corespunzător al riscului de accidente rutiere;
• Consolidarea, unde este necesară, a capacității de implementare a proiectelor de investiții cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, prin promovarea parteneriatelor între autoritățile publice locale de la nivel județean cu cele de la nivel local;
• Susținerea dezvoltării urbane prin investiții specifice și reglementarea cadrului legal pentru implementarea proiectelor de mobilitate urbană, destinate dezvoltării localităților urbane, în special pentru dezvoltarea serviciilor de transport public în comun de persoane;
• Îmbunătățirea standardelor de locuit ale populației și reglementarea cadrului legal pentru implementarea proiectelor de regenerare urbană, cu finanțare din fonduri externe nerambursabile;
• Valorificarea patrimoniului cultural de interes local pentru creșterea gradului de atractivitate a localităților rurale și urbane și pentru îmbunătățirea standardelor de locuit la nivelul populației, precum și valorificarea potențialului de creștere economică a localităților rurale și urbane cu impact asupra ameliorării situației economice a acestora în situații de criză;
• Creșterea gradului de accesibilitate a populației la serviciile publice, precum și a calității serviciilor publice de interes local prestate, prin standardizare și digitalizare, inclusiv prin dotarea acestora cu echipamente IT;
• Elaborarea unui cadru normativ unitar pentru principalele categorii de servicii publice locale asigurate populației: alimentare cu apă și canalizare, transportul public în comun de călători, salubritatea stradală și menajeră, iluminatul public, modernizarea de străzi, întreținerea spațiilor verzi, prin Codul Serviciilor Publice;
• Elaborarea unui cadru normativ care să permită utilizarea tehnologiilor de fabricație aditivă în construcții.

Obiectivele de investiții programate pentru perioada următoare:

1. **Extinderea rețelelor de apă și canal**

În acest moment, sunt racordate la sistemul de apă 13,9 milioane de locuitori, iar la canalizare 10,8 de milioane locuitori – ceea ce reprezintă aproximativ 70% și 55% din locuințele din România. Prin Programul Național de Investiții „Anghel Saligny", vom sprijini toate UAT-urile în vederea dezvoltării echilibrate și a susținerii coeziunii teritoriale, fiecare solicitant având garantată o sumă minimă pentru proiecte de dezvoltare locală.
Programul Național de Investiții „Anghel Saligny" este un program multianual pentru perioada 2021-2028, în valoare de 50 de miliarde lei, finanțat de la bugetul de stat, coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și are ca obiectiv general creșterea coeziunii teritoriale prin echiparea unităților administrativ-teritoriale cu dotări tehnico-edilitare și de acces la căile de comunicație, îmbunătățirea atât a condițiilor de viață, cât și a standardelor de muncă pentru toți locuitorii României. În ultimele luni, acest program de finanțare a fost lansat cu termen de depunere pentru începutul lunii noiembrie. Conform cifrelor din data de

10 noiembrie 2021, au fost înregistrate pe platforma digitală 3.147 de unități administrativ-teritoriale, cu 7.545 de cereri finalizate.
Soluții punctuale pentru situații speciale: 200 de microstații de tratare, fose septice și sisteme de alimentare cu apă, care vor deservi toate categoriile de utilizatori.

2. **Modernizarea și reabilitarea drumurilor județene și locale**

- 40% din drumurile județene și locale vor fi modernizate, prin programele implementate de MDLPA;
- 3.000 de km de drumuri județene vor fi reabilitați;
- 10.000 km de drumuri sau străzi locale vor fi modernizate.

3. **Construirea și modernizarea unităților de învățământ**

Proiecte de construire și reabilitare, consolidare și dotare de grădinițe, școli, campusuri, cămine studențești, centre de excelență pentru copii supradotați, tabere școlare, centre universitare.
Astfel, pentru accesul în mod egal la educație al copiilor și al tinerilor și pentru asigurarea condițiilor de desfășurare a procesului educațional într-un singur schimb, vor fi realizate proiecte privind:

- 500 de creșe, grădinițe și școli, constând atât în construcții noi, cât și în reabilitări;
- 15 campusuri școlare, constând în școală, liceu, internat, teren de sport, ateliere, laboratoare, cantină ;
- 20 de cămine studențești;
- 5 centre universitare;
- 20 de tabere școlare;
- 20 de centre de excelență, informare și documentare pentru copii (construire).

Implementarea programului național de construcție de creșe, ca suport principal pentru crearea infrastructurii antepreșcolare, a creșterii natalității și a sprijinirii familiilor. Programul implementat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației este deja lansat, cu peste 200 de solicitări înregistrate din partea unităților administrativ-teritoriale, din care se află în procedură de lansare a achiziției publice un număr de 138 de obiective de investiții.

4. **Sistemul sanitar și de protecție socială**

În acest domeniu, programul nostru de guvernare prevede construirea, reabilitarea și dotarea a:

- 200 de centre medicale în mediul rural;
- 15 spitale județene – reabilitare;
- 30 de spitale municipale și orășenești – reabilitare ;
- 7 spitale, inclusiv maternități.

5. **Cadastrare sistematică**

Deși este considerat un domeniu critic în ceea ce privește gestiunea teritoriului și elaborarea politicilor de amenajare, acest domeniu a fost permanent marginalizat de acțiunea guvernamentală. De aceea, guvernul își va asuma cadastrarea sistematică a teritoriului.

În acest moment, este cadastrată o suprafață de aproximativ 40% din suprafața întregii țări, iar în perioada 2021-2024 ne propunem să ajungem la un procent de peste 65%, ceea înseamnă că vor fi cadastrate, în 4 ani, aproximativ 6 milioane de hectare în plus, din care 2 milioane de hectare din fonduri proprii ANCPI și aproximativ 4 milioane hectare din fonduri europene.
• Pentru activitatea de cadastru, în programul de guvernare ne propunem ca, până la sfârșitul anului 2023, să finalizăm cele 660 de unități administrativ-teritoriale (5,4 milioane de hectare) cuprinse în programul operațional regional Axa 11 finanțată din fonduri europene și de la bugetul de stat.

• Proiectul major „Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România", privind înregistrarea sistematică a imobilelor pentru 5.758.314 ha din 660 de UAT-uri situate în zone rurale ale României. Obiectivul asumat îl reprezintă finalizarea înregistrării sistematice în aproximativ 450 de UAT-uri rurale, cu suprafață de aproximativ 3,9 milioane ha.
• Proiectul „Informații geografice pentru mediu, schimbări climatice şi integrare UE – LAKI III" prin Programul „Mediu, Adaptare la Schimbările Climatice şi Ecosisteme (RO – Mediu)", finanțat prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014-2021, în valoare de 5.000.000 Euro, are ca obiectiv general îmbunătățirea capacității instituționale a ANCPI de a realiza și furniza informații geografice și cartografice precise și actualizate, care vor fi puse gratuit la dispoziția tuturor instituțiilor cu atribuții de monitorizare și raportare în domeniul protecției mediului, prevenirea și diminuarea efectelor riscurilor naturale, adaptarea la schimbările climatice, planificare teritorială durabilă integrată și, de asemenea, va sprijini implementarea directivelor UE referitoare la armonizarea și punerea în comun a informațiilor spațiale la nivel național și transfrontalier.

• Modificarea legislației privind restituirea proprietăților, cu instituirea unui termen de finalizare. Corelarea acestei legislații cu cea din domeniul cadastrului și a publicității imobiliare

Propunerea legislativă, ce urmează a fi formulată, vizează măsurile prin care comisiile locale și județene de fond funciar vor accelera și finaliza procesul de retrocedare a proprietăților din România. Finalizarea acestui proces este strâns legată de înregistrarea tuturor imobilelor în sistemul integrat de cadastru și carte funciară, prin lucrări de înregistrare sistematică.
De asemenea, propunem ca domeniul public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale să fie înregistrat cu celeritate, finanțarea acestor lucrări fiind posibilă din bugetul propriu al Agenției Naționale de Cadastru și de Publicitate Imobiliară.
Considerăm că este la fel de importantă și o reformă privind evaluarea de către stat a terenurilor, ca punct minimal de plecare în stabilirea cuantumului despăgubirilor acordate de către stat, în cadrul procedurilor de expropriere pentru cauză de utilitate publică.
Legislația va avea un capitol special pentru procedurile de comasare și/sau reajustare ale terenurilor, având drept scop constituirea unor noi intravilane sau extinderea celor vechi, astfel încât localitățile să poată beneficia de o proiectare urbanistică și arhitecturală modernă, după standarde de nivel european, care să permită realizarea de rețele edilitare și de transport local de tip smart city sau smart village.

Obiectivul specific: realizarea modelului digital al terenului (DTM) și al suprafeței (DSM) cu acoperire totală de 50.000 km^2, în 8 județe ale României.

• Strategia privind scanarea tramei stradale:

- culegerea datelor privind rețelele edilitare din subteran din 41 de municipii reședință de județ și București, cu un buget alocat de 65.000.000 Euro;
- culegerea datelor de suprafață pentru 41 de municipii reședință de județ și București.

6. Infrastructură sportivă

Sport de performanță:

- 5 săli polivalente (2.000-16.000 locuri);
- 8 bazine olimpice;
- 5 patinoare artificiale pentru competiții;
- 7 complexuri sportive, capacitate între 3.000 și 30.000 de locuri.

Sport de masă:

- 150 săli de sport;
- 30 bazine didactice de înot;
- 100 patinoare artificiale cu scop didactic;
- 120 baze sportive;
- 5 centre sportive de performanță pentru sporturi olimpice, constând în săli de antrenament, școală, internat, cantină, școală de antrenori, centru medical.

7. Locuințe pentru specialiști în sănătate, învățământ și alte categorii socio-profesionale

În prezent, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației derulează, prin Agenția Națională pentru Locuințe – ANL, un program care vizează construirea de locuințe cu chirie, destinate tinerilor cărora sursele de venit nu le permit achiziționarea unei locuințe și asigurarea stabilității tinerilor specialiști, prin crearea unor condiții de locuit convenabile. Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației va reorganiza structura ANL și consideră oportună creșterea numărului unor astfel de locuințe, prin construcția atât a unor noi spații pentru specialiști și tineri, cât și a unor locuințe de necesitate. În vederea reconsiderării și realizării infrastructurii intelectuale în mediul rural, vor fi avute în vedere promovarea unor noi concepte de infrastructură, cum ar fi: **Casa Dascălului**, **Casa Medicului**.

Programul de construcții de locuințe sociale derulat în baza prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996 - se propune transformarea programului din program cu finanțare anuală în program cu credite de angajament multianuale.

8. Monumente istorice, patrimoniu cultural și sedii administrative

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, prin Compania Națională de Investiții – CNI, derulează programe de reabilitare, consolidare și redare în circuitul public a unor astfel de imobile. Conservăm și promovăm identitatea națională și culturală prin

construirea a cel puțin 9 muzee și reabilitarea a cel puțin 25 de monumente istorice cu finanțare din PNRR.

9. Strategia de renovare, termoficare, de reabilitare energetică și de reabilitare a clădirilor cu risc seismic

Obiectivele Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației cuprind acțiuni prioritare în asigurarea cadrului de politici publice în domeniile:

• reducerea riscului seismic al clădirilor existente, prin elaborarea și aprobarea Strategiei Naționale de Reducere a Riscului Seismic, care se adresează tuturor tipurilor de clădiri vulnerabile (clădiri publice și private, clădiri rezidențiale și nerezidențiale), a planului de acțiuni cu obiective specifice pe termen scurt, mediu și lung (2030, 2040 și 2050), precum și revizuirea cadrului normativ și dezvoltarea unui program sistematic de monitorizare a indicatorilor și progresului în implementarea strategiei și programelor de investiții, inclusiv indicatori de program; se propune transformarea programului din program cu finanțare anuală în program cu credite de angajament multianuale.

• reducerea consumului de energie în clădiri și a emisiilor de CO_2 prin aprobarea Strategiei de Renovare pe Termen Lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale atât publice, cât și private, un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050. Strategia cuprinde o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili și stabiliți la nivel național, include etape orientative pentru anii 2030, 2040 și 2050 și specifică modul în care acestea contribuie la îndeplinirea obiectivelor Uniunii privind eficiența energetică în conformitate cu Directiva 2012/27/UE.

În vederea consolidării clădirilor se derulează următoarele programe:

• Reabilitarea a 2.200 de clădiri, investiție care va conduce la îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor românilor;

• Creșterea siguranței populației prin reabilitarea clădirilor cu risc seismic ridicat - 300 de imobile la nivel național;

• Programul de termoficare pentru 13 UAT-uri.

Beneficiile urmărite sunt: creșterea gradului de confort și a siguranței cetățeanului; scăderea cheltuielilor legate de încălzire, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

10. Creșterea gradului de acces al cetățeanului la justiție

România are nevoie de investiții în sistemul de justiție, care pot fi derulate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației , prin CNI, care are în derulare o serie de investiții la clădiri care deservesc sistemului judiciar - construire și reabilitare sedii de Parchete, Tribunale, Judecătorii, Curți de Apel, Înalta Curte de Casație și Justiție, sedii administrative pentru instituții publice, prin finalizarea a minimum 15 obiective de investiții privind instanțele de judecată, sediile de parchete sau curți de apel.

Transformarea programului cu finanțare de la bugetul național privind Planurile Urbanistice Generale în program cu finanțare multianuală.

II. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Într-un an de criză sanitară și economică, s-a reușit mobilizarea aparatului administrativ, astfel încât funcțiile statului au fost active pe toată perioada stării de urgență și a stării de alertă.

Principalele provocări ale sistemului de administrație publică au fost următoarele:

1. Cadrul legislativ determinat de legislația primară și secundară este inconsistent și de slabă calitate, cu prevederi neclare, excepții și derogări care distrug predictibilitatea regulilor.
2. Resursele umane din administrația publică nu sunt întotdeauna recrutate, promovate și evaluate pe bază de merit.
3. Administrația publică este preponderent reactivă la nevoile cetățenilor și ale mediului de afaceri.
4. Identificarea și evaluarea prevederilor legale care necesită schimbare și completare pentru aplicarea eficientă a Codului Administrativ, inclusiv cele legate de folosirea limbii minorităților naționale.

Aproape fiecare minister are un serviciu sau o direcție de simplificare sau de debirocratizare. Cu toate acestea, procesele birocratice nu au înregistrat diminuări semnificative. Această abordare este în acord cu recomandările privind Mecanismul European de Relansare și Reziliență, Comisia Europeană propunând adoptarea la nivelul fiecărui stat a unor reforme specifice care acordă prioritate digitalizării și reducerii birocrației. Astfel, fondurile alocate prin Mecanismul European vor da întâietate propunerilor care creează un efect de sinergie prin înglobarea unor măsuri specifice de reducere a birocrației, atât pentru mediul de afaceri, cât și pentru cetățeni.

Reformele în domeniul administrației publice trebuie să promoveze atât consacrarea principiului integrității și corectitudinii, cât și schimbarea culturii administrative. Pe de altă parte, reforma administrației publice locale nu trebuie să se limiteze la descentralizare, ci trebuie să presupună stabilirea unei structuri administrativ eficiente, capabilă să conducă spre eficientizarea proiectelor de anvergură de la nivel local și spre asigurarea unei autonomii locale extinse.

Reforma administrației locale constă și în următoarele puncte-cheie:

1. Elaborarea și aprobarea **Codului finanțelor publice locale** care să reunească într-un mod unitar și necontradictoriu reglementările privind: finanțele publice locale, criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale, fiscalitatea locală și procedurile fiscale locale.

2. Revizuirea **Codului administrativ** astfel încât să fie remediate disfuncționalitățile constatate în cei 2 ani de aplicare și prevederile legale care generează anomalii în administrația publică centrală și administrația publică locală. Totodată, se vor introduce reglementări pentru crearea consorțiilor administrative care să stimuleze și să dezvolte cooperarea între autoritățile administrației publice locale.

3. Elaborarea **Codului de procedură administrativă** care să stabilească regimul juridic aplicabil actelor și contractelor administrative, reguli și mecanisme pentru simplificarea procedurilor administrative, inclusiv prin soluții de e-guvernare, pentru facilitarea accesului cetățenilor la administrația publică și pentru creșterea transparenței și eficienței instituțiilor publice.
Este necesară asigurarea autonomiei financiare a autorităților publice locale, inclusiv prin punerea în aplicare a măsurilor de alocare către unități administrativ-teritoriale a procentelor stabilite de lege privind redevența pentru exploatările de suprafață. Guvernul va continua implementarea măsurilor privind alocarea unui procent semnificativ din impozitul pe venit estimat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale pentru finanțarea instituțiilor publice de spectacole din subordinea autorităților administrative publice locale.

Obiective generale

- Mecanisme de guvernare și un proces decizional care să fie eficiente, focalizate pe priorități și obiective;
- Creșterea calității și accesului la serviciile publice;
- Resursele umane din sectorul public, competente, integre și dedicate cetățeanului;
- Etică, integritate, prevenirea corupției și transparență în întreaga administrație publică;
- Transparență și acces la informații pentru toți cetățenii;
- Debirocratizarea, simplificarea administrativă, informatizarea serviciilor;
- Încurajarea implicării directe a reprezentanților societății civile și mediului privat în adoptarea și prioritizarea măsurilor de debirocratizare inițiate de către Guvern și Parlament;
- Prioritizarea măsurilor de debirocratizare, care pot fi corelate direct cu măsurile de digitalizare;
- Simplificarea și modernizarea legislației specifice unor sectoare de activitate economică;
- Standardizarea, modernizarea și reducerea suprapunerii capacității și regulilor de control ale autorităților statului;
- Crearea unor mecanisme care să limiteze creșterea viitoare a birocrației;
- Crearea unor modalități de evaluare a birocrației existente și a efectelor directe și indirecte ale acesteia asupra societății românești;
- Formarea funcționarilor publici la nivelul administrației centrale, în vederea adaptării acestora la o viziune pro-contribuabil;
- Implicarea directă a Guvernului pentru a susține debirocratizarea, standardizarea și digitalizarea birocrației la nivelul administrațiilor locale;
- Simplificarea reglementărilor pentru diverse sectoare ale mediului de afaceri și adoptarea a cât mai multor recomandări transmise de OECD în acest sens;
- Respectarea prevederilor din „Carta europeană a autonomiei locale".

Obiective specifice

Mecanisme de guvernare și proces decizional: Guvernare focalizată pe priorități și obiective

Va fi revigorat procesul de planificare strategică și vor fi definite priorități reale guvernamentale sau sectoriale, urmând a fi asigurată și atragerea resurselor financiare necesare. Vor fi implementate noi mecanisme centrale pentru managementul priorităților.

Dezvoltarea componentei de planificare bugetară în procesul de planificare strategică

Planificarea bugetară va sprijini stabilirea priorităților și bugetarea corectă a resurselor necesare. Va asigura, de asemenea, predictibilitate pentru implementarea priorităților de investiții și o măsurare mai clară și realistă a indicatorilor asumați.

Stabilirea unui mecanism de coordonare și monitorizare a investițiilor publice majore va asigura:

- faptul că investițiile propuse vor genera un impact major din punct de vedere social, economic, de mediu – pentru o dezvoltare durabilă;
- coordonarea între instituțiile implicate în realizarea investițiilor, un filtru pentru calitatea investițiilor;
- deblocarea punctelor critice apărute în implementarea investițiilor.

O structură simplă și clară a administrației centrale

Va fi demarat un proces de clarificare și de stabilire a mandatelor instituțiilor din administrația publică centrală. Se vor evita suprapunerile de competențe și vor fi clarificate atribuțiile instituțiilor așa încât acestea să fi corespunzătoare segmentului de activitate reglementat.

Flexibilizarea managementului instituțiilor publice prin încadrarea clară a instituțiilor guvernamentale pe categorii:

- instituții care au funcții cu prerogative de putere publică, organizate la nivel de ministere, autorități, unele agenții guvernamentale, consilii județene, primării etc.;
- instituții axate pe livrarea unor servicii specifice către populație de la nivel guvernamental sau teritorial;
- restructurarea administrației centrale pe baza acestor mandate, astfel încât structura acesteia să fie flexibilă.

Reluarea și consolidarea procesului de descentralizare a competențelor către administrația publică locală

Procesul de descentralizare a fost demarat odată cu eforturile României de accedere în Uniunea Europeană, ca instrument de modernizare și reformă a administrației publice, conform principiului subsidiarității, în ideea de transfer al competențelor către nivelul cel mai apropiat de nevoile cetățenilor și ale mediului privat. Însă acest proces a fost realizat parțial și într-un mod partizan, dominat de interesele politice de moment. De aceea, în viitor, procesul de descentralizare va continua simultan cu creșterea capacității administrative la nivel local. El trebuie să se fundamenteze pe o analiză reală, bazată pe colectarea și interpretarea datelor și pe un proces amplu de consultare între autoritățile publice relevante. Nicio descentralizare de sarcini nu se va face fără transferul resursei financiare aferente. Resursa financiară va trebui să fie precisă, cuantificabilă și cu caracter permanent. Acesta va avea în vedere următoarele etape:

- analiza competențelor administrației publice centrale care pot fi transferate către administrația locală, precum și capacitatea administrativă a celei din urmă de a gestiona noile competențe;

- corelarea transferului de competențe cu cel a transferului de resurse bugetare;
- predictibilitatea, transparența, stabilitatea și depolitizarea sistemului general de transferuri de la bugetul de stat, astfel încât să se asigure resurse suficiente pentru furnizarea serviciilor publice, sprijinirea dezvoltării economiei locale și creșterea autonomiei financiare locale, indiferent de culoarea politică a administrațiilor locale și a guvernului. Acest sistem va asigura că Impozitul pe Venit, prin diverse mecanisme de alocare, va finanța în integralitate administrația publică locală. Totodată, se va asigura stabilitatea acestui sistem, eliminându-se modificările anuale prin legi speciale. O atenție deosebită va fi acordată implementării programelor de finanțare a investițiilor locale de tip PNDL, astfel încât ele să fie transparente, eficiente și coordonate cu programele finanțate din fonduri UE.

Implementarea în condițiile legii a procesului de transfer al activelor abandonate sau închise în urma procesului de reorganizare-restructurare ale ministerelor, regiilor autonome, companiilor de stat și societăților cu capital integral de stat în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, cât și reglementarea juridică a patrimoniului sindical. În acest sens, este necesară operaționalizarea direcției de legislație și de reglementare în domeniul activelor statului în cadrul Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

Creșterea eficienței furnizării serviciilor publice la nivelul administrației publice locale prin stimularea unor soluții de asigurare în comun a acestora, acolo unde este cazul, pe bază voluntară.

Îmbunătățirea activității structurilor deconcentrate ale ministerelor și ale altor autorități publice centrale

Instituțiile deconcentrate reprezintă aproape o treime din administrația publică. În prezent, coordonarea acestora se realizează practic partajat de către compartimentele funcționale de resort ale ministerelor în subordinea cărora sunt organizate și de către instituția prefectului, ca reprezentant al Guvernului în teritoriu. O analiză a activității acestora arată că sunt, de cele mai multe ori, ineficiente, subdezvoltate și pasive. Multe dintre aceste structuri deconcentrate au corespondent în administrația publică locală descentralizată din subordinea consiliilor locale, județene și ale primăriilor, de exemplu în sectoare precum tineret și sport, servicii sociale sau de sănătate. De asemenea, se poate observa cum unele spitale aflate în subordinea administrației publice locale funcționează mai eficient și beneficiază de resurse superioare și finanțare mai bună. Guvernul va clarifica pe baza unei evaluări serioase mecanismele de coordonare și management al acestora, care să pună activitățile desfășurate într-o paradigmă bazată pe performanță și eficacitate.

Debirocratizare și simplificare administrativă

Criza epidemiologică prin care trecem a pus la încercare capacitatea administrației de a răspunde solicitărilor și nevoilor cetățenilor. Este mai clar ca oricând că este nevoie de un aparat administrativ modern, care să răspundă rapid și eficient nevoilor societății.

Va continua procesul de simplificare administrativă pentru reducerea poverii administrative – sunt mai bine de 10 ani de când guvernele derulează proiecte de măsurare a costurilor administrative generate de legislație pentru companii și cetățeni, fiind cheltuite zeci de milioane de euro din fonduri europene, însă, fără un proces solid, cuantificabil prin indicatori de implementare.

1. Digitalizarea, simplificarea și debirocratizarea serviciilor publice din administrație și automatizarea cât mai multor procese și interacțiuni, prin utilizarea celor mai noi tehnologii TIC de administrare a datelor. Introducerea de proceduri administrative corelate strict cu sistem de e-guvernare. Creșterea accesibilității serviciilor publice online. Introducerea „domiciliului" și „identității" electronice pentru fiecare cetățean.
2. Crearea infrastructurii naționale de registre administrative în administrația publică: crearea și administrarea unor identificatori unici, implementarea de arhitecturi TIC standardizate, realizarea și extinderea interoperabilității dintre acestea, sistematizarea și simplificarea fluxurilor de date, de interogare și a procedurilor de raportare.
3. Realizarea de sisteme informatice unitare la nivel local, care să permită interoperabilitatea sistemelor diverselor UAT-uri cu nivelul central; realizarea raportărilor Open Data conform specificațiilor unitare la nivel național.
4. Cadastrarea proprietăților statului; implementarea generalizată, la nivelul UAT, al instituțiilor publice și al operatorilor de servicii de interes economic general a instrumentelor digitale de identificare, inventariere, evaluare și stocare de tip GIS.
5. Interoperabilizarea bazelor de date local-central, reglementarea accesului reciproc la bazele de date local-central și central-local.

Resursele umane din sectorul public

1. Administrație în interesul cetățeanului și orientare către rezultate. Evaluarea pentru fiecare instituție și fiecare funcționar va fi în raport cu rezultatele obținute.

2. Implementarea unui cadru unitar de competențe la nivelul administrației o carieră mai clară. Este nevoie de un sistem instituțional și legal stabil, coerent și eficace, care să asigure un management unitar al tuturor resurselor umane care lucrează în administrația publică. Este necesară clarificarea și eficientizarea rolului și mandatului ANFP, precum și a capacității sale tehnice, astfel încât să devină o instituție aliniată la standardele de calitate din domeniu în țările UE. Va fi operaționalizat un nou cadru de competențe pentru funcția publică, reglementat de Codul Administrativ, ceea ce va conduce la definirea mixului de cunoștințe, abilități și atitudini necesare pentru ocuparea funcțiilor publice și care va susține profesionalizarea administrației publice și creșterea calității resursei umane din sectorul public. Aceasta se va reflecta în recrutarea și selecția funcționarilor publici, formarea și dezvoltarea lor, precum și în evaluarea performanțelor individuale.

3. Implementarea unui model profesionist și imparțial de recrutare în funcția publică, prin organizarea unui sistem de concursuri care să pună accentul pe competența și integritatea funcționarilor publici, precum și pe orientarea spre performanță. Acest obiectiv va fi pus în practică prin dezvoltarea și pilotarea unui proces transparent și incluziv de recrutare și selecție în administrația publică centrală prin concurs de recrutare. Sistemul dezvoltat va fi aplicat progresiv în anii următori tuturor categoriilor de funcționari publici din administrația publică centrală. Administrația publică de la nivel local va beneficia de asistența instituțiilor specializate de la nivel central pentru preluarea și implementarea unor instrumente de recrutare

care să aibă în centru preocuparea pentru competență și integritate a funcționarilor publici. Îmbunătățirea radicală a modului de legiferare și limitarea drastică a practicii de legiferare prin excepție sau prin derogare. Acest lucru se referă, pe de-o parte, la fundamentarea actelor normative în ceea ce privește evaluarea preliminară a impactului și unificarea standardelor în acest domeniu. Pe de altă parte, această prioritate se referă la tehnica de redactare și corelare a actelor normative și instituirea și în acest domeniu a unui singur standard de calitate.

4. Dezvoltarea competențelor digitale ale angajaților administrației publice și asigurarea resursei umane necesare procesului de transformare digitală:

i. cuantificarea nevoii de specialiști IT în administrația publică și elaborarea unui plan național pentru formarea și fidelizare a acestora;
ii. crearea unui corp de specialiști la nivel central (ADR) pentru pilotarea transformării digitale, în special pentru nevoile de la nivel local;
iii. derularea unui program amplu pentru crearea abilităților digitale necesare la nivelul angajaților din sectorul public care vor opera noile instrumente digitale puse la dispoziție prin:
    - evaluare constantă a nivelului de abilități digitale în administrația publică;
    - programe naționale de formare a funcționarilor publici, cu un calendar adaptat evoluției sistemelor informatice din administrația publică, dar și corelarea acestora cu evoluția tehnologică propriu-zisă.

5. Sistem unic de evidență a personalului bugetar pentru funcționarii publici, personalul contractual din administrație și angajații la stat: sistemul e-bugetar. Se va accelera operaționalizarea prevederilor din Codul administrativ legate de evidența centralizată a personalului bugetar.

6. Se va redefini cariera funcționarilor publici astfel încât să fie mai atractivă, cu un parcurs mai lung, care să permită cu adevărat evaluarea performanțelor pentru a orienta corpul funcționarilor publici spre atingerea rezultatelor și pentru responsabilizare față de cetățeni și mediul de afaceri. Va fi implementat un program solid de formare pentru funcțiile de management din administrația publică, cu accent pe dezvoltarea competențelor de leadership și managementul echipelor/managementul performanței.

7. Depolitizarea funcției publice și stabilirea clară a pozițiilor politice în structura administrativă. Este nevoie de profesioniști în sistemul public, așa cum este nevoie și de decidenți politici care să poarte răspunderea alegerii opțiunilor de politică publică. În ultimele decenii, aceasta legătură/conexiune dintre politic și administrativ a fost păstrată, de multe ori intenționat neclară. Se va stabili, fără echivoc, care sunt pozițiile de răspundere politică (reprezentanți politici) și pozițiile din sistemul administrativ unde administrația se bazează pe funcționari publici. Se vor organiza consultări publice extinse pentru a stabili ce sistem de funcție publică e cel mai potrivit pentru o Românie modernă pe termen lung (corp de funcționari publici și bazat pe carieră sau un sistem mai flexibil, ancorat în realitățile pieței muncii și bazat pe concursul deschis pentru fiecare poziție). Indiferent de decizia finală, este important ca soluția aleasă să fie urmărită și implementată complet, fără jumătăți de măsură sau mecanisme

ocolitoare. Se va clarifica, de asemenea, statutul și rolul serviciilor deconcentrate ale ministerelor, precum și ale înalților funcționari publici în sistemul administrativ român, dar și al corpului de inspectori guvernamentali, în prezent inactiv și generator de costuri pentru bugetul de stat.

Etică, integritate, prevenirea corupției și transparență

Măsurile pe care se va concentra Guvernul sunt:

1. Continuarea transparentizării proceselor și procedurilor administrative prin promovarea de date și informații deschise, disponibile public. Publicarea online și accesul cetățenilor la toate cheltuielile publice, contractele de achiziții publice și la toate informațiile relevante privind instituțiile statului, de la Guvern până la primării;
2. Transferul cât mai multor proceduri administrative în mediul digital/online, astfel încât să restrângem cât mai mult oportunitățile pentru fapte de corupție și comportament lipsit de etică profesională sau imoral;
3. Selecția mai riguroasă a personalului din administrație prin proceduri transparente și instrumente precum concurs pentru funcționari publici;
4. Promovarea unei culturi a eticii și integrității prin introducerea unui management al performanței, bazat pe un cadru de competențe în funcția publică și un proces continuu de formare profesională bazat pe orientarea spre performanță și analiza nevoilor de formare pe bază de date;
5. Consolidarea și intensificarea politicilor de control și prevenție a faptelor de corupție și comportamentului lipsit de etică a personalului.
6. Obiectivele legate de asigurarea transparenței decizionale, accesul la informații de interes public sau promovarea platformelor și surselor de date deschise vor fi realizate implicit prin măsurile de informatizare, debirocratizare, simplificare administrativă descrise în secțiunile precedente. Totodată, deși există norme legale clare, care reglementează obligativitatea tuturor instituțiilor publice de a transparentiza și informa publicul în legătură cu activitatea pe care o desfășoară și rezultatele pe care le obțin, practica arată că un procent extrem de mic de instituții publice întocmesc, de exemplu, rapoarte privind aplicarea Legii 544/2001 privind informațiile de interes public. Un aspect pe care guvernul se va focaliza mai mult vizează executarea obligațiilor legale în acest sens de către toate autoritățile publice centrale și locale printr-o activitate mai intensă monitorizare și control, inclusiv sancționarea celor care nu respectă legea.

III. LUCRĂRI PUBLICE

Reformele propuse pe domeniul lucrărilor publice sunt următoarele:

- Creșterea numărului specialiștilor în construcții – experți, verificatori si auditori energetici, în multe domenii fiind înregistrată o lipsă acută de specialiști de acest gen.
- Normativele de construcții – se vor reactualiza, rescrie normativele de proiectare elaborate și publicate de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în anii '90, și care nu au fost actualizate până în prezent. Multe din aceste

normative sunt depășite și se referă la funcțiuni de importanță majoră – spitale, grădinițe, școli, universități.

- Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor – va sintetiza și simplifica prevederile actelor normative, care se referă la domeniile construcțiilor, atât la proiectare, cât și la avizare, autorizare și execuție. Va simplifica interacțiunea beneficiarilor cu autoritățile locale, va simplifica procedurile de elaborare și avizare proiecte, va crea un flux mai rapid pentru autorizarea lucrărilor, va eficientiza monitorizarea execuției lucrărilor.
- Auditul normativelor elaborate și publicate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației – se vor actualiza toate normativele depășite. Se vor înlocui cele perimate și se vor abroga cele care nu mai au obiectiv, referindu-se la materiale, tehnologii sau procese de proiectare care nu se mai folosesc.

1. Programul Național de Cadastru și Carte Funciară (PNCCF) a fost instituit în sarcina Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) prin Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, în vederea realizării dezideratului de finalizare a înregistrării proprietăților imobiliare în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară. Se propune transformarea programului din program cu finanțare anuală în program cu credite de angajament multianuale.

La această dată ANCPI are posibilitatea de a a contracta lucrări de cadastru sistematic la nivel de UAT întreg, sectoare cadastrale și prin înregistrarea în cadastru și cartea funciară a planurilor parcelare.

Guvernul își propune să urgenteze finalizarea la nivel național a înregistrărilor tuturor proprietăților prin cooptarea decizională a Consiliilor Județene în sensul contractării de către ANCPI la propunerile acestora, a unui număr de 3-4 UAT-uri la nivelul fiecărui județ respectiv 121 UAT-uri având în vedere următoarele criterii:

• la nivel de UAT să se înregistreze un stadiu avansat de aplicare al legilor fondului funciar;
• includerea UAT- urilor care au bugete reduse sau zone declarate defavorizate;
• necesitatea luării în considerare a obiectivelor de dezvoltare județene pe termen scurt 2021-2024 și mediu 2024-2030.

Propunem totodată ca în această etapă să se prioritizeze înscrierea în cartea funciară a tuturor imobilelor aflate în domeniul public sau privat al statului și al UAT-urilor, ca o garanție a inventarierii corecte a suprafețelor de teren și a construcțiilor edificate pe acesta folosindu-se de asemenea bugetul de venituri proprii al ANCPI.

Implementarea Programului Național a constituit și trebuie să constituie o prioritate pentru ANCPI, fiind unul dintre cele mai importante proiecte pe care aceasta îl va derula și în următorii ani utilizând pe lângă fondurile europene alocate pe Axa 11 POR și fondurile proprii ale acesteia.

Astfel, va putea fi continuată activitatea începută în anul 2015 de nominalizarea de către Consiliile Județene, sprijinite în decizia lor de către Oficiile de Cadastru și Publicitate Imobiliară (OCPI) a UAT-urilor care vor putea fi contractate, folosind fondurile propri ale ANCPI.

În ceea ce privește importanța înregistrării sistematice a proprietăților, menționăm că prin Acordul stand-by ce a stat la baza stabilirii Memorandumului tehnic de înțelegere cu

organismele internaționale Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană și Banca Mondială, s-a instituit în sarcina statului român condiționalitatea creșterii numărului de proprietăți imobiliare înregistrate în Sistemul Informatic Integrat de Cadastru și Carte Funciară.

Situația la zi a înregistrării sistematice în România este:

- Stadiul Programului Național de Cadastru și Carte Funciară

Din totalul de 3.181 UAT-uri din România, până la data de 31.10.2021 au fost finalizate lucrări de înregistrare sistematică în 122 UAT-uri (din care în 118 UAT-uri în integralitate și în 4 UAT-uri parțial), precum și în sectoare cadastrale, cu o suprafață totală de 3.325.863,25 ha.
În anul 2021 au fost finalizate lucrări de înregistrare sistematică în 24 UAT-uri (din care în 20 UAT-uri în integralitate și în 4 UAT-uri parțial), precum și în sectoare cadastrale, cu o suprafață totală aferentă de 813.253,75 ha.

- Lucrări de înregistrare sistematică în derulare

La data de 31.10.2021, sunt în derulare lucrări de înregistrare sistematică în 1.493 UAT-uri, cu o suprafață estimată de 4.559.583,44 ha.
La această dată, ANCPI a contractat un număr de 307 UAT-uri și este în perioada de achiziție publică pentru încă 291 UAT-uri finanțate din AXA 11.

2. Descentralizarea – prioritate a noului guvern:

- descentralizare a clădirilor abandonate și degradate aparținând administrației publice centrale și companiilor naționale de stat cu titlu gratuit către autoritățile locale;
- descentralizarea resurselor financiare prin rămânerea redevențelor de exploatare la nivel local in proporție de 80% (din care 40% la Consiliile Județdene și 40% la Primării);
- descentralizarea fondurilor europene către UAT-uri prin transformarea ADR-urilor in Autorități de Management pentru POR, program de 13 miliarde de euro;
- adoptarea legii ce asigură cadrul legal de funcționare a Investițiilor Teritoriale Integrate (ITI) și continuarea demersurilor pentru creșterea numărului acestora.

3. Programe cu finanțare multianuală

În prezent, dintre toate programele de finanțare cu fonduri de la bugetul de stat finanțate prin Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, doar Programul Național de Investiții „Anghel Saligny" și Programul național de dezvoltare locală sunt programe cu finanțare multianuală, pentru care se alocă credite de angajament de pe o perioadă de 5 ani, cu posibilitate de prelungire cu încă 3 ani, și, respectiv, pe o perioadă de 4 ani, cu posibilitate de prelungire cu încă 2 ani, creditele bugetare fiind egale cu creditele de angajament pe toată perioada de valabilitate a contractelor de finanțare. Totodată, Programul național privind creșterea performantei energetice a blocurilor de locuințe este un program de finanțare multianual pentru care se alocă credite de angajament pe o perioadă de 3 ani, însă cu alocarea eșalonată a creditelor bugetare anuale.

Pentru a crește eficiența programelor de finanțare cu fonduri de la bugetul de stat și pentru a asigura predictibilitatea în realizarea și finalizarea obiectivelor de investiții, toate programele finanțate din fonduri de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației se vor transforma în programe cu finanțare multianuală. Pentru finanțarea obiectivelor de investiții prin aceste programe se vor asigura credite de angajament de la bugetul de stat pentru întreaga durată de derulare a acestora, precum și credite bugetare anuale, în vederea transferării sumelor necesare realizării obiectivelor de investiții pentru beneficiari, conform contractelor de finanțare și graficelor de execuție.

MINISTERUL FINANȚELOR

Guvernul susține un model de dezvoltare sustenabilă, axat pe investiții, stimularea și dezvoltarea capitalului uman, creșterea competitivității companiilor românești și transformarea digitală a economiei și administrației, eficientizarea administrației publice și combaterea deprivării materiale a populației. Revenirea economică şi construcţia unei viziuni bazate pe producţia internă se pot realiza pe trei paliere: oameni / lucrători, companii, pentru a salva locurile de muncă şi datoria suverană / asigurarea necesarului de finanțare la costuri scăzute.

Împreună cu politicile de venituri politica fiscal-bugetară reprezintă principala pârghie prin care vom asigura un management macroeconomic echilibrat, atât prin creșterea ofertei (producției) interne cât și prin sporirea cererii interne, *distribuite în mod echilibrat pe grupuri sociale*, în scopul stimulării absorbției producției interne de bunuri și servicii.

Printr-o politică fiscal-bugetară consistentă, vom consolida rolul strategic al statului la nivel macroeconomic. Asigurarea stabilității macroeconomice, a investiţiilor publice cu efecte de multiplicare şi menținerea unei datorii guvernamentale la un nivel sustenabil, vor permite reintrarea României în grupul țărilor cu finanțe publice „sănătoase" până la sfârșitul anului 2024.

În următorii trei ani vor continua acțiunile în vederea reducerii decalajelor față de economiile statelor din Europa de Vest, prin stimularea economica, investiții strategice în infrastructură, educație, sănătate, inovare și digitalizare. În contextul de redresare a activității post Covid-19, vom consolida măsurile de stimulare a cererii, de sprijinire a reluării activităților economice afectate de pandemie și a angajărilor, precum și de protejare a veniturilor românilor. Va fi susținută oferta prin instrumente financiare și granturi pentru sectoarele cele mai grav afectate, precum și prin scheme de ajutor de stat pentru investiții noi și garanții de stat pentru credite, urmărindu-se inclusiv reintegrarea pe piața muncii a angajaților din sectoarele afectate de pandemia de Covid-19.

Noua paradigmă economică a României va asigura sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu și lung. În acest sens va avea loc și o reformă a marilor sisteme ce oferă servicii publice și, corespunzător acestora, o reformă a cheltuielilor publice. Prin creșterea transparenței și predictibilității în domeniul fiscal-bugetar, va fi consolidată încrederea mediului de afaceri, precum și a consumatorilor. Creșterea economică sustenabilă și echilibrată va permite creșterea standardului de viață al cetățenilor.

Vor fi o prioritate digitalizarea și simplificarea interacțiunii dintre instituțiile subordonate Ministerului Finanțelor și contribuabili prin continuarea și extinderea proiectelor de debirocratizare la toate nivelurile. Obiectivul de mandat al acestui guvern este operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare. Pe termen scurt, vom înființa Fondul Român de Investiții, urmând ca cele două instituții să fie ulterior integrate.

I. Reforma finanțelor publice și a companiilor cu capital de stat

Obiective generale

Sistemul fiscal-bugetar va fi adaptat la evoluția economiei, astfel încât să faciliteze creșterea economică, prin:

1. creșterea sustenabilității finanțelor publice cu accent pe colectarea veniturilor, diminuarea evaziunii fiscale și eliminarea risipei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice;
2. asanarea economiei reale și crearea condițiilor pentru consolidarea agenților economici performanți;
3. mărirea flexibilității și eficienței bugetului prin perfecționarea întregului proces bugetar;
4. întărirea responsabilității fiscal-bugetare prin rescrierea legilor privind finanțele publice și responsabilitatea fiscal-bugetară;
5. ținerea sub control și reducerea deficitului bugetar pe termen mediu, contribuind, în acest fel, la scăderea inflației, a ratelor dobânzilor, a deficitului comercial și de cont curent al balanței de plăți, precum și la stabilitatea cursului valutar al leului;
6. introducerea bugetării participative, bugetării multianuale pentru investițiile publice în infrastructură și a bugetării verzi pentru orientarea cheltuielilor publice ale României către obiectivele de schimbări climatice și mediu în conformitate cu reglementările adoptate la nivel european.

Obiective specifice:

1. Creșterea eficienței finanțelor publice și îmbunătățirea perspectivelor de atingere a obiectivelor bugetare pe termen mediu prin:

- evaluarea cadrului legislativ și instituțional actual al transferurilor financiare dintre bugetul de stat și bugetele locale: sistemul de echilibrare, sume defalcate cu destinație specifică, subvenții din bugetele unor instituții din administrația publică centrală;
- crearea infrastructurii de date statistice pentru analiza impactului transferurilor financiare asupra bugetelor locale și serviciilor publice locale;
- reformarea sistemului transferurilor financiare dintre bugetul de stat și bugetele locale, inclusiv analize de impact și propuneri de modificări legislative.

2. Modernizarea bugetului prin:

- Simplificarea arhitecturii bugetului, care va fi bazat pe indicatori de performanță prin introducerea unui sistem clar de evaluare a politicilor publice care să ofere în timp un raport calitate/preț care să conducă la optimizarea eficienței și eficacității politicilor propuse;
- Sprijinirea financiară a activităților generatoare de externalizări pozitive (cercetarea, dezvoltarea, eficiența energetică);
- Maximizarea coerenței între politicile de bază ale guvernului și sistemele de planificare bugetară. Se va pune accentul pe bugetarea performanței care să ofere un cadru bugetar adecvat pentru dezvoltarea planurilor strategice sectoriale;
- Un sistem de planificare și programare care să ofere o perspectivă strategică cuprinzătoare, națională, pe termen lung. Un set mai clar de obiective și priorități ale politicii sectoriale și un

mod de stabilire a nevoilor bugetare corespunzătoare care să ducă la alocarea resurselor disponibile către domeniile cheie, care sa facă distincție între cheltuielile discreționare și nediscreționare și între investițiile și cheltuielile curente pe termen mediu, susținut de indicatori de rezultat sau de indicatori fiabili.

3. Întărirea guvernanței corporative la companiile de stat în vederea îmbunătățirii performanței acestora prin:
- îmbunătățirea performanței companiilor de stat prin aplicarea prevederilor Legii nr. 111/2016 privind guvernanța corporativă,
- dezvoltarea ghidului privind aplicarea legislației guvernanței corporative a întreprinderilor de stat, prin preluarea celor mai bune practici la nivel european, în vederea aderării României la Ghidul OECD privind guvernanța corporativă a întreprinderilor de stat.

4. Revizuirea cadrului legislativ și instituțional actual al transferurilor financiare dintre bugetul de stat și bugetele locale în ceea ce privește sistemul de echilibrare, sume defalcate cu destinație specifică, subvenții din bugetele unor instituții din administrația publică centrală, în baza următoarelor principii:
- să nu se creeze obligații în sarcina bugetelor locale fără sursă de finanțare predictibilă și acoperitoare pentru nevoi;
- la fundamentarea necesarului de finanțare, acolo unde sunt aprobate standarde de cost (unități de asistență socio-medicală, cămine pentru vârstnici, centre pentru persoane cu handicap, etc.), sumele să fie în concordanță cu numărul de beneficiari;
- creșterea competitivității agenților economici prin îmbunătățirea cadrului în care aceștia operează, prin reforme structurale ample și susținute, care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană.

5. Generalizarea regulii de înregistrare a punctelor de lucru, indiferent de număr de angajați. În acest sens se va elimina pragul de 5 angajați/punct de lucru, impozitul pe venit fiind virat la bugetul local unde își desfășoară activitatea angajatul.

II. Datorie publică
Obiective generale

Guvernul României va fi nevoit să susțină eforturile financiare necesare modernizării infrastructurii în următorii ani. Vom asigura un mix echilibrat de finanțare, de natură să asigure un buffer optim în Trezorerie precum și reintrarea datoriei guvernamentale sub pragul de sustenabilitate pe termen mediu.

Obiectivul strategic este acela ca, pe termen mediu, datoria publică să nu depășească pragul de 60% din PIB (indicator de convergență nominală pentru trecerea la euro).

Ministerul Finanțelor va avea în vedere o finanțare netă relativ echilibrată din surse interne și externe. Se vor asigura finanțarea deficitului bugetar și refinanțarea datoriei publice

preponderent în monedă națională, pentru a continua procesul de dezvoltare a pieței interne, în paralel cu accesarea pieţelor externe de capital, în vederea asigurării unor surse robuste de finanţare. Se va păstra caracterul specific al accesării de împrumuturi de pe pieţele financiare internaţionale, în alte valute decât moneda europeană, în condițiile obținerii unui raport cost/risc avantajos pentru statul român, a diversificării bazei de investitori și a utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar).

În implementarea planului de finanțare, vom avea în vedere introducerea emisiunilor de obligațiuni verzi, în funcție de finalizarea Cadrului general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran, prin eforturi coordonate la nivelul ministerelor de linie și identificarea cheltuielilor/proiectelor care vor face obiectul finanțării prin aceste obligațiuni.

Obiective specifice

Vom susține dezvoltarea pieței titlurilor de stat pentru populație, inclusiv prin automatizarea procesului de subscriere și a plății dobânzilor și rambursăriiprincipalului, precum și prin analiza posibilității efectuării subscrierilor online.

Este necesară utilizarea PPP ca mecanism alternativ de finanțare.
Măsuri care să asigure un cadru prielnic implementării de proiecte în regim de PPP:
- Aprobarea la nivelul Guvernului a unei strategii la nivel național pentru implementarea de proiecte prioritare în regim PPP;
- Clarificarea cadrului instituțional, cu preluarea de către Ministerul Finanțelor a competenței de reglementare a domeniului PPP;
- Amendarea cadrului legal aplicabil pentru clarificarea/remedierea unor aspecte care la acest moment sunt necorelate cu buna practică internațională și care nu asigură premisele unei bune pregătiri a proiectelor de PPP;
- Configurarea unui proces de control al calității asupra ciclului de viață al proiectului, care să fie operaționalizat la nivelul Ministerul Finanțelorși la ministerele de linie (domeniile transporturi, sănătate, justiție și educație, etc.) pentru a spori capacitatea de a pregăti, atribui și gestiona cu succes proiecte PPP, acest proces urmând să fie proiectat special pentru a funcționa în contextul pieței din România;
- Aderarea României la Principiile pentru guvernanță publică a parteneriatelor public - private ale Organizației pentru cooperare și dezvoltare economică (OECD) și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare a României până în anul 2023.

III. Fiscalitate

Obiective generale

România are una dintre cele mai reduse ponderi ale veniturilor fiscale în PIB din Uniunea Europeană.
Este necesară o evaluare a regimului fiscal existent prin raportare la realitatea socio-economică care nu a permis dezvoltarea unei clase de mijloc consolidate, dar și o economie vulnerabilă la

șocuri, indiferent de natura acestora. O analiză asupra modului de impozitare a capitalului versus impozitarea muncii este necesară și ar trebui realizată in parteneriat cu mediul socio-economic. Reducerea economiei informale, combaterea evaziunii fiscale, reintroducerea stopajului la sursă, abordarea reducerii fiscalității pe muncă mai ales în zona veniturilor mici trebuie să facă obiectul unei analize în primul an de guvernare.
Măsurile stabilite în baza analizei se vor aplica predictibil cu un calendar care să nu producă efecte negative asupra mediului antreprenorial.

În etapa actuală, principalul efort va fi făcut pentru îmbunătățirea colectării veniturilor, prin:
i) simplificarea regulilor și debirocratizare, pentru a facilita conformarea voluntară și administrarea fiscală,
ii) implementarea unui sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, ce va sprijini activitățile economice.

Se vor avea în vedere:
- Adoptarea de urgență a propunerii legislative privind capitalizarea societăților comerciale care nu respectă acest criteriu, proiect aprobat în Senat și aflat, în prezent, la Comisia Buget, Finanțe, Bănci a Camerei Deputaților.
- Modificarea legislației comerciale, fiscale și contabile în scopul reflectării cu acuratețe a întregului volum al veniturilor realizate de firme prin îmbunătățirea regimului de emitere și circulație a facturilor, utilizarea fără excepție a caselor de marcat și racordarea acestora la sistemul central informatic al ANAF, care, la rândul său, trebuie rapid pus în funcțiune.
- Includerea pe costurile de producție ale firmelor numai a cheltuielilor legate strict de desfășurarea activității economice generatoare directe de venituri a acestora, conform practicilor din țările dezvoltate europene. Ca efect, vor scădea costurile de producție, prin eliminarea cheltuielilor subiective ale acționarilor și administratorilor, înregistrate, în prezent, în contabilitatea firmelor și, astfel, va crește baza de impozitare.
- Transpunerea imediată a prevederilor Inițiativei la nivel global privind evitarea erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor, ceea ce va reduce substanțial evaziunea fiscală.
- Modificarea Codului Fiscal în sensul eliminarii facilității de exceptare de la plata constribuției de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice care au calitatea de pensionari, pentru veniturile din pensii care depășesc 4.000 de lei.
- Acordarea restituirilor de TVA și a altor creanțe ale firmelor în raport cu bugetul numai după compensarea, potrivit prevederilor actuale ale Codului Fiscal, cu obligațiile aceloraşi agenți economici către buget.

- Dezvoltarea și consolidarea compartimentului din cadrul ANAF care verifică prețurile de transfer în scopul reducerii substanțiale a acestei practici de evaziune fiscală.
- Orientarea verificărilor, în mod prioritar, către firmele cu cel mai ridicat risc fiscal (cele implicate în evitarea sau evaziunea în plata taxelor).
- Creșterea colectării veniturilor din accize, TVA și taxe vamale prin monitorizarea importurilor mărfurilor cu risc fiscal ridicat și modernizarea punctelor de trecere a frontierei în scopul diminuării evaziunii cu mărfurile de contrabandă. Eficientizarea controlului antifraudă în domeniul comerțului electronic;

• Implementarea accelerată a bugetării pe programe pe bază de indicatori de rezultat la toate nivelurile administrației publice centrale și locale care să permită transparența deplină a cheltuielilor publice, îmbunătățirea clarității și coerenței procesului de bugetare, prioritizarea politicilor sectoriale și adecvarea resurselor mobilizate la nivelul calității serviciilor publice oferite, creșterea responsabilității și a eficienței utilizării fondurilor publice prin asigurarea unei competiții reale între proiectele propuse spre finanțare și susținerea performanței;
• Revizuirea distorsiunilor și lacunelor din legislația fiscală, asigurându-se corectitudinea și echitatea în sistem pe principiul neutralității taxării;
• Consolidarea schemelor de ajutor de stat și a stimulentelor pentru domeniile prioritare, afectate negativ de migrația forței de muncă cu o calificare superioară, prin susținerea parcurilor tehnologice și industriale și stimularea înființării de parteneriate cercetare-învățământ și mediul de afaceri. Dezvoltarea de politici și mecanisme de finanțare pentru implementarea parteneriatelor public-privat cu partajarea adecvată a costurilor, riscului
• Maximizarea randamentelor economice în companiile cu capital de stat prin asigurarea unui management profesionist independent de ministerele coordonatoare, separarea între funcțiile de reglementare și cele operaționale. Implementarea generalizată a contractelor de performanță în instituțiile publice și companiile de stat;
• Consolidarea statutului de piață emergentă a Bursei de Valori București și dezvoltarea acesteia prin: sprijinirea activă a listării de noi companii, stimularea pieței obligațiunilor inclusiv prin facilități fiscale, pentru creșterea transparenței, accesului la finanțare și performanțelor guvernanței corporative, simultan cu deschiderea unor noi oportunități de investiții și economisire pentru populație;
• Menținerea capitalizării adecvate a băncilor de stat pentru îmbunătățirea transparenței și guvernanței corporative a băncilor de stat;
• Revizuirea/clarificarea rolurilor fondurilor de garantare și contragarantare cu capital de stat, urmărind maximizarea eficienței și eficacității utilizării fondurilor publice, în paralel cu injectarea de capital în economie, îndeosebi a IMM-urilor;
• Susținerea revenirii creditării, în special către sectorul companiilor nefinanciare, prin continuarea programelor de garanții guvernamentale în sectoarele economice prioritare;
• Reducerea TVA pentru deșeurile colectate selectiv;
• Identificarea surselor și a mecanismelor de finanțare a unor noi măsuri de politici sociale (stoparea declinului demografic, sprijinirea familiilor, stimularea natalității etc).

ANAF

Pe termen mediu și lung, guvernul are în vedere transformarea ANAF într-o instituție inovativă și capabilă să răspundă provocărilor mediului extern, care să ofere servicii noi și adaptate diferitelor categorii de contribuabili.

Obiective specifice

Reforma ANAF și schimbarea paradigmei relației stat-contribuabili sunt obiectivele principale. Va fi accelerată digitalizarea ANAF şi astfel va crește baza de colectare și va fi prevenită evaziunea fiscală.

În acest sens, vor fi implementate o serie de proiecte de digitalizare care se vor finanța din fonduri nerambursabile:
• modernizarea soluției de arhivare electronică a Ministerul Finanțelor;
• obținerea de servicii electronice extinse prin portalul ANAF;
• proiect pentru asigurarea serviciilor fiscale eficiente pentru administrație și cetățeni;
• proiectul Big Data, ce vizează dezvoltarea unei Platforme de Big Data destinate integrării și valorificării operaționale și analitice a volumelor de date de interes pentru Ministerul Finanțelor/ANAF, cu orizont de implementare de minimum 36 de luni.

De asemenea, vor fi implementate o serie de proiecte de digitalizare cu finanțare de la bugetul de stat:
• asigurarea funcționării și disponibilității sistemului informatic;
• creșterea performanței specialiștilor IT;
• retehnologizarea și extinderea platformelor hardware și software pentru interfața cu cetățenii (pregătire documentație achiziție și estimări bugetare);
• asigurarea funcționării, continuității și disponibilității sistemului integrat vamal, ce înseamnă operaționalizarea conceptului de vamă electronică până la sfârșitul anului 2023.

Proiectele au ca scop atingerea următoarelor obiective:
i) crearea unei relații de parteneriat cu contribuabilii pentru serviciile prestate, prin:
• dezvoltarea și extinderea de servicii simple și accesibile pentru contribuabili;
• simplificarea procedurilor de administrare fiscală pentru susținerea conformării voluntare la declararea obligațiilor fiscale prin:
• reducerea și simplificarea numărului de formulare și declarații;
• introducerea formularelor precompletate;
• depunerea electronică a tuturor formularelor și declarațiilor;
• evaluarea permanentă a calității serviciilor fiscale din perspectiva contribuabililor;
• acordarea de asistență din inițiativa organelor fiscale pe teme ce decurg din constatări ale organelor de control din cadrul ANAF.
• sprijinirea conformării voluntare la plata obligațiilor fiscale prin:
• acordarea de facilități fiscale la plata obligațiilor fiscale pentru bunii plătitori;
• mediatizarea celor mai buni plătitori de impozite și taxe prin elaborarea „listei albe“ ce cuprinde contribuabili care și-au declarat și achitat la scadență obligațiile fiscale de plată;
• transformarea executării silite în proces investigativ;
• extinderea mecanismului de aprobare a rambursării TVA cu control ulterior, cu o durata maximă de 30 zile la plata, ce vizează reducerea semnificativă a perioadei de soluționare a deconturilor cu sume negative de TVA cu opțiune la rambursare, scopul fiind de introducere rapidă a sumelor în circuitul economic.
• asigurarea unui tratament fiscal diferențiat în funcție de comportamentul fiscal al contribuabililor și aplicarea graduală a unor măsuri specifice de către organele fiscale:
• notificarea contribuabililor cu privire la posibilele neregularități care ar putea conduce la stabilirea de diferențe de impozite și taxe;
• medierea;

- controlul inopinat;
- inspecția fiscală parțială;
- inspecția fiscală generală.

ii) transformarea ANAF într-o instituție performantă și inteligentă cu soluții digitale integrate, care utilizează la maxim datele și informațiile disponibile, prin:
- accelerarea procesului de digitalizare al ANAF, efectuarea de investiții în tehnologie și în dezvoltarea aplicațiilor utilizate;
- utilizarea eficientă a datelor și informațiilor și dezvoltarea de noi aplicații care să proceseze informația în timp real, inclusiv utilizarea analizelor de date și dezvoltarea de platforme adaptate, de tip Big Data, pentru eficientizarea activităților de management de risc automatizat, verificări și acțiuni automate;
- introducerea de soluții tehnologice având drept scop creșterea valorii adăugate a muncii angajaților, mai ales în zona de analiză, sinteză și raportare;
- informatizarea activităților de back office.

Accelerarea informatizării ANAF, pentru a crește gradul de colectare, va fi realizată prin:
- extinderea facilităților pentru plata impozitelor și a taxelor prin platforma Ghișeul.ro;
- asigurarea de la distanță a serviciului de asistență a contribuabililor și dezvoltarea Call-center-ului prin introducerea unui număr unic de telefon la nivel național;
- implementarea proiectului TRAFIC Control, pentru monitorizarea în timp real a transporturilor privind achizițiile și livrările intracomunitare de bunuri, precum și a celor aflate în tranzit;
- extinderea funcționalității și a accesului mult mai facil la Spațiul Privat Virtual, ce are ca obiectiv optimizarea și simplificarea serviciilor aferente obligațiilor fiscale și nefiscale și plății taxelor;
- modernizarea site-ului/portalului ANAF;
- implementarea proiectului SFERA ce vizează centralizarea bazelor de date locale și interconectarea acestei baze unice cu sistemele informatice ale instituțiilor statului care dețin și pot furniza informații utile în activitatea de colectare a impozitelor/taxelor și contribuțiilor la bugetul general consolidat;
- implementarea procedurilor de vămuire simplificată prin introducerea conceptului de vamă electronică;
- dotarea punctelor vamale de la granița UE cu echipamente de control non-distructiv;
- dezvoltarea proiectelor pentru stimularea conformării voluntare pentru marii contribuabili și persoanele fizice;
- dezvoltarea proiectului privind infrastructura vamală ce vizează reabilitarea și modernizarea punctelor vamale de la granița externă a Uniunii Europene;
- extinderea implementării procedurilor vamale simplificate în vederea alinierii la media europeană de utilizare într-un procent de 65%;
- accelerarea gradului de absorbție a fondurilor europene.

iii) prevenirea și combaterea fraudei fiscale, ANAF devenind o instituție ce vine în sprijinul conformării contribuabililor și al menținerii unui mediu economic echitabil, prin:

- dezvoltarea de proiecte-pilot de conformare voluntară pe sectoarele și categoriile de risc fiscal;
- combaterea eficientă a comportamentelor neconforme și a fraudei fiscale prin demararea acțiunilor complexe, țintite, la contribuabilii cu risc fiscal ridicat. Scopul acestor acțiuni îl reprezintă asigurarea unui mediu fiscal echitabil pentru toți contribuabilii și descurajarea concurenței neloiale;
- utilizarea unui nou model de estimare al decalajului fiscal privind TVA, dezvoltat pe sectoarele economice de activitate, de tip TOP-DOWN, pentru a asigura realizarea de acțiuni concentrate de prevenire și combatere a evaziunii, în aceste sectoare.

iv) eficientizarea și transparentizarea instituției, transformarea ANAF într-o instituție solidă, modernă și de încredere, prin:

- dematerializarea fluxurilor de activitate curentă și tranziția spre un mediu de lucru predominant digital care să includă corespondența electronică, generalizarea utilizării semnăturii electronice și accesul de la distanță a bazelor de date;
- consolidarea colaborării și comunicării cu alte administrații fiscale, precum și cu organisme internaționale, pe ariile de interes și prioritățile comune existente la nivel internațional;
- implementarea unei politici de resurse umane axată pe dezvoltarea competențelor angajaților prin participarea la cursuri de pregătire profesională;
- administrarea tuturor persoanelor fizice nerezidente la nivelul administrației fiscale pentru contribuabili nerezidenți;
- redefinirea pachetelor de contribuabili, ca urmare a reevaluării criteriilor de selecție;
- simplificarea procesului decizional în interiorul agenției în scopul debirocratizării;
- optimizarea procesului de alocare și utilizare a resurselor în concordanță cu prioritățile strategice ale agenției;
- consolidarea mecanismului consultativ de colaborare cu mediul de afaceri și contribuabili pentru transparentizare și creșterea conformării fiscale;
- înființarea unei baze de date în care să fie disponibile rapoartele de inspecție fiscală împreună cu soluțiile date în urma contestațiilor depuse precum și cu soluțiile instanțelor de judecată;

IV. Aderarea la zona euro

Obiective generale

După aderarea la Uniunea Europeană, considerăm că adoptarea monedei euro reprezintă proiectul strategic de țară al României pe termen mediu. În acest sens, ne propunem ca documentele strategice fundamentate și agreate în anul 2019 de toate instituțiile implicate – Planul Național de Adoptare a monedei Euro și Raportul de Fundamentare a acestui plan – să fie updatate conform unei noi Foi de Parcurs adecvate realităților economice și sociale postpandemice.

Obiective specifice

Obiectivul principal al României îl reprezintă creșterea convergenței reale cu economiile europene prin atingerea unui PIB pe locuitor la paritatea de cumpărare standard de 80% din media UE 27, la orizontul anului 2024.

V. Elemente de referință privind politica de concurență, în contextul elaborării programului de guvernare

Obiective generale

Prioritatea Guvernului României este de a asigura o creștere economică sustenabilă, iar concurența liberă și corectă este un ingredient important în atingerea unui astfel de obiectiv. Protejarea și stimularea concurenței este un obiectiv strategic la nivel național, dat fiind rolul acesteia în creșterea productivității (cu impact direct asupra bunăstării consumatorilor, dar și asupra competitivității țării noastre) și, în contextul noilor evoluții economice generate de pandemie, rolul în consolidarea rezilienței piețelor și în susținerea unui proces de revenire accelerat.

Calitatea mediului de afaceri este un factor fundamental pentru buna funcționare a economiei, pentru atragerea/stimularea investițiilor și, implicit, pentru generarea unui nivel ridicat al competitivității economiei naționale.

Obiective specifice

1. Ajutoare de stat pentru redresarea economică

Pentru a sprijini economia, în contextul pandemiei, Comisia Europeană a adoptat Cadrul temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei în contextul actualei epidemii de Covid-19 (Cadrul temporar). Acesta permite statelor să se asigure că întreprinderile de toate tipurile dispun în continuare de lichidități suficiente și să mențină continuitatea activității economice atât în timpul pandemiei, cât și după încheierea acesteia.

Până în prezent, 8 măsuri de sprijin au fost notificate de România, cu asistența Consiliului Concurenței, în baza Cadrului temporar și autorizate de forul european. Totodată, la nivel național, s-a implementat, sub forma unei scheme de minimis, programul IMM Leasing de echipamente și utilaje.

Având în vedere accesul dificil la piața financiară pentru IMM-urile românești, în special, și pentru cele europene, în general, datorită contracției economice care oferă proiecții economice pesimiste, pragul maxim de ajutor de stat (de minimis) instituit în prezent la 800.000 de euro fie va fi menținut, fie va fi aplicată o majorare a pragului stabilit înainte de criza economică de la 200.000 la 500.000 de euro.

Acestor măsuri li se adaugă acțiunile din sfera agriculturii: schemele de ajutor de stat pentru susținerea activității crescătorilor din sectorul suin și aviar, respectiv a celor din sectorul bovin, în contextul crizei economice generate de pandemia Covid-19.

Bugetul total al măsurilor de mai sus este de aproximativ 32,4 miliarde de lei (6,7 miliarde de euro), sumă ce reprezintă aproximativ 3,1% din PIB-ul României din 2020.

Resursele financiare mobilizate prin intermediul măsurilor de sprijin (din bugetul național și din fonduri europene) au scopul de a concentra intervenția statului în economie în direcția atenuării efectelor negative generate de pandemia Covid-19, atât la nivel de ansamblu (prin măsuri orizontale, pentru care sunt eligibili actori din diferite domenii economice, pe criterii privind evoluția indicatorilor financiari), cât și țintit, la nivelul unor domenii/actori economici în cazul cărora activitate a fost puternic perturbată de măsurile de limitare a răspândirii virusului.

Măsurile urmăresc, în linie cu strategia Uniunii Europene, evitarea transformării crizei de lichiditate a întreprinderilor, cauzată de noile evoluții economice, într-una de solvabilitate, prin identificarea și sprijinirea actorilor și domeniilor vulnerabile. O atenție sporită, atât la nivel național, cât și la nivel comunitar, este acordată întreprinderilor mici și mijlocii, afectate în mod deosebit de lipsa de lichidități cauzată de pandemie, care amplifică dificultățile anterioare privind accesul la finanțare, în comparație cu întreprinderile mai mari.

2. Demersuri viitoare în domeniul ajutoarelor de stat: Cadrul Temporar prelungit și extins

Una din prioritățile în domeniul ajutoarelor de stat vizează continuarea elaborării și implementării măsurilor cuprinse în Planul Național de Investiții și Relansare Economică (de exemplu, IMM Factor), măsuri privind șomajul și legislația muncii, schema de ajutor de stat pentru întreprinderile din domeniile comerț și servicii afectate de Covid-19, sprijinirea sectoarelor afectate - Horeca, organizare de evenimente, turism, aeroporturi regionale etc.).

Demersurile de relansare a economiei naționale sunt susținute de măsurile comunitare referitoare la flexibilizarea schemelor de ajutor de stat și a cadrului fiscal european și de mobilizare a bugetului Uniunii Europene pentru atingerea obiectivelor pe termen lung, repararea prejudiciilor pandemiei, relansarea economică și creșterea rezilienței.

În contextul evoluției pandemiei Covid-19, Comisia Europeană a decis să prelungească și să extindă domeniul de aplicare al Cadrului Temporar. Toate secțiunile Cadrului Temporar au fost prelungite, în cadrul ultimei runde de modificări, cu șase luni, respectiv până la 30 iunie 2022.

În continuarea măsurilor de sprijin notificate de România în baza Cadrului Temporar și autorizate de forul european, menționate anterior, în prezent, se află în lucru și alte scheme de ajutor de stat destinate susținerii economiei în contextul pandemiei.

3. Intensificarea concurenței în sectoare cheie ale economiei naționale (demersuri publice aliniate principiilor de concurență, eliminarea unor blocaje/ineficiențe aflate în calea manifestării concurenței), pregătirea pentru tranziția digitală

4. Asigurarea concurenței corecte

Există o preocupare deosebită, la nivelul statelor și al instituțiilor internaționale, referitoare la efectele generate de abuzurile venite din partea unor companii care, deși nu sunt dominante, dețin o putere superioară de negociere față de partenerii lor comerciali.

În acest context, au apărut, la nivelul legislației comunitare, reglementări în sensul sancționării acestor practici, în anumite sectoare, iar la nivelul unor state membre s-a considerat oportună extinderea reglementărilor specifice la nivelul tuturor sectoarelor. Aceste reglementări sunt orientate spre combaterea unor practici care deviază considerabil de la buna conduită comercială, care contravin bunei credințe și corectitudinii și care sunt impuse unilateral de un partener comercial altuia.

VI. Planul Național de Redresare și Reziliență

Reforma ANAF prin digitalizare

• Intrarea în vigoare a cadrului legal pentru obligativitatea înrolării tuturor contribuabililor persoane juridice SPV (Spațiul Privat Virtual)
• Contribuabili persoane juridice înrolați suplimentar în SPV
• Intrarea în vigoare a cadrului legal aplicabil care definește criteriile de risc pentru clasificarea contribuabililor. Cadrul legal va fi aprobat printr-un ordin al președintelui ANAF
• Intrarea în vigoare a cadrului legal modificat incident domeniului de activitate al structurilor de control fiscal
• Operaționalizarea/aprobarea planului de acțiune comun între Agenția Națională de Administrare Fiscală și Inspecția Muncii pentru a preveni și a limita fenomenul evaziunii privind munca la gri / negru
• Creșterea ponderii veniturilor colectate de administrația fiscală cu cel puțin 2,5 puncte procentuale din PIB
• Reducerea decalajului de TVA cu 5 puncte procentuale
• Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice
• Intrarea în vigoare a modificărilor la cadrul legal existent pentru îmbunătățirea funcționării Administrației Vamale
• Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară
• Intrarea în vigoare a cadrului de reglementare modificat pentru a asigura planificarea bugetară multianuală pentru proiectele de investiții publice semnificative și realizarea unei evaluari ex-post făcută de Consiliul fiscal
• Intrarea în vigoare a Hotararii de Guvern pentru aprobarea metodologiei de elaborare, monitorizare și raportare a programelor bugetare
• Finalizarea analizei cheltuielilor în domeniul sănătății și domeniul educației
• Adoptarea unei strategii multianuale şi a unui calendar pentru realizarea unei analize de cheltuieli sistematice în toate sectoarele
• Proiectul de buget pe anul 2024 include recomandările analizei cheltuielilor (din domeniul sănătății și al educației)
• Intrarea în vigoare a legii pentru însarcinarea Consiliului fiscal cu realizarea unei evaluari periodice a impactului analizei cheltuielilor și pregătirea unui raport de implementare
• Revizuirea cadrului fiscal

• Analiza sistemului de impozitare din Romania în vederea elaborarii de recomandari pentru a asigura că sistemul de impozitare contribuie la promovarea şi păstrarea unei creşteri economice sustenabile
• Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului Fiscal prin care se reduce gradual aria de aplicabilitate a regimului special de taxare pentru microîntreprinderi
• Intrarea în vigoare a: stimulente fiscale, cu scopul de a simplifica sistemul de impozitare pentru a fi mai eficient, transparent, echitabil pana în 2024.
- legislaţie pentru extinderea taxării verzi/ecologice
• Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

A. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORTURI

Dezvoltarea infrastructurii de transport reprezintă o condiție esențială pentru creșterea nivelului de trai, a veniturilor oamenilor, pentru stimularea investițiilor, pentru crearea de noi locuri de muncă, pentru creșterea mobilității cetățenilor și a mărfurilor, pentru scoaterea din izolare socio-economică a zonelor subdezvoltate prin dezvoltarea echilibrată a rețelelor de transport între toate regiunile țării. Asigurarea conectivității și a accesabilității la principalele coridoare de transport care să conducă la îmbunătățirea legăturilor între principalii poli economici de creștere va constitui principalul obiectiv al politicilor de transport. Nicio regiune nu va rămâne în urmă din punctul de vedere al dezvoltării infrastructurii de transport, stimulând astfel dezvoltarea echilibrată și coezivă a României.

La nivel strategic, vor fi elaborate:
- Strategia de gestionare a siguranței circulației pe toate modurile de tranport, îndeosebi pe cel rutier și feroviar, ținând cont de faptul că acestea două afectează în cel mai înalt grad siguranța cetățenilor (participanți la trafic și pasageri)
- Strategia de implementare a transportului intermodal atât pentru pasageri, cât și pentru mărfuri, în contextul țintelor de atins stabilite în Pactul climatic până în 2030, respectiv 2055.

Strategia va avea ca fundament o analiză cu accent pe punctele tari ale României, astfel încât prin proiecte relevante și realizabile să pună în valoare avantajele situării geografice și ale infrastructurii deja existente (rețeaua de cale ferată, porturile fluviale și maritim, aeroporturile).
De asemenea, la proiectarea rețelelor de căi de transport se vor avea în vedere următoarele condiții:

- accesarea unei căi rutiere de mare viteză (drumuri expres sau autostrăzi) în maximum o oră din orice punct de plecare al țării
- orice punct de destinație să poată fi atins în maximum 2 ore de la un aeroport
- dezvoltarea punctelor de transport multimodale astfel încât traficul de călători și transportul mărfii să se deruleze cu minimul de timpi de așteptare posibil

Viziunea pe termen mediu

România are nevoie de un salt de dezvoltare în infrastructura de transport în următorii 10 ani. Finalizarea marilor proiecte de infrastructură rutieră trebuie să fie una din prioritățile strategice ale României în următorii 10 ani, astfel încât anii 2021-2030 să devină o decadă transformațională pentru România. Pentru atingerea acestui obiectiv avem nevoie de resurse financiare, un management profesionist al proiectelor și un plan coerent executat strategic pe termen lung, precum și de reforme administrative conform asumărilor din cadrul PNRR.
Abordarea Guvernului PNL-PSD-UDMR va fi una integrată a tuturor modurilor de transport, care va pune pe primul plan interesul legitim al cetățeanului de a avea acces la o infrastructură

modernă, sigură și durabilă care să țină pasul cu dinamica regională, astfel încât să fie eliminate decalajele de dezvoltare acumulate în ultimii ani între regiunile istorice.

Obiectivele României pentru perioada 2021-2024 la capitolul de infrastructură de transport vizează:

o accelerarea investițiilor publice,

o asigurarea resurselor financiare și umane corect dimensionate pentru implementarea cu succes a proiectelor de investiții,

o asumarea unor decizii strategice care să declanșeze reforme structurale și să asigure o capacitate administrativă sporită,

o prioritizarea investițiilor în domeniul transporturilor astfel încât să reflecte nevoile de conectivitate și de mobilitate, de reducere a aglomerărilor și de asigurare a fluenței circulației.

Politicile de transport se vor construi prin promovarea eficienței instituționale, a simplificării administrative și vor fi sincronizate cu realitățile din teren și, în acord, cu direcțiile de acțiune agreate la nivelul UE.

Investițiile în infrastructura de transport reprezintă, în viziunea Guvernului PNL- PSD-UDMR, o prioritate națională, motiv pentru care vor fi susținute prin politici structurale ce vor garanta eficiența lor.

Astfel, promovarea unei politici de transport orientată spre investiții masive va fi dublată de măsuri de creștere a capacității administrative:

- Reorganizarea aparatului central, revizuirea structurilor sale (autorități din subordinea și sub autoritatea ministerului), simplificarea și eficientizarea procedurilor birocratice (avizare, licențiere, control) în contextul asumării responsabilității pentru fiecare etapă procedurală, precum și a suprapunerilor de atribuții, reanalizarea eficienței activității unora dintre acestea (ARF – Autoritatea pentru Reformă Feroviară).
- Aplicarea principiilor de guvernanță corporativă la toate societățile cu capital de stat, asumarea responsabilității deciziilor luate, precum și a mandatelor acordate reprezentanților statului în aceste societăți.

Ne propunem aprobarea și implementarea Planului investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021- 2030 ce cuprinde viziunea strategică pentru acest deceniu și va sta la baza construcției infrastructurii românești. În fapt, acest plan reprezintă actualizarea strategiei de implementare a M.P.G.T. și va sta la baza accesării fondurilor europene în viitorul exercițiu financiar european.

Planul investițional prezintă o viziune integrată asupra întregii infrastructuri de transport din România acoperind nevoile de dezvoltare pentru toate modurile de transport – rutier, feroviar, metrou, aerian, naval și intermodal precum și măsurile de capacitate administrativă necesare pentru realizarea acestor proiecte, în corelare cu reformele asumate prin Programul Național de Redresare și Reziliență.

Implementarea accelerată și eficientă a proiectelor de infrastructură cuprinse în Planul investițional depinde de un set de măsuri a căror aplicabilitate va fi atent monitorizată la nivelul

fiecărei companii care derulează proiecte majore de investiții. Astfel, se va acționa pe următoarele direcții:

1. Creșterea calității studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice;
2. Eficientizarea relației cu instituțiile și entitățile avizatoare;
3. Îmbunătățirea legislației privind achizițiile publice;
4. Accelerarea procedurilor administrative pentru demararea cât mai rapidă a proiectelor.
5. Introducerea unui sistem de soluționare rapidă a contestațiilor;
6. Creșterea performanței beneficiarilor și a cooperării între autoritățile locale și naționale;
7. O monitorizare eficace a implementării proiectelor.

Următorii 3 ani vor fi decisivi pentru evoluția domeniului transporturilor, în care Guvernul se va concentra pe câteva direcții de acțiune care să ne garanteze îndeplinirea cu succes a obiectivelor strategice fixate prin Programul de Guvernare, pe componenta de infrastructură de transport:

☐ Accelerarea implementării proiectelor aflate în execuție printr-un management responsabil și pro-activ, printr-un dialog continuu cu antreprenorii și o colaborare inter-instituțională eficientă, atât pe verticală cât și pe orizontală astfel încât să fie identificate rapid soluțiile în vederea eliminării eventualelor blocaje apărute pe parcursul derulării acestor proiecte;

☐ Monitorizarea atentă a proiectelor aflate în derulare pe principalele coridoare de conectivitate europeană, astfel încât perspectiva lor de finalizare să se încadreze într-un orizont optim de timp;

☐ Demararea de noi proiecte de investiții în infrastructura de transport prin promovarea unor documentații mature și bine fundamentate, care să aibă la bază eficiența economico-socială a acestor proiecte;

☐ Realizarea conectivității între regiunile istorice prin intensificarea procesului de închidere a coridorului IV rutier și feroviar pan-european și a implementării proiectelor de infrastructură mare din Regiunea Moldovei, pe Coridorul IX pan-european, precum și pe axa Est-Vest;

☐ Continuarea programului de redresare a companiilor de stat din domeniul transporturilor și a procesului de selecție a managerilor profesioniști în baza unei analize transparente și solide;

☐ Atragerea specialiștilor români care lucrează în străinătate („repatrierea") în implementarea unor proiecte majore;

☐ Parteneriate cu instituții publice care gestionează infrastructură în alte state membre UE pentru asistență tehnică

☐ Adoptarea unei noi strategii de finanțare a proiectelor de infrastructură care să asigure implementarea proiectelor în mod sustenabil și eficient. Vor fi susținute investițiile majore în infrastructură având ca principală sursă de finanțare fondurile europene nerambursabile, acesta fiind un factor cheie al modernizării României. Uniunea Europeană încurajează statele în accesarea, pe lângă fondurile europene, și a altor instrumente de finanțare pentru a maximiza impactul acestora și pentru a permite dezvoltarea unui număr mai mare de proiecte.

Astfel, se va acționa pe 3 direcții pentru a obține un mix care să asigure necesarul de finanțare:

- alocarea, în medie, a 2% din PIB pentru infrastructura de transport până în 2030;
- utilizarea fondurilor externe nerambursabile (P.O.I.M. , C.E.F. , P.O.T. , P.N.R.R.);
- antrenarea de fonduri rambursabile, fonduri de tip P.P.P. sau împrumuturi I.F.I.

☐ Consolidarea parteneriatului dintre C.N.AI.R. și autoritățile locale pentru implementarea unor proiecte de infrastructură de interes local și regional de natura variantelor ocolitoare, drumurilor de legătură la drumurile naționale, autostrăzilor, drumurilor expres, drumurilor alternative ca soluții pentru descongestionarea de trafic rutier, inclusiv modernizarea, reabilitarea acestora, precum și între C.F.R. S.A. și autoritățile administrației publice locale, pentru modernizarea infrastructurii feroviare, în scopul introducerii trenurilor intra-regionale, metropolitane și urbane.

☐ Intensificarea ritmului de derulare a investițiilor prin identificarea de modalități de finanțare și cooperare complexe, pe bază de parteneriate: C.N.A.I.R. , autorități locale, asociații de dezvoltare intercomunitară, sector privat intern și internațional capabil să atragă fonduri din surse cât mai diverse (fonduri externe nerambursabile, granturi, împrumuturi, participare la capital, atragerea societăților de administrare de fonduri de investiții etc.)

☐ Intensificarea colaborării în cadrul Parteneriatului Inițiativei celor Trei Mări, în vederea dezvoltării unor proiecte de infrastructură de transport de importanță strategică regională, care vor contribui la dezvoltarea economică și la coeziunea europeană.

☐ Utilizarea duală a infrastructurii de transport: construcția sau dezvoltarea infrastructurii de transport trebuie să asigure permanent, procesul de transport, atât pentru pasageri și mărfuri, cât și pentru mobilitatea militară și transportul echipamentelor aferente acesteia.

☐ În domeniul fondurilor europene, este prioritară închiderea P.O.I.M. 2014-2020, pregătirea și implementarea viitorului exercițiu financiar P.O.T. 2021-2027 și implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență.

În contextul politicii europene în domeniul transporturilor, ce prevede realizarea unei rețele europene integrate orientată spre dezvoltarea unei rețele centrale, cu termen de finalizare 2030 (TEN-T Core) și a unei rețele globale ce va susține rețeaua centrală, cu termen de finalizare 2050 (TEN-T Comprehensive), România va trebui să continue investițiile în infrastructura de transport, orientate spre dezvoltarea coridoarelor multimodale transnaționale care traversează România, și anume: Coridorul Rin-Dunăre și Coridorul Orient/Est-Mediteranean, corelate cu prioritățile naționale specifice.

În ceea ce privește direcțiile generale de acțiune, acestea privesc finalizarea pregătirii strategice în ceea ce privește prioritizarea proiectelor pe fiecare mod de transport și corelarea acestora cu sursele de finanțare. Astfel, în perioada 2021-2024 ne raportăm la închiderea P.O.I.M. 2014-2020 (n+3),
lansarea P.O.T. 2021-2027, implementarea P.N.R.R., precum și corelarea acestor surse de finanțare cu creșterea investițiilor finanțate din bugetul de stat, conform angajamentelor Planului investițional, ce prevede alocarea în medie a 2% din PIB pentru infrastructura de transport în următorii 10 ani.

Obiectivele prevăzute a se finanța utilizând Mecanismul de redresare și reziliență sunt reprezentate de proiecte majore rutiere, feroviare sau de metrou, mature din punct de vedere al

pregătirii documentațiilor tehnico-economice, cu impact redus asupra mediului și cu beneficii în ce privește digitalizarea și soluțiile inovative din transporturi. De asemenea în cadrul P.N.R.R. sunt prevăzute o serie de reforme privind capacitatea administrativă și operațională la nivelul tuturor instituțiilor implicate în implementarea proiectelor de infrastructură de transport.

La nivel de proiecte, obiectivele pe termen mediu includ:

☐ Finalizarea secțiunilor în implementare din coridoarele principale;
☐ Lansarea contractelor de proiectare și execuție lucrări pentru toate secțiunile aferente principalelor coridoare de conectivitate;
☐ Introducerea la finanțare a trenurilor metropolitane (de exemplu, București, Cluj-Napoca, Timișoara), respectiv a trenurilor de lucru;
☐ Extinderea rețelei naționale de metrou la nivelul municipiului București și dezvoltarea unei rețele de metrou la Cluj-Napoca.

De asemenea, un rol cheie îl vor avea măsurile privind capacitatea administrativă, ce includ:

☐ asigurarea unui cadru strategic stabil pe termen mediu și lung;
☐ elaborarea unei Carti albastre (Blue book) pe modelul utilizat în alte state membre care să completeze legislația privind elaborarea documentațiilor tehnico-economice, dar să reprezinte în același timp un ghid practic pentru realizarea etapelor importante din pregătirea proiectelor și să asigure corelarea între acestea, fără a se ignora niciuna dintre etapele de pregătire;
☐ modificări legislative care să conducă la responsabilizarea factorilor implicați în avizarea proiectelor de infrastructură de transport de interes național în ceea ce privește: fondul forestier, terenurile agricole, descărcările arheologice, relocările de utilități electrice, gaze naturale, telefonie, etc. Studiile de mediu și arii protejate, autorizările locale și de dezvoltare urbanistică etc.;
☐ constituirea în cadrul principalilor beneficiari de infrastructură de transport a unor divizii de ingineri proiectanți în măsură atât de analiză critică a documentațiilor de pregătire realizate prin asistență externă, dar și să corecteze acolo unde este necesar documentațiile tehnice;
☐ identificarea printr-un proces amplu de consultare, atât a ofertanților, cât și a autorităților contractante, a principalelor deficiențe în cadrul legislativ actual în domeniul achizițiilor publice;
☐ implementarea cu prioritate a reformelor asumate prin P.N.R.R., în special cele legate de capacitatea administrativa a C.N.A.I.R., C.F.R. , Metrorex și operaționalizarea C.N.I.R.

A. TRANSPORTUL RUTIER

Infrastructura rutieră este elementul central într-un sistem de transport rutier, iar în România dezvoltarea rețelei rutiere, fie că este vorba despre autostrăzi, drumuri expres, variante ocolitoare sau drumuri naționale, aceasta trebuie să se sprijine pe câteva principii care se referă

la asigurarea conectivității și a mobilității cetățenilor și a mărfurilor, cu costuri reduse, cu economie de timp și în condiții de siguranță.

Astfel, în Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii au fost stabilite obiectivele de conectivitate rutieră care vizează rezolvarea a patru mari probleme ale transportului rutier: timpi mari de întârziere în trafic, media zilnică anuală ridicată (MZA), accesibilitatea redusă națională și internațională și rata mare de accidente rutiere.

Pentru soluționarea acestor probleme și o rețea rutieră de transport modernă, eficientă și sigură, investițiile în infrastructura rutieră de transport se vor concentra pe cele patru obiective generale de conectivitate rutieră, care asigură conexiunea atât a provinciile istorice, cât și a regiunilor de dezvoltare ale României și se extind natural spre rețelele rutiere din țările vecine.

Prioritățile Ministerului Transporturilor și Infrastructurii se vor încadra în coordonatele onorării dezideratelor ce țin de protecția vieții umane, concomitent cu asigurarea unui mediu concurențial favorabil dezvoltării sustenabile a serviciilor de transport și creșterea continuă a calității serviciilor de transport, precum și a celor conexe diferitelor moduri de transport.

Principalele obiective pentru perioada 2021-2024 se axează pe următoarele coordonate:

I.1. Creșterea calității infrastructurii rutiere de transport, de interes național, printr-un amplu program de întreținere curentă și periodică, implementat în perioada 2021-2024;
I.2. Îmbunătățirea siguranței rutiere, în concordanță cu politica U.E., prin implementarea unor programe de investiții naționale sau finanțate în baza unor parteneriate cu instituții financiare internaționale;
I.3. Dezvoltarea, modernizarea și digitalizarea infrastructurii rutiere, prin accelerarea programelor de investiții cu impact asupra creșterii gradului de absorbție a fondurilor europene nerambursabile alocate prin Programul Operațional Infrastructura Mare 2014-2020, Programul Operațional de Transport 2021-2027 și Programul Național de Reformă și Reziliență prin realizarea proiectelor de autostrăzi și drumuri expres incluse în respectivele programe.
I.4. Stabilirea ca obiectiv ca până în anul 2030 majoritatea municipiilor să dispună de variante alternative de deviere a transportului greu de marfă care în prezent tranzitează centrul localităților provocând numeroase daune (aglomerează traficul urban, contribuie la înrăutățirea calității aerului, afectează localitățile cu profil turistic).
I.5. Crearea cadrului legislativ în vederea realizării unui Registru Național al Utilajelor de Construcții astfel încât toate utilajele constructorilor sau terților să fie înregistrate iar în momentul semnării la o licitație să fie blocate în registru, fără a mai avea posibilitatea de a participa la alte lucrări decât la cele pentru care au fost înregistrate.
I.6. Crearea cadrului legal pentru constituirea unei platforme în cadrul site-ului Ministerului Transporturilor (MT) cât și în al Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR), în vederea monitorizării active a șantierelor.
I.7.Verificarea modului în care au fost asigurate stocurile de materiale necesare deszăpezirii drumurilor naționale (antiderapant, clorură) la nivelul Direcțiilor Regionale de Drumuri și Poduri, precum și a contractelor aferente prestării serviciilor de deszăpezire.

I.8. Identificarea și crearea cadrului și a condițiilor organizatorice, procedurale și instituționale preliminare indispensabile constituirii garanțiilor necesare reușitei ameliorării siguranței rutiere, raportată la ținta intermediară asumată la nivelul UE, a ceea ce înseamnă dezideratul reducerii numărul de decese cauzate de accidente rutiere cu 50 % în perioada 2021-2030. În acest sens, se vor iniția/implementa următoarele 4 proiecte:

☐ promovarea/adoptarea și urmărirea continuă ulterioară a stadiului implementării Strategiei Naționale pentru Siguranță Rutieră pentru perioada 2021-2030;

☐ revizuirea legislației naționale din domeniul gestiunii siguranței infrastructurii rutiere, prin implementarea Directivei 2019/1936 a Parlamentului European și a Consiliului, vizând actualizarea normelor legale cu privire la evaluările de impact asupra siguranței infrastructurii rutiere, auditul de siguranță rutieră, inspecția de siguranță, precum și desfășurarea activităților de formare, atestare, instruire și perfecționare profesională a auditorilor de siguranță rutieră;

☐ asigurarea garanțiilor indispensabile creșterii calității serviciilor de pregătire a persoanelor în vederea obținerii permisului de conducere, prin actualizarea cadrului normativ de reglementare a autorizării și controlul școlilor de conducători auto, precum și a organizării, desfășurării și administrării activităților specifice, vizând restructurarea sistemului de pregătire și actualizarea programelor de pregătire;

☐ dezvoltarea continuă a competențelor și ridicarea nivelului de pregătire a personalului de specialitate cu responsabilități în domeniul siguranței rutiere, prin implementarea de programe dedicate, vizând următoarele 2 obiective:

i. ameliorarea onorabilității și creșterea continuă a calității serviciilor de formare inițială și de pregătire continuă obligatorie a personalului de specialitate din domeniul transporturilor rutiere, prin revizuirea și consecvența aplicării conforme a normelor legale privind autorizarea, monitorizarea și controlul activităților organizate și desfășurate de centrele de pregătire și perfecționare profesională;

ii. asigurarea calității/obiectivității/onorabilității și profesionalizării continue a organizării și desfășurării – de către personalul abilitat/desemnat din cadrul MTI – a activităților de examinarea în vederea atestării/certificării competențelor/pregătirii profesionale a personalului de specialitate din domeniul transporturilor rutiere, prin revizuirea normelor legale cu privire la procedurile și criteriile de evaluare aplicabile, și respectiv stabilirea competențelor și responsabilităților aferente organizării și desfășurării acestor activități;

I.9. Creșterea operativității, calității și a predictibilității în domeniu onorării serviciilor de specialitate prestate de instituțiile din subordinea ori de sub autoritatea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, vizând optimizarea procedurilor, digitalizarea administrării și procesării relațiilor cu deținătorii de auto/vehicule, operatorii de transport și de servicii conexe, și respectiv cu personalul de specialitate cu responsabilități în domeniul siguranței rutiere. În acest scop, se vor iniția/implementa cu prioritate următoarele 3 proiecte:

☐ digitalizarea principalelor activități din cadrul Autorității Rutiere Române (ARR), prin implementarea de soluții eficiente pentru depunerea în format electronic a solicitărilor curente și/sau a documentelor necesare, de către persoanele fizice și juridice, precum și înregistrarea și evidența procesării/soluționării documentelor și respectiv a solicitărilor depuse;

☐ implementarea facilității plății de către persoanele fizice/juridice a contravalorii tarifelor prestațiilor/ serviciilor specifice, prin intermediul mijloacelor electronice de plată;

☐ înregistrarea, administrarea și documentarea activităților ce țin de organizarea, desfășurarea și evaluarea cursurilor de pregătire și perfecționare profesională, precum și a examinărilor susținute în condițiile legii de personalul cu responsabilități în domeniul siguranței rutiere în vederea obținerii și/sau prelungirea valabilității atestatelor/certificatelor de calificare/pregătire profesională.

I.10. Actualizarea și perfectarea sistemică a reglementărilor referitoare la autorizarea, licențierea, monitorizarea și controlul respectării condițiilor de acces la ocupații și de efectuare a serviciilor de transport și a celor conexe, vizând promovarea, asigurarea și menținerea unui climat și al unui sistem concurențial loial, favorabil dezvoltării continue și sustenabile a pieței transporturilor rutiere, de natură a contribui la creșterea calității serviciilor de specialitate proprii sistemului de transport rutier, și implicit la consolidarea aportului acestui sector de activitate la dezvoltarea economică și socială durabilă a țării. Cele 5 proiecte care se vor implementa în mod subordonat onorării scopul definit sunt următoarele:

☐ actualizarea reglementărilor privind accesul la ocupația de operator de transport rutier, a condițiilor de efectuare și controlul acestor activități, prin implementarea "Pachetului de Mobilitate I";

☐ clarificarea/definitivarea statutului Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transporturile Rutiere (ISCTR) și a personalului acestei instituții, precum și a finanțării acestor activități;

☐ eficientizarea organizării și desfășurării activităților de control în trafic – desfășurate de către personalul ISCTR – având în vedere inclusiv oportunitatea/necesitatea completării dotărilor acestei instituții cu unități mobile și echipamente indispensabile efectuării controlului, vizând cu precădere achiziția de detectare timpurie, de la distanță, a anumitor informații de la tahografele inteligente;

☐ revizuirea cadrului normativ specific autorizării/licențierii, condițiilor de efectuare și controlul activităților de transport rutier de persoane, cu accent deosebit pe actualizarea reglementărilor referitoare la serviciile regulate în trafic interjudețean, vizând creșterea calității serviciilor oferite călătorilor, precum și statuarea unui cadru concurențial favorabil dezvoltării continue a acestui tip de transport rutier;

☐ actualizarea actelor normative cu privire la răspunderea juridică în cazul constatării încălcării normelor legale aplicabile în domeniul transporturilor rutiere și a siguranței rutiere, precum și a procedurilor specifice, vizând controlul activităților de transport rutier și al activităților conexe transporturilor rutiere.

B. TRANSPORTUL FEROVIAR

Transportul feroviar prezintă o serie de avantaje în raport cu alte moduri de transport precum: eficiență economică superioară, nivel redus al emisiilor de gaze cu efect de seră și al emisiilor poluante, nivel ridicat de siguranță etc. Transferul modal către calea ferată al fluxurilor de transport de călători și marfă derulate prin intermediul altor moduri de transport asigură valorificarea în interesul societății a acestor avantaje strategice și contribuie la creșterea competitivității economiei naționale, constituind o prioritate strategică în domeniul

transporturilor, care va asigura inclusiv convergența cu politicile europene în domeniul transporturilor și mediului.
Direcțiile de dezvoltare ale sectorului feroviar, pe termen scurt și mediu, sunt axate pe următoarele obiective strategice generale:

I. Creșterea competitivității transportului feroviar pe piața internă
II. Integrarea în spațiul feroviar unic european

Pe termen scurt și mediu, cele mai relevante direcții generale de acțiune sunt:

a) Creșterea vitezei de circulație pe infrastructura feroviară cu asigurarea accesibilității regiunilor și persoanelor, prin reabilitarea și modernizarea rețelei feroviare la standarde europene;
b) Creșterea vitezelor comerciale, prin reducerea ecartului față de viteza permisă de infrastructura feroviară;
c) Pregătirea documentațiilor tehnico-economice necesare atragerii/asigurării resurselor financiare adecvate pentru implementarea obiectivelor de investiții;
d) Asigurarea unui nivel ridicat a siguranței circulației trenurilor și eliminarea restricțiilor de viteză, în vederea creșterii vitezei de circulație;
e) Creșterea eficienței energetice și reducerea nivelului de poluare;
f) Asigurarea de resurse financiare adecvate pentru lucrările de întreținere, alături de soluții specifice de siguranță și securitate, inclusiv prin intermediul trenurilor de lucru;
g) Îmbunătățirea conectivității rețelei feroviare și dezvoltarea mobilității regionale și urbane în nodurile feroviare principale din România;
h) Investiții pe toată rețeaua feroviară, nu doar pe marile coridoare;
i) Creșterea competitivității transportului de călători și marfă, inclusiv prin consolidarea sistemului de servicii publice de interes național pentru transportul feroviar de călători și mărfuri;
j) Dezvoltarea și implementarea conceptului de tren metropolitan în zona de influență a municipiilor.
k) Îmbunătățirea conectării la rețeaua internațională de cale ferată rapidă prin noi proiecte (de exemplu București – Cluj Napoca – Budapesta).

În baza direcțiilor de dezvoltare pentru perioada 2021-2024, planul de investiții în infrastructura feroviară se va dezvolta cu accent pe:

I.1. Dezvoltarea infrastructurii feroviare aferente zonelor metropolitane, prin încheierea de acorduri de parteneriate cu administrațiile publice locale în marile centre urbane din țară, de exemplu: București, Cluj, Constanța, Brașov, Timișoara, Iași, Oradea, Sibiu;
I.2. Dezvoltarea infrastructurii feroviare aferente zonei metropolitane a Municipiului București, prin modernizarea Inelului Feroviar București, a Complexului Feroviar București (Gara de Nord și a stației de cale ferată București Nord), conexiunea cu modurile de transport urban și periurban, realizând astfel integrarea nodurilor urbane rețeaua feroviară;

I.3. Construirea conexiunilor feroviare la aeroporturile internaționale (Brașov, Sibiu, Oradea, Timișoara, Cluj -Napoca și Constanța);

I.4. Îmbunătățirea conectivității feroviare la nivel regional prin sprijinirea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii feroviare între municipiile reședință de județ din cadrul regiunii;

I.5. Îmbunătățirea gradului de mecanizare a activităților de întreținere a infrastructurii, creșterea productivității și a capacității de intervenție în situații deosebite prin achiziționarea de trenuri de lucru pentru dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare.

I.6. Creșterea gradului de disponibilitate a infrastructurii, a vitezelor tehnice și a veniturilor companiei simultan cu reducerea costurilor de exploatare și susținerea investițiilor orientate spre:

- reducerea restricțiilor de viteză de pe rețeaua feroviară;
- creșterea vitezelor tehnice și comerciale prin implementarea programelor QuickWins pe 2163 km din rețeaua feroviară - (ex. București-Craiova, Apahida-Satu Mare, Mărășești-Iași, Filiași-Simeria);
- creșterea gradului de electrificare a rețelei feroviare;
- demararea unui proiect complex de reabilitare a infrastructurii de cale ferată, cu finanțare multianuală și obiective precise de etapă;
- reducerea deranjamentelor la instalațiile feroviare;
- executarea de către C.F.R. S.A. cu mijloace proprii a activităților de reparații capitale a infrastructurii feroviare;
- continuarea programului de modernizare a trecerilor la nivel cu calea ferată.

I.7. Dezvoltarea digitalizării sistemelor din domeniul feroviar care să permită creșterea mobilității și accesibilității la acest mod de transport, inclusiv prin implementarea sistemului ERTMS/ETCS pe coridoarele rețelei TEN-T și prin extinderea rețelei de fibră optică.

I.8. Dezvoltarea infrastructurii de transport feroviar bazate pe hidrogen prin proiecte pilot.

CFR Marfă

Se vor implementa modalitățile pentru a obține redresarea financiară, prin continuarea activității operaționale a societății și fără a afecta poziția acesteia pe piață și relația cu partenerii comerciali.

Datorită caracterului strategic, se impune demararea unui proces amplu de restructurare prin care sa se asigure continuității activității CFR Marfa si a transporturilor de transport marfa strategice.

CFR Călători

Principalele direcții de acțiune pentru perioada 2021-2024 se concentrează pe realizarea următoarelor obiective:

- Creșterea capacității de transport. Creșterea parcului de vagoane reprezintă o prioritate permanentă, pentru a răspunde cerințelor de trafic și confort.

- Digitalizare și noi concepte. Pentru modernizarea procesului de verificare, validare și emitere a biletelor în tren de personalul de tren, se va demara proiectul pentru achiziționarea de terminale mobile pentru taxare, dotate cu imprimante, cu ajutorul cărora vor putea fi vândute bilete în tren, reenunțându-se astfel la clasicul chitanțier și pix. De asemenea, se lucrează la

îmbunătățirea propriilor oferte comerciale. De exemplu, Cardul TrenPlus va suferi transformări, în sensul că nu va mai fi tipărit pe suport de hârtie, ci va fi un portofel electronic. Cardul va putea fi emis atât la case, cât și în tren, prin intermediul terminalelor de taxare.

- Pentru atragerea unor noi segmente de populație se va analiza posibilitatea introducerii și operaționalizării conceptului de trenuri charter/vagoane special comandate/vagoane suplimentare.

AUTORITATEA PENTRU REFORMĂ FEROVIARĂ

Dintre obiectivele asumate pentru perioada 2021-2024, cele mai importante vizează finalizarea procedurilor și implementarea contractelor pentru Achiziția de material rulant - 40 Rame Electrice Regio (RE – R) și Achiziția de material rulant - 20 Rame Electrice Interregio (RE – IR), proceduri aflate în diverse stadii.

Potrivit reformelor asumate prin PNRR, pentru implementarea in termen a acestora, vom analiza modalitatea și structura instituționala capabilă pentru realizarea acestui deziderat.

C. TRANSPORTUL NAVAL

Pentru următorii 3 ani, axele prioritare de acțiune în ceea ce privește sectorul naval vor viza valorificarea potențialului imens oferit de Dunăre, de transportul fluvial, de dezvoltarea porturilor comerciale la Dunăre, transformarea portului Constanța în lider regional, intensificarea procesului de finalizare a proiectelor demarate și pregătirea proiectelor care se vor finanța din programele de finanțare ale Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027.

Prioritățile din domeniul transportului naval vizează:

- elaborarea strategiei navale ;
- asigurarea condițiilor de navigație pe Dunăre, pe toată perioada anului;
- dezvoltarea porturilor fluviale prin crearea de facilitați pentru depozitarea și operarea de containere, precum și facilități pentru transportul acestora pe Dunăre;
- creșterea competitivității firmelor romanești de transport pe apa, prin politici financiare și facilități pentru înnoirea flotelor și a utilajelor de operare portuara, astfel încât să crească viteza de transport pe apă, manipularea mărfurilor mai rapida in porturi, scăderea consumurilor de combustibili și energie electrică și reducerea emanațiilor de noxe si reziduuri;
- modernizarea infrastructurii porturilor maritime și fluviale (Constanța, Galați, Giurgiu, Corabia, Calafat, Drobeta, Oltenița etc) și conectarea porturilor, în special porturile fluviale, la sistemele de transport rutiere si feroviare;
- dezvoltarea Portului Constanța prin promovare unui plan major de investiții, astfel încât acesta să-și atingă potențialul maxim și să își extindă hinterlandul cu perspective să devină cel mai important port din regiune;
- Analiza oportunității înființării unor linii de feribot între Portul Constanța și alte porturi din bazinul Mării Negre
- creșterea siguranței traficului prin dezvoltarea infrastructurii pentru servicii de informare și management al traficului maritim costier și achiziționarea de nave tehnice;
- digitalizarea: dezvoltarea platformei informatice Port Community System; actualizarea permanentă a hărților electronice de navigație; schimbul de informații RIS (River Information

Services) la nivel regional; managementul căii navigabile; îmbunătățirea infrastructurii IT pentru stocarea și procesarea datelor geospațiale; realizarea bazelor de date pentru certificatele de calificare, la carnetele de serviciu și la jurnalele de bord conform Directivei UE 2017/2397; implementarea ghișeului unic european în domeniul maritim (EMSWe) conform Regulamentului (UE) 2019/1239;

• integrarea porturilor fluviale în circuitul turistic european în vederea dezvoltării unor circuite turistice specifice turismului fluvial, inclusiv terminalele multimodale și legăturile de infrastructură de transport între porturile fluviale.

• comasarea unor administrații în vederea reducerii birocrației, a tarifelor multiple aplicate mărfurilor, precum și a aplicării unei politici comune în ceea ce privește modul de atragere a mărfurilor pe căile navigabile interioare și a porturilor românești.

D. TRANSPORTUL AERIAN

Abordarea în sectorul aviației va porni de la faptul că este unul dintre cele mai afectate de criza generată de răspândirea noului coronavirus, prin reducerea semnificativă, la nivel european, a traficului aerian comparativ cu perioada anterioară crizei sanitare.

Pe termen scurt și mediu principalele obiective pentru perioada 2021-2024 aferente sectorului aerian vor viza:

1. Eficientizarea companiei TAROM, pin selectarea unui management performant și implementarea planului de restructurare elaborat pentru perioada 2021-2025;
2. Continuarea procesului de dezvoltare și modernizare a infrastructurii aeroportuare la Compania Națională Aeroporturi București (C.N.A.B.), S.N. Aeroportul Internațional Mihail Kogălniceanu Constanța (SN AIMK-C), S.N. Aeroportul Internațional Timișoara – Traian Vuia (SN AIT-TV), precum și la Aeroportul Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca; principalele proiecte de investiții fiind, implementarea Programului strategic de dezvoltare al Aeroportului Internațional Henri Coandă București și finalizarea proiectelor de modernizare/dezvoltare infrastructură planificate sau aflate în derulare la Aeroportului Internațional Henri Coandă București (A.I.H.C.B.), inclusiv construcția unui nou terminal și Aeroportul Internațional București-Băneasa (A.I.B.B.): dezvoltarea/modernizarea terminalelor de pe Aeroportul Internațional Timișoara și alte proiecte pentru creșterea gradului de siguranță, Modernizarea pistei de decolare-aterizare AIMK-C pentru aducere la standarde europene, precum și alte proiecte suport pentru creșterea siguranței și capacității aeroportuare, construcție cale de rulare paralelă cu pista și dotarea cu echipamente de scanare bagaje și detectare explozibil la Aeroportul din Cluj-Napoca, precum și continuarea procesului de dezvoltare și modernizare modernizarea pistei de decolare-aterizare, terminal cargo, facilități conexe la Aeroportul International Avram Iancu din Cluj-Napoca.
3. Digitalizarea și introducerea noilor tehnologii în domeniul serviciilor aferente transportului aerian;
4. Dezvoltarea capacităților cargo prin construirea de terminale cargo în proximitatea aeroporturilor regionale (de ex. Timișoara, Cluj-Napoca, Oradea, Iași, Bacău, Craiova ș.a.);

5. Studiu de oportunitate privind dezvoltarea în cooperare cu autoritățile locale a unui aeroport in zona Braila-Galati.

COMPANIA NAȚIONALĂ AEROPORTURI BUCUREȘTI

Direcțiile generale de acțiune ale C.N. Aeroporturi București S.A. în orizontul 2021-2024 sunt:

- Modernizarea infrastructurii aeroportuare;
- Asigurarea finanțării proiectelor de dezvoltare și implementarea acestora;
- Creșterea calității serviciilor asigurate;
- Adaptarea la noile condiții ale pieței și implementarea unor politici comerciale pentru stimularea creșterii traficului aerian;
- Implementarea Programului Strategic de Dezvoltare a Infrastructurii Aeroportuare a A.I.H.C.B.
- Implementarea sistemului A-CDM care își propune să îmbunătățească eficiența operațională a tuturor operatorilor aeroportuari prin reducerea întârzierilor, crescând predictibilitatea evenimentelor în timpul desfășurării unui zbor și optimizând utilizarea resurselor.
- Modernizarea pistei 08R-26L AIHCB prin reparație capitală (RC).
- Conformarea aeroporturilor la regulamentul european R139.
- Operaționalizarea cât mai rapidă a Aeroportului Băneasa și darea lui în trafic sub conceptul de Airport City.

E. TRANSPORTUL CU METROUL

Dezvoltarea durabilă a unei capitale europene, precum Bucureștiul, nu poate fi concepută fără o dimensionare corectă a rețelei actuale de metrou care să țină pasul cu noua dinamică urbană și periurbană. De aceea, pe termen scurt și mediu programul de dezvoltare a metroului bucureștean se va realiza pe două paliere: dezvoltarea noilor magistrale și extinderea magistralelor existente.

Astfel, obiectivele Metrorex S.A. pe termen mediu și lung, aferente perioadei 2021-2024, sunt:

- ☐ Extinderea și modernizarea rețelei actuale de metrou, precum și dezvoltarea de noi linii;
- ☐ Creșterea atractivității și accesibilității rețelei de metrou, prin montarea de elemente indicatoare pentru persoanele cu deficiențe de vedere, precum și prin mărirea numărului de lifturi și escalatoare pentru persoanele cu deficiențe locomotorii;
- ☐ Îmbunătățirea serviciilor de regularitate și confort prin achiziția de noi trenuri de metrou, echipate cu elemente de siguranță și supraveghere, precum și realizarea de noi accesuri și pasaje de corespondență la stațiile de metrou aflate în exploatare;
- ☐ Armonizarea proiectelor cuprinse în Planul Național de Reformă, Strategia de Dezvoltare a Metroul din București 2016-2030 și Planul de Mobilitate Urbană Durabilă București/Ilfov;

☐ Continuarea acțiunilor cu privire la eficientizarea energetică, implicit scăderea consumului de energie prin continuarea implementării iluminatului cu leduri în stațiile de metrou în locul iluminatului existent și achiziția de trenuri moderne de metrou.

De asemenea se va extinde rețeaua de metrou la nivelul municipiului Cluj-Napoca.

F. TRANSPORTUL MULTIMODAL

Strategia cu privire la transportul intermodal se va corela cu dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport în contextul în care acesta contribuie la reducerea costurilor, dar și a emisiilor provenite din transporturi, prin transferarea fie parțială, fie în totalitate a călătoriilor de la modul rutier la moduri de transport mai sustenabile, cum ar fi transportul feroviar sau pe apă. Eficiența transportului multimodal de marfă și pasageri va fi cu atât mai mare cu cât complementar, vor fi dezvoltate și infrastructuri de tipul platformelor sau terminalelor multimodale. Astfel, dezvoltarea unor platforme logistice conectate direct rutier – feroviar – aerian/naval va contribui la creșterea atractivității modurilor de transport sustenabile, în strânsă legătură cu politicile actuale ale Comisiei Europene.
Având în vedere dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport, dar și evoluția și dinamica pieței transporturilor, terminalele multimodale se vor putea implementa și de către beneficiarii privați în zone de convergență a modurilor de transport. Colaborarea dintre autoritățile centrale/locale și operatorii privați reprezintă un element cheie pentru intervențiile în domeniul multimodal.
Terminalul multimodal de pasageri aeroport – stație C.F. al Aeroportului Henri Coandă reprezintă o infrastructură care se poate multiplica la nivelul României în zonele Timișoara, Cluj-Napoca, Oradea, Sibiu, Brașov. Tot în același context, implementarea conceptului de tren metropolitan reprezintă un veritabil exemplu de multimodalitate pentru pasageri în ariile urbane și periurbane ale orașelor precum București, Cluj-Napoca, Sibiu, Timișoara, Brașov, Iași, Craiova, Constanța.

G. Planul Național de Redresare și Reziliență

În cadrul PNRR au fost asumate la nivel național o serie de reforme și investiții cu termene precise și jaloane de îndeplinit. Dintre acestea menționăm:

Reforma 1 - Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră/Decarbonizarea transportului rutier în linie cu principiul „poluatorul plătește"

• Intrarea în vigoare a legii pentru implementarea unui nou sistem de taxare pe baza distanței pentru vehiculele grele (camioane) și introducerea de taxe mai mari pentru deținerea în proprietate a celor mai poluante vehicule de pasageri (autoturisme / autobuze / autocare), pe baza principiului „poluatorul plătește" și a principiului taxării ecologice
• Adoptarea Strategiei Naționale privind Siguranța Rutieră

☐ Dezvoltarea unei rețele de stații de încărcare a autoturismelor electrice pentru a stimula mobilitatea verde

• Intrarea în vigoare a legii privind siguranța rutieră - legislație privind monitorizarea, consolidarea aplicării normelor și sancționarea infracțiunilor în materie de siguranță rutieră

• Adoptarea Strategiei de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025 și aplicarea planului de acțiune

• Publicarea și implementarea planului de acțiune național privind Sistemul European de Management al Traficului Feroviar (ERTMS)

• Adoptarea Strategiei privind Transportul Naval

Reforma 2 - Managementul calității bazat pe performanță în transport - Îmbunătățirea capacității instituționale și a guvernanței corporative

• Intrarea în vigoare a Legii nr. 50/2021 pentru aprobarea Ordonanței de urgență nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România - S.A. (CNAIR) și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere - S.A. (CNIR)

• Selecția și numirea membrilor Consiliilor de administrație ale C.N.A.I.R., C.N.I.R, C.F.R, Metrorex și C.F.R. Călători.

• Implementarea principalelor recomandări pentru creșterea performanței financiare și operaționale a C.N.A.I.R., C.N.I.R., C.F.R., C.F.R. Călători și Metrorex

Anexă – Lista de proiecte

1. Rutier

☐ Continuarea proiectelor în execuție și finalizarea acestora, respectiv:

o A3, Autostrada Transilvania

o A1, Autostrada Sibiu–Pitești:

o A0, Autostrada de centură a municipiului București, inclusiv pregătirea implementării drumurilor radiale;

o A10, Autostrada Sebeș-Turda - lotul 2;

o DX12, Drum expres Craiova–Pitești

o Drum expres Brăila–Galați

o Podul suspendat peste Dunăre de la Brăila, inclusiv drum de legătură.

o Autostrada Lugoj – Deva (Margina - Holdea)

☐ Dezvoltarea infrastructurii rutiere în mod echilibrat și sustenabil prin demararea și finalizarea unor secțiuni de autostrăzi și drumuri expres din regiunea Moldovei, Dobrogei, Regiunii de Sud, Transilvaniei în baza unor documentații mature și bine fundamentate, care vor stabili traseul optim și valoarea de investiție, după cum urmează:

- Autostrada A8, Târgu Mureș - Târgu Neamț-Iași-Ungheni
- Autostrada A7, Ploiești-Buzău-Focșani-Bacău-Pașcani-Suceava-Siret
- Autostrada A13, Brașov - Bacău
- Autostrada A13, Sibiu – Brașov, în continuarea secțiunii Brașov-Bacău
- Autostrada A9, Timișoara-Moravița

- Autostrada A3 Târgu Mureș – Brașov;
- Drum expres Craiova – Pitești (loturile 3 și 4);
- Drumurile expres din zona Dobrogei, a căror rentabilitate economică impune cu prioritate realizarea lor (Drum de legătură Brăila – A7 – ramurile Buzău și Focșani, Brăila - Tulcea, Constanța - Tulcea, Tișița - Albița), din care se va finaliza Drum de legătură Brăila – A7 – ramurile Buzău și Focșani;
- Drum expres Calafat – Lugoj;
- Drum expres Sfântu Gheorghe - Ditrău, respectiv Sovata - Miercurea Ciuc;
- Drum expres București-Târgoviște.
- Drum expres Suceava - Botosani
- Drum expres București-Alexandria
- Drum expres Piatra Neamt-Bacau
- Trans Regio Brăila-Călărași-Chiciu cu VO la Slobozia, VO Insuratei, VO Viziru,VO Baraganu
- Drum expres Baia Mare – Dej – Bistrița – Vatra Dornei – Suceava
- Legătura A3-Aeroport Henri Coandă

☐ Creșterea mobilității în zona Valea Prahovei prin:

o Finalizarea proiectării și licitarea execuției lucrărilor pentru construcția Autostrăzii Ploiești-Brașov;

o Creșterea capacității administrative a C.N.A.I.R., pentru buna implementare a Autostrăzii Ploiești-Brașov, prin dezvoltarea unui parteneriat cu autoritățile locale, respectiv cu Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI);

o Realizarea unor investiții, în scopul fluidizării traficului pe DN1 (ca de exemplu, pasaje subterane sau supraterane, benzi suplimentare, bretele de acces).

☐ Accesibilitatea polilor locali de dezvoltare economică prin implementarea unui program de construcție de variante de ocolire în perioada 2021- 2024, ca de exemplu:

o continuarea proiectelor de construcție variante ocolitoare (VO; Centuri ocolitoare): DNCB (Drumul Național Centura Municipiului București, modernizare la 4 benzi și intervenții la cele 4 pasaje Domnești, Berceni, Oltenița și Cernica); VO Buftea; VO Bârlad; VO Timișoara Sud; VO Zalău; VO Satu Mare și legătura Oar; VO Târgu Jiu, VO Galați; VO Tecuci, VO Mihăilești, VO Târgu Mureș;

o Demararea unor proiecte noi: Centura Metropolitană Cluj-Napoca, VO Sighișoara; VO Vaslui; VO Sf. Gheorghe; VO Pitești Vest, VO Timișoara Vest; VO Râmnicu Vâlcea;VO Piatra Neamț, VO Iași, VO Ștei, VO Tg. Jiu, VO Bistrița, VO Aleșd, VO Falticeni, VO Campulung Moldovenesc, VO Vatra Dornei

o Implementarea în baza unor parteneriate cu autoritățile administrației publice locale a unui program de construire de variante de ocolire (VO Sibiu Sud, VO Mediaș, VO Salonta, VO Arad Est, VO Giurgiu, VO Gura Humorului precum și alte proiecte, a căror fundamentare economico-socială le susține);

o Proiectarea și ulterior implementarea unui ansamblu de noduri rutiere care vor asigura conectivitatea la rețeaua de autostrăzi.

☐ Dezvoltarea unor programe în parteneriat M.T.I. -C.N.A.I.R.-C.N.I.R.-mediul universitar pentru formarea de specialiști în domeniul construcției de infrastructură rutieră,

precum și a unor parteneriate cu organizațiile profesionale și patronale pentru formarea de forță de muncă calificată în domeniul construcției de drumuri;

☐ Analizarea, în colaborare cu ministerele de resort, a oportunității și modalităților de sprijin al industriei autohtone în domeniul materialelor de construcții (ca de exemplu: producția de bitum, agregate, etc);

☐ Digitalizarea infrastructurii rutiere prin promovarea componentei de S.I.T. (Sisteme inteligente de transport) pentru toate obiectivele de construcție autostrăzi și drumuri expres, ca de exemplu: informarea utilizatorilor infrastructurii prin panouri de mesaje variabile, sisteme de monitorizare a traficului pentru reducerea ratei de incidență a accidentelor;

2. Feroviar

1. Finalizarea lucrărilor aflate în execuție și efectuarea recepțiilor la terminarea lucrărilor pentru proiectele:

- Reabilitarea liniei de cale ferată Simeria-Sighișoara, inclusiv ERTMS nivel 2;
- Reabilitarea liniei de cale ferată Frontieră-Curtici-Simeria;
- Reabilitarea liniei de cale ferată Brașov-Sighișoara;
- Reabilitarea liniei de cale ferată București-Giurgiu faza I;
- Poduri și podețe - etapa I SRCF Cluj, București, Timișoara și Craiova.

2. Finalizarea studiilor de fezabilitate aflate în derulare, identificarea și asigurarea surselor de finanțarea pentru demararea de noi lucrări pe rețeaua TEN-T Centrală și Globală pe secțiunile:

- Craiova-Calafat.
- Craiova-Caransebeș.
- București Nord-Giurgiu Nord-Frontieră faza II.
- Apahida-Suceava.
- Pașcani-Dărmănești-Vicșani-Frontieră.
- Predeal-Brașov.
- Portul Constanța.
- stațiile Fetești și Ciulnița.
- modernizarea stațiilor de cale ferată din România.
- modernizare trecerilor la nivel cu cale ferată, poduri, podețe și tuneluri

3. Lansarea de noi proiecte de modernizare pe secțiuni aflate pe rețeaua TEN-T Centrală și Globală:

- Timișoara-Arad-Caransebeș.
- Cluj-Episcopia Bihor.
- Coșlariu-Cluj Napoca.
- București-Craiova.
- Rădulești-Giurgiu.
- Constanța - Mangalia.
- Ploiești Vest-Focșani-Roman-Iași-Frontieră.

3. Naval

▪ Îmbunătățirea condițiilor de navigație pe sectorul comun româno-bulgar al Dunării în cadrul proiectului FAST DANUBE. Aprobarea unui memorandum in guvern pentru înființarea unei

echipe mixte transporturi, externe si mediu pentru a debloca proiectul Fast Danube prin solicitarea intervenției Comisiei Europene.

▪ Asigurarea finanțării pentru continuarea lucrărilor de protecție și consolidare a malurilor înalte în zona Canalului navigabil Dunăre-Marea Neagră.

☐ Îmbunătățirea condițiilor de navigabilitate pe sectorul Dunării cuprins între Călărași și Brăila - eliminarea punctului critic Bala

▪ Promovarea portofoliului existent de proiecte finanțabil din fonduri europene prin stricta monitorizare a MT prin care să se asigure creșterea accesabilității, a capacității de transport maritim de mărfuri și implicit a creșterii volumului schimburilor comerciale:

▪ Dezvoltarea de terminale specializate în portul Constanța Sud - Molurile III și IV Sud

▪ Extinderea la 4 benzi a drumului dintre Poarta 10 bis-Poarta 10

▪ Modernizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice în Portul Constanța – zona Port Nou Constanța

▪ Modernizarea infrastructurii portuare prin asigurarea creșterii adâncimilor șenalelor și bazinelor și a siguranței navigației în Portul Constanța.

▪ Îmbunătățirea siguranței traficului naval prin finalizarea procesului de achiziționare de nave tehnice multifuncționale și echipamente specifice.

▪ Modernizarea și extinderea capacității de operare în porturile Medgidia și Luminița.

Promovarea unor proiecte pentru dezvoltarea și modernizarea porturilor, în vederea atragerii fluxurilor de marfă: „Extinderea infrastructurii portului Calafat (km 795) și sistematizarea dispozitivului feroviar al portului – etapa I", „Port Brăila – Lucrări de infrastructură portuară a sectorului portuar din Incinta Bazin Docuri",; analizarea oportunității reactualizării studiului de fezabilitate pentru obiectivul de investiții „Amenajarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație și alte folosințe".

▪ Elaborarea Strategiei de dezvoltare a transporturilor navale care își propune să realizeze o planificare corectă și concretă a investițiilor necesar a fi susținute în porturile românești, o redimensionare a politicilor tarifare și vamale, crearea unor alianțe strategice cu statele aflate pe coridorul Marea Caspică și Marea Neagră etc. De asemenea se va analiza posibilitatea ca UAT de-a lungul Dunarii fluviale si maritime sa devina eligibile pentru finantarea de noi infrastructuri portuare comerciale și turistice.

4. Metrou

- Îmbunătățirea serviciilor de transport public de călători cu metroul pe Magistrala 2. Berceni-Pipera-Cale de rulare pe Magistrala 2.
- Magistrala 5. Drumul Taberei-Pantelimon-Secțiunea 2, Eroilor-Piața Iancului.
- Construcția liniei M4 - faza a doua (Gara de Nord - Gara Progresul), inclusiv material rulant.
- Magistrala M6 pe sectorul 1 Mai - Aeroport Internațional Henri Coandă (Otopeni), cu finanțare europeană nerambursabilă, fonduri J.I.C.A. și buget de stat.
- Achiziția de trenuri noi pentru Magistrala 5 (13 trenuri) .
- Trenuri noi pentru Magistralele 1, 2, 3, 4 și TL-pregătire documentație pentru achiziția de 50 trenuri.

- Alte proiecte de perspectivă care sunt analizate în relație cu proiecția realizată prin Planul investițional și care a fixat pentru următorii 10 ani viziunea de dezvoltare a metroului în București dar și la nivelul Municipiului Cluj-Napoca.
- Extinderea utilizării metroului la nivelul municipiului Cluj-Napoca, prin dezvoltarea unei noi magistrale Gilău-Florești-Cluj Napoca.
- Magistrala 7 – tronsonul Voluntari – Bragadiru – magistrala va asigura interconectivitatea între două zone populate din SV și NE.
- Magistrala 8 – Semi-inelul Sud Crângași – Dristor 2 va asigura toate relațiile de transfer ale călătorilor între magistralele de metrou, fără a mai fi necesară traversarea prin centrul orașului.
- Extensia actualelor magistrale de metrou - Extensie M1 – Păcii – Linia de Centură Vest – Tronsonul va uni magistrala M1 de inelul feroviar al Bucureștiului, în zona vestică; Extensie M2 – Pipera – Petricani – Tronsonul va uni magistrala M2 cu magistrala feroviară M800, în gara Petricani; Extensie M2 – Berceni – Linia de Centură Sud – Comuna Berceni – Tronsonul va uni magistrala M2 de inelul feroviar al Bucureștiului, în zona sudică; Extensie M4 – Străulești – Mogoșoaia – Tronsonul va uni magistrala M4 cu magistrala feroviară M700, în gara Parc Mogoșoaia; Extensie M5 – DNCB Domnești.

MINISTERUL INVESTIȚIILOR ȘI PROIECTELOR EUROPENE

Fondurile europene, cu precădere politica de coeziune, reprezintă principalul instrument de investiții al Uniunii Europene. Având în vedere ponderea acestora în PIB-ul anual de peste 5%, fondurile europene sunt șansa României de a-și maximiza oportunitățile de dezvoltare printr-o bună administrare.

România urmează să beneficieze de un volum de fonduri europene fără precedent, peste 80 de miliarde de euro – în cadrul politicii de coeziune, politicii agricole comune și pachetului de relansare economică, a căror utilizare trebuie să schimbe fundamental societatea românească. Pentru transpunerea acestor resurse în rezultate palpabile este necesar un efort colectiv și un angajament al întregii societăți.

România are probleme în absorbția fondurilor europene, fie că este vorba despre fondurile de coeziune, de dezvoltare regională sau problemele care se prevăd în raport cu alocările prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Problemele sunt generate de capacitatea administrativă redusă în domeniul absorbției fondurilor europene, existând un cerc vicios deoarece multe fonduri sunt destinate chiar creșterii capacităților administrației publice „de a crea instituții stabile și predictibile, dar și suficient de flexibile" (obiectivul tematic 11 din politica regională). Fără o administrație sprijinită tehnic, nu se pot atrage însăși fondurile necesare de consolidare a capacităților esențiale pentru absorbția tuturor fondurilor europene.

Guvernul României își asumă ca proiect de țară prioritar implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență. Cele 64 de reforme și 107 investiții vor reprezenta temelia pe care fiecare minister își va concentra eforturile și resursele în următorii ani. Ministerele se angajează să ducă la îndeplinire cu prioritate reformele din PNRR pentru care sunt responsabili și să mobilizeze expertiza și resursele necesare pentru a realiza la timp și sustenabil toate investițiile planificate.

Având în vedere importanța PNRR pentru economia României, precum și timpul limitat de care dispunem pentru a realiza reforme structurale cu impact major pentru întreaga societate, Guvernul României va aloca cu prioritate resurse pentru recrutarea specialiștilor și atragerea expertizei înalte din domeniile vizate de reforme și investiții.

Începând din acest moment, principiile care vor guverna domeniul fondurilor europene sunt:

- **Simplificare** prin descentralizare;
- **Transparență** prin digitalizare;
- **Sustenabilitate** prin mentenanță;
- **Parteneriat** prin implicare.

Obiective

O1: Gestionarea urgentă și eficientă a crizei absorbției pentru cadrul financiar multianual CFM 2014-2020;

• urgentată derularea apelurilor pentru sumele necheltuite, evaluarea și contractarea pentru apelurile întârziate (exemplu: Innotech Student, competențe digitale, POR 2.2. Sprijin pentru IMM-uri, POC 4.1.1. – Sprijin pentru investițiile companiilor afectate de criza Covid, etc)

O2: Aprobarea și implementarea legislației pentru operaționalizarea Planului Național de Redresare și Reziliență 2021-2026;

O3: Elaborarea, aprobarea și începerea implementării Acordului de parteneriat și a Programelor Operaționale aferente fondurilor europene din cadrul financiar multianual CFM 2021-2027; acreditarea sistemului de management și control;

O4: Creșterea prefinanțării pentru urgentarea implementării proiectelor, având în vedere problemele identificate în contractarea împrumuturilor pentru cofinanțare și pentru demararea acestora;

O5: Elaborarea, aprobarea si implementarea cadrului legal pentru înființarea unui institut de asistenta tehnica si proiectare dupa model european care va permite realizarea documentațiile de pregătire ale proiectelor.

O6: Îmbunătățirea serviciilor de suport și asistență directă pentru beneficiari, inclusiv la nivel local, în vederea creșterii nivelului de informare privind oportunitățile de finanțare și a calității proiectelor;

Viziunea pe termen mediu

Importanța fondurilor europene pentru România se poate măsura prin:

- Coeziune economică prin îmbunătățirea competitivității și susținerea inovării întreprinderilor și a sistemului public;
- promovarea investițiilor verzi, susținerea transformării digitale a României și adaptarea la schimbările climatice și conturarea unui răspuns proactiv la potențiale riscuri;
- asigurarea accesibilității persoanelor și conectivității orașelor;
- dezvoltarea serviciilor publice de calitate în beneficiul cetățenilor;
- promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv prin reducerea deprivării materiale;
- creșterea accesului la serviciile sociale, de ocupare a forței de muncă, de sănătate și de educație, în special a grupurilor vulnerabile;
- recuperarea decalajelor de dezvoltarea între regiunile țării;
- depășirea crizei economice și sanitare cauzate de Covid 19.

Pentru a valorifica potențialul reprezentat de finanțările europene în perioada 2021-2027, România trebuie să atragă și să utilizeze cu maximă responsabilitate, eficiență, transparență și cu impact fondurile nerambursabile și rambursabile avute la dispoziție. Oportunitatea financiară la care România are acces în următorii ani este fără precedent. Este motivul fundamental pentru care aceste resurse vor fi investite inteligent pentru ca proiectele și entitățile finanțate să poată produce beneficii consistente și în perioada de după finalizarea finanțării.

Această viziune se bazează pe un set de priorități și măsuri subsecvente care au drept scop îmbunătățirea impactului utilizării fondurilor europene în viața cetățenilor, materializându-se printr-o contribuție a intervențiilor publice și private asupra creșterii calității vieții tuturor românilor.

PRIORITĂȚI PE TERMEN MEDIU 2021-2024:

1. Creșterea ritmului anual de absorbție a fondurilor europene în perioada 2021-2023, aferente exercițiului financiar 2014-2020;
2. Pregătirea și dezvoltarea unui portofoliu de proiecte mature pentru demararea cu celeritate a implementării în perioada 2021-2027;
3. Operaționalizarea Mecanismului de Redresare și Reziliență și crearea cadrului instituțional și financiar de implementare a proiectelor care sunt parte din Planul Național de Redresare și Reziliență;
4. Implementarea Acordului de Parteneriat și a Programelor Operaționale;
5. Descentralizarea și orientarea spre beneficiari și rezultate cu impact economic, de mediu, social;
6. Debirocratizarea și simplificarea mecanismului de finanțare/implementare, inclusiv corelarea legislației naționale, în vederea fluidizării procesului și creșterii atractivității, dar și a eficienței fondurilor europene;
7. Creșterea capacității instituționale și profesionalizarea resurselor umane care sunt implicate în implementarea activităților aferente fondurilor europene, atât la nivel de instituții ale statului, cât și la nivel de beneficiari;
8. Asigurarea unei sinergii între acțiunile finanțate din programe comunitare și programele cu resurse naționale;
9. Promovarea investițiilor în educație, în mod special în educația timpurie, și în învățământul profesional și dual;
10. Încurajarea participării directe a actorilor din România la programe aflate în managementul direct al Comisiei Europene, inclusiv prin susținerea cofinanțării unei astfel de participări acolo unde este posibil;
11. Operaționalizarea instrumentelor de dezvoltare teritorială (instrumente teritoriale integrate și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) și a instrumentului de global grant. Guvernul României sprijină funcționarea următoarelor Investiții Teritoriale Integrate, propuse prin Legea nr.176/2020, și anume:

- ITI zona Munţilor Apuseni - Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară «Moţii, Ţara de Piatră»: judeţele Alba, Arad, Bihor, Cluj şi Hunedoara;
- ITI Harghita Covasna - Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară Csomád-Bálványos și Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară Harghita: judeţele Harghita și Covasna;
- ITI Ernei-Gorneşti - Asociaţia Mureşeană de Dezvoltare Intercomunitară Ernei-Gorneşti: judeţul Mureş;
- ITI Microregiunea Ţara Făgăraşului -Asociaţia pentru Dezvoltare Intercomunitară - ITI Microregiunea Ţara Făgăraşului: judeţele Braşov şi Sibiu;
- ITI Ţara de Sus - Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară-Dezvoltare Sustenabilă şi Integrată în Ţara de Sus: judeţele Suceava, Botoşani şi Iaşi;
- ITI Delta Dunării - Asociaţia pentru Dezvoltare Intercomunitară ITI Delta Dunării: judeţele Tulcea şi Constanţa;
- ITI Ţinutul Buzăului: judeţele Buzău, Vrancea şi Prahova;
- ITI zona Văii Jiului - Asociaţia pentru Dezvoltare Teritorială Integrată Valea Jiului: judeţul Hunedoara;
- ITI Ier-Barcău - Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară ITI Ier-Barcău: judeţele Bihor, Satu Mare, Sălaj.

I. Creşterea ritmului anual de absorbţie a fondurilor europene în perioada 2021-2023, aferente exerciţiului financiar 2014-2020.

Pentru perioada 2014-2020, România are la dispoziţie peste 46,5 miliarde de Euro, conform Cadrului Financiar Multianual 2014-2020, din care alocarea pentru Fondurile Europene Structurale şi de Investiţii (F.E.S.I.) este de aproximativ 34,7 miliarde de Euro.
În ceea ce priveşte programele operaţionale finanţate prin Politica de Coeziune (PO Infrastructură Mare, PO Competitivitate, PO Regional, PO Capacitate Administrativă, PO Asistenţă Tehnică şi PO Capital Uman) şi prin FEAD (PO Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate), numărul contractelor de finanţare semnate cu beneficiarii este de aproximativ 11.805, totalizând cca. 42 miliarde de Euro, din care aproximativ 35 miliarde de Euro reprezintă contribuţia U.E. (144% din alocarea UE a PO).
La nivelul lunii octombrie 2021, sumele totale primite de la Comisia Europeană (C.E.), reprezentând prefinanţări şi rambursări, aferente programelor finanţate din FESI şi FEAD, se situează la aproximativ 18,8 miliarde de Euro, ceea ce înseamnă aproximativ 54% din alocarea U.E., cu 5,3 miliarde Euro mai mult solicitate Comisiei Europene faţă de anul 2020 (inclusiv plăţi directe) din care FESI 3,5 miliarde Euro. În plus, s-au rambursat de către C.E. aproximativ 10,65 miliarde de Euro pentru plăţi directe în agricultură.
În perioada 2022-2023, eforturile se vor concentra pe implementarea cu succes a proiectelor deja admise la finanţare, prin sprijinirea beneficiarilor pe tot parcursul derulării investiţiilor. Astfel, se va urmări atingerea ţintei de absorbţie de 100% la sfârşitul perioadei de programare. În acest context, România trebuie să mai primească de la C.E. aproximativ 16,4 miliarde de Euro pentru programele finanţate din F.E.S.I. şi F.E.A.D. şi aproximativ 650 milioane de Euro pentru plăţi directe în agricultură.

Suplimentar în acest ciclu de finanțare 2014-2020, România beneficiază prin REACT EU de o alocare de 1,323 miliarde de Euro, cu perspective de creștere a acestei alocări, program care finanțează domeniile sănătate, ocupare, IMM-uri și persoane dezavantajate, repartizată la nivelul următoarelor programe operaționale: infrastructură mare, competitivitate, capital uman și ajutorarea persoanelor defavorizate. Dintre acestea POIM, POC si POAD sunt deja aprobate de catre CE, iar POCU este in curs de aprobare.

Situația actuală a absorbției pentru perioada programatică 2014-2020

- **2014 – 2017** Definirea strategiilor și Înființarea Programelor Operaționale
- **2017 – 2019** Lansarea apelurilor și închiderea contractelor de finanțare + **absorbție FESI 9 mld. Euro - sume solicitate CE, in plus pentru plati directe s-a solicitat CE suma de 6,4 mld. Euro); Lansarea apelurilor de proiecte și semnarea a 7.454 contracte de finanțare în valoare totala de 29,3 mld. euro.**

  Printre contractele semnate putem aminti:
  - Autostrada Sibiu – Pitești;
  - CF Radna – Gurasada;
  - V.O Bacău;
  - Pod Brăila;
  - Reducerea eroiunii costiere Faza II;
  - Stația de epurare Glina;
  - Spitalul regional Iași;
  - Proiecte apa canal în val. de 3.5 mld euro;

- **2020 – 2021 Derularea contractelor semnate anterior și lansarea de noi apeluri-absorbție FESI 7,5 mld. Euro – sume solicitate CE, în plus pentru plăți directe s-a solicitat CE suma de 2,9 mld. Euro; Au fost lansate 97 de apeluri în valoare totală de 5,5 mld. euro.**
- **2021 – 2023**
  - În perioada 2017-2019, pe lângă sumele solicitate CE pentru FESI+FEGA de 15,4 mld. Euro, s-au încasat prefinanțări în valoare de 450 mil. Euro.
  - În perioada următoare, guvernul își propune accelerarea procesului de absorbție și îmbunătățirea mecanismelor, în vederea maximizării oportunităților oferite de fonduri europene.

Următoarele măsuri subsecvente sunt prioritare:

- menținerea unei rate anuale de absorbție care să conducă către o absorbție de 100% la sfârșitul anului 2023;
- evitarea riscului de dezangajare prin monitorizarea lunară a stadiului implementării financiare a programelor operaționale;
- urgentarea lansării ultimelor apeluri de proiecte pentru sumele rămase disponibile;

- fluidizarea procesului, inclusiv accelerarea ritmului de evaluare și contractare prin îmbunătățirea procedurilor interne de lucru;
- susținerea capacității de cofinanțare a beneficiarilor privați;
- monitorizarea constantă a proiectelor cu risc de a nu fi finalizate până la 31.12.2023, pentru identificarea eventualelor întârzieri și luarea de măsuri de remediere și recuperare a întârzierilor;
- continuarea realocării de fonduri la nivelul axelor prioritare ale unui program;
- asigurarea interconectivității și interoperabilității dintre bazele de date ale instituțiilor statului și sistemul My SMIS prin dezvoltarea sistemului, cu scopul continuării simplificării procesului de depunere a proiectelor și creșterea celerității procedurilor de verificare a proiectelor și beneficiarilor din perioada de evaluare și cea de monitorizare a proiectelor;
- necesitatea conștientizării și dezvoltării funcției de prevenție inclusiv la nivelul activității desfășurate de Autoritatea de Audit;
- schimbarea de paradigmă în relația autorităților cu beneficiarii de proiecte, în sensul creșterii orientării spre dialog și sprijin în procesul de programare și derulare a investițiilor, și mai puțin spre verificare, control și audit;
- programarea cu celeritate a cererilor de rambursare finale și autorizarea la plată a acestora.

II. Pregătirea și dezvoltarea unui portofoliu de proiecte mature pentru demararea cu celeritate a implementării în perioada 2021-2027

Obiectiv: *România – un model european de transformare a modului de gestionare al fondurilor europene: simplu, transparent, sustenabil și eficient.*

În ceea ce privește alocarea financiară pentru perioada programatică 2021-2027, aceasta însumează **87,24 mld. euro** și se va realiza după cum urmează:

- Politica de coeziune – **32,44 mld. euro**;
- Facilitatea de Reziliență și Rederesare – **29,20 mld. euro**;
- Politica agricolă – **21,6 mld. euro**;
- SURE – **4 mld. euro.**

România beneficiază de o alocare totală de 32,44 mld. euro în cadrul politicii de coeziune, defalcată pe fonduri astfel:

- 28,847 mld. euro – fondurile tradiționale FEDR, FC (management partajat) și FSE+;
- 0,367 mld. euro FEDR pentru Obiectivul Cooperare Teritorială Europeană / Interreg;
- 2,13 mld. euro pentru Fondul pentru o Tranziție Justă;
- 1,090 mld. euro transfer FC către Mecanismul pentru interconectarea Europei (CEF).

Pe lista obiectivelor de politică de coeziune în perioada programatică 2021-2027 se înscriu:

- *OP Europă mai inteligentă*
- *OP 2 Europă mai ecologică*

- *OP 3 Europă mai conectată*
- *OP 4 Europă mai socială*
- *OP 5 Europă mai apropiată de cetățenii săi*
- *Obiectivul specific Fondul pentru Tranzitie Justă*

Concentrarea tematică se va realiza astfel:

- *25%* din FEDR pentru OP 1 (o Europă mai inteligentă);
- *30%* din FEDR pentru OP 2 (o Europă mai ecologică);
- FEDR să contribuie cu *30%* la obiectivele de schimbări climatice;
- FC să contribuie cu *37%* la obiectivele de schimbări climatice;
- *8%* din FEDR pentru dezvoltare urbană;
- *3%* din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate;
- *25%* din FSE+ pentru incluziune socială;
- 12,5% din FSE+ pentru sprijinul pentru tinerii
- 5% din FSE+ pentru garanția pentru copii
- *0,25% din FSE+ pentru cresterea capacitatii partenerilor sociali*

Din cadrul perioadei programatice 2021-2027 fac parte următoarele Programe Operaționale, care au o alocare estimativă astfel:

- **POCIDIF** *(Program Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare si Instrumente Financiare)* □ **1.65 mld. euro FEDR**
- **POS** *(Programul Operațional Sănătate)* □ **2.882 mld. euro (1.982 mld. euro FEDR & 900 mil. euro FSE+)**
- **POEO** *(Program Operațional Educație și Ocupare)* □ **3.095 mld. euro FSE +**
- **POIDS** *(Program Operațional Incluziune și Demnitate Socială)* □ **2.972 mld. euro (549 mil. euro FEDR & 2.422 mld. euro FSE+)**
- **PODD** *(Program Operațional Dezvoltare Durabilă)* □ **4.502 mld. euro (3.328 mld. euro FEDR** & 1.173 **mil. euro FC)**
- **POT** *(Program Operațional Transport)* □ **4.425 mld. euro (2.061 mld. euro FEDR & 2.363 mld. euro FC)**
- **POR** *(8 Programe Operaționale Regionale)* □ **8.866 mld. euro FEDR**
- **POJTF** *(Programul Operațional pentru Tranziție Justă)* □ **2.139 mld. euro JTF**
- **POAT** *(Programul Operațional Asistență Tehnică)* □ **453 mil. euro (280 mil. euro FEDR & 173 mil. euro FSE+)**

Pentru promovarea și dezvoltarea unui portofoliu matur de proiecte, următoarele măsuri subsecvente sunt prioritare:

- Analiza proiectelor nefinanțate în perioada 2014-2020 ca punct de plecare în identificarea portofoliului de proiecte pentru 2021-2027;

- Asumarea rolului și a responsabilității de coordonator național, de către Ministerul Fondurilor și Proiectelor Europene, al politicii de coeziune;
- Definitivarea la nivelul fiecărui program operațional a priorităților de investiții, ca urmare a consultării publice și a complementarității cu PNRR;
- Urgentarea demersurilor de consultare a partenerilor publici pe baza versiunilor actualizate ale programelor operaționale;
- Definitivarea și asumarea alocărilor financiare la nivel de programe și operațiuni;
- Îmbunătățirea și simplificarea sistemului SMIS/MYSMIS pentru exercițiul 2021-2027, cu includerea opțiunilor pentru programele operaționale multifond; Direcția MySMIS din MIPE devine direcție directoare în ceea ce privește standardizarea cererilor de finanțare din cadrul programelor operaționale.
- Autoritățile de management își vor defini ghidurile după câmpurile simplificate din MySMIS.

1. Modernizarea infrastructurii hardware prin contractul de finanțare ce se află în derulare;
2. Corelare platformei MySMIS cu restul platformelor deținute de autorităților publice;
3. Simplificarea platformei prin uniformizarea campurilor pentru fiecare program operațional indiferent de apelul lansat.

- Simplificarea pe tot ciclul de proiect, de la elaborare, depunere, evaluare, implementare, plăți și rambursări, inclusiv utilizarea costurilor simplificate pentru reducerea sarcinii administrative;
- Încheierea unui memorandum privind interoperabilitatea și interconectivitatea bazelor de date de la instituțiile relevante, inclusiv instituții avizatoare, implicate în ciclul de viață al proiectelor;
- Susținerea beneficiarilor cu proiecte majore în pregătire, prin utilizarea resurselor de asistență tehnică;
- Dezvoltarea unui portofoliu național de proiecte care să genereze impact din exploatarea lor pentru economia națională, pentru regiuni și legăturile dintre acestea, pentru zonele metropolitane, ariile urbane funcționale ale municipiilor reședință de județ, pentru teritorii de importanță strategică etc.;
- Pregătirea unui portofoliu național de proiecte de specializare inteligentă în baza strategiilor naționale și regionale specifice, împreună cu un mecanism financiar de sprijin pentru asigurarea co-finanțării și asistenței tehnice pentru pregătirea documentațiilor tehnico-economice și managementul implementării proiectelor;
- Guvernul României va analiza oportunitatea descentralizării ADR-urilor prin crearea de unități de implementare și accesare de fonduri europene;
- Guvernul României va analiza oportunitatea creșterii rolului Grupurilor de Acțiune Locală rurale (abordarea Leader) și a Grupurilor de Acțiune Locală urbane (abordarea CLLD) în gestionarea fondurilor europene în cadrul CFM 2021-2027. Soluția pentru mărirea bugetelor și impactului benefic al acestor structuri de tip bottom-up este finanțarea multi-fond a strategiilor GAL rurale și GAL urbane. Demersuri pentru ca GAL-urile să aibă acces la mai multe fonduri: FEADR, FSE+ și FEDR, astfel, GAL-urile vor putea sprijini finanțarea mai

multor proiecte de calitate, cu impact în comunitate, în domenii precum dezvoltare afaceri agricole și nonagricole, servicii sociale, educație, digitalizare, etc.

III. Operaționalizarea Mecanismului de Redresare și Reziliență și crearea cadrului instituțional și financiar de implementare a proiectelor care sunt parte din Planul Național de Relansare și Reziliență

Guvernul își propune aprobarea cu celeritate a cadrului instituțional și financiar pentru implementarea PNRR cu scopul de a accelera aplicarea sa. În acest sens, Guvernul României va include partenerii sociali în mecanismul de monitorizare, va introduce competențele ADR-urilor în implementarea PNRR, eligibilitatea Consiliilor Județene și a UAT va simplifica modul de acordare a finanțărilor.

În concordanță cu regulile europene stabilite prin Mecanismul de Redresare și Rezilență, vom optimiza implementarea PNRR la noile realități și identifica noi soluții pentru implementarea reformelor.

Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) este un instrument nou, propus de Comisia Europeană la data de 12 februarie 2021 ca instrument european de relansare economică în urma crizei provocate de noul coronavirus. Din anvelopa generală, România ar urma să beneficieze de o alocare de aproximativ 29,2 miliarde de Euro sub formă de granturi (14,24 miliarde de Euro) și împrumuturi (14,94 miliarde de Euro). Regula generală - cuantumul disponibil pentru sprijinul financiar nerambursabil ar trebui să poată fi angajat din punct de vedere juridic până la 31 decembrie 2022, iar diferența de 30% din granturi până la 31 decembrie 2023. Toate plățile contribuțiilor financiare către statele membre ar trebui efectuate până la 31 decembrie 2026, iar plățile ar trebui efectuate în cadrul proiectelor nu mai târziu de luna august 2026.
Pentru operaționalizarea acestui instrument, România a elaborat Planul Național de Relansare și Reziliență (PNRR). La data de 27 septembrie 2021, Comisia Europeană (CE) a adoptat evaluarea pozitivă a Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR) al României.
Planul Național de Redresare și Reziliență al României reprezintă documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de Redresare și Reziliență - MRR la nivel național. Scopul final al PNRR este să accelereze implementarea reformelor sustenabile și a investițiilor publice conexe, respectiv asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă, sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale pentru promovarea creșterii durabile.
Planul conține 171 de măsuri (64 de reforme și 107 investiții), structurate în jurul a șase piloni și a cincisprezece componente:

I. Pilonul Tranziția verde

Componenta 1: Managementul apei
Componenta 2: Păduri și protecția biodiversității
Componenta 3: Managementul deșeurilor
Componenta 4: Transport sustenabil
Componenta 5: Valul renovării

Componenta 6: Energie

II. Pilonul Transformarea digitală

Componenta 7: Transformarea digitală

III. Pilonul Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

Componenta 8: Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii

Componenta 9: Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

IV. Pilonul Coeziune socială și teritorială

Componenta 10: Fondul local

Componenta 11: Turism și cultură

V. Pilonul Sănătate, precum și reziliență economică și socială

Componenta 12: Sănătate

Componenta 13: Reforme sociale

Componenta 14: Buna guvernanță

VI. Pilonul Noua generație

Componenta 15: Educație

Cu privire la P.N.R.R., următoarele măsuri subsecvente sunt prioritare:

- susținerea intereselor României în negocierea actelor delegate aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență;
- operaționalizarea mecanismului instituțional și financiar pentru P.N.R.R.;
- corelarea criteriilor de eligibilitate și a timpului de implementare pentru proiectele finanțate prin P.N.R.R., cu cele din programele operaționale și naționale;
- contractarea celor 29,2 miliarde de Euro până la 31 decembrie 2023;
- asigurarea unui flux de numerar (cash-flow) pentru implementarea proiectelor;
- asigurarea unui sistem de coordonare și monitorizare eficient, care să garanteze o bună guvernanță prin implementarea reformelor și investițiilor în timp și în mod sustenabil;
- simplificarea actului administrativ și îmbunătățirea procesului de inițiere și promovare de acte normative;
- elaborarea schemelor de ajutor de stat pentru toate tipurile de componente vizate de PNRR;
- susținerea procesului de pregătire de documentații tehnice până la nivelul de proceduri de achiziție publică pentru lucrări/ furnizare bunuri;
- descentralizarea tuturor componentelor aparținătoare celor 6 piloni care implementează proiecte cu beneficiari locali.

IV. Măsuri de îmbunătățire a absorbției fondurilor europene

1. Descentralizarea și orientarea spre beneficiari și rezultate cu impact economic, de mediu, social.

- adoptarea unui memorandum la nivel de guvern cu măsuri pentru creșterea capacității administrative a ADR-urilor pentru a diminua riscul de dezangajare;
- diminuarea disparităților de dezvoltare regională și locală prin susținerea măsurilor diferențiate de sprijin pentru localitățile și județele care prezintă un decalaj major față de media

națională sau zonele mai dezvoltate la nivelul unei regiuni în ceea ce privește accesarea și derularea de programe și proiecte strategice de dezvoltare;

- promovarea și organizarea unor sesiuni de training pe teme generale și specifice la nivelul beneficiarilor, inclusiv schimb de experiență și de bune practici între aceștia, în scopul creșterii capacității de implementare a beneficiarilor pentru asigurarea unei absorbții cât mai eficiente a fondurilor europene;
- plăți și rambursări simplificate, orientate spre rezultate de calitate, cu impact și condiționate de indicatori de performanță;
- transparentizarea tuturor procedurilor de control ale Autorității de Audit, autorităților de management și organismelor intermediare.

2. Debirocratizarea și simplificarea mecanismului de finanțare/ implementare

- asigurarea programării și gestionării programelor operaționale orientate pe acces facil la fonduri și pe eficiența utilizării acestora, încurajând performanța, în special prin utilizarea pe scară largă a opțiunilor de costuri simplificate;
- înființarea și operaționalizarea unui grup tehnic interministerial, care să implice inclusiv reprezentanți ai Autorității de Audit, pentru coordonarea și consultarea periodică dintre autorități și actori relevanți în proiectarea și implementarea operațiunilor cu abordare simplificată;
- redefinirea regulilor de gestiune a fondurilor, de audit și de control, pentru utilizarea efectivă a costurilor simplificate;
- implicarea actorilor relevanți în procese de elaborare a cadrului de reglementare și a documentelor de orientare pentru noile programe operaționale pentru asigurarea impactului asupra programelor și beneficiarilor;
- autorități de asigurare a extinderii principiului „auditului unic", pentru evitarea suprapunerii verificărilor, controale mai relaxate pentru programele operaționale cu istoric bun și o mai mare încredere în sistemele naționale de audit;
- digitalizarea tuturor proceselor de implementare, inclusiv în relația cu beneficiarii;
- modernizarea sistemului electronic de gestiune a fondurilor europene, inclusiv interoperabilitate și transformarea acestuia într-un instrument de management;
- introducerea unui mecanism de raportare la nivelul Guvernului privind stadiul proiectelor strategice ale beneficiarilor publici, cu publicare pe pagina web a Guvernului;
- crearea unui portal de date deschise, cu o structură unitară și intuitivă, accesibilă facil pentru public, de monitorizare a evoluției proiectelor contractate și implementate.

3. Creșterea capacității instituționale și profesionalizarea resurselor umane

- Elaborarea și susținerea unui plan de capacitate administrativă la nivel național, regional și local
- Valorificarea elementelor de flexibilitate identificate în legislația europeană în materie de fonduri europene;

- Inițierea unei strategii de profesionalizare rapidă, precum și creșterea capacității instituționale în domeniul fondurilor europene, de la nivel național la nivelul autorităților locale;
- Sprijinirea și susținerea prin informare, instruire, cofinanțare și asistență tehnică a participării beneficiarilor din România în programele gestionate direct de Comisia Europeană și/sau alți finanțatori. Coordonarea acestui proces, inclusiv crearea unui portofoliu de proiecte strategice pentru România.

4. Asigurarea unei sinergii între acțiunile finanțate din programe comunitare și programele cu resurse naționale, începând cu perioada 2021-2027.

- Corelarea tuturor surselor de finanțare pentru a asigura o complementaritate și eficiență a intervențiilor;
- Alimentarea Fondurilor pentru Dezvoltare Regională în toate cele 8 regiuni ale țării, care să activeze ca principal instrument pentru pregătirea proiectelor locale, județene și regionale care să fie principala bază pentru atragerea resurselor atât din politica de coeziune, cât și din PNRR. Totodată, Fondurile pentru Dezvoltare Regională trebuie alimentate anual, pentru a ajuta la susținerea coeziunii în interiorul regiunilor României, precum și finanțarea proiectelor de anvergură regională;
- Promovarea inițiativelor comunitare gestionate direct de către Comisia Europeană în rândurile potențialilor beneficiari din România;
- Valorificarea oportunităților din granturile Spațiului Economic European (SEE) și norvegiene;
- Stimularea prin pachete de informare, instruire, cofinanțare și asistență tehnică a creșterii participării entităților din România la programe și proiecte gestionate direct de către Comisia Europeană;
- Crearea unui portofoliu de proiecte naționale strategice cu care beneficiarii eligibili să participe la marile proiecte finanțate direct de către Comisia Europeană;
- Eficientizarea managementului fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei 20212027, prin creșterea capacității de coordonare, inclusiv prin măsuri de diminuare a suprareglementării la nivelul programelor cu resurse naționale în contrast cu programele comunitare, în privința unor mecanisme care se suprapun, care pot provoca blocaje sau situații de dublă finanțare;
- Schimbul de experiență cu instituții de gestionare și control din alte state UE, pentru a facilita transferul de bune practici și inovația în rândurile beneficiarilor.

MINISTERUL ECONOMIEI

Precum întreaga țară și întreaga societate, economia traversează o perioadă complicată. Traversăm un reviriment economic după anul 2020, atunci când motoarele economiei globale au mers la relanti. Asistăm și la o creștere a prețurilor, existând un apetit crescând pentru investiții, dar încrederea consumatorilor fluctează. Cu alte cuvinte, există șanse și oportunități majore, dar și amenințări semnificative. Fiecare dintre acestea trebuie adresate în parte.

Nu ne mai permitem luxul să generalizăm lucrurile. Trebuie să acționăm ferm, hotărât, pentru că sănătatea unei țări se măsoară și după sănătatea economiei sale.

Un Guvern responsabil este un guvern care acționează echilibrat, intervenind acolo unde este cazul, fără să cadă pradă unor sloganuri ideologice. Trebuie să facem ceea ce este necesar, pentru că, la finalul zilei, nu ideologia plătește salariile angajaților.

România are o bază industrială încă relevantă. Acest lucru trebuie dezvoltat și încurajat. Industria creează plus valoare pe orizontală economiei și implică numere mari de angajați. Contrar percepției generate, industria României nu este un morman de fiare vechi și nici nu trebuie tratată astfel. Acolo unde activitatea se poate dezvolta, trebuie să sprijinim producția prin investiții și să sprijinim activitatea comercială facilitând accesul la noi piețe de desfacere. Acolo unde nu sunt mari șanse de reviriment, trebuie să găsim soluțiile pentru a salva activele și oamenii care lucrează în acele societăți.

Industria națională de apărare poate să producă și să lucreze pentru acoperirea necesarului MApN, în strânsă colaborare cu acesta, dar și pentru piețe externe. Este necesară doar o viziune și doar bună-credință și interes onest.

Industria de minerit non-energetic are încă valoare, prin resursele utile aflate în haldele și iazurile companiilor. Pentru a transforma un munte de steril în venituri reale la buget și în prosperitate pentru români este necesară o viziune corectă, o abordare onestă și curajoasă.

Industria ușoară românească, cu capital privat, are nevoie de susținere pentru a ajunge în fața viitorilor parteneri străini.

Toate aceste lucruri se pot face, dacă ne dăm cu adevărat interesul.

Este o realitate evidentă că avem nevoie de o politică industrială și o politică de reindustrializare națională, completă și complexă. Vorbim aici și de clustere industriale, dar și de industrii creative, vorbim și de producție, dar și de inovație, acolo unde putem să avem un cuvânt de spus.

În companiile cu capital de stat trebuie să recuperăm, pe cât posibil, timpul pierdut. Trebuie să le alocăm banii de care au nevoie să opereze, să le ajutăm să intre pe noi piețe sau să recupereze piețe tradiționale, să le ajutăm să se retehnologizeze.

Îndeplinirea condițiilor și obiectivelor impuse de guvernanța corporativă este un aspect pe care îl vom urmări, iar Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) reprezintă instrumentul prin care putem să realizăm acest deziderat.

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului este una dintre cele mai importante instituții aflate în coordonarea Ministerului Economiei.

Obiective:

- Auditarea resurselor minerale exploatabile din haldele și iazurile aflate în conservare în vederea identificării unor oportunități de valorificare ale acestora.
- Promovarea proiectului de realizare a ciclului integrat de producție (minereu de cupru-produs finit) în Romania în industria cuprului prin identificarea unui investitor strategic pentru producerea în țară a produselor finite din cupru cu valoare adăugată mare. Acest lucru ar trebui făcut în concordanță cu dezvoltarea industriei auto pentru a micșora importurile de produse similare din alte țări.
- Asigurarea exploatării superioare a grafitului în România, în vederea producerii pe teritoriul țării a bateriilor.
- Investiții importante în industria națională de apărare în vederea recuperării decalajelor de tehnologizare care să permită operatorilor din acest sector să fie furnizori de încredere pentru MApN.
- Realizarea de parteneriate cu companii din țările NATO pentru integrarea și producția în fabricile industriei de apărare din România a diferitelor produse și servicii, atât pentru armata română, cât și pentru export, în așa fel încât să se întoarcă o parte din procentul de 2% din PIB alocat apărării și în industria națională.
- Construirea a cel puțin unei noi fabrici de producție în cadrul industriei naționale de apărare și mărirea portofoliul de produse vandabile pe plan extern cu cel puțin 5 produse care pot să fie construite în parteneriat cu societăți din profil din țări aliate.
- Implementarea prevederilor legislației privind guvernanța corporativă la toate societățile din portofoliul ministerului.

Măsuri:

- Elaborarea unei strategii naționale de descentralizare a deciziilor limitative impuse întreprinderilor publice în vederea dezvoltării companiilor de stat profitabile, pentru a oferi servicii de bună calitate, la un preț competitiv, concomitent cu modernizarea serviciilor ofertate pe o piață concurențială. Trebuie să prioritizăm descentralizarea

deciziei de stabilire cheltuielilor pentru companiile cu capital de stat profitabile, prin mutarea deciziei la ministerul de resort, în vederea evitării birocrației și dezvoltarea acestora în mod sustenabil și accelerat în concordanță cu societățile private, aceasta având impact în dezvoltarea organizatorică, economică şi juridică a companiilor.

- Eliminarea limitărilor impuse de legislație companiilor cu capital de stat profitabile privind întocmirea bugetului anual de venituri și cheltuieli în vederea evitării situațiilor în care acestea să își modifice strategia de dezvoltare în funcție de legea anuală a bugetului de stat. Acolo unde societățile sunt în domenii esențiale pentru economia țării, siguranța națională și interesul strategic pentru posturile unde specialiștii necesită un timp îndelungat de pregătire specializată și autorizare să se poată angaja personal, înainte de vacantarea posturilor, costurile cu aceștia să fie introduse în calculul productivității muncii după perioada de formare. Dacă în domeniul privat orice companie poate să elaboreze şi să pună în aplicare orice fel de politici de personal, cât timp acestea sunt în conformitate cu legislația în vigoare, în domeniul administrației publice și al companiilor cu capital de stat această libertate este mai restrânsă. Există legi, reguli şi regulamente care, mai degrabă, pun accentul pe uniformizare decât pe flexibilitate.

Pentru România, contextul european oferă o oportunitate excelentă pentru dezvoltare industrială și locală, existând posibilitatea reală de mobilizare a unor investiții semnificative în noile domenii cheie ce se prefigurează. Ambițiosul program al Uniunii Europene de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră până în 2030, precum și previziunile de creștere a cererii de energie electrică în Europa vor determina o cerere în creștere de bunuri și servicii pentru protecția mediului și gestionarea resurselor.

Obiective:
Ne propunem reindustrializarea României și atragerea proactivă de investiții strategice în domeniile cheie ale viitorului și crearea unor ecosisteme industriale și a unei rețele de hub-uri industriale și de inovare în următoarele domenii:

- tehnologii noi de producție și stocare a energiei curate (hidrogen, fotovoltaice, eoliene, baterii etc.);
- industria producătoare de componente și subansamble pentru mașini electrice;
- noi tehnologii digitale și de comunicații;
- materiale noi și dezvoltarea economiei circulare.

Sprijinul public va proveni din fonduri europene și va viza susținerea inițiativelor și investițiilor private, atât prin atragerea de firme strategice de mari dimensiuni, cât și prin consolidarea lanțurilor valorice preponderent formate din IMM și încurajarea dezvoltării de Start-Up-uri inovative.

Abordarea va fi integrată vizând:

- capacități de cercetare-dezvoltare;
- infrastructura pentru producție de componente și asamblare de produs finit;

- dezvoltarea de aplicații software și de comunicații aferente;
- servicii de instalare și întreținere;
- activități de export;
- capacități de reciclare.

Complementar, ne propunem dezvoltarea industriei și activităților economice locale, în special prin valorificarea patrimoniului natural și cultural existent. Pentru aceasta vom sprijini ecoturismul și managementul adecvat al destinațiilor de turism și industriile culturale și creative, ca sectoare importante pentru dezvoltarea locală.

Ecosisteme industriale vizate:

DEZVOLTAREA SECTORULUI DEDICAT PRODUCȚIEI DE TEHNOLOGII VERZI (bunuri și servicii pentru protecția mediului și gestionarea resurselor)
Obiective:

- Dezvoltarea producției de bunuri și servicii pentru protecția mediului și gestionarea resurselor;
- Dezvoltarea producției de echipamente pentru producția de energie curată și echipamente de gestiune inteligentă: panouri fotovoltaice, capacități de stocare (ex. baterii litiu-ion), contoare inteligente, sisteme de iluminat inteligente etc.;
- Creșterea numărului de companii producătoare de tehnologii verzi „Made in Romania";
- Absorbția unui volum de finanțări de 2 mld Euro (500 mil euro/an) în perioada 2021-2024 dedicate R&D, producției și distribuției de tehnologii verzi
- Exporturi de tehnologie verde în valoare de peste 1 mld Euro/an începând cu 2025;

Direcții de acțiune:

- Crearea parteneriatelor strategice cu membrii UE care dețin abilități și cunoștințe în dezvoltarea tehnologiei ecologice: de ex. Austria, Germania.
- Susținerea platformelor digitale de brokeraj pentru a facilita prezentarea ofertei și cererii de tehnologii ecologice, alături de instituțiile de cercetare și dezvoltare (universități și institute de cercetare).
- Lansarea unor programe de finanțare dedicate Start-Up-urilor din principalele sectoare producătoare de tehnologii verzi: mediu și ape curate, energie și transport curat, tehnologii pentru construcții de infrastructură și clădiri, tehnologii medicale, IT&C subordonat economiei circulare, alimentație organică.

DEZVOLTAREA SECTORULUI DIGITAL
Obiective:

- Trecerea de la outsourcing la produse și servicii proprii și integrarea cu restul sectoarelor economice;
- Dublarea nivelului de competențe digitale de bază până în 2028 (de la sub 30% la 60%).

Direcții de acțiune;

- Susținerea creării și dezvoltării de Hub-uri Digitale de Inovare în conformitate cu Agenda UE 2016-2020 de digitalizare pan-europeană;
- Încurajarea parteneriatului firmelor din sectorul IT cu sectorul educațional pentru introducerea competențelor digitale în toate ciclurile de educație inițială (începând de la grădiniță), cât și ca parte a formării profesionale continue;
- Dezvoltarea infrastructurii ICT pentru a asigura pe tot teritoriul României accesul la Internet de mare viteză din fonduri europene.

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI AUTO

Obiective:

- Consolidarea poziției României în producția de componente pe lanțul valoric al industriei auto;
- Adaptarea la tranziția către un transport curat și electromobilitate.

Direcții de acțiune

- Atragerea de noi investitori de anvergură în domeniu;
- Dezvoltarea de clustere auto în regiunile României cu prezență semnificativă a industriei auto și stimularea cooperării inter-clustere de tip rețea;
- Fonduri europene pentru sprijinirea colaborării între producătorii și furnizorii din clusterele auto cu universități și alte instituții de cercetare pentru a dezvolta noi inovații care pot aduce o valoare adăugată semnificativă întregului sector.

DEZVOLTAREA INDUSTRIILOR PRELUCRĂTOARE CU VALOARE ADĂUGATĂ ÎNALTĂ, INCLUSIV A CELOR CARE FOLOSESC GAZUL NATURAL CA RESURSĂ

Obiective:

- Susținerea investițiilor și dezvoltării sectoarelor industriale cu valoare adăugată înaltă;
- Valorificarea superioară a gazelor naturale în contextul noilor exploatări onshore și offshore.

Direcții de acțiune

- Implementarea politicilor de stimulare fiscală a mediului de afaceri pentru ca România să își sporească competitivitatea și atractivitatea investițională în ceea ce privește valorificarea superioară a gazelor naturale;
- Dezvoltarea unor industrii precum: petrochimie, metalurgie, mase plastice, transporturi, agricultură, farmaceutice;
- Identificarea și promovarea activităților cu o valoare adăugată mare și avansarea în lanțul valoric, mai ales prin integrarea IMM-urilor locale din industrie.

DEZVOLTAREA SECTORULUI DEDICAT ECONOMIEI CIRCULARE

Obiective:

- Dezvoltarea sectorului dedicat economiei circulare și crearea de noi locuri de muncă în domeniu (inclusiv prin formalizarea activităților la gri și la negru de colectare);
- Reducerea amprentei de carbon a economiei;
- Creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și a costului acestora.

Direcții de acțiune:

- Stimularea investițiilor în infrastructura dedicată economiei circulare, tehnologie și cercetare și dezvoltare;
- Rezolvarea deficiențelor structurale legate de deșeuri, colectare selectivă, reciclare și reutilizare (Ordonanța 74/2018);
- Transpunerea în totalitate a legislației UE pentru economia circulară și valorificarea deșeurilor;
- Implementarea unui cadru legislativ și de politică publică pentru un sector dedicat economiei circulare și valorificării deșeurilor;
- Analiză și suport pentru transpunerea în practică a modelelor de economie circulară (conform OCDE)

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI ALIMENTARE

Obiective:

- Încurajarea prelucrării superioare a materiei prime vegetale prin susținerea dezvoltării și creării de capacități de procesare autohtone în industria alimentară și conexă (ex: ambalaje);
- Dezvoltarea lanțurilor valorice în domeniul plantelor tehnice și al altor tipuri de materiale naturale rezultate din activități agricole (cum ar fi lâna) pentru dezvoltarea oportunităților în industrii țintă (mobilă, textile, construcții, auto, aeronautică etc.).
- Încurajarea procesării produselor agroalimentare primare în vederea obținerii de produse cu valoare adăugată și promovarea produselor tradiționale și a lanțurilor scurte la nivel local.

Direcții de acțiune:

- Menținerea și îmbunătățirea mecanismelor de stimulare a investițiilor integrate în producție agricolă - procesare - distribuție;
- Asigurarea unor mecanisme previzibile și clare de finanțare a activităților de producție agroalimentară.

SUSȚINEREA INDUSTRIILOR CREATIVE

Obiective:

- Valorificarea creativității, a proprietății intelectuale și a patrimoniului cultural ca factor cheie de dezvoltare economică a României.

Direcții de acțiune:

- Dezvoltarea de clustere de industrii creative (industria de publicitate, IT, software și jocuri pe calculator, arhitectură, design și modă, muzică, artă și cultură, film și televiziune, meșteșuguri, industria de carte și editură) în vederea creșterii valorii adăugate în economia românească;
- Stimularea industriilor creative ca factor cheie pentru dezvoltarea locală a zonelor rămase în urmă.

În vederea elaborării și susținerii politicilor industriale în scopul creșterii competitivității sectoarelor industriale, se va urmări atingerea următoarelor obiective:

- Elaborarea Strategiei Naționale privind Economia Circulară. În elaborarea Strategiei Naționale privind Economia Circulară se va ține cont de noul plan de acțiune privind economia circulară publicat de CE la 11 martie 2020, care asigură o agendă orientată spre viitor pentru realizarea unei Europe mai curate și mai competitive, creată în comun cu actorii economici, consumatorii, cetățenii și organizații ale societății civile.
- Definitivarea și implementarea Strategiei Naționale de Competitivitate 2021-2027 cu o componentă privind managementul tranziției industriale;
- Elaborarea cadrului legislativ și relansarea Programului Creșterea Competitivității Produselor Industriale cu acțiuni de susținere precum: clustere, industrii creative. Programul vizează competiții de proiecte finanțate prin schema de ajutor de stat aferentă.

Program pentru Dezvoltarea lanțurilor de producție locale
Schema de ajutor de stat cu un punctaj prioritar pentru acoperirea segmentelor lipsă din lanțul de producție; substituirea importurilor de bunuri intermediare; angrenarea de companii locale; crearea/menținerea locurilor de muncă. Domenii prioritare: activitate de producție în industria de medicamente și de echipamente medicale ; chimică; petrochimică; alimentară; de tractoare; mașini, unelte și utilaje agricole; îngrășăminte; construcția de nave; piese auto; IT; energie.
Program de industrializare pe bază de licență
Fond de investiții care va contribui total sau parțial la cumpărarea de licențe de către fabricile autohtone, urmând să returneze anual un procent din încasări pentru utilizarea licențelor. Domeniile prioritare: sectoarele de producție cu intensitate tehnologică medie și înaltă + sectoarele „verzi" (green) – tranziția către o producție prietenoasă cu mediul.
Program pentru incubatoare și parcuri industriale

Construirea/ funcționalizarea a câte minimum un parc industrial/ tehnologic pentru fiecare județ, cu implicarea autorităților locale pentru asigurarea utilităților și infrastructurii. Cel puțin unul pentru start- up-uri în fiecare județ. Creșterea numărului de firme în centrele universitare în conlucrare cu parteneri locali.

MINISTERUL ANTREPRENORIATULUI ȘI TURISMULUI

Actuala criză epidemiologică generată de răspândirea noului coronavirus a afectat serios activitatea în mediul de business din România. Una dintre lecțiile învățate recent se referă la fragilitatea unui mediu economic neconsolidat sau aflat în dezvoltare în fața unui pericol global, apărut intempestiv.

România are nevoie de o viziune clară asupra căilor şi mijloacelor de dezvoltare şi consolidare a mediului său de afaceri, inclusiv în domeniul turismului, bazată, în principal, pe politici publice, dar şi pe resurse (proprii şi atrase), care să răspundă, într-o manieră adecvată şi susţinută, cerinţei fundamentale de îmbunătăţire radicală a acestuia.

Un obiectiv prioritar îl constituie dezvoltarea unui mediu de afaceri deschis, activ, stabil şi transparent, într-un cuvânt predictibil, clădit pe responsabilitate, competitivitate şi spirit antreprenorial, care să permită oamenilor de afaceri, managerilor şi întreprinderilor să facă faţă concurenţei existente pe piaţa unică şi pe terţe pieţe.

Comisia Europeană a constatat în 2020[1], că cea mai importantă problemă a întreprinderilor mici și mijlocii o reprezintă legislația (în procent de 26%, respectiv birocrația și sarcinile administrative), urmată de problema finanțării (23%).
Conform viziunii pe termen mediu, România trebuie să devină o țară competitivă economic la nivel regional și global prin implementarea unui model economic bazat pe antreprenoriat, deschidere la concurență, inovare și investiții din fonduri europene.

În aces sens, trebuie să inițiem și să implementăm, o serie de măsuri care au ca scop realizarea unui plan major de edificare, modernizare și dezvoltare a ecosistemului antreprenorial în România. Acestea vizează, în principal, încurajarea înființării şi dezvoltării de întreprinderi mici şi mijlocii, stimularea activităţilor de cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, sporirea şi consolidarea capitalului autohton, atragerea investiţiilor străine directe (mai ales în sectoare cu valoare adăugată ridicată, în infrastructură şi noi capacităţi de producţie), promovarea destinațiilor turistice, precum și continuarea dezvoltării relațiilor economice cu partenerii noștri.

Dezvoltarea și îmbunătățirea ecosistemului antreprenorial presupune diverse măsuri, pentru toate elementele acestuia, plecând de la politica guvernamentală, prin măsurile propuse în Programul de Guvernare, modificările legislative, identificarea modalităților de finanțare, dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea prin mentorat și consultanță, înființarea și operaționalizarea infrastructurilor de sprijinire a afacerilor, până la partea de educație și formare, capital uman și forță de muncă (personal calificat), dar și pe partea de acces la piețe locale și globale (internaționalizare).

---

[1] Flash Eurobarometer 486, Survey requested by the European Commission, Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs and co-ordinated by the Directorate-General for Communication

IMM-urile sunt foarte importante pentru competitivitatea și prosperitatea României, pentru suveranitatea sa economică și tehnologică, precum și pentru reziliența economiei la diverse șocuri externe. Sustenabilitatea competitivă reprezintă principiul director al Europei pentru viitor. Realizarea unei economii digitale suple, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și neutre din punct de vedere climatic necesită mobilizarea deplină a IMM-urilor. Tranziția către o Europă mai sustenabilă din punct de vedere economic, ecologic și social trebuie să meargă mână în mână cu trecerea către digitalizare. Digitalizarea poate oferi IMM-urilor oportunități importante de a îmbunătăți eficiența proceselor de producție și capacitatea de inovare în materie de produse și modele de afaceri.

Declanșarea pandemiei COVID-19 în România a produs efecte deosebit de dure asupra economiei naționale, un număr foarte mare de întreprinderi, îndeosebi IMM-uri din aproape toate sectoarele economice fiind forțate să–și reducă, suspende sau chiar să-și închidă activitatea.

Sprijinul guvernului acordat întregului mediu de afaceri autohton este esenţial pentru a arăta solidaritate şi a da încredere economiei și investitorilor. De aceea, vom continua să facem ceea ce trebuie: să oferim sprijin pentru redresarea operatorilor economici afectați de pandemie, să elaborăm și să gestionăm scheme de ajutor pentru firmele care așteaptă un ajutor de stat, după ce vreme de mulți ani au contribuit prin taxe și impozite la veniturile statului, vom căuta să generăm sinergii economice între sectorul public și privat, pentru că vorbim despre economia românească, nu economia sectorului privat și economia sectorului public.

Mediul economic este cuprinzător: nu există doar servicii, nu există doar producție, nu există doar IT&C, nu există doar industrie, nu există doar comerț, nu există doar consum. Toate, împreună, reprezintă mediul de afaceri românesc. Toate, împreună, trebuie să funcționeze.

România poate să depășească acest moment dificil realizând investiții. Acestea trebuie să se întâmple, deopotrivă în sectorul public și în sectorul privat. Investițiile în sectorul privat asigură efervescență economică, creează inovare, aduc plus-valoare, contribuie la echilibrarea balanței comerciale. Investițiile în sectorul privat reduc decalajele de concurență față de alte țări și permit readucerea la viață a unor sectoare de activitate și companii care pot să contribuie la crearea de prosperitate în societate.

Prin implementarea PNRR se vor adopta măsuri pentru îmbunătățirea competitivității, rezilienței, adaptabilității și securității întreprinderilor. Anul 2022 va însemna lansarea proiectelor propuse spre finanțare. Va fi elaborată Strategia națională axată pe transformarea digitală a întreprinderilor și pe promovarea interacțiunilor digitale dintre stat și întreprinderile private. Sunt necesare măsuri specifice pentru a sprijini digitalizarea IMM-urilor și pentru a spori gradul de conștientizare cu privire la relevanța și beneficiile adoptării tehnologiilor digitale. Prin PNRR ne propunem ca tranziția verde și cea digitală să fie favorizate și prin stimularea cooperării dintre mediul academic/de cercetare și mediul de afaceri, facilitând transferul de tehnologii moderne și sporind competitivitatea firmelor.

Turismul este un factor important pentru creșterea și dezvoltarea economiei, având un impact semnificativ asupra creării de locuri de muncă. La fel ca toate celelalte sectoare ale economiei, industria turismului se confruntă cu o concurență din ce în ce mai acerbă la nivel mondial iar România trebuie să prezinte o ofertă turistică durabilă și de calitate, mizând pe avantajele ei competitive.

Potențialul turistic al României trebuie să se transforme din slogan în realitate economică. Avem nevoie de Organizații de Management al Destinațiilor, la fel cum avem nevoie de promovare internă și externă. Pandemia COVID-19 trebuie transformată într-o oportunitate pentru turismul românesc.

Cu toate acestea, turismul a fost unul din sectoarele cele mai afectate în anul 2020, ca urmare a unei crize de sănătate fără precedent, precum și a unei crize sociale și de urgență economică pe fondul izbucnirii pandemiei Sars-Cov-2, acest fapt reflectându-se atât în scăderea circulației turistice, cât și în activitatea redusă a profesioniștilor și operatorilor economici de profil.

Îndeplinirea obiectivelor asumate în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) în domeniul turismului reprezintă unul din instrumentele care vor contribui la dezvoltarea sectorului turismului în România.

Complementar, ne propunem dezvoltarea industriei și activităților economice locale, în special prin valorificarea patrimoniului natural și cultural existent. Pentru aceasta vom sprijini ecoturismul și managementul adecvat al destinațiilor de turism și industriile culturale și creative, ca sectoare importante pentru dezvoltarea locală.

Obiective:

- Reformarea relației dintre administrație și mediul de afaceri pe baza următoarelor principii: debirocratizare și digitalizare; stabilitate și predictibilitate; costuri administrative cât mai reduse și servicii publice cât mai eficiente; infrastructura de conectare accesibilă; tratament egal și respectarea legii în relația cu operatorul economic; asigurarea cadrului legislativ și economic în vederea dezvoltării profesiilor liberale și a activității antreprenoriale pe cont propriu (PFA), inclusiv facilitarea accesului la finanțare.
- Susținerea mediului de afaceri prin soluții și măsuri financiare de susținere în contextul crizei sanitare.
- Creșterea competitivității companiilor prin scheme de ajutor de stat, granturi și garanții
- Reducerea deficitului comercial prin creșterea competitivității firmelor românești la export, prin atragerea de investiții străine orientate către export și fabricarea în România a produselor din coșul zilnic.

- Crearea unui ecosistem antreprenorial care să faciliteze dezvoltarea Start-Up-urilor prin crearea unui cadru legislativ stimulativ și a instrumentelor necesare de finanțare.
- Prioritizarea turismului ca o ramură strategică pentru economia românească, prin revizuirea și modernizarea cadrului legal, instituirea OMD-urilor, programe de finanțare și promovare.
- Stimularea antreprenorială prin programe de creare de Start-Up-uri și consolidarea acestora.
- Crearea cadrului pentru dezvoltarea sustenabilă a destinațiilor turistice din România în conformitate cu recomandările Organizației Mondiale a Turismului.
- Schimbarea modului de colaborare cu mediul privat prin intermediul Consiliului Consultativ al Turismului.
- Suport financiar în vederea finanțării dezvoltării sustenabile a destinațiilor turistice din România în condiții de durabilitate, conectivitate, transformare în destinații turistice SMART și incluziune socială.
- Obținerea stabilității și predictibilității prin consolidarea unui dialog social structurat.

Măsuri:

- Eficientizarea proceselor administrative pentru societățile comerciale – reducerea sarcinilor administrative pe care trebuie să le ducă la îndeplinire o firmă, accent mai mare pus pe responsabilitatea antreprenorilor, declarații de conformitate și pe propria răspundere.

- Digitalizarea procesului de înființare a firmelor.

- Deblocarea legii holdingurilor.

- Reactualizarea legii prevenirii.

- Inițierea legii finanțării participative.

- Continuarea și dezvoltarea accesului la finanțare pentru asigurarea capitalului de lucru și a fluxului de lichidități pentru firmele care-și reiau activitatea după relansarea economică post-pandemie.

- Crearea unei strategii pentru echilibrarea balanței comerciale și dezvoltarea de programe pentru a facilita exportul producătorilor români, alături de dezvoltarea rețelei de reprezentare economică externă în raport cu strategia economică națională.

- Asigurarea continuității și finanțarea programelor de sprijinire a Start-Up-urilor.

- Operaționalizarea de noi programe pentru IMM-uri, inclusiv Start-Up-uri din fondurile structurale.
- Finalizarea Măsurii 1 și adăugarea de noi categorii de aplicanți eligibili, respectiv Întreprinderi Individuale, Întreprinderi Familiale, Profesii Liberale.
- Deblocarea fondurilor aferente Măsurii 2 de la Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în vederea finalizării plăților pentru toți beneficiarii admiși în cadrul măsurii.
- Schema de ajutor de stat pentru domeniile HORECA - finalizarea procesului de evaluare , demararea procesului de contractare și efectuare de plăți
- Elaborarea programului Tech Nation de sprijinire și impulsionare a digitalizării economiei.

Măsuri pentru echilibrarea balanței comerciale a României, promovarea exportului și susținerea investițiilor incoming/outgoing:

1. Elaborarea unei strategii de comerţ exterior însoţită de propuneri de programe guvernamentale pentru întărirea capacităţii productive şi relansarea ramurilor economice care generează deficit comercial, prin atragerea resurselor financiare pentru realizarea de investiţii în România (investitori din SUA, State Membre ale Uniunii Europene, state din Orientul Mijlociu, Japonia, Coreea de Sud, Singapore);
2. Relansarea activităţii de comerţ exterior, în contextul crizei generate de pandemia Covid-19;
3. Creşterea şi diversificarea exporturilor româneşti într-un ritm mai ridicat şi reducerea deficitului comercial, în special cu produse având valoare adăugată ridicată;
4. Consolidarea dialogului instituţional şi a mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, în plan economic;
5. Eficientizarea activităţii de promovare a comerţului exterior şi reconfigurarea reţelei de reprezentare economică externă în raport cu strategia economică națională;
6. Consolidarea exporturilor pe pieţele tradiţionale;
7. Diversificarea destinaţiilor de export;
8. Diminuarea deficitului comercial;
9. Eficientizarea activităţii de promovare a exporturilor și atragerea de investiţii străine;
10. Operaţionalizarea şi eficientizarea Portalului de comerţ;
11. Crearea unei platforme interactive de postare a oportunităţilor de afaceri şi înglobarea unei baze de date a producătorilor şi exportatorilor români.

Instrumente și Programe Promovare Export
Obiective în domeniul comerțului exterior pentru perioada 2021 – 2024

- Elaborarea unei strategii de comerţ exterior însoţită de propuneri de programe guvernamentale pentru întărirea capacităţii de producţie internă şi relansarea ramurilor economice care generează deficit comercial, prin atragerea de investiţii

străine în România (investitori din SUA, State Membre UE, Orientul Mijlociu, Japonia, Coreea de Sud, Singapore);

- Eficientizarea activităţii de promovare a comerţului exterior şi reconfigurarea reţelei de reprezentare economică externă (diplomaţie comercială), în concordanţă cu obiectivele de politică comercială a UE.

Programe pentru susţinerea comerţului exterior:

1. PPE (Programul pentru promovare la export)

Va fi modificată legislația aferentă, astfel încât să fie eligibilă pentru finanțare nu doar participarea în format clasic, ci și participarea la evenimente de promovare a exportului în format virtual, să fie modernizate instrumentele deja existente și să fie introduse instrumente noi. Va fi prevăzută acceptarea în program a mai multor forme de organizare juridică a beneficiarilor. Vor fi digitalizate procesele administrative ale programului, astfel încât să fie facilitat accesul firmelor în faza de aplicare, dar și ulterior în procesul de decontare.

2. PINT (Programul de susținere a internaționalizării operatorilor economici români)

Începând de anul următor vor fi acceptați în acest program beneficiarii care aplică pentru participarea la evenimente virtuale. Va fi optimizată platforma digitală de derulare prin automatizarea pe cât posibil a unor procese de verificare post-aplicare și mărirea bugetului pentru a putea finanța un număr mai mare de beneficiari.

3. PCER (Programul pentru cooperare româno-elvețian)

Vor fi demarate proiecte care au menirea de a continua și de a asigura sustenabilitatea Centrelor de Export înființate anterior în cadrul programului, precum și de replicare a experienței acumulate prin înființarea de centre noi și în alte regiuni ale țării. Între aceste proiecte se numără: Programul de instruire și certificare a exportatorilor în vederea însușirii cunoștințelor necesare pentru accesul la piețe, Proiectul pentru realizarea unei rețele naționale de centre de afaceri pentru export, ca un instrument de sprijin pentru exportatori și Proiectul creșterea competitivității la export a mediului de afaceri, care răspund nevoilor de dezvoltare instituțională a rețelei de sprijin pentru exportatorii români, precum și nevoilor de creștere a competitivității la export a firmelor românești. În ansamblu, PCER vizează reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse, fiind implementat în România în baza Hotărârii Guvernului nr.1.065/2010 pentru aprobarea Acordului-cadru dintre Guvernul României și Consiliul Federal Elvețian, având un număr estimat de 10.000 de IMM-uri beneficiare.

4. Program pentru investițiile mari în vederea stimulării capacității de export

Granturi pentru finanțarea investițiilor în companiile de export care antrenează un număr mare de furnizori locali, în lanțul de producție. Împrumuturi preferențiale pentru capital de lucru, cu subvenționarea 50% a ratei dobânzii. Criterii prioritare: crearea de locuri de muncă, plata la zi a taxelor și impozitelor, transfer tehnologic.

Domenii prioritare: activitate de producție în industria de medicamente și de echipamente medicale; chimică; petrochimică; alimentară; mașini și echipamente ; mașini, unelte și utilaje agricole; îngrășăminte; construcția de nave; piese auto; IT; energie.

5. Start UP Nation ediția a III–a, Finanțarea a 10.000 de proiecte cu o sumă de 200.000 lei pe proiect, pentru stimularea antreprenoriatului și crearea de noi locuri de muncă.

6. Programul Start Up Diaspora Next Gen – susținerea cetățenilor români din diaspora care doresc să revină în țară și să deschidă o afacere cu finanțare FSE+

PACHETUL DE STIMULARE A PRODUCȚIEI INTERNE ȘI A LANȚURILOR DE APROVIZIONARE « FABRICAT IN ROMANIA «

- Program pentru companiile implicate în realizarea de bunuri intermediare

a. Granturi de până la 200.000 de euro pentru companiile care realizează producție intermediară sau procesare în vederea susținerii costurilor, a diversificării ofertei, inovării și marketingului.
b. Garanții de până la 1 milion de euro/companie pentru susținerea investițiilor în diversificarea ofertei și consolidarea cotelor de piață.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ PENTRU IMM

- Programul IMM Prod

Garanții guvernamentale de până 100% acordate companiilor, prin FNGCIMM, FGCR, pentru creșterea capacității de producție, reconversia de la intermediere la producție, finanțare investiții.

- Program Rural INVEST

- Garanții guvernamentale de până la 100% acordate companiilor, prin FNGCIMM, FRC și FGCR, care își localizează producția în mediul rural și urban-mic.

- Programul IMM Prod

Garanții guvernamentale de până 100% acordate companiilor, prin FNGCIMM, FGCR, pentru creșterea capacității de producție, reconversia de la intermediere la producție, finanțare investiții.

- Programul Garant Construct

Garanții guvernamentale acordate companiilor din Construcții, prin sistemul bancar, FNGCIMM și FRC, pentru asigurarea lichidităților și finanțarea investițiilor.

- Program Start-Up pentru studenți

Finanțarea incubatoarelor de afaceri pentru studenți în universități, în conlucrare cu partenerii locali (autorități publice, companii care activează pe piața locală). Granturi de 100.000 euro. Punctaj prioritar: afaceri dezvoltate în domeniul de specializare.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ INNOVATION

- Schemă de ajutor de stat „INNOVATION"

Deducerea a până la 80% din costurile necesare pentru invenții, inclusiv acoperirea cheltuielilor cu înregistrarea și protejarea invențiilor cu obligația implementării efective în România.

- Granturi pentru digitalizare și comerț online (pentru IMM)

Granturi între 50.000 și 200.000 € pentru firmele cu cifra de afaceri mai mică de 1 mil. €, pentru software certificat de e-commerce și de administrare a unei firme (de tip ERP).

- Schemă de ajutor de stat pentru retehnologizarea companiilor locale

Schemă pentru sprijinirea transferului de tehnologie. Punctaj suplimentar: industrii exportatoare, nepoluante.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ ROMÂNIA TECH NATION

- Programul România Tech Nation

Schemă de ajutor de stat pentru susţinerea înfiinţării de start-up-uri cu componentă digitală în fiecare judeţ, prin acordarea unui grant de 50.000 de euro/start-up. Este necesară includerea obligatorie a componentei de educaţie, training şi mentorat, cu asigurarea unui loc în makerspace, incubator de afaceri sau accelerator local.

- Program Women in tech

Schemă de ajutor de stat pentru sprijinirea femeilor antreprenor pentru deschiderea de afaceri în domeniul tehnologiei. Vor fi acordate granturi cu componentă în fiecare județ.

- Programul Starter kit - schemă de ajutor de stat pentru asigurarea suportului pentru transformarea/transferul companiilor în era digitală prin acordarea de vouchere de digitalizare în valoare de 5000 Euro/companie.

Acțiuni suport pentru programul România Tech Nation

- Înfiinţarea a cel puţin unui laborator de robotică şi makerspace în fiecare judeţ, în care să se asigure programe de training pentru a începe, creşte şi dezvolta o companie în domeniul digital.
- Tech Tour Trucks – campanii de promovarea a educaţiei tech în comunităţi.
- Tech Capital of the Year - prin care să fie desemnat un oraş drept capitală a tehnologiei în urma unui concurs în care să participe întrepinzătorii sau adminsitraţiile locale care folosesc/implementeză/desfăşoară activităţi în cele mai noi domenii ale tehnologiei şi ştiinţei;
- Cloud first policy- strategie care vizează adoptarea de soluţii cloud pentru autorităţile publice, respectiv dotarea acestora cu instrumentele şi cunoştiinţle necesare pentru a se muta în cloud.

Finanțarea proiectelor va fi din fonduri europene.

SPRIJIN ORIZONTAL PENTRU INOVARE, INTERNAȚIONALIZARE ȘI DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR ANTREPRENORIALE

Obiective:

- Crearea de comunități, clustere, hub-uri de inovare și dezvoltare în vederea creșterii productivității firmelor, permițându-le să concureze mai eficient atât la nivel național, cât și internațional.
- Susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) plecând de la cele patru mari nevoi sistemice ale mediului de afaceri din România - nevoia de a crește densitatea antreprenorială, de a crește reziliența firmelor, de a încuraja creșterea în talie a firmelor și de a încuraja crearea de valoare adăugată;
- Stimularea investițiilor directe și a exporturilor și a investițiilor românești în afara țării.
- Capitalizarea micilor afaceri (necesitatea și avantajele capitalizării, tehnici de capitalizare, atragerea de investiții – SME Investment Readiness);
- Îmbunătățirea expertizei manageriale, tehnice și de piață a IMM-urilor (atragerea și menținerea talentelor, creativitate/inovare, cercetare-dezvoltare in house, retehnologizare, standardizare, asigurarea calității, eficientizarea costurilor, marketing și stimularea vânzărilor);
- Încurajarea asocierii în afaceri (ex. clustere, rețele de afaceri) și, respectiv, de promovare/impresariere a afacerilor (matchmaking), îndeosebi pe plan internațional;
- Promovarea culturii și educației antreprenoriale (ce înseamnă antreprenoriatul și asumarea riscului de a fi antreprenor);
- Finanțarea tuturor schemelor de ajutor pentru IMM-uri se va face din fonduri europene.

Direcții de acțiune:

- Dezvoltarea unei cooperării între universități și alte instituții suport pentru colaborare, sectorul de afaceri și agențiile guvernamentale relevante pentru a ajuta clusterele existente să prospere și să devină din ce în ce mai sofisticate și competitive, oferind în același timp mediul favorabil pentru formarea și creșterea de noi clustere economice;
- Crearea Hub-urilor Digitale de Inovare (HDI) în baza parteneriatelor între comunitatea de afaceri din domeniul digital cu universitățile tehnice și institutele de cercetare;
- Dezvoltarea structurilor și infrastructurilor locale de afaceri – acceleratoare, hub-uri, spații de coworking, centre de formare, parcuri industriale, științifice etc;
- Dezvoltarea de rețele de socializare antreprenorială și comunități de afaceri de tip market-place;
- Crearea zonelor de funcționale urbane (ZFU) și a zonelor de activitate economică (ZAE) la periferia localităților, unde municipalitățile alocă teren, construiesc

infrastructură de cea mai bună calitate și apoi creează un ecosistem de companii care își stabilesc activitatea în acele zone;

- Susținerea dezvoltării rețelei de Hub-uri Inovative Digitale (DIH) ca parte a Agendei Digitale la nivel European, susținerea educației antreprenoriale și financiare;
- Dezvoltarea antreprenoriatului rural și susținerea dezvoltării rețelelor de comunități antreprenoriale rurale & food hubs prin servicii suport dedicate (consiliere, finanțare etc.)
- Tranziția de la măsuri tradiționale de promovare (exemplu: târguri și expoziții) la crearea de capete de pod în țări destinație și la crearea de parteneriate (match-making) țintite pe priorități sectoriale strategice pentru dezvoltarea economiei românești în context internațional;
- Reformarea diplomației economice pentru a susține cu adevărat și în mod eficient internaționalizarea companiilor românești;
- Identificarea acelor exemple pozitive (bright spots) în care companii românești au reușit să penetreze cu succes piețe externe și al căror exemplu poate fi replicat;
- Crearea de competențe la nivelul autorităților publice locale pentru promovarea oportunităților de investiții locale. Încurajarea investițiilor străine directe strategice prin creșterea notorietății României pe plan internațional ca destinație profitabilă de business pentru companiile străine, prin promovarea climatului investițional al României și atragerea de noi investiții străine directe, în special a investițiilor cu impact semnificativ în economie (contribuind la crearea de locuri de muncă cu valoare adăugată, facilitarea transferului de tehnologie, cunoștințe și know-how).
- Stabilirea sectoarelor economice declarate prioritare pentru economia românească pe termen mediu și lung;
- Realizarea unei strategii de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii din România, precum și de îmbunătățire a mediului de afaceri, în context digital;
- Dezvoltarea în România, a unui pol de creștere pe anumite domenii, cum ar fi domeniul IT și stabilirea unui brand național (Romanian Pride, Romanian QualITy);
- Încurajarea utilizării noilor tehnologii în producția de vârf/înalt specializată (high-tech); (laser Valley);
- Formarea (cu sprijinul EBAN) a unor rețele de investitori de tip business angels la nivel regional sau național;
- Încurajarea și promovarea platformelor de investiții participative de tip crowdfunding sau crowdlending;
- Crearea de fonduri de investiții de capital de risc de tip seed capital sau de tip venture;
- Acordarea de asistență financiară întreprinderilor care solicită finanțare pentru proiecte de mare anvergură (retehnologizare/modernizare, cercetare-dezvoltare și inovare).

Specializarea inteligentă și susținerea IMM, noua politică industrială a UE și bani europeni pentru industriile viitorului

La nivel european se află în plină adoptare Noua Strategie de Politică Industrială, care exprimă ambiția UE de fi competitivă la nivel global. Strategia este centrată pe 14 ecosisteme industriale

paneuropene și pe ideea de a investi masiv în consolidarea și dezvoltarea lanțurilor valorice cheie. Acestea vor permite reducerea dependenței de materiile prime importate din afara Uniunii Europene. În același timp, tot la nivel european au fost deja setate două priorități cheie, transformarea verde și cea digitală, care sunt menite să reconfigureze transversal întreaga industrie a UE. Pactul Ecologic și Noua Agendă Digitală devin parte integrantă a pachetului de redresare (Recovery Plan) pe care UE mizează pentru viitor.

DEZVOLTAREA TURISMULUI

Obiective:

- Dezvoltarea destinațiilor turistice cu implicarea tuturor actorilor din turism prin încurajarea parteneriatelor dintre mediul privat și cel public la nivel de destinație, în vederea creșterii calității și performanței managementului destinațiilor turistice din România;
- Creșterea notorietății destinației turistice România, ca destinație turistică de calitate pe piața internațională a turismului;
- Reducerea sezonalității, creșterea duratei medii a sejurului și a gradului de fidelizare a turiștilor;
- Dezvoltarea tuturor formelor de turism din România, identificarea de noi oportunități de dezvoltare și stimularea creșterii circulației turistice interne și internaționale;
- Realizarea de investiții în turism;
- Simplificarea sistemului de autorizare în domeniul turismului, inclusiv pentru cele de tipul economiei colaborative;
- Asigurarea atât a protecției turiștilor cât și a operatorilor economici din industria de turism în situația unei crize;
- Digitalizarea serviciilor publice oferite de autoritatea publică centrală în domeniul turismului;
- Sprijinirea mediului antreprenorial în domeniul turismului.

Direcții de acțiune:

- Actualizarea cadrului legal privind dezvoltarea Organizațiilor de Management ale Destinațiilor (OMD) care să reglementeze forma de organizare și finanțare a acestora în scopul asigurării de bugete proprii din taxe specifice la nivelul destinațiilor și din programe naționale de finanțare, managementul participativ în cadrul acestora și profesionalizarea managementului de destinație printr-un parteneriat între mediul public și cel privat;
- Derularea de acțiuni de marketing atât în format tradițional cât și în mediul online, care să contribuie la creșterea notorietății destinației turistice România la nivel național și internațional;
- Identificarea unor nișe de turism unde România poate avea un avantaj comparativ și sprijinirea celor care au potențial dar nu sunt încă recunoscute și susținute prin politici publice în prezent;

- Actualizarea cadrului legal pentru continuarea și finanțarea programului de investiții în turism;
- Formularea și adoptarea strategiei naționale de dezvoltare și promovare a turismului, a unor noi strategii sectoriale precum și implementarea planurilor de acțiune aferente.
- Actualizarea cadrului legal privind sistemul de clasificare, atestare, licențiere și omologare în domeniul turismului, inclusiv în domeniul economiei colaborative, prin adaptarea acestuia la cerințele actuale;
- Elaborarea unui plan de gestionare a crizelor în domeniul turismului;
- Înființarea unei scheme de ajutor pentru operatorii economici care activează în domeniul balneoclimateric precum și a celor afectați de actuala criză sanitară;
- Adoptarea cadrului legal pentru acordarea primei de incoming în domeniul turismului;
- Actualizarea legislației specifice plajelor;
- Dezvoltarea de programe și proiecte în vederea promovării traseelor turistice;
- Realizarea unui sistem informatic de evidență a activității de turism din România;
- Eliminarea neconcordanțelor legislative în cazul stațiunilor balneare și turistice;
- Dezvoltarea formării în domeniul industriei de turism/ospitalitate prin impulsionarea învățământului dual și formarea profesională continuă de personal calificat;
- Implementarea unor proiecte pentru digitalizarea serviciilor publice în domeniul turismului;
- Crearea unui mediul fiscal prielnic dezvoltării și sprijinirii mediului antreprenorial în domeniul turismului.

Pachetul de stimulare a companiilor din turism
Program de investiții pentru stațiunile balneare românești
Program în 10 ani pentru modernizarea a 31 de stațiuni balneare. Se finanțează 50% din cheltuielile eligibile, până la maxim 200.000 euro, sub forma unei scheme de ajutor de stat de minimis.

Program de sprijin a sectorului de turism
Stimularea circulației turistice interne prin acordarea de tichete de vacanță, începând cu anul 2022, pentru salariații din sectorul bugetar și acoperirea contravalorii tichetelor de vacanță acordate de angajatorii din sectorul privat, în special pentru promovarea turismului rural și balnear; valoarea tichetelor de vacanță va fi de 1450 lei.

Program pentru Digitalizarea turismului – digitalizarea sistemului de evidență a turiștilor în România, cu respectarea normelor GDPR, pentru a dezvolta baza de date care să permită o mai bună țintire a promovării de țară pe categoriile/țările de interes.

PACHETUL DE STIMULARE ECONOMICĂ PENTRU COMPANIILE MARI

Programul „Salvarea firmelor strategice românești"

Criza sanitară și economică vor accentua riscul de faliment al firmelor românești și vor reduce drastic competitivitatea acestora. Propunere:

- Instituirea de urgență a unui mecanism de infuzie de capital în firmele românești aflate în dificultate, prin cumpărare de acțiuni de către stat și majorare de capital, cu obligația înstrăinării acțiunilor după o perioadă (5 ani), cu dreptul de preempțiune a celorlalți acționari;
- Pregătirea documentației, inclusiv a legislației pentru înființarea unui fond suveran de investiții și salvgardare, al cărui capital să fie constituit exclusiv prin alocări de la bugetul de stat.

MINISTERUL ENERGIEI

Asigurarea securității energetice reprezintă obiectivul esențial al noii politici energetice, în acord cu contextul european al unei viitoare piețe integrate.

Asigurarea tranziției verzi și a digitalizării sectorului energetic prin promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile, a eficienței energetice și a tehnologiilor viitorului reprezintă una dintre prioritățile mandatului Ministerului Energiei pentru anii următori. Decarbonarea furnizării de energie, având în vedere ținta asumată la nivelul UE de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% față de nivelul din 1990 poate fi realizată doar prin mărirea capacităților de producție nucleare.

O nouă politică energetică națională este necesară în contextul european recent. Aceasta trebuie să aibă în vedere nu numai structura de producere a energiei, eficiența energetică sau siguranța energetică, ci și stocarea energiei și, poate esențial, schimbarea paradigmei consumului gospodăriilor prin accentuarea componentei electrice odată cu progresul tehnologic și dezvoltarea rețelelor inteligente în special în zona urbană în prima etapă.

Acest program urmărește identificarea și implementarea de noi măsuri complementare celor deja existente, precum plafonarea temporară a prețului energiei, compensarea facturilor la energie și amânarea la plată pentru consumatorul vulnerabil, în vederea protejării populației ce prezintă risc de sărăcie energetică. De asemenea, Guvernul își propune sprijinirea mediului economic în contextul crizei energetice de la nivel mondial. Implementarea unor măsuri eficiente în acest sens reprezintă o prioritate zero, deoarece depășirea provocărilor majore cu care se confruntă mediul de afaceri românesc va avea un rol esențial în redresarea economică a României. Evaluarea prevederilor Legii nr. 259/2021 și eventuala corecție a acestora în funcție de fluctuațiile din piață.

La nivel regional independența energetică trebuie să fie noul obiectiv strategic. În acest context, independența energetică a României devine un prim obiectiv al guvernului.

Obiective strategice:

- Implementarea de măsuri în vederea asigurării **securității energetice** în contextul liniilor programatice ale UE ce vizează decarbonarea și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și consolidarea ei din perspectiva aprovizionării cu carburanți și gaze naturale prin constituirea unui sistem pentru menținerea stocurilor obligatorii în conformitate cu legislația europeană.

- Promovarea de **investiții în domeniul energetic,** în special în domeniul energiilor curate vizând finalizarea reactoarelor 3 și 4 Cernavodă, retehnologizarea unității

1 și introducerea unor tehnologii nucleare avansate în contextul parteneriatului interguvernamental România – Statele Unite ale Americii.

- În contextul asumării României prin PNRR a eliminării treptate a producției de energie pe bază de cărbune până în anul 2032, precum și în baza parafării în octombrie 2020 a Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Statelor Unite ale Americii privind cooperarea în legătură cu proiectele nuclearo-energetice de la Cernavodă și în sectorul energiei nucleare civile din România, dezvoltarea unui **Program Național Nuclear pe termen mediu și lung,** care să includă dezvoltarea de noi capacități nuclearo-energetice ce implică reactoare modulare mici cu tehnologie din SUA este una absolut imperativă.

- În contextul creșterii prețurilor la energie electrică și gaze naturale este necesară continuarea intervenției statului prin măsuri de reglementare pentru menținerea unui nivel de trai decent al populației care este afectată în mare măsură de costurile de subzistență, inclusiv de cele ale utilităților aferente locuinței, fără a afecta investițiile în domeniul energiei.

- Finalizarea și aprobarea de către Guvernul României a Strategiei energetice a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050

- Deblocarea proiectelor de exploatare a gazelor naturale offshore din Marea Neagră.

- Adaptarea unor **capacități de producție a energiei electrice** la noile tendințe europene în materie, în sensul transformării acestora de pe combustibil fosil solid (cărbune) pe combustibil fosil lichid (gaz natural), ca resursă de tranziție către o economie verde, în conformitate cu Pactul Ecologic European.

- Realizarea de investiții în **extinderea rețelei de transport a energiei electrice** pentru a crește capacitatea de interconectare cu statele vecine și a putea prelua capacitatea suplimentară de producție de energie electrică din surse noi sau regenerabile.

- Realizarea de investiții în **extinderea rețelei de transport și distribuție a gazelor naturale**, cuaccent pe implementarea de rețele inteligente de transport și distribuție.

- Clarificarea cadrului legal și de reglementare care ar permite **investițiile în capacități noi de energie regenerabilă**, prin clarificarea posibilității de semnare a contractelor bilaterale (corporate PPAs), de exemplu, și stimularea de instrumente financiare verzi pentru a susține investiții în energia regenerabilă.

- Stimularea creșterii producției de gaze naturale.

- Crearea unui cadru care să faciliteze absorbția de fonduri europene pentru realizarea investițiilor în sectorul producerii de **energie eoliană onshore și offshore și energie solară**. Încurajarea tranziției către o energie bazată pe biomasă, gaz și

energie geotermală sustenabilă în zonele rurale și în urbanul mic pentru a diminua utilizarea masei lemnoase, care poate fi obținută din deșeuri organice din agricultură și zootehnie, precum și din folosirea deșeurilor menajere și industriale.

- Participarea activă în cadrul inițiativelor europene ce vizează investiții în promovarea și utilizarea pe scară largă a bateriilor electrice, în stocare, în capacități de capturare a CO2, în utilizarea și/sau stocarea CO2, prin identificarea și valorificarea materiilor prime rare (de ex. litiu).

- Crearea unui mediu de reglementare competitiv, transparent și predictibil, bazat pe consultare publică de substanță, care să constituie fundamentul pieților libere și competitive de energie. De asemenea, înscrierea României în cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și în cadrul Agenției Internaționale pentru Energie.

- Adaptarea legislației în vederea finalizării construcțiilor cu specific de producerea a energiei hidrotehnice cât și alte surse , în primul semestru al anului 2022.

- Participarea la inițiativele europene de încurajare a dezvoltării tehnologiilor pe bază de **hidrogen**, pentru a atinge pragul de competitivitate economică și de utilizare la scară largă, cu o contribuție esențială la securitatea energetică și susținerea atragerii de investiții în soluțiile tehnologice moderne care au atins un grad de maturitate și care au fost suficient testate pentru a funcționa în condiții de eficiență economică.

- Susținerea dezvoltării unor proiecte cu aplicabilitate în domeniul mobilității prin promovarea unor proiecte de interes comunitar care să vizeze interconectarea pieței din România cu celelalte piețe din Uniunea Europeană în vederea creării unor coridoare verzi de mobilitate.

- Susținerea dezvoltării infrastructurii de transport curat pentru stații de reîncărcare electrică și combustibili alternativi, potrivit legislației europene - CNG, LNG, biocarburanți avansați și hidrogen (pe termen mediu și lung) - prin includerea în schemele existente de sprijin, prin măsuri administrative, simplificare birocratică, stimulente fiscale și încurajarea unor programe de cercetare-dezvoltare, inovare.

- Stimularea **investițiilor din mediul privat în sectorul energetic**, inclusiv prin intermediul fondurilor europene, având ca scop decarbonarea și eficiența energetică pe tot lanțul valoric (producție – transport – consum) și în toate sectoarele conexe (industrie, transport, clădiri), precum și accelerarea procesului de digitalizare a rețelelor de energie.

- Sistem modern de **guvernanță în sectorul energetic** prin acționarea asupra depolitizării și independenței autorităților de reglementare și a companiilor de stat, asupra simplificării circuitului birocratic, în sensul transparentizării și al digitalizării, pentru a avea o guvernanță corporativă și competență la toate nivelurile; crearea unui cadru legislativ și de reglementare transparent, stabil și

coerent; listarea la bursă, acolo unde este fezabil, a companiilor din sectorul energetic pentru a crește gradul de transparență al actului managerial și pentru investiții bazate pe principii de eficiență economică și neutralitate tehnologică, păstrând controlul strategic al statului român.

- Acordarea unui loc central **consumatorilor și prosumatorilor de energie**, combaterii sărăciei energetice, creșterii eficienței energetice, introducerii sistemelor moderne și eficiente de încălzire a locuințelor, electromobilității și digitalizării; promovarea și facilitarea calității de prosumator, iar în cazul energiei electrice produsă de către prosumatori, vom susține compensarea cantitativă a energiei livrată în sistemul național de distribuție; redefinirea noțiunii de „consumator vulnerabil" - extinderea definiției pentru a acoperi factori structurali și de acces, comportamentul comercial și designul de piață. Crearea și implementarea mecanismului de sprijin de tipul **Contracte pentru Diferență**.

- Extinderea duratei de exploatare a zăcămintelor mature de gaze naturale.

- Creșterea **eficienței energetice** prin accelerarea programelor naționale de renovare energetică aprofundată a clădirilor publice și a celor rezidențiale cu fonduri europene - anveloparea termică, introducerea contoarelor inteligente pentru utilități, înlocuirea instalațiilor interioare de apă caldă și căldură, asigurarea ventilării cu recuperarea căldurii, integrarea celor mai eficiente surse de căldură și a celor regenerabile, precum și digitalizarea; susținerea modificării legislației, astfel încât să accelerăm instalarea contoarelor inteligente; un cadru legal și de reglementare funcțional pentru încurajarea companiilor de tip ESCO (Energy Service Companies) și a contractelor de performanță energetică ESPC (Energy Savings Performance Contracts) pentru clădiri; susținerea măsurilor de eficiență energetică pentru companiile energointensive care asigură un număr important de locuri de muncă. Stimularea proiectelor de tip "clădiri cu zero emisii", folosirea celor mai bune tehnologii disponibile (produse și instalații) și a sistemelor inteligente de gestionare a clădirilor, utilizarea materialelor izolante îmbunătățite și încălzirea din surse regenerabile durabile.

- Implementarea reformelor și obiectivelor din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR) al României.

- Identificarea și utilizarea tuturor resurselor energetice pentru folosirea lor pe termen scurt în vederea depășirii crizei energetice.

- Înființarea Fondului Energetic Românesc, un vehicul public de investiții, organizat în conformitate cu cadrul general aplicabil fondurilor suverane de dezvoltare și investiți, și în aliniament cu normele internaționale de bună practică în domeniul energiei, deținut de către statul român prin Ministerul Energiei.

- Înființarea unui departament de derulare al fondurilor europene în cadrul Ministerului Energiei în vederea derulării proiectelor din domeniul energetic din cadrul PNRR, Fondul de Modernizare, precum și gestionarea fondurilor structurale

- Operaționalizarea până la sfârșitul anului a Fondului pentru Modernizare și elaborarea cadrului necesar deschiderii apelului de proiecte în primul trimestru al anului 2022, cu un impact estimat de a realiza noi capacități energetice, care vor conduce la reducerea importurilor de energie electrică și reluarea poziției de exportator net de energie a României, și atingerea țintelor intermediare stabilite prin Planul Național Integrat Schimbări Climatice (PNIESC) și creșterea competitivității industriei energetice în piața europeană de energie.

(1) Crearea cadrului legislativ național

Actualizarea Legii energiei în concordanță cu noile prevederi comunitare în domeniul energiei electrice și gazelor naturale:

- Prin implementarea cadrului legislativ european se va urmări atât elaborarea de măsuri menite să asigure creșterea siguranței în alimentare cu energie, cât și crearea premiselor necesare creșterii competitivității companiilor energetice pe piața regională de energie electrică.

- În acest context, în perioada următoare este necesară revizuirea și/sau actualizarea legii energiei electrice, pentru transpunerea prevederilor legislației europene (regulamente și directive) în domeniul energiei electrice și pentru evaluarea impactului

- Modificarea cadrului legal aplicabil achizițiilor publice în vederea accelerării procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice necesare demarării investițiilor din domeniul energetic atât celor noi cât și a celor blocate/întrerupte.

- Modificarea legislației în vigoare în vederea introducerii de criterii de lichiditate și solvabilitate pentru reautorizarea furnizorilor de gaze și energie electrică

- Modificarea și completarea Legii nr. 256/2018 (legea offshore) până la sfârșitul anului 2021.Deasemnea completarea prevederilor legale pentru aplicarea aceluiași regim fiscal pentru perimetrele onshore deep (mare adâncime).

- Modificarea și completarea cadrului legal în vederea reintroducerii contractelor bilaterale pentru energie electrică și gaze naturale pe termen lung

- Modificarea și completarea cadrului legal în vederea extinderii rețelelor de energie geotermică

- Crearea cadrului legislativ în vederea demarării primului program de Green Bonds INVEST (la energie), garanții de stat pentru obligațiunile emise de companiile sau autoritățile care investesc în programe privind tranziția către energia verde și reducerea emisiilor de carbon ale sectoarelor economice non-energetice

- Modificarea și completarea cadrului legislativ în vederea configurării unui mediu stabil, predictibil și stimulativ pentru investiții în noi capacități de producție.

- Modificarea și completarea Legii nr. 123/2012 în vederea definirii achizitorului unic pentru consumul propriu tehnologic al operatorilor economici din sistemul energetic precum și pentru stabilirea cadrului legal de recuperare a tarifelor de distribuție pe o perioadă mai îndelungată de timp.

- Actualizarea legislației în domeniul gazelor naturale prin adaptarea cadrului fiscal la condițiile de piață din România, prin implementarea de măsuri în legislația primară și secundară care să asigure stabilitatea prețurilor pe termen lung prin raportarea la piața locală

(2) Investiții din sistemul energetic național pentru perioada 2022-2024 și măsuri pentru creșterea competitivității companiilor energetice

În contextul legislativ european privind combaterea schimbărilor climatice și tranziția energetică se are în vedere creșterea nivelului de ambiție pentru reducerea emisiilor, creșterea ponderii surselor regenerabile de energie, a măsurilor de eficiență și a nivelului de interconectivitate a rețelelor electrice.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC), care reprezintă angajamentul României la efortul comun de îndeplinire a obiectivelor europene din domeniul energiei și climei stabilite pentru anul 2030, aprobat de către Guvern la începutul lunii octombrie 2021, constituie o obligație a fiecărui stat membru, conform Regulamentului privind Guvernanța Uniunii Energetice, prin care acestea își elaborează strategii de politici energie-climă pe 10 ani, începând cu perioada 2021-2030.

Creșterea gradului de securitate energetică și asigurarea siguranței în alimentare sunt obiective prioritare care pot fi realizate prin implementarea unor mecanisme de finanțare în sectorul energetic și prin tranziția către o energie curată, transformarea sistemului electroenergetic național și adaptarea la noile cerințe de mediu și la nevoile pieței de energie și, nu în ultimul rând, cu urmărirea unui impact cât mai mic asupra consumatorului final.

De asemenea, vor fi adoptate măsuri pentru diversificarea mixului energetic și adaptarea sistemului electroenergetic la producerea viabilă și distribuită de energie din surse regenerabile, stimularea concurenței, creșterea gradului de interconectare și încurajarea

investițiilor în infrastructura aferentă, în producerea mai flexibilă și asigurarea de stimulente pentru investiții în producerea, în stocarea energiei, în eficiență energetică pentru a răspunde nevoilor pieței, pentru a facilita concurența loială și pentru a garanta siguranța alimentării. Toate aceste obiective vor fi implementate, astfel încât să permită și să ducă la obținerea de beneficii concrete pentru cetățeni, la crearea de locuri de muncă, creștere economică și investiții în plan energetic. De asemenea, în domeniul societăților cu capital de stat va fi promovat un management performant, respectând principiile de guvernanță corporativă, în paralel cu simplificarea legislației în domeniu, în vederea debirocratizării activității acestora în raport cu instituțiile publice. Vor fi implementate planurile de restructurare ale operatorilor economici cu capital de stat, integral și/sau majoritar, care vor urmări: stabilirea capacităților strategice; menținerea în obiectul de activitate a produselor/serviciilor cu potențial de desfacere în plan intern și/sau export; modernizarea, retehnologizarea și optimizarea liniilor de fabricație cu potențial de competitivitate; restructurarea economico-financiară, diminuarea pierderilor şi eficientizarea producției; crearea unor centre de excelenţă de cercetare şi producţie specializate pe domeniul specific de activitate; continuarea desemnării unor operatori economici ca centre de mentenanță pe categorii de tehnică.

Necesarul de **investiții aferente rețelelor electrice** include proiectele de interconectare și de dezvoltare a rețelei până în 2030, precum și investițiile în rețele de distribuție. Aceste investiții includ echipamente și tehnologii ce fac tranziția către „rețelele inteligente" cu comunicare bidirecțională, cu gestiune eficace și cu flexibilitate mai mare în operare.

Distribuția de energie electrică este o activitate reglementată desfășurată de către 6 operatori de distribuție a energiei electrice. Și în acest sector sunt necesare investiţii susţinute pentru a atinge un nivel de performanţă ridicat, în linie cu aşteptările consumatorilor, precum și cu gradul de suportabilitate al acestora.

În conformitate cu legislația secundară în vigoare, valoarea programelor de investiții ale companiilor de distribuție, precum și tipurile de lucrări aferente sunt aprobate de către Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, fiind corelate cu gradul de suportabilitate al consumatorilor și starea tehnică a rețelelor.

Priorități de investiții strategice ale companiilor cu capital de stat

Investiții pe termen scurt

- Finalizarea noii centrale de la Romgaz – Iernut cu termen de punere în funcțiune la finalul anului 2022.
- Creșterea capacităților de înmagazinare în depozitele ROMGAZ și transformarea acestora în depozite multiciclu în vederea asigurării funcționării centralelor pe hidrocarburi, inclusiv în condiții meteorologice severe (temperaturi negative).

- Creșterea producției interne de gaze naturale prin demararea extracției offshore precum și prin demararea extracției din noi zăcăminte onshore – Caragele .

Investiții strategice pentru perioada 2022-2024

CNE Cernavodă

Energia nucleară este o sursă de energie cu emisii reduse de carbon și reprezintă o componentă de bază a mixului energetic din România. În vederea acoperirii deficitului de capacitate de producție de energie electrică previzionat pentru 2028-2035, ca urmare a atingerii duratei limită de operare a mai multor capacități existente, este prevăzută prelungirea duratei de viață a reactoarelor nucleare de la Unitatea 1 de la CNE Cernavodă și realizarea a 1-2 noi unități nucleare, finanțarea urmând a fi asigurată conform acordului interguvernamental semnat în luna octombrie 2020 între România și Statele Unite ale Americii.

- Retehnologizarea Unității 1 CNE Cernavodă - valoarea investiției: aproximativ 1,5 miliarde euro.

- Proiectul Unităților 3 și 4 de la CNE Cernavodă - valoarea investiției: 7,6 miliarde euro, finalizarea contractării fazei 1 pentru reactoarelor 3 și 4 până la sfârșitul anului 2023.

- Proiectul Unității A - prima unitate de producție a energiei electrice folosind tehnologia reactoarelor mici de tip modular SMR.

- Realizarea instalației de detritiere la CNE Cernavodă - valoarea investiției: 190 milioane euro

- Depozit Intermediar de Combustibil Ars (DICA) - valoarea investiției: aproximativ 20 milioane euro.

- Menținerea ciclului nuclear integrat, prin asigurarea materiei prime pentru fabricarea combustibilului nuclear necesar funcționării unităților de la Centrala Nuclearoelectrică de la Cernavodă, în condiții de securitate națională, cu respectarea prevederilor Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și a recomandărilor Agenției de Aprovizionare a EURATOM, prin transferul fabricii de la Feldioara la SN Nuclearelectrica și deschiderea unei noi mine de uraniu de către SNN.

- **Creșterea securității nucleare și reducerea deșeurilor radioactive în reactoare nucleare de Generație IV**
    - ALFRED (Advanced Lead Fast Reactor European Demonstrator) reprezintă un proiect de cercetare pentru un reactor de demonstrație a

tehnologiei reactorilor rapizi răciţi cu plumb (LFR - Lead Fast Reactors). Tehnologia LFR este susţinută de Uniunea Europeană prin iniţiativele SNETP (Sustainable Nuclear Energy Technology Platform) şi ESNII (European Sustainable Nuclear Industrial Initiative), pentru dezvoltarea sistemelor nucleare de Generaţie IV. Acestea sunt bazate pe reactori rapizi răciţi cu plumb (LFR), cu sodiu (Sodium Fast Reactor) şi cu gaz (Gas Fast Reactor).

Complexul Energetic Oltenia

Punerea în practică a programului de restructurare al companiei după aprobarea acestuia de către CE, prin retragere din exploatare a unor capacități energetice pe bază de lignit și înlocuirea acestora cu capacități de generare pe gaz natural în tehnologii moderne cu emisii scăzute de CO2, precum și a unor parcuri fotovoltaice de circa 700 MW, prin care se intenționează transformarea mixului energetic din energie produsă doar pe bază de cărbune, în energie produsă pe bază de cărbune, gaz natural și regenerabil.

Romgaz

- Finalizarea tranzacției privind achiziția de către Romgaz a întregii participații de 50% deținuta de către Exxon Mobil Exploration and Production România Limited, în cadrul proiectului de exploatare a gazelor din Marea Neagră, precum și realizarea în comun cu OMV Petrom a operării extragerii de gaze naturale.

- Parteneriat de colaborare între SNGN ROMGAZ SA, UAT Drobeta Turnu Severin și Mehedinți Gaz S.A. în vederea dezvoltării unor puncte termice pentru producerea de energie termică, precum și extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale, pentru asigurarea continuității în alimentarea cu energie termică și gaze naturale a întreg municipiului Drobeta Turnu Severin.

- Implicarea Romgaz, în proiectul de dezvoltare al unei centrale de producere a energiei electrice pe gaze naturale, energie verde și hidrogen de la Halânga - Centrala Electrică, prin integrarea producției de energie electrică din surse regenerabile (RES) cu producția de hidrogen, prin intermediul unei unități de producție a energiei electrice pe bază de gaze naturale (CCGT) cu o capacitate de 150 MW, a unui parc fotovoltaic de 100 MW, precum și a unei unități de producere a hidrogenului.

- Implicarea Romgaz în proiectele de producție a energiei verzi precum și în producția de metanol.

Hidroelectrica

Implementarea unui plan de investiții ambițios și complex prin dezvoltarea de proiecte noi care însumează aprox. 26,04 miliarde de lei, prin realizarea de capacități hidroenergetice noi, retehnologizări și modernizări ale centralelor existente, proiectele noi de diversificare a activității, prin realizarea de capacități din alte surse regenerabile de energie, dar și prin implementarea unor activități de cercetare-inovare la nivelul companiei.

- Proiecte hidroenergetice noi cu o valoare estimată totală de 17,933 miliarde lei, o putere instalată totală de 713,62 MW și o producție medie anuală de 3.396,79 GWh/an, din care menționăm finalizarea investițiilor aflate în stadiu avansat de execuție, sistate în prezent: Amenajarea Hidroenergetică (AHE) a Râului Jiu pe sectorul Livezeni-Bumbești, AHE Răstolița, AHE Cerna Belareca, AHE a Râului Olt pe sectorul Cornetu-Avrig. Treapta Câineni, Racovița și treapta Lotrioara.

- Realizarea unor capacități noi de producție a energiei electrice pe râurile interioare, evaluate, în acest moment, la circa 93,7 MW instalați și o energie de proiect de 338,5 GWh/an.

- Proiecte de retehnologizare și modernizare cu o valoare estimată totală de cca. 3 miliarde Lei, acoperind capacități cu o putere instalată totală de 1.969,40 MW și o producție medie anuală de circa 4.651 GWh/an;

- Proiecte noi de diversificare a portofoliului de afaceri cu o valoare estimată totală de circa 5,104 miliarde Lei, ce conduc la punerea în funcțiune de capacități noi de producție cu o putere instalată totală de peste 655 MW și o producție medie anuală de circa 1.763,92 GgWh/an;

- Capacități de producere a energiei electrice din surse eoliene onshore și offshore cu o putere instalată totală cuprinsă între 300 MW și 500 MW pentru fiecare variantă, în funcție de rezultatul studiilor de fezabilitate;

- Capacități de producere a energiei electrice din surse solare cu o putere instalată totală de circa 50 MW-100 MW, în funcție de rezultatul studiilor de fezabilitate.

- Obținerea de noi autorizații de construcție pentru hidrocentralele a căror execuție a fost blocată pe probleme de mediu în termen de 6 luni de la modificarea prevederilor legale din domeniu de mediu

Electrocentrale București

Ministerul Energiei își exprimă acordul de principiu privind transferul Electrocentrale București către Primăria Generală în vederea realizării unui SACET integrat. Totodată, prin Fondul de modernizare se va susține realizarea următoarelor proiecte de investiții:

- Implementarea unei unități de cogenerare cu ciclu combinat în cadrul CTE Grozăvești, care presupune realizarea unei noi Unități de producere de energie în cogenerare de înaltă eficiență în tehnologie cu ciclu combinat gaze-abur, cu funcționare pe gaze;

- Implementarea unei unități de cogenerare în ciclu combinat în cadrul CTE București Sud, care presupune realizarea unei noi instalații de cogenerare de înaltă eficiență (ciclu combinat gaz-abur) de circa 200 MWe și circa 200 MWt;

- Implementarea unei capacități noi de producere a energiei, în cogenerare de înaltă eficiență, cu funcționare pe gaze naturale, în cadrul CTE Progresul;

- Reabilitarea ciclului combinat din CTE București Vest în vederea prelungirii duratei de viață/Implementare unitate nouă în ciclu combinat de cca.186 MWe și cca.17 Gcal/h.

Complexul Energetic Hunedoara - societate în Insolvență

- Obiectivul la care trebuie să se conformeze **Societatea Complexul Energetic Hunedoara** este cel care se referă la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, care are ca factor principal "decarbonarea" activității energetice prestate.

- Din cauza neîndeplinirii condițiilor de mediu și a riscului de declanșare a procedurii de infringement , Termocentrala Deva a intrat în conservare, activitatea de producere a energiei a fost suspendată.

- În acest context, au fost inițiate demersurile pentru identificarea de noi investitori pentru construirea unui grup de producere a energiei electrice de minim 800 MW bandă.

- Pentru Valea Jiului este în curs de elaborare un proiect care prevede ca până la sfârșitul anului 2021 să se înființeze un nou complex energetic format din cele 4 mine aflate în procedură de închidere, PRESTESEV și Termocentrala Paroșeni, astfel menținându-se locurile de muncă în această zonă monoindustrială.

- În paralel, se va dezvolta pe platforma de la Paroșeni un grup de producere a energiei electrice, pe gaz, o microhidrocentrală și o fabrică de peleți cu putere calorică propice arderii în cazanul de la Paroșeni.

Transelectrica

Programul de investiții noi cuprinde:

- Integrarea producției din surse regenerabile și centrale noi - Dobrogea și Moldova. Pe lângă investițiile aflate în curs de execuție, investiții noi se află în stadii premergătoare demarării execuției lucrărilor prin integrarea centralelor electrice eoliene de pe coasta Mării Negre - în colaborare cu SPEEH Hidroelectrica SA - în acord cu European Green Deal. Proiectul se va realiza printr-o nouă centrală electrică eoliană CEE de 300 MW offshore, o nouă centrală hidroelectrică CHE Islaz – 30 MW, pe râul Olt, aproape de vărsarea în Dunăre, cu capacitate de pompaj de 24 MW, o nouă linie electrică aeriană LEA 400kV.

- Cablu subteran de curent continuu pentru evacuarea puterii din regiunea Dobrogea pe traseul conductei de gaz Tuzla- Podișor.

- Cablu subteran de curent continuu pe traseul gazoductului BRUA.

- Creșterea capacității de interconexiune a SEN:

Proiectele prevăzute în Planul de Dezvoltare a Rețelei Electrice de Transport contribuie la dezvoltarea piețelor de energie și a unor mecanisme regionale de securitate energetică, care vor funcționa după regulile comune ale Uniunii Europene. Cooperarea regională este o soluție eficientă la analiza adecvației sistemelor energetice, respectiv la eliminarea/diminuarea semnificativă a impactului în situația apariției unor crize în aprovizionarea cu energie.

Principalele proiecte prevăzute în Planul de Dezvoltare a Rețelei Electrice de Transport pentru creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier sunt:

- Trecerea axului 220 kV Reșita-Timișoara-Săcălaz-Arad la 400kV- pentru creșterea capacității de interconectarea a rețelelor de transport din România, Ungaria și Serbia, îmbunătățind integrarea piețelor de energie electrică și a regenerabilelor. Costul proiectului este estimat la 77 milioane de euro.

- O nouă linie aeriană de interconexiune România-Ungaria 400 kV- Oradea-Jozsa, pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelelor de transport din România și Ungaria, îmbunătățind integrarea piețelor de energie electrică și a regenerabilelor. Costul proiectului este estimat la 200 milioane de euro.

- Retehnologizare RET prin continuarea obiectivelor în derulare și promovarea de investiții noi.

- Linia Electrică Aeriană (LEA) 400 kV Porțile de Fier – Reșița;

- LEA 400 kV dublu circuit Reșița – Timișoara – Săcălaz – Arad;

- LEA 400 kV dublu circuit Cernavodă – Stâlpu, cu un circuit de intrare/ ieșire în Stația Gura Ialomiței;

- LEA 400 kV dublu circuit Smârdan – Gutinaș;
- LEA 400 kV Gădălin – Suceava;
- LEA 400 kV Suceava – Bălți (Republica Moldova);
- LEA 400 kV Medgidia Sud – Constanța Nord;
- LEA 400 kV Isaccea – Tulcea Vest;
- Linia Electrică Subterană (LES) București Sud – Grozăvești;
- LES 400 kV Domnești – Grozăvești;
- Stația 400/110 kV Grozăvești;
- Închiderea Inelului de 400 kV București – Ilfov, în zona de est;
- Reconductorarea LEA 400 kV București Sud – Gura Ialomiței;
- Reconductorarea Axului 400 kV București Sud – Pelicanu – Cernavodă;
- Reconductorarea Axului 220 kV Gutinaș – Dumbrava – Stejaru – Gheorgheni – Fântânele – Ungheni;
- Reconductorarea Axului 220 kV Urechești – Târgu Jiu Nord – Paroșeni – Baru Mare – Hășdat;
- Reconductorarea LEA 220 kV Porțile de Fier – Reșița circuitele 1 și 2;
- Trecerea la tensiunea de 400 kV a Axului 220 kV Brazi Vest – Teleajen – Stâlpu și reconductorarea acestuia;
- LEA 400 kV Stâlpu – Brașov;
- Linii noi de curent alternativ și de curent continuu de evacuare a producției eoliene onshore și offshore din zona Dobrogea, respectiv a producției generate de Unitatea 3 și de Unitatea 4 ale Centralei Electrice Nucleare de la Cernavodă, pe traseul Tuzla – Podișor și Podișor – Corbu – Hurezani – Hațeg – Recaș – Horia – Nădlac.
- Siguranța alimentării consumatorilor

Transgaz

Programul de modernizare și dezvoltare al SNTGN Transgaz SA pentru perioada 2022-2024 urmărește în principal următoarele direcții:

- Asigurarea alimentării cu gaze naturale a consumatorilor în condiții de siguranță, cu limitarea impactului asupra mediului:
    - modernizarea și retehnologizarea Sistemului Național de Transport;
    - dezvoltarea Sistemului Național de Transport Gaze pe noi direcții de consum, în scopul asigurării transportului gazelor naturale destinate unor sisteme de distribuție a gazelor naturale nou înființate și alimentării a noi consumatori racordați direct la SNT;
    - corelarea cu Programul de Management al conducerii societății.
- Extinderea rețelelor Transgaz, în cazul localităților turistice, aflate la o distanță mai mică de 25 de km de conductele Transgaz, conform Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012.
- În perioada 2021-2024 rețeaua românească de transport a gazelor naturale are în dezvoltare avansată următoarele proiecte, în valoare totală de 401.602.060 Lei:
    - dezvoltarea pe teritoriul României a Sistemului Național de Transport Gaze Naturale pe Coridorul Bulgaria-România-Ungaria-Austria (faza I), care presupune asigurarea unei capacități de transport a gazelor naturale spre Ungaria de 1,75 mld. mc/an, respectiv de 1,5 mld. mc/an spre Bulgaria;
    - dezvoltări ale SNT în zona de Nord-Est a României în scopul îmbunătățirii aprovizionării cu gaze naturale a zonei, precum și al asigurării capacităților de transport spre Republica Moldova, de 1,5 mld. mc/an, în punctul de interconectare dintre sistemele de transport a gazelor naturale ale României și Republicii Moldova;
    - noi dezvoltări ale SNT în scopul preluării gazelor de la țărmul Mării Negre (Vadu T1), care presupune crearea unui punct suplimentar de preluare a gazelor naturale din perimetrele de exploatare offshore ale Mării Negre;
    - modernizarea SMG Isaccea 1 și Negru Vodă 1, care presupune modernizarea stațiilor de măsurare a gazelor din punctele de interconectare pentru creșterea gradului de asigurare a securității energetice în regiune.

De asemenea, tot în perioada 2021-2024, Transgaz are proiecte care includ:

- dezvoltarea SNT pe Coridorul Bulgaria-România-Ungaria-Austria (faza II),
- dezvoltarea Coridorului Sudic de Transport pentru preluarea gazelor naturale de la țărmul Mării Negre,
- interconectarea România-Serbia,
- amplificarea coridorului bidirecțional de transport al gazelor naturale Bulgaria-România- Ungaria-Austria (faza III),
- interconectarea sistemului național de gaze cu sistemul de transport al gazelor din Ucraina, modernizarea infrastructurii de transport al gazelor în zona de Nord-Vest a României.

Investiții în alte companii strategice

- CONPET S.A. - modernizarea și securizarea sistemului național de transport al țițeiului și derivatelor, investiții pentru creșterea siguranței în exploatarea și diminuarea consumurilor specifice, dezvoltarea de noi activități conexe;
- OIL TERMINAL S.A. - dezvoltarea capacității de stocare în depozitul Sud, extinderea și creșterea capacității de încărcare/descărcare a țițeiului, produselor petroliere, chimice și petrochimice, precum și altor produse finite și materii prime lichide, modernizarea activelor existente – rezervoare, rețeaua de conducte, rezolvarea problemelor istorice de mediu prin realizarea lucrărilor de ecologizare;
- SOCIETATEA DE ADMINISTRARE A PARTICIPAȚIILOR ÎN ENERGIE S.A. - realizarea, în parteneriat cu Electrocentrale Grup S.A., a unei noi capacități de producție în cogenerare pe amplasamentul fostei centrale termoelectrice Titan, dezvoltarea unei capacități de producție a energiei electrice (fotovoltaice și gaze naturale) la Fântânele; precum și dezvoltarea de noi proiecte privind punerea în funcțiune de noi capacități de energie verde;
- UZINA TERMOELECTRICA MIDIA S.A. - realizarea unei Centrale Termoenergetice în cogenerare, parc de panouri fotovoltaice;
- SOCIETATEA ELECTROCENTRALE GRUP S.A. - cofinanțarea proiectului de investiții privind realizarea unei centrale electrice fotovoltaice și gaze naturale pe amplasamentul fostei centrale termoelectrice Fântânele – jud. Mureș, cofinanțarea investiției pentru o nouă capacitate de producție în cogenerare pe amplasamentul fostei centrale termoelectrice Titan.

(3) Programe de finanțare:

- Finanțarea extinderii rețelelor de gaze naturale

- **Programul național de racordare a populației și clienților non-casnici la sistemul inteligent de distribuție a gazelor naturale**, cu valoare de peste 1 miliard de Euro se derulează în două etape, prima fiind aferentă perioadei de programare 2014-2020 cu o valoare de 235 de mil. Euro, iar cea de a doua etapă fiind prevăzută pentru perioada de programare 2021- 2027, cu o valoare estimată de 800 mil. Euro. Beneficiarii eligibili sunt autoritățile publice locale și asociațiile de dezvoltare intercomunitară. Sunt prevăzute a fi racordate un număr de 30.000 de gospodării la rețeaua de distribuție de gaze naturale, pe lângă înființarea de rețele de distribuție de gaze naturale. De asemenea, se vor putea finanța activități care prevăd extinderea rețelei actuale de distribuție a gazelor naturale. Toate proiectele de conducte construite în cadrul acestui program trebuie să fie pregătite și echipate pentru a transporta și gaze verzi obținute din surse regenerabile;

- Anghel Saligny - în cadrul programului se vor realiza obiective de investiții care constau în realizarea de sisteme de distribuție a gazelor naturale și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

(4) Susținerea exploatărilor offshore

Exercitarea calității de instituție emitentă de acte de autorizare, în conformitate cu prevederilor Legii nr. 256/2018 privind unele măsuri necesare pentru implementarea operațiunilor petroliere de către titularii de acorduri petroliere referitoare la perimetre petroliere offshore.

Colaborare interministerială în vederea modificării și completării Legii nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale.

Promovarea unui proiect de Ordonanță de Urgență privind asigurarea continuității alimentării cu gaze naturale către sistemele de distribuție a gazelor naturale, în situația depletării zăcămintelor/încetarea/renunțarea la concesiunea petrolieră, suspendarea activității sondei petroliere.

Identificarea soluțiilor pentru dezvoltarea sistemelor de distribuție a gazelor naturale din România în vederea extinderii zonelor concesionate.

Modificarea și completarea Legii offshore nr. 256/2018 în vederea demarării proiectului strategic de exploatare a gazelor din Marea Neagră pentru creșterea securității energetice, reducerea dependenței de gaze de import și asigurarea tranziției către energia curată.

Alte obiective specifice politicii economice și sectorului energetic

- Inițiativa Celor 3 Mări (I3M) - Continuarea dialogului cu beneficiarii proiectelor și cu EximBank (reprezentantul statului român în cadrul fondului de I3M) în ceea ce privește stadiul și lista actualizată a proiectelor din domeniul energetic pentru a fi promovate și finanțate din Fondul Inițiativei celor 3 Mări.

- Finalizarea unui prim proiect SMR într-una dintre țările partenere din Inițiativa Trei Mări (I3M) este esențială pentru a demonstra eficiența strategiei de înlocuire a centralelor electrice pe cărbune cu SMR-uri. România are toate premisele pentru prima dezvoltare de SMR-uri în regiune pe un sistem de 50 Hz și poate deveni un hub pentru producerea de SMR-uri în regiune, precum și o bază pentru pregătirea și susținerea operării acestei noi tehnologii în alte țări din cadrul Inițiativei Trei Mări.

- SMR-urile ar putea fi construite pe amplasamentele existente ale centralelor pe bază de cărbune, fiind o sursa de generare de energie curată, fără emisii de carbon, menținând locurile de muncă și veniturile fiscale, contribuind în același timp la economia locală.

Alte Obiective în Domeniul Energiei – 2022-2024:

- Două proiecte de asistență tehnică cu ajutorul instrumentului TSI, lansat de către DG REFORM pentru domeniul energiei, și anume asistență tehnică pentru monitorizarea și implementarea politicilor și măsurilor prevăzute în Planul Național Energie și Schimbări Climatice 2021-2030 și asistență tehnică pentru monitorizarea și raportarea investițiilor finanțate din Fondul de Modernizare și asistență tehnică pentru elaborarea metodologiilor de implementare a mecanismului de alocare tranzitorie cu titlu gratuit.

- Elaborarea fișei de asistență tehnică transmisă către Comisia Europeană pentru elaborarea planurilor teritoriale ale regiunii carbonifere Valea Jiului, care trece prin procesul de tranziție justă (în colaborare cu Ministerul Fondurilor Europene, autoritatea care gestionează Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon.).

- Finalizarea procesului de transpunere a Directivei nr. 2019/944 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică.

- Reactualizarea în 2023 a Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC).

(5) Scheme de ajutor în domeniul energiei

A. Schema de ajutor de minimis prevăzută în cadrul Programului "ELECTRIC UP" privind finanțarea întreprinderilor mici și mijlocii și domeniului HORECA pentru instalarea sistemelor de panouri fotovoltaice pentru producerea de energie electrică cu o putere instalată cuprinsă între 27 kWp - 100 kWp, necesară consumului propriu și livrarea surplusului în Sistemul Energetic Național, precum și a stațiilor de reîncărcare de 22 kW pentru vehicule electrice și electrice hibrid plug-in.

B. Schema de ajutor de stat/de minimis prevăzută în scopul finanțării proiectelor inovatoare în domeniul eficienței energetice, prin valorificarea Fondului specializat pentru investiții în eficiența energetică.

- Schema de ajutor pentru creșterea competitivității industriei prin exceptarea de la plata certificatelor verzi:

  - Continuarea Schemei de ajutor de stat privind exceptarea unor categorii de consumatori finali de la aplicarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, instituită prin H.G. nr. 495/2014, cu modificările și completările ulterioare.

Impact: aproximativ 70 de companii, beneficiare ale schemei de ajutor de stat, creșterea competitivității industriilor cu risc de relocare în afara UE, menținerea a aproximativ 300 mii locuri de muncă directe și indirecte,

Alocare financiară: 75 milioane euro/an;

- Schema de ajutor de stat privind sprijinirea întreprinderilor din sectoarele și sub-sectoarele expuse unui risc important de relocare ca urmare a transferului costului emisiilor de gaze cu efect de seră în prețul energiei electrice. Certificatele de emisii de gaze cu efect de seră.

Continuarea implementării și armonizarea la contextul legislativ european a Schemei de ajutor de stat instituită prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 81/2019 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 115/2011 privind stabilirea cadrului instituțional și autorizarea Guvernului, prin Ministerul Finanțelor Publice, de a scoate la licitație certificatele de emisii de gaze cu efect de seră atribuite României la nivelul UE, precum și pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind sprijinirea întreprinderilor din sectoarele și sub-sectoarele expuse unui risc important de relocare ca urmare a transferului costului emisiilor de gaze cu efect de seră în prețul energiei electrice.

Impact: aproximativ 40 de companii, beneficiare ale schemei de ajutor de stat; creșterea competitivității industriilor impactate, mari consumatori de energie (din sectoare precum metalurgie, chimie, celuloză și hârtie, fire și fibre sintetice etc); aproximativ 200 mii locuri de muncă directe și indirecte, menținute.

- Schemă de ajutor privind susținerea IMM-urilor în vederea diminuării impactului costurilor majorate cu energia electrică și gazele naturale.

(6) Fondul pentru Tranziție Justă

Fondul pentru o tranziție justă este un instrument cu un buget global de 17,5 miliarde euro, din care 7,5 miliarde euro provin din cadrul financiar multianual (CFM/MFF) și 10 miliarde euro din Next Generation EU (NGEU). JTF este un element cheie al European Green Deal și primul pilon al Mecanismului pentru o tranziție justă (JTM).

Alocarea JTF pentru România este de 2,139 miliarde de Euro, din care 1,2 miliarde de Euro NGEU. Alocarea de la NGEU trebuie utilizata până la sfârșitul anului 2026.

Sprijinul din partea JTF va fi concentrat în cele șase județe menționate, așa cum s-a convenit între Guvernul României și Comisie (Hunedoara, Gorj, Dolj, Galați, Prahova și Mureș).

(7) Fondul de Modernizare

Din bugetul Fondului pentru Modernizare se vor finanța proiecte strategice în sectorul energetic din România. În contextul legislativ european privind combaterea schimbărilor climatice și tranziția energetică în scopul creșterii nivelului de ambiție pentru reducerea emisiilor, a creșterii ponderii surselor regenerabile de energie, a măsurilor de eficiență energetică și a nivelului de interconectivitate a rețelelor electrice, conform obiectivelor asumate în Planul Național Integrat Energie și Schimbări Climatice (PNIESC), care reprezintă angajamentul României la efortul comun de îndeplinire a obiectivelor europene din domeniul energiei și climei stabilite pentru anul 2030. Ministerul Energiei are calitatea de autoritate competentă pentru gestionarea și derularea Fondului pentru modernizare. Totodată, prin punerea în aplicare a acestor investiții țara noastră se încadrează în ținta Acordului de la Paris privind neutralitatea climei până în 2050, deoarece aceasta va conduce la reducerea emisiilor de carbon și a consumului de energie primară prin producția de surse regenerabile.

Activități eligibile/Cheltuieli eligibile

- Investiții în producerea și utilizarea energiei electrice din surse regenerabile
- Investiții pentru îmbunătățirea eficienței, inclusiv în transporturi, construcții, agricultură și deșeuri energetice
- Investiții în stocarea energiei
- Producția de biocombustibili

- Investiții în modernizarea rețelelor energetice, conductelor centralelor de termoficare, rețelelor pentru transportul de electricitate și gaz, creșterea interconectărilor dintre statele membre

- Investiții în regiunile dependente de cărbune: recalificarea și îmbunătățirea competențelor lucrătorilor, educația, inițiativele legate de căutarea unui loc de muncă și start-up-uri

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

Agricultura românească trebuie să își consolideze performanțele și să devină competitivă pe termen lung, fără dependențe sau vulnerabilități generate de schimbările climatice, accesul dificil la finanțare, fragmentarea terenurilor și lipsa forței de muncă.

Modernizarea agriculturii prin implementarea unor politici publice de creștere a competitivității prin retehnologizare este o necesitate stringentă care trebuie să fie susținută prin absorbția fondurilor europene și prin bugetul de stat, în așa fel încât exploatația agricolă să devină eficientă.

Creșterea investițiilor, în special în unități de procesare, și promovarea unor politici coerente de marketing vor contribui la diminuarea exportului de materii prime și a importului de produse cu valoare adăugată, în vederea reducerii deficitului la nivelul balanței comerciale agroalimentare.

Ansamblul de măsuri și obiective prevăzute în politicile agricole pentru creșterea producției agricole în vederea asigurării securității alimentare este o prioritate statală la care efortul bugetar și cel al actorilor relevanți din agricultură trebuie armonizat prin mecanisme clare, stimulative în respect față de populația României pentru realizarea unei producții sigure și de bună calitate.

În acord cu politica agricolă comună, obiectivele generale trebuie să ducă la dezvoltarea și consolidarea mediului rural, ridicarea nivelului de trai și de câștig al actorilor relevanți din agricultură și industrie alimentară.

OBIECTIVE PENTRU PERIOADA 2021-2024

➢ **Implementarea PNDR și POPAM 2021-2022:**

- Lansarea tuturor sesiunilor aferente perioadei de tranziție 2021-2022, programate în conformitate cu calendarul și documentele aprobate, aflate la dispoziția solicitanților;
- Urgentarea evaluării, selecției și contractării proiectelor aferente măsurilor lansate, în vederea finalizării acestora până la 31 decembrie 2025.

➢ **Definitivarea Planului Național Strategic 2023-2027 al României**, cu o alocare de 15,636 mld. Euro, care se va concentra pe atingerea următoarelor obiective:

- Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat;
- Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității;
- Îmbunătățirea performanței fermierilor în lanțul valoric.

Etapa I

- Pregătirea, dezbaterea publică, negocierea și depunerea la comisia europeană a planului național strategic 2023-2027

Etapa II

- Aprobarea de către CE, pregătirea cadrului legislativ și implementarea mecanismelor de sprijin prevăzute și aprobate

Direcții de acțiune:

- Investiții în modernizarea, restructurarea și creșterea competitivității fermelor;
- Cresterea competitivitatii sectorului zootehnic;
- Sprijin pentru cooperare in vederea integrarii pe lantul agro-alimentar/programe de sprijin pentru industria alimentara;
- Cresterea competitivitatii sectorului legume-fructe;
- Investitii pentru modernizarea satului romanesc, modernizarea inftastructurii rurale si sustinerea programelor pentru activitatile non agricole;
- Instalarea tinerilor fermieri;
- Sprijin pentru cooperare în vederea integrării producției pe lanțul agroalimentar;
- Gestionarea riscurilor la nivel de fermă;
- Investiții în crearea și dezvoltarea valorii adăugate prin procesarea și marketingul produselor agro-alimentare;
- Investiții în infrastructura de irigații;
- Cooperare în vederea inovării, respectiv dezvoltarea de noi practici care să răspundă la nevoile specifice ale fermierilor;
- Plăți compensatorii pentru angajamente în materie de mediu-climă si ecoscheme.
- Revigorarea cercetării în domeniul agriculturii;
- Cooperare cu statele cu cercetare avansată în domeniu în vederea inovării, respectiv dezvoltarea de noi practici care să răspundă la nevoile specifice ale fermierilor;
- Sprijin pentru introducerea tehnologiilor din sfera agriculturii în medii controlate și realizarea legislației aferente;
- Combaterea deșertificării și conservarea rezervei de apă în sol.

➢ **Continuarea aplicării tuturor formelor de sprijin și introducerea de mecanisme și instrumente noi pentru agricultură**

Măsuri susținute prin scheme de ajutor de stat pentru menținerea, perfecționarea si introducerea de programe noi în vederea asigurării predictibilității:

- Încurajarea consumului de produse autohtone;
- Sprijin privind sortarea, ambalarea, etichetarea pentru punerea pe piață a produselor agroalimentare de către producători agricoli și formele asociative cu rol economic (cooperative și grupuri de producători);
- Sprijin pentru asigurarea necesarului de material genetic pentru sectorul vegetal, animal și piscicol aflat în dificultate.

➢ **Consolidarea fermelor de familie**

Măsuri:

- Sprijinirea investițiilor în modernizarea, restructurarea, creșterea competitivității și a performanțelor de mediu, în special pentru fermele de familie, în sectorul vegetal și zootehnic;
- Sprijinirea investițiilor pentru implementarea soluțiilor digitale în agricultură;
- Încurajarea comercializării produselor finite obținute în fermele de familie și prin formele asociative;
- Asigurarea accesului la finanțare;
- Sprijinirea organizării fermelor de familie în forme asociative cu rol economic;
- Realizarea de programe specifice și consolidarea acestora prin modificări legislative.

➢ **Consolidarea reformelor în domeniul fondului funciar**

- Continuarea si definitivarea procesului de intabulare a terenurilor agricole, inclusiv prin măsuri de sprijin în vederea finalizării succesiunilor.

Consolidarea poziției fermierilor în lanțul agroalimentar

- Încurajarea fermelor mici și mijlocii de a se asocia sub diferite forme (în cooperative, grupuri de producători sau parteneriate între micii fermieri și consumatori pentru asigurarea lanțurilor scurte agroalimentare).

Măsuri:

- Susținerea investițiilor formelor asociative;
- Sprijin pentru înființarea grupurilor de producători în sectorul agro-alimentar;
- Strategii pentru eficientizarea activității, dezvoltarea și consolidarea formelor asociative.

➢ **Continuarea Programului Agro-Invest**

Programul Agro IMM Invest este dedicat întreprinderilor mici și mijlocii cu capitalizare de piață medie din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar prin suplimentarea plafoanelor de finanțare.

➢ **Consolidarea mediului asociativ**

Organizarea fermierilor în structuri asociative reprezentative, partenere ale administrației agricole, asigură un dialog permanent cu privire la toate aspectele referitoare la politica agricolă comună, inclusiv la dezvoltarea rurală și la punerea sa în aplicare, și în special cu privire la măsurile pe care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale le ia în acest context. Consolidarea mediului asociativ

asigură realizarea unui schimb de experiență, oferă asistență și consultanță autorității agricole, în procesul de elaborare a strategiilor și politicilor agricole.

Măsuri:

- Susținerea aderării și participării organizațiilor de fermieri din România la structurile asociative din Uniunea Europeană;
- Soluții digitale pentru managementul dialogului civil în sectorul agroalimentar.

➢ **Reducerea efectelor negative ale schimbărilor climatice. Stimularea producției agricole**

România prezintă un risc major față de schimbările climatice, efectele acestora fiind reflectate de modificările în regimul de temperatură și precipitații în peste 60% din suprafața țării.

1. Reabilitarea și extinderea sistemului de irigații

- Finalizarea Programului Național de Reabilitarea a Infrastructurii Principale de Irigații din România (PNI);
- Asigurarea gratuită a apei până la stațiile de punere sub presiune preluate de către organizațiile de îmbunătățiri funciare și/sau la echipamentele de udare mobile/motopompe;
- Finalizarea obiectivelor de investiții aflate în diferite stadii de execuție și proiectare;
- Finanțarea studiilor de fezabilitate și studiilor de impact pentru realizarea de noi amenajări de irigații.
- Măsuri destinate achizitionarii de echipamente de irigații.

2. Reabilitarea și modernizarea sistemului de desecare și de combatere a eroziunii solului

3. Dezvoltarea sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor

- Operaționalizarea centrelor Muntenia, Moldova și Transilvania și punerea in functiune a punctelor de lansare;
- Dezvoltarea programului Apă în Câmpia Română prin dotarea aeronave si infiintarea grupurilor de generatoare terestre.

4. Program de realizare a perdelelor de protecție în afara fondului forestier

- Păstrarea eligibilității la plata pentru suprafețele ocupate de perdele de protecție;
- Folosirea acelor specii forestiere ce pot fi adaptabile la fiecare microzonă.

➢ **Crearea unui sistem de management al riscurilor în agricultură**

Măsuri:

- Stimularea implicării fermierilor în scheme de prevenire și gestionare a riscurilor prin intermediul sprijinului acordat pentru susținerea primelor de asigurare;
- Identificarea unor soluții eficiente de implementare a sistemelor de management al riscurilor în agricultură.

➢ **Echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare prin reducerea importurilor, stimularea exportului, a producției și a consumului de produse românești**

În prezent, România importă o mare parte din produsele agroalimentare de consum, în timp ce exportă materii prime și produse agroalimentare cu valoare adăugată mică. Industria alimentară din România încă are decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor agricole în raport cu capacitatea de producție. Este necesară sprijinirea acelor produse agro-alimentare pentru care oferta internă este relativ redusă comparativ cu cererea actuală a pieței și potențialul existent, prin măsuri concrete ce vizează procesarea și stocarea.

Măsuri:

- Susținerea investițiilor în colectarea, depozitarea, stocarea, procesarea și comercializarea produselor agroalimentare;
- Îmbunătățirea mecanismelor de aplicare a certificatelor de depozit și asigurarea consumului intern de produse agroalimentare și prin majorarea nivelului rezervei de stat;
- Reorganizarea, operaționalizarea și asigurarea funcționalității Casei Române de Comerț Agroalimentar – UNIREA;
- Măsuri active în vederea asigurării independenței proteice.

➢ **Dezvoltarea piețelor locale**

Măsuri:

- Susținerea cooperării între producători și unitățile administrativ-teritoriale (consilii locale, școli, agenți economici) în vederea dezvoltării piețelor locale și valorificării directe a producției, astfel încât să se faciliteze crearea lanțurilor de desfacere;
- Stimularea obținerii unor produse pentru procesele tehnologice care contribuie la reducerea amprentei de carbon.

➢ **Promovarea produselor locale românești**

Măsuri:

- Îmbunătățirea legislației privind certificarea și promovarea produselor agroalimentare,;
- Operaționalizarea Agenției de Calitate și Marketing a Produselor Agroalimentare;
- Strategii de stimulare a consumatorilor cu privire la produsele agroalimentare românești;

➢ **Programe de încurajare a activității pentru zona montană**

- Programele de investiții din zona montană care vizează înființarea centrelor de colectare lapte, de sacrificare a animalelor, de colectare, spălare și prelucrare primară a lânii, pentru înființare a stânelor montane și a centrelor de colectare și prelucrare primară a fructelor de pădure și a plantelor medicinale.

➢ **Asigurarea schimbului de generații în agricultură**

Măsuri:

- Instalarea tinerilor fermieri, cu sprijin financiar prin FEADR;
- Măsuri complementare de sprijin prin politici publice.

➢ **Susținerea învățământului agricol**

Prin Programul Național „România Educată", ca parte componentă a Planului Național de Redresare și Reziliență, se urmărește ca, printr-o importantă susținere financiară, să se creeze condițiile necesare pentru atragerea unui număr cât mai mare de elevi către învățământul liceal agricol, precum și o cât mai bună pregătire profesională a acestora pe parcursul procesului de învățare, astfel încât obiectivul de întinerire și profesionalizare a forței de muncă să fie atins.

Măsuri:

- Investiții privind finanțarea infrastructurii aferente liceelor agricole;
- Cooperare între instituțiile de învățământ cu profil agricol și agenții economici din agricultură și industrie alimentară;
- Realizarea de ferme model.

➢ **Cercetare, inovare și e-agricultură**

Cercetarea și inovarea joacă un rol esențial în realizarea unui sector agroalimentar inteligent, rezilient și sustenabil.

Măsuri:

- Susținerea investițiilor la nivel de fermă în tehnologii inovatoare aferente agriculturii de precizie;
- Susținerea infrastructurilor de cercetare aferente băncilor de gene (Buzău și Suceava);
- Asigurarea sprijinului pentru crearea de parteneriate de cooperare în vederea inovării, dezvoltării de noi practici, care să răspundă la nevoile specifice ale fermierilor;
- Continuarea Planului sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală - ADER, pentru perioada 2023-2027;
- Crearea unui cadru legislativ adecvat privind utilizarea dronelor agricole, inclusiv la lucrări de protecție a plantelor și omologarea pesticidelor;
- Susținerea cercetării științifice pentru obținerea de soiuri hibrizi adaptate la noile condiții de climă și a biotehnologiilor.

➢ **Programe pentru dezvoltarea agriculturii ecologice**

Prin dezvoltarea agriculturii ecologice contribuim atat la protecția mediului înconjurător cât și la obținerea de produse agroalimentare sănătoase necesare consumului uman. În timp ce agricultura ecologică contribuie la protejarea mediului, aceasta produce concomitent și alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor.

Măsuri:

- Susținerea investițiilor în fermele ecologice care integrează producția cu procesare;
- Acordarea de sprijin financiar pentru suprafețele cultivate în sistem ecologic.

➢ **Creșterea competitivității în sectorul agricol**

Măsuri:
Sprijin pentru investiții în vederea înființării / retehnologizării / modernizării exploatațiilor agricole prin:

- Investiții privind asigurarea independenței energetice a unităților de producție din agricultură, industrie alimentară și acvacultură;
- Achiziții simple de utilaje agricole și irigații la nivelul fermei;
- Investiții în ferme în unități de producție, prevăzute în programul de investiții în exploatații zootehnice pe amplasamente conforme cu normele de biosecuritate;
- Înființarea de capacități de producție în vederea reducerii importului de material genetic prin operaționalizarea programului de susținere a suinelor pentru reproducție;
- Înființarea de noi unități și dezvoltarea celor existente pentru reproducție, incubație și de creștere în sectorul avicol;
- Investiții în ferme legumicole și producere de cartofi;
- Investiții în înființarea și reconversia plantațiilor pomicole;
- Condiționare, procesare și depozitare la nivelul fermelor;
- Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și piscicole prin continuarea sprijinului acordat IMM-urilor pentru investiții în procesarea/marketingul produselor agricole;
- Instrumente de sprijin pentru bioeconomie și a economiei circulare;

- Stabilizarea forței de muncă specializate din domeniile agriculturii, industriei alimentare și pisciculturii;
- Continuarea măsurilor de plăți în favoarea bunăstării porcinelor și păsărilor, precum și extinderea acestora și pentru alte specii de interes zootehnic;
- Măsuri privind protejarea producătorilor față de creșterea prețurilor la energie electrică, gaze naturale și îngrășăminte chimice;
- Sprijin financiar pentru achiziția de material de reproducție la speciile ovine, caprine, taurine, bubaline, albine și viermi de mătase, în vederea creșterii calității genetice la aceste specii;
- Acțiuni în vederea reducerii efectelor negative generate de epizootia de Pestă Porcină Africană.

➢ **Programe de sprijin pentru acvacultura si pescuit in vederea cresterii si valorificarii productiei, incurajarea consumului intern de peste din productia autohtona**

- Creșterea producției de pește din acvacultură;
- Încurajarea procesării primare în fermă, dar și a sectorului de procesare generală a peștelui care pot aduce plusvaloare sectorului pescăresc și servicii consumatorilor;
- Măsuri de protecție a activităților din fermele piscicole privind conservarea producției și reducerea pierderilor provocate de păsările ihtiofage;
- Programe de susținere a tinerilor pescari;
- Organizarea pescuitului la Marea Neagră;
- Susținerea, încurajarea și sprijinirea pescuitului tradițional;
- Sprijin pentru dezvoltarea altor mijloace care să asigure un trai decent familiilor de pescari.

➢ **Eficientizarea capacității instituționale**

Consolidarea capacității instituționale în vederea realizării unui management eficient.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

MĂSURI URGENTE PENTRU SISTEMUL DE SĂNĂTATE ÎN SCOPUL CONTROLULUI PANDEMIEI COVID-19

- Măsurile sanitare cu impact asupra angajaților și activității companiilor trebuie luate în urma consultărilor reale și a participării EFECTIVE a reprezentanților celor implicați sau afectați. **Este necesar un parteneriat real între autorități și mediul socio-economic, care să formeze împreună mecanismul național care duce la luarea deciziilor în privința controlului pandemiei**.
- Măsurile cu impact pozitiv asupra sănătății publice, dar cu efecte negative asupra mediului economic și social, **trebuie însoțite de un pachet de măsuri în care trebuie stabilite clar perioada de aplicare, impactul și instrumentele financiare de compensare a efectelor negative.**
- **Restabilirea încrederii în autorități** se poate realiza prin **aducerea urgentă în prima linie a specialiștilor din sănătate și respectarea recomandărilor lor profesionale.** Este esențială profesionalizarea funcțiilor publice cu atribuții în combaterea pandemiei și renunțarea la plasarea unor persoane în funcții publice doar pe baza apartenenței politice.
- **Ministerul Sănătății trebuie repoziționat ca autoritatea națională care ia deciziile necesare privind sănătatea publică și asistența medicală, necesare pentru controlul pandemiei și pentru asigurarea accesului la servicii de sănătate a tuturor categoriilor de pacienți**.
- **Măsurile legislative** pentru combaterea pandemiei trebuie să fie **bine delimitate temporal, să fie nediscriminatorii și să nu genereze injustiție socială sau economică.** Ele nu trebuie să pună în pericol funcționarea sectoarelor vitale și mai ales a sistemului de sănătate.
- **Susținerea campaniei de vaccinare trebuie făcută printr-o abordare onestă față de populație.** Este necesară regândirea conceptului campaniei de informare privind vaccinarea și adaptarea acesteia pentru diversele categorii sociale și în funcție de mediul de proveniență (rural-urban).
- **Sprijinul general acordat vaccinării are ca obiectiv atingerea pragului minim de 10 milioane de persoane vaccinate complet într-un interval de 90 de zile.** Atingerea acestui prag poate asigura imunitatea colectivă și în România (dacă se iau în considerare și persoanele trecute prin boală) și revenirea în mod sustenabil la NORMALITATE.
- **Extinderea testării prin înființarea de noi centre și asigurarea unui număr lunar de teste gratuite pentru angajații sectoarelor esențiale, pentru o perioadă definită de timp.**

Accesul permanent și echitabil la serviciile de sănătate în context pandemic, dar și post-pandemic implică următoarele obiective majore:

I. Măsuri imediate necesare pentru oprirea valului pandemic, reducerea rapidă a numărului de decese, accesul universal la investigații, tratament și testare; asigurarea accesului neîntrerupt la servicii medicale a pacienților cu boli cronice pentru a evita consecințele

dramatice din anul 2020 care au dus la o mortalitate în exces de 20.000 de persoane în intervalul octombrie-decembrie.

Reorganizarea Ministerului Sănătății, reînființarea unei structuri de sănătate publică și a celei de coordonare a intervențiilor pentru asigurarea asistenței medicale și a tratamentului pentru persoanele infectate cu SARS C0V-2 și a celor cu alte patologii.

Pregătirea sistemului de sănătate pentru evitarea repetării situației din valul 4 - dezvoltarea serviciilor ambulatorii de asistență medicală primară și de specialitate (pachet de investigații realizate în ambulator, protocoale de tratament cunoscute și aplicate), structuri de coordonare a asistenței medicale spitalicești la nivel județean, organizarea și realizarea de stocuri ale bazei logistice de aprovizionare și de intervenție, structură de coordonare la nivelul Ministerului Sănătății.

II. Includerea în programul de guvernare și finanțarea prin legea bugetului de stat pentru anul 2022 a priorităților propuse în cadrul coaliției, care să asigure reziliența sistemului de sănătate și accesul sigur la servicii de sănătate și medicamente al cetățenilor români.

III. Finanțarea sistemului de sănătate

Detalierea obiectivelor majore

I. Gestionarea rapidă a situației de criză sanitară. Acțiuni urgente.

I.I. Diagnosticul și tratamentul pacienților COVID-19

1. Accesul facil la diagnostic și tratament al pacienților COVID-19: centre ambulatorii de diagnostic și tratament (ambulatorii de specialitate, centre de permanență) în toate orașele care să ofere consultații, investigații și prescripție rapidă pacienților diagnosticați cu COVID-19.

2. Accesul la medicație antivirală pe bază de prescripție în farmaciile cu circuit deschis.

3. Call-center pentru medicii de familie/ alte specialități care tratează pacienți COVID-19 pentru consiliere profesională (în parteneriat cu societățile profesionale medicale).

4. Stabilirea urgentă a criteriilor de internare în spital a pacienților COVID-19.

5. Constituirea structurii de coordonare a intervenției (MS) și a unității de achiziție, stocare și distribuție a medicației specifice pacienților COVID-19 (MS, DSU, Unifarm).

6. Organizarea unei structuri județene funcționale de coordonare a acordării asistenței medicale, cu reprezentanți ai spitalelor din județ, a DSP și CJ pentru repartizarea pacienților cu COVID-19 și a celor cu boli cronice în funcție de disponibilitatea serviciilor medicale de asistență spitalicească.

7. Stabilirea circuitului pacientului infectat cu SARS CoV-2. Pachet de informații ușor accesibil pentru toți cetățenii (Ce fac dacă am un test pozitiv, dacă sunt contact al unui caz pozitiv? Unde mă adresez? Când și unde mă prezint la medic? De unde procur medicația de care am nevoie?) și încurajarea prezentării timpurii la medic a persoanelor simptomatice.

I.II. Accesul universal la testare este esențial pentru următoarele 60 de zile

8. Asigurarea de teste rapide de calitate corespunzătoare conform listei ECDC, decontabile pe baza unui preț de referință.

9. Organizarea de centre de testare, eventual în spații dedicate în actualele centre de vaccinare.

10. Instruire în vederea testării/ auto-testării gratuite a angajaților nevaccinați în toate instituțiile publice minimum o dată pe săptămână și pentru unitățile sanitare de 2-3 ori pe săptămână.

11. Acces gratuit la testare o dată pe săptămână la centre de testare, medici de familie și ambulatorii de specialitate pentru persoanele asimptomatice.

12. Testarea elevilor, în cazul redeschiderii școlilor și liceelor, dar și a studenților, prin teste din salivă, minimum o dată pe săptămână (redimensionarea necesarului propus inițial de Ministerul Educației, în funcție de acceptabilitate).

I.III. Continuarea campaniei de vaccinare, în paralel cu punerea în funcțiune a unei campanii credibile de informare

13. Campanie de informare dedicată populației generale, părinților, persoanelor din categorii vulnerabile, inclusiv din mediul rural.

14. Comunicare/ informare beneficii vaccinare în parteneriat cu autoritățile locale și angajatorii, reprezentanți ai cultelor, reprezentanți ai mass-media, INSP, societățile profesionale medicale.

I.IV. Set de măsuri non-farmacologice pentru reducerea numărului de cazuri și de decese, ca parte a unui PACT NAȚIONAL DE SOLIDARITATE

15. Autoritățile, cultele religioase, angajatorii și mass-media explică și încurajează regulile de reducere a transmiterii COVID-19.

16. Decalarea reală a programului de lucru pentru reducerea aglomerației în mijloacele de transport în comun, organizarea în schimburi a programului școlar pentru reducerea aglomerației.

17. Introducerea oriunde este posibil a regimului de tele-muncă.

18. Suspendarea limitată a activităților neesențiale care generează aglomerație.

19. Utilizarea certificatului verde european într-o manieră nediscriminatorie, cu acces universal la vaccinare și testare.

I.V. Resursele umane în sănătate

20. Posibilitatea transformării contractelor temporare ale personalului medical angajat în unitățile care tratează pacienți COVID în contracte permanente.

21. Creșterea numărului de locuri în specialitățile deficitare (ATI, boli infecțioase, epidemiologie, pneumologie).

22. Parteneriat cu organizațiile profesionale (CMR, OAMGMAMR) și cu universitățile/ facultățile de medicină pentru sprijinul personalului din unități sanitare și DSP (studenți, rezidenți).

23. Parteneriat de încredere cu mediul universitar medical ca furnizor de instruire și resurse umane înalt calificate și pol de referință în practica medicală.

I.VI Investiții de urgență

23. Prioritizarea investițiilor în structura secțiilor boli infecțioase și ATI, pentru creșterea siguranței pacienților, mai ales prin redimensionarea rețelelor de furnizare a energiei electrice și a oxigenului; reabilitarea de urgență secțiilor de boli infecțioase afectate de incidente majore (Matei Balș, Constanța).

24. Asigurarea sprijinului financiar, dacă este solicitat, pentru furnizorii de oxigen ai unităților sanitare.

25. Sprijinirea producătorilor din industria farmaceutică din România prin măsuri administrative sau fiscale.

II.1. Reziliența sistemului de sănătate; Acces sigur la servicii medicale de bună calitate, pentru fiecare cetățean

1. Rețea națională de centre medicale comunitare. Scop: asigurarea accesului permanent, rapid și neîngrădit al tuturor cetățenilor la asistență medicală primară. Număr centre: 800, dintre care primele 200 în anul 2022. Reprezintă cheia reconstrucției întregului sistem de sănătate. Fiecare centru va angaja și va contracta servicii cu medici de familie, asistenți medicali, moașă, asistenți comunitari și sociali. Se vor dezvolta la nivelul acestor centre serviciile de telemedicină și de medicină dentară.

2. Asigurarea personalului medical necesar în mediul rural și în zone defavorizate

· acordarea unei indemnizații de instalare, a unei locuințe de serviciu și a unui buget de practică medicilor de familie, în colaborare cu autoritățile locale.

· prelungirea, la cerere, a perioadei de activitate a medicilor de familie pensionabili.

· creșterea numărului de locuri alocate specialității de medicină de familie.

· creșterea finanțării pentru angajarea de asistenți medicali comunitari în funcție de nevoile comunității

3. Acces mai bun, în mediul rural și în zonele defavorizate, la medicamente, inclusiv la cele compensate și gratuite

· încurajarea deschiderii de farmacii în mediul rural și în zonele defavorizate, în corelație cu rețeaua națională de centre medicale comunitare.

· aprovizionarea periodică cu unități mobile în zonele isolate.

4. Rețea de centre de asistență medicală ambulatorie de specialitate Scop: creșterea substanțială a accesibilității tuturor cetățenilor, mai ales din orașele mici și din localitățile rurale, la servicii de specialitate de calitate, acces la un pachet complet de investigații paraclinice, spitalizare de zi și servicii conexe serviciilor medicale.

Înființarea în cadrul acestor centre a serviciilor de telemedicină, care vor realiza consultații la distanță și monitorizarea și îmbunătățirea tratamentului pacienților cu boli cronice

(cardiovasculare, diabet, afecțiuni pulmonare). Acestor 200 de centre care se vor înființa în orașe li se adaugă cele existente deja în municipii (150), de obicei pe lângă spitale, a căror structură și dotare va fi reanalizată și adaptată unor standarde de calitate pentru întreaga gamă de servicii medicale ambulatorii de specialitate. Astfel de centre pot realiza unele dintre serviciile paraclinice și în parteneriat public-privat.

5. Asistență medicală spitalicească

- asigurarea calității serviciilor medicale spitalicești, comparabile cu un standard european, sub controlul unei instituții profesionalizate și independente
- asistență medicală spitalicească acreditată și clasificată conform realității, introducerea de planuri de conformare cu obiective realizabile
- decontarea serviciilor medicale în funcție de calitatea acestora
- remunerarea medicilor și asistenților în funcție de competență și activitatea realizată
- flexibilizarea modului de normare a activităților medicale în funcție de nevoi
- deducerea TVA de către spitale
- flexibilizarea utilizării paturilor de spital în funcție de adresabilitate, prin crearea de structuri organizatorice cu specialități medicale și chirurgicale înrudite
- încurajarea formării și funcționării de consorții de spitale
- profesionalizarea reală a managementului spitalicesc - management al spitalelor independent și profesionist, în afara influențelor politice, pe baza unor indicatori credibili și măsurabili, care să elimine arbitrariul în aprecierea activității managerului
- modificarea și adaptarea la costurile reale a plății serviciilor medicale spitalicești
- dezvoltarea serviciilor de asistență medicală pentru pacienții critici (infarct miocardic, AVC) în cât mai multe spitale județene
- restructurarea și sprijinirea spitalelor care nu au capacitatea tehnică și profesională medicală să trateze eficient pacienții internați prin includerea în noua rețea națională de centre de asistență medicală ambulatorie de specialitate, numai cu acordul autorităților locale
- aplicarea drepturilor de folosire a limbii materne în domeniul serviciilor medicale, în spiritul Cartei Europene pentru limbile regionale și minoritare ratificată de România

6. Prevenția și programele de sănătate

- Accelerarea derulării programelor naționale de screening și extinderea acestora cu finanțare de la UE, în domeniul bolilor netransmisibile cu cea mai mare incidență în rândul populației României: boli cardiovasculare, diabet zaharat, cancer pulmonar, colorectal, cancer de sân, de col uterin, de prostată, hepatite;

- Dezvoltarea de centre regionale de coordonare a măsurilor de screening şi prevenţie;

- Aprobarea Planului Național pentru supravegherea și combaterea rezistenței antimicrobiene, implementarea prin instituțiile responsabile (MS, Ministerul Mediului, ANSVSA) și finanțarea în vederea implementării;

- Actualizarea Strategiilor naționale de prevenire și control a infecției HIV/ SIDA și a tuberculozei, reducerea stigmatizării;

- Dezvoltarea, implementarea și finanțarea Planului Național de Control al Cancerului (PNCC) prin abordarea integrată a luptei împotriva cancerului – de la prevenție, screening, diagnostic precoce, acces rapid la tratament, terapii și îngrijire, viață după învingerea cancerului, în concordanță cu Planul European de Cancer;

- Finanțarea și implementarea unor programe și campanii de comunicare de sănătate publică pentru creșterea educației în domeniul sănătății – educație pentru sănătate și încurajarea adoptării unui stil de viață sănătos;

- Introducerea educației pentru sănătate în școli ca disciplină curriculară obligatorie, promovarea deprinderilor preventive și a unui stil de viață sănătos, sprijinite prin măsuri legislative adecvate;

- Evaluarea și îmbunătățirea programelor de sănătate existente, prin asigurarea finanțării corespunzătoare rezultate din evaluarea indicatorilor cost-eficiență și integrarea măsurilor de îmbunătățire în Strategia Națională de Sănătate 2021-2024;

- Măsuri de îmbunătățire a activităților privind sănătatea Mamei și Copilului, în vederea reducerii ratei mortalității materne și infantile în România;

- Elaborare de programe medico-sociale comune între Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale şi autorităţile locale.

7. Centrele de îngrijire a persoanelor vârstnice și îngrijirile la domiciliu

Scop: asigurarea de servicii pentru persoanele vârstnice care necesită atât asistență medicală, cât și socială.

Măsuri:

· Dezvoltarea și înființarea de noi centre medico-sociale pentru persoanele vârstnice, încurajarea parteneriatului public-privat în domeniul dezvoltării și profesionalizării centrelor medico-sociale destinate îngrijirii persoanele vârstnice, precum și celor suferinde de boli mintale;

· Adoptarea legislației care să încurajeze îngrijirile la domiciliu și dezvoltarea pentru a le face atractive prestatorilor de astfel de servicii;

· Pregătirea asistenților medicali pentru îngrijiri la domiciliu, în colaborare cu Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Asistenților Medicali și Moașelor din România (OAMGMAMR).

8. Dezvoltarea medicinii școlare, inclusiv prin dezvoltarea unui curriculum de pregătire specific, care să asigure asistență medicală și sprijin pentru informare și educația pentru sănătate în școli

· Sprijinirea autorităților locale pentru angajarea medicilor și asistenților medicali dedicați medicinii școlare, prin finanțare și organizarea de cursuri de instruire, parteneriat cu societatea profesională de profil.

9. Accesul neîngrădit la medicamente esențiale, compensarea/ gratuitatea medicamentelor din programele naționale și a vaccinurilor; reevaluarea politicii medicamentului și încurajarea producției autohtone de produse farmaceutice

- Redefinirea mecanismului de evaluare a tehnologiilor medicale în scopul asigurării accesului pacienților la noi terapii inovative, decontabile din fonduri publice;
- Continuarea și accelerarea procesului introducerii în regim de compensare a medicamentelor inovative;
- Creșterea ponderii consumului de medicamente generice și biosimilare și încurajarea industriei locale producătoare de medicamente să asigure medicamentele deficitare.

10. <u>E-sănătate</u> - Elaborarea și implementarea unei Strategii Naționale de e-Sănătate, cu termene de implementare clare și cu finanțare sustenabilă

- Asigurarea implementării unui sistem informatic integrat vizând principalii furnizori de servicii medicale din sănătate;
- Realizarea Registrelor Naționale de Boli pentru planificarea programelor naționale și a investițiilor și pentru a permite sprijinul deciziilor în domeniul politicilor de sănătate, în baza dovezilor și a medicinei bazate pe rezultat;
- Operaționalizarea Dosarului Electronic de Sănătate (DES), cu calendar și responsabilități clare pentru operaționalizarea și utilizarea DES, instrument medical modern pentru a cărui funcționalitate se are în vedere perfecționarea cadrului legislativ de reglementare;
- Extinderea reglementărilor în domeniul telemedicinei și a serviciilor asociate, prin asigurarea unor norme de reglementare specifice, dar și a resurselor financiare necesare implementării acestui important palier din domeniul sanitar.

11. <u>Exercitarea profesiei medicale</u>

- Reforma rezidențiatului prin coordonarea metodologică a pregătirii de către Universitățile/ facultățile de medicină și farmacie, corelarea locurilor și posturilor scoase la concurs cu proiecția pe 5 ani a specialităților deficitare și a nevoilor de asistență medicală și de resurse umane la nivel local și regional;
- Actualizarea curriculei și bibliografiei de pregătire în rezidențiat și examen în specialitate conform recomandărilor UEMS, atunci când este posibil, pentru ca tinerii

medici să poată căpăta competențele necesare practicării medicinei la standardele tehnologice și de calitate actuale;

- Generalizarea ghidurilor de bună practică, pentru a uniformiza practica medical, elaborate de Colegiul Medicilor din România, Comisiile de specialitate și societățile profesionale;

- Ghidurile vor sta la baza structurării și finanțării acțiunilor prioritare ale Ministerului Sănătății și ale programelor naționale;

- Ori de câte ori este posibil, în funcție de specificul fiecărei specialități, vor fi adoptate ghidurile europene și internaționale;

- Ghidurile vor sta la baza elaborării algoritmului de diagnostic și tratament al diferitelor boli, precum și al protocoalelor de diagnostic și tratament în funcție de specificul fiecărei specialități și al fiecărei unități sanitare;

- Includerea ghidurilor dezvoltate la nivel național într-un Monitor Oficial Medical;

- Reforma CMR, ca organism profesional independent.

II.2 Restructurarea sistemului de Sănătate Publică

Se va baza pe o Cartă a Sănătății Publice
Se recomandă înființarea unui Înalt Comitet pentru Sănătate Publică, care să stabilească prioritățile și calendarul României în atingerea obiectivelor de dezvoltare sustenabilă din domeniul sănătății și să ofere expertiză și coordonare în cazul urgențelor de sănătate publică

- Reorganizarea INSP prin acordarea de atribuții de coordonator metodologic și tehnic al Rețelei de Sănătate Publică (DSP-uri județene) și înființarea a încă 2 centre regionale (Constanța și Craiova) față de cele 4 existente, profesionalizarea structurilor de monitorizare și intervenție locală
- Dezvoltarea rețelei de laboratoare de sănătate publică la nivel central și regional
- Dezvoltarea capacității de intervenție în teren, de detecție precoce și de pregătire în cazul urgențelor de sănătate publică la nivel local, regional și național
- Dezvoltarea componentei strategice pentru asigurarea achiziției și distribuției de vaccinuri, dezvoltarea de centre de stocare și distribuție regionale
- Dezvoltarea componentei strategice dedicate asigurării securității transfuzionale; dezvoltarea de centre regionale de testare, prelucrare, stocare și transport ale sângelui și hemoderivatelor.

III. Finanțarea sistemului de sănătate - <u>Principii</u>

- Creșterea finanțării publice pentru sănătate până la cel puțin 0,5% din PIB anual, în scopul apropierii de media UE și finanțării corespunzătoare a sectorului sanitar

- Implementarea bugetării multianuale în sectorul sanitar

- Asigurarea unui grad ridicat de absorbție al fondurilor europene dedicate domeniului sănătății în perioada 2021-2027 și valorificarea acestei oportunități ca o sursă suplimentară de finanțare a sistemului de sănătate din România

- Introducerea de criterii de performanță și sisteme de monitorizare privind utilizarea bugetului alocat sănătății

1. Investiții de 2,4 miliarde de Euro din fonduri europene prin Planul Național de Redresare și Reziliență pentru sporirea accesului la servicii de sănătate pentru dezvoltarea componentei de asistență medicală ambulatorie și îmbunătățirea calității asistenței medicale, precum și modernizarea infrastructurii de sănătate. Asigurarea dotării standardizate a centrelor medicale comunitare și a cabinetelor de medicină de familie în funcție de necesități și disponibilitatea resursei umane calificate.

2. Investiții în sănătate de 2,8 miliarde de Euro din fonduri europene prin Programul Operațional Sanatate pentru:

- construirea spitalelor regionale (Cluj, Craiova, Iași) și alte infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major

- investiții în dotări pentru îmbunătățirea serviciilor de sănătate din spitale

- creșterea calității serviciilor de asistență medicală primară și comunitară (centre medicale comunitare), a serviciilor oferite în regim ambulatoriu (ambulatorii de specialitate), servicii de reabilitare, paliație și îngrijiri pe termen lung, adaptate fenomenului de îmbătrânire a populației și nevoilor de servicii de sănătate

- digitalizarea sistemului medical

3. Finanțarea corespunzătoare a medicinei de familie, cu o creștere anuală de minimum 0,5% din Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate: încurajarea plăților pentru un pachet de servicii preventive oferite de rețeaua de medicină de femilie, inclusiv pentru detecția precoce a bolilor cronice și monitorizarea activă a pacienților

4. Dezvoltarea asigurărilor complementare voluntare de sănătate, prin creșterea ponderii fondurilor private, care să co-finanțeze servicii medicale

- crearea unui cadru legislativ pentru încurajarea și creșterea deductibilității fiscale pentru asigurările complementare de sănătate

- dezbaterea publică a oportunitatea introducerii concurenței în administrarea asigurării obligatorii de bază

- deschiderea către mai multe tipuri de asigurări de sănătate și asiguratori privați

- menținerea rolului statului de reglementator, finanțator și ofertant de servicii de asigurare prin CNAS/ casele județene de asigurări de sănătate

5. Accesarea de fonduri europene pentru sănătate din programele centralizate gestionate de Comisia Europeană EU4Helath, Digital Europe și Horizon Europe

6. Investiții în infrastructura de sănătate prin programe de finanțare ale autorităților locale

7. Stimularea investițiilor în cercetare şi inovație în medicină prin:

- Deschiderea de apeluri pentru proiecte naționale de țară, în domeniul cercetării medicale
- Crearea unui fond de inovație în sănătate
- Stimularea procedurilor privind studiile cercetării clinice, ca alternativă de acces la terapii inovative; încurajarea înființării de centre de studii clinice pe lângă Spitalele Județene, în colaborare cu Universitățile/ facultățile de medicină
- Optimizarea și stimularea aprobării studiilor clinice și de cercetare la nivelul Agenţiei Naţionale a Medicamentelor şi Dispozitivelor Medicale din România
- Simplificarea procedurilor de achiziție pentru obținerea materialelor și echipamentelor necesare activității de cercetare, prin modificarea corespunzătoare a cadrului legislativ
- Încurajarea întoarcerii în țară a cercetătorilor români ce activează în instituții din străinătate prin granturi de excelență

8. Sprijinirea dezvoltării turismului medical și de wellness din România (ape termale și minerale/ curative, balneologie, centre de recuperare etc.)

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ŞI PĂDURILOR

Viziunea pe termen mediu

Lupta împotriva schimbărilor climatice, conservarea biodiversității, prevenirea și combaterea poluării generalizate reprezintă, în orice stat civilizat, orientările fundamentale ale politicii de mediu și climă, cu priorități imediate pe termen mediu și lung.

România, alături de celelalte state membre, își asumă angajamentul Uniunii Europene de creștere a ambiției şi eforturilor în scopul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră pentru combaterea efectelor schimbărilor climatice în vederea îndeplinirii obiectivelor Acordului de la Paris, precum și în contextul adoptării Pactului Ecologic European.

Guvernul va utiliza șansa oferită de aceste angajamente pentru a transforma societatea și economia națională, contribuind la obiectivul unei dezvoltări sustenabile, ținând însă cont şi de impactul social și regional al acestui proces.

Tranziția trebuie să fie percepută ca fiind justă, pentru a putea fi susținută pe termen lung la nivelul întregii societăți. Guvernul va urmări asigurarea echității tranziției și al caracterului durabil al soluțiilor propuse. Riscurile tranziției pot fi limitate printr-o împărțire justă a costurilor şi eforturilor între sectoarele economice și prin favorizarea inovației. Vor fi implementate schimbări structurale în măsură a susține pe termen lung locurile de muncă şi economia.

Ce ne propunem în perioada 2021-2024

Guvernul își propune o tranziție echitabilă în domeniul mediului și schimbărilor climatice, care să contribuie la atingerea obiectivelor de a avea un nivel mic de poluare, orașe mai curate, un grad cât mai mare de reciclare a deșeurilor, identificarea și utilizarea de noi surse de energie regenerabilă, protejarea patrimoniului natural și implementarea unei economii circulare performante.

Integrată acțiunii colective a UE de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu cel puțin 55% în 2030 și atingere a neutralității climatice în 2050, România își propune să transpună și aplice Pactul verde european (Green Deal), strategiile, planurile și legislația acțiunilor-cheie aferente prin elaborarea și implementarea unui Pact verde pentru România, care să particularizeze obiectivele europene la realitățile și posibilitățile naționale, așa încât noul cadru de dezvoltare durabilă, justă și intruzivă să asigure o tranziție ecologică eficientă economic, suportabilă social și axată pe competitivitate, inovație și decarbonizare.

Pentru a transpune cât mai deplin în termeni interni Legea europeană a climei (2021) și după modelul celorlalte state membre, se va elabora și adopta o Lege privind protecția climei în România.

Redefinirea modulului de creștere va implica elaborarea unei noi strategii de dezvoltare durabilă, în consens cu repere stabilite la nivel unional-european, care va implica regândirea întregului sistem al economiei naționale, din perspectiva neutralității climatice, renunțarea la energiile fosile, promovarea celor curate și promovarea inovării tehnologice și, în acest context, revizuirea, completarea și resistematizarea indicatorilor dezvoltării durabile. Această transformare a modului de a produce, de consum și de existență socială va avea la bază respectarea echilibrului între ecologie și justiție socială, așa încât nici o nouă măsură ecologică

să nu contribuie la creșterea inegalităților sociale, printr-o evaluare pertinentă și măsuri de ajustare și compensare, după caz.
În acest context, o atenție deosebită se va acorda tranziției energetice, care va presupune stabilirea unui mix energetic intern care să țină seama de capacitățile României de dezvoltare a surselor curate, regenerabile (hidro, solară și eoliană), dar și a industriei nucleare și exploatarea gazului metan, așa încât să se evite „sărăcia energetică" și să se valorifice oportunitățile aferente Fondului pentru o tranziție justă - finantare, facilitare si sprijin practic. În acest sens, Pactul Ecologic European trebuie să constituie impulsul pentru realizarea unei Strategii naționale pentru tranziția către o economie neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon.
Un obiectiv prioritar vizează elaborarea, revizuirea și aplicarea noilor Strategii naționale privind gestionarea și valorificarea deșeurilor în vederea trecerii la economia circulară, dezvoltarea durabilă a pădurilor (prin stoparea defrișărilor, conservarea pădurile virgine și gospodărirea durabilă a fondului forestier național) și combaterea poluării aerului (ceea ce implică drept priorități definitivarea și aplicarea planurilor de gestionare și supraveghere a calității aerului în marile orașe, încetarea procedurilor de infringement și adoptarea planului național de „poluare zero" preconizat la nivelul UE).
Este necesară și urgentă implementarea unui Program de măsuri pentru ecologizarea siturilor contaminate si introducerea acestora în circuitul economic normal pentru a reda aceste spații comunității;
O modificare importantă vizează transformarea Fondului pentru mediu în Fondul pentru mediu și climă, cu o importantă componentă de atragere și valorificare a fondurilor europene în materie.
De asemenea, se are în vedere crearea Consiliului Științific Consultativ pentru Climă, care să fundamenteze științific politicile naționale privind clima și mediu și să urmărească aplicarea lor corespunzătoare și a Pactului pentru climă sub forma unui mecanism permanent de dialog și consultări între autoritățile publice, specialiști și societatea civilă pe problemele tranziției energetice și climatice.
Dezvoltarea Ecoturismului durabil, cu protejarea patrimoniului natural și un management eficient al resurselor va reprezenta o direcție prioritară de acțiune.

Principiile coordonatoare ale politicii de mediu:

- Îmbunătățirea integrării politicii de mediu și a coerenței politicilor sectoriale din punct de vedere al aplicării principiilor dezvoltării durabile;
- Îmbunătățirea infrastructurii de mediu şi reducerea decalajului existent faţă de alte state membre ale UE, cât şi între regiunile de dezvoltare;
- Prevenirea riscului şi diminuarea efectelor calamităţilor naturale pentru creşterea gradului de siguranţă a cetăţenilor;
- Îmbunătăţirea managementului deşeurilor şi substanţelor periculoase la nivel naţional;
- Susţinerea şi promovarea producţiei de energie din surse alternative, regenerabile şi nepoluante;
- Conservarea biodiversităţii şi utilizarea durabilă a componentelor sale, precum şi evaluarea economică a serviciilor eco-sistemice;
- Reducerea poluării şi îmbunătăţirea calităţii aerului;

- Prevenirea şi limitarea efectelor negative ale schimbărilor climatice, implementarea măsurilor pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Îmbunătăţirea calităţii vieţii prin asigurarea unui mediu sănătos în cadrul comunităţilor şi susţinerea unei alimentaţii sănătoase;
- Modernizarea şi întărirea capacităţii administrative/instituţionale în domeniul mediului;
- Îmbunătăţirea gradului de conştientizare, informare, consultare şi participare a tuturor cetăţenilor în luarea deciziilor privind mediul;
- Administrarea/managementul integrat, unitar şi coerent al ariilor naturale protejate prin întărirea capacităţii instituţionale a Agenţiei Naţionale a Ariilor Naturale Protejate - ANANP.

1. Combaterea schimbărilor climatice

- actualizarea Strategiei naţionale privind schimbările climatice. În calitate de Parte a Acordului de la Paris şi de stat membru al UE, România are obligaţia de a întocmi şi comunica instituţiilor partenere internaţionale strategia sa pe termen lung cu privire la emisiile de gaze cu efect de seră şi Strategia de adaptare la schimbările climatice. Strategia, în forma solicitată, trebuie să conţină informaţii privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi sporirea reţinerilor de carbon în întreaga economie şi în sectoare individuale. Implementarea Strategiei se va face prin Planul de acţiune care urmează să fie elaborat în parteneriat cu toate instituţiile responsabile de luare a măsurilor pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră şi adaptarea la efectele schimbărilor climatice, în consultare cu diferiţi stakeholderi;
- îmbunătăţirea legislaţiei, astfel încât să se asigure un cadru pentru integrarea obiectivelor climatice în toate politicile şi să răspundă la următoarele întrebări: unde vrem să ajungem, cum vom ajunge, cum vor fi împărţite responsabilităţile, care este progresul realizat, cine să fie implicat în proces. Legea privind protecţia climei va stabili un cadru dedicat pentru participarea publicului şi a stakeholderilor. Prin adoptarea unei legi urmează să fie înfiinţat un organism independent tehnico-ştiinţific consultativ cu rolul de a oferi sfaturi şi recomandări Guvernului în adoptarea de măsuri şi politici care vizează reducerea emisiilor de carbon ale României (Consiliului Ştiinţific Consultativ pentru Climă)
- colaborarea cu toate instituţiile partenere pentru implementarea Planului Naţional Integrat Energie – Climă (PNIESC), precum şi pentru revizuirea acestuia având în vedere atingerea ţintei actualizate de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul Uniunii Europene pentru anul 2030;
- îmbunătăţirea mecanismului necesar pentru gestionarea sectorului „Exploatarea Terenurilor, Schimbarea Destinaţiei Terenurilor şi Silvicultură“ (LULUCF), parte a Inventarului Naţional de Emisii de Gaze cu Efect de Seră (INEGES), printr-un sistem naţional permanent de monitorizare, care va conţine observaţii aeriene şi terestre, care se vor valida la nivel internaţional, în parteneriat cu mediul academic şi institutele de cercetare de profil. Astfel, se va evita gestionarea defectuoasă a acestui sector, care va avea un rol important în îndeplinirea obligaţiilor de conformare, prin echilibrarea emisiilor de gaze cu efect de seră, cu reţinerile de carbon;
- asigurarea transparenţei datelor privind calitatea apei, aerului şi solului;
- facilitarea educaţiei ecologice pentru a promovara măsurile de protecţie a mediului şi a adresa probleme de schimbări climatice în şcoli şi în afara lor; dezvoltarea unor programe de sprijin a „şcolilor în natură/pădure”;

- implicarea pensionarilor activi în acțiuni de mediu pentru a facilita integrarea lor socială;
- dezvoltarea unor structuri instituționale adecvate care să genereze expertiză în probleme de schimbări climatice pentru diferite ministere, agenții, autorități locale şi pregătirea continuă a funcționarilor publici cu atribuţii în domeniul schimbărilor climatice şi politicilor din acest domeniu.

2. Păduri

- Adoptarea unei noi Strategii forestiere naționale. Viitoarea strategie forestieră națională va trebui să fie armonizată atât cu strategiile din domeniul forestier de la nivel european și nivel internațional, cât și cu alte politici sectoriale/ trans-sectoriale relevante și să se axeze pe principiile rezultate din procesul de consultare demarat în iulie 2020 cu factorii interesați din domeniu;
- Definirea termenilor folosiți în strategia forestieră europeană cu adaptarea la specificul național;
- Acces public al cetăţenilor pietonal şi cu bicicleta în toate tipurile de păduri;
- Definirea ca prioritate strategică a luptei împotriva exploatărilor ilegale de masă lemnoasă.
- Reducerea vanzărilor de masă lemnoasă brută în state intra şi extracomunitare, susținerea societăților de exploatare respectiv de prelucrare primară prin programe de finanțare în vederea creşterii gradului de ocuparea a forței de muncă.
- Instalarea de scannere pentru evaluarea volumului materialelor lemnoase transportate pe drumurile publice.
- Asigurarea unui sistem integrat de pază prin colaborare cu instituțiile abilitate ale satului.
- Aprobarea și aplicarea unui Statut corect pentru Personalul Silvic, dotarea acestuia cu echipamente performante de apărare, comunicații și deplasare în teren.
- Sistem compensatoriu acordat proprietarilor de păduri pentru pierderi suferite în urma constrângerilor de mediu, în cazul pădurilor aflate în arii naturale protejate.

- Programul Național de Împădurire:

☐ Investiții în noi suprafețe ocupate de păduri, inclusiv în păduri urbane. Plantarea a 56.000 ha terenuri forestiere și 315 ha păduri urbane. Accentul se va pune pe împăduriri în afara fondului forestier național și extinderea acestuia, prin împădurirea terenurilor degradate şi înființarea de perdele forestiere de protecție. Bugetul alocat este de 630 de milioane de Euro. În cadrul procesului de împădurire se va ține cont de protecția pajiștilor naturale (HNV), acestea fiind excluse complet din campanie. Implicarea autorităţilor publice locale în identificarea şi împădurirea terenurilor degradate

☐ Investiții în pepiniere și tehnologii moderne de producere a puieților forestieri – înființarea/modernizarea a 90 de pepiniere forestiere;

- Combaterea tăierilor ilegale de pădure și a altor practici nelegale din sistemul silvic prin;

- Îmbunătățirea continuă a sistemului informatic integrat SUMAL – sistemul de urmărire a trasabilității materialului lemnos, principalul instrument în lupta împotriva tăierilor ilegale de pădure,
- Utilizarea celor mai noi tehnologii pentru asigurarea integrității fondului forestier – imagini satelitare, utilizarea dronelor, a sistemelor de inteligență artificială, camere video de monitorizare, sisteme de măsurare digitală a volumului, de masă lemnoasă,
- Definirea zonelor de risc și eficientizarea actului de control, interconectarea bazelor de date aflate la dispoziția diferitelor organe de control;
- Organizarea Gărzii Forestiere Naționale cu accent pe:

☐ implementarea de practici unitare și agregate la nivel național,

☐ întărirea capacității de control,

☐ înființarea de servicii specifice de implementare al PNRR la nivelul Gărzilor forestiere;

☐ digitalizarea activităților,

☐ interzicerea exploatării pădurilor în parcurile naționale (cu excepția situațiilor de forță majoră, de ex. calamități naturale).

- Reforma Romsilva, inclusiv prin realizarea unui audit, și adaptarea obiectivelor de administrare a pădurilor, integrând pe lângă rolul economic și rolul de utilitate publică a pădurilor, punerea în valoare a potențialului turistic natural al fondului forestier și al infrastructurii existente. Gradarea unităților silvice și adoptarea unei strategii unitare la nivel național prin eficientizarea activităților specifice;
- Finalizarea evaluării și punerea sub protecție a pădurilor cu valoare ridicată;
- Continuarea reformei modului de vânzare a materialului lemnos prin vânzarea lui măsurată, și nu estimată, pentru creșterea treptată a masei lemnoase vândute pe metoda măsurării;
- Asigurarea continuității IFN (Inventarul Forestier Național);
- Implementarea unor măsuri de susținere a proprietarilor care dețin terenuri forestiere cu restricții în recoltarea de masă lemnoasă, suprafețe care se găsesc în arii naturale protejate, inclusiv Natura 2000 sau păduri care au suferit calamități naturale, prin asigurarea de compensări de la bugetul de stat;
- Îmbunătățirea imaginii pădurilor României la nivel european și internațional prin:

☐ prezentarea valorilor naționale privind biodiversitatea existentă, respectiv conectivitatea pădurilor din România (acoperiri continue cu vegetație forestieră realizată prin practicile silviculturale aplicate) și

☐ analiza continuă împreună cu experți și instituții de specialitate recunoscute la nivel internațional a datelor rezultate din imaginile satelitare cu privire la acoperirea terenurilor cu vegetație lemnoasă din țară și prezentarea acestora opiniei publice;

☐ Programe de conștientizare a populației – prin prezentarea valorilor și bunelor practici referitoare la valorile silviculturii românești ca exemple de urmat;

☐ Program "Școala în pădure" – înființarea de centre de primire a școlarilor în pădure – transformarea și dezvoltarea unor cabane silvice în centre "Școala în pădure";

☐ Delimitarea rolurilor pădurilor de protecție și de producție știind că rolul de protecție socială a pădurilor este foarte important, la fel ca nevoia populației pentru lemnul de foc, respectiv a industriei pentru materia primă, având în vedere că discutăm despre o resursă regenerabilă.

- Îmbunătățirea capacității industriei de exploatare și prelucrare a lemnului în vederea exploatării durabile a fondului forestier național și creșterii contribuției sectorului la produsul intern brut:
- Creșterea gradului de accesibilizare a fondului forestier național prin construirea și modernizarea drumurilor forestiere;
- Programe de susținere pentru înlocuirea și modernizarea parcului de utilaje forestiere, susținerea tehnologiilor și echipamentelor de exploatare non-invazive (program de tip RABLA pentru înnoirea parcului auto, susținerea achiziționării funicularelor);
- Program de întărire a capacității de prelucrare a industriei prin sprijinirea achiziționării de echipamente de prelucrare performante.

3. Managementul apei și solului

Realizarea securității apei în România se referă la combinarea a trei obiective:

- ☐ Asigurarea utilizării durabile a resurselor de apă;
- ☐ Furnizarea de servicii accesibile tuturor privind apa;
- ☐ Reducerea riscurilor legate de apă în contextul schimbărilor climatice.

O abordare integrată care poate să răspundă acestor solicitări trebuie să prevadă:

- creșterea rezilienței la dezastrele cauzate de riscurile naturale accentuate de schimbările climatice;
- dezvoltarea capacității de intervenție și răspuns a structurilor responsabile cu managementul situațiilor de urgență generate de inundații ori secetă;
- extinderea serviciului public de alimentare cu apă și canalizare în contextul implementării Directivei Cadru a Apei și a directivelor subsecvente;
- îndeplinirea măsurilor din Planul de Management al Bazinului hidrografic pentru atingerea stării bune a apelor privitor la presiunile hidromorfologice;
- program de renaturare a terenurilor degradate și crearea culoarelor ecologice cu rol dublu: creșterea calității ecosistemelor și apărarea împotriva inundațiilor;
- restaurarea și protecția zonelor inundabile în vederea refacerii sistemelor hidrografice;
- transparentizarea calității apei – dezvoltarea unui portal și a rețelei naționale de monitorizare a calității apei; reglementarea unui sistem coerent de verificare a calității apelor bazat pe principiile enunțate de directivele europene;
- realizarea unei strategii naționale coerente pentru ape uzate și creșterea gradului de dezvoltare a rețelelor de canalizare și de ape uzate;
- realizarea unei strategii naționale de gospodărirea apelor în contextul adaptării tuturor măsurilor și acțiunilor intersectoriale la provocările generate de efectele schimbărilor climatice și la realizarea obiectivului securității apei;
- protejarea albiilor râurilor și combaterea furtului de material mineral cu ajutorul soluțiilor digitale inteligente;
- finalizarea programului privind combaterea eroziunii costiere;
- prevenirea secetei - stocarea apei din perioadele cu exces de umiditate în vederea utilizării în perioadele secetoase, prin creșterea capacitații de reținere a apei în sol, lărgirea zonelor inundabile ale râurilor și/sau realizarea de acumulări/poldere temporare, restaurarea

galeriilor de luncă și a brațelor moarte /zonelor umede, precum și regândirea sistemelor de desecare din zonele de câmpie;

- strategie specifică pentru managementul durabil al solurilor - bază de date digitală prin integrarea zonelor care au risc la eroziune, conţinut scăzut de materie organică, tasare, salinizare şi integrarea şi modelarea bazelor de date care au informaţii despre proprietăţile solului (ICPA, IFN);
- crearea unui ghid de bune practici integrat pentru un management sustenabil al terenurilor și a solului;
- punerea în siguranţă a localităţilor şi a locuinţeleor aflate în zone de risc prin îndiguire, creare de poldere nepermanente şi reabilitarea, modernizarea sistemelor de baraje existente.

4. Reciclare și economie circulară

- Reducerea cu cel puțin 75% a cantității deșeurilor care ajung în depozitele de deșeuri conforme, din totalul deșeurilor generate, până în anul 2025;
- Utilizarea rațională a resurselor naturale, inclusiv a materialelor considerate astăzi deșeuri, având ca prioritate reutilizarea resurselor deja existente în circuitele economice locale și naționale prin reintroducerea deșeurilor în economia circulară;
- Elaborarea Strategiei pentru economia circulară şi implementarea acesteia bazată pe inovație, tehnologii noi care să permită colaborarea, comunicarea și transparentizarea sistemelor. Responsabilitățile de implementare din sistemul economiei circulare vor fi repartizate echitabil între toți actorii din sistem pe baza principiului „poluatorul plătește";
- Dezvoltarea sistemului de garanție-depozit pentru ambalaje;
- Armonizarea actelor normative existente ca urmare a adoptării legislației privind SGR;
- Înfiinţarea de depozite pentru deşeurile din construcţii;
- Valorificarea unor materiale din depozitele poluante (zguri, șisturi, steril etc.) se va face în colaborare cu universiăţi şi institute de cercetare cu experienţă în domeniu, prin proiecte comune cu finanțare din diferite surse;
- Identificarea unor surse de finanțare pentru susținerea dezvoltării industriei prelucrării deșeurilor reciclabile, pentru care nu există în prezent infrastructură în România;
- Sporirea exigenţei în domeniul respectării legislatiei de mediu.

5. Calitatea aerului

- Elaborarea și implementarea unei Strategii Naționale de Îmbunătățire a Calității Aerului care va stabili un echilibru stabil şi durabil între nevoia românilor de a avea un aer mai curat şi exigenţele unor platforme economice care contribuie la dezvoltarea României şi la creşterea perspectivelor de viaţă pentru noi toţi. De asemenea, Strategia Guvernului va avea un impact puternic asupra filosofiei de dezvoltare a marilor oraşe, care au o amprentă semnificativă de carbon. Astfel, vor fi dezvoltate protocoale de colaborare cu administraţiile publice locale care să încurajeze primăriile municipiilor şi marilor oraşe din România să facă o trecere graduală şi sustenabilă către transport public bazat pe energie electrică.

În vederea elaborării și implementării Strategiei Naţionale de Îmbunătăţire a Calităţii Aerului se vor lua măsuri privind:

☐ Dezvoltarea şi optimizarea Reţelei Naţionale de Monitorizare a Calităţii Aerului (RNMCA) prin restructurarea/reconfigurarea și prin instalarea unor puncte noi de măsurare utilizând diferite surse de finanțare (Fondul de Mediu, fonduri europene , etc);

☐ Dezvoltarea unui sistem de prognoză a calităţii aerului;

☐ Dezvoltarea unui sistem unic, interactiv de inventariere a emisiilor de poluanţi în aer, prin crearea unei baze de date în conformitate cu cerinţele directivei INSPIRE. Reducerea emisiilor de elemente poluante în atmosferă va presupune un set de măsuri legislative care să încurajeze marii poluatori să adopte tehnologii specifice de filtrare a emisiilor atmosferice, în conformitate cu legislaţia europeană;

☐ Elaborarea unui plan de conformitate, care va asigura monitorizarea atentă a respectării normelor UE privind autorizațiile acordate instalațiilor care funcționează în temeiul Directivei privind emisiile industriale și dacă marii poluatori atmosferici au adoptat sau nu măsurile solicitate în vederea reducerii de noxe din atmosferă;

☐ Reducerea emisiilor de noxe în atmosferă prin Planul integrat de dezvoltare economică urbană, care va cuprinde un set de măsuri proactive şi preventive deopotrivă.

☐ Plantarea de arbori în imediata vecinătate a marilor aglomerări urbane în vederea construirii sau reabilitării centurilor verzi care ajută la filtrarea aerului din mediul urban;

☐ Încurajarea dezvoltării spaţiilor verzi în zonele urbane;

☐ Încurajarea autorităţilor locale în vederea reducerii emisiilor de carbon prin diverse mecanisme de sprijin;

☐ Încurajarea deplasării cu bicicleta (amenajarea unor piste sigure pentru biciclişti);

☐ Achiziţionarea de infrastructură electrică de transport în comun;

☐ Transferul gradual de la transport în comun alimentat prin combustibili fosili la transport în comun bazat pe energie electrică;

- promovarea unor programe educaţionale în parteneriat cu Ministerul Educaţiei pentru consolidarea nivelului de conştientizare privind necesitatea reducerii amprentei personale de carbon la nivel comunitar;

6. Situri contaminate și chimicale

- elaborarea unui Program pentru gestionarea siturilor contaminate și luarea unor măsuri urgente care vizează:

☐ Finalizarea procedurii de inventariere a siturilor potențial contaminate la nivel național;

☐ Acțiuni de decontaminare şi ecologizare a siturilor poluate istoric;

☐ Realizarea unei baze de date în sistem GIS, cu finanţare europeană şi a investigărilor preliminare în cazul siturilor potențial contaminate;

☐ Reducerea numărului de situri contaminate prin continuarea demersurilor în vederea realizării de către deținătorii acestora a lucrărilor de remediere și redare în circuitul economic a terenurilor respective;

☐ Atragerea de fonduri europene pentru finanţarea lucrărilor de decontaminare a siturilor contaminate aflate în proprietatea statului sau a companiilor private;

☐ Reconversia zonelor monoindustriale (miniere) închise, în zone turistice.

- Îmbunătățirea cadrului de reglementare în domeniul managementului chimicalelor pentru reducerea efectivă a poluării de la sursă;
- Implementarea și aplicarea rapidă și completă a prevederilor Regulamentului Reach și a altor acte normative europene privind managementul chimicalelor;
- Creșterea nivelului de control și combaterea importurilor ilegale de gaze florurate cu efect de seră;

7. Biodiversitate și arii protejate

- Elaborarea și implementarea urgentă a unui Program pentru protecția mediului prin conservarea biodiversității, în acord cu politicile europene, care va avea drept obiective:

☐ Asumarea ţintelor UE prin strategia europeană - 30 % arii protejate şi 10 % strict protejate pana în 2030, asigurarea compensaţiilor pentru pierderile de venit, proprietarilor de teren aflaţi în această situaţie.

☐ Audit şi reformă ANANP pentru eficientizarea sistemului de management al ariilor protejate prin reintroducerea societății civile în activitatea de gestionare a ariilor protejate; implementarea proiectelor INSPIRE si SINCRON; aprobarea regulamentului PN Vacaresti;

☐ Aprobarea legii ariilor protejate urbane şi realizarea rețelei naționale de arii protejate urbane;

☐ Evaluarea populaţiei de carnivore mari prin metode stiinţifice moderne;

☐ Creşterea graduală a nivelului de non-intervenţie în parcurile naţionale şi naturale, până la atingerea recomandării IUCN de 75% - început în 2021, finalizarea în 2024;

☐ Realizarea inventarului național de specii alohtone invazive – termen 2022;

☐ Elaborarea unei strategii naționale de combatere a speciilor alohtone invazive cu potențial risc pentru sănătate publică și pentru biodiversitate (de ex. Ambrosia artemisiifolia, Solidago canadensis, Rudbeckia spp. etc.) – termen 2023;

☐ Implementarea Strategiei UE privind biodiversitatea 2030, prin realizarea Strategiei Naţionale şi a Planului de Acţiune privind Biodiversitatea 2030;

☐ Implementarea unor sisteme unitare de management al calității și performanței resurselor destinate implementării planurilor de management/măsuri de management și/sau masuri de conservare;

☐ Crearea și aplicarea unui cadru unitar de acțiune care să sprijine asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, printr-un sistem integrat de colectare, uniformizare și gestionare a informațiilor și datelor referitoare la biodiversitatea din România; optimizare a organizării/funcționării structurilor teritoriale ANANP; optimizarea bazei de date a ariilor naturale protejate; platforma integrată pentru eficientizarea proceselor administrative ale ANANP; strategia și planul de comunicare al ANANP; studii asupra potențialului economic al ariilor naturale protejate;

☐ Planurile de amenajare a teritoriului, cele de dezvoltare locală şi naţională, precum şi orice alte planuri de exploatare/utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată vor fi armonizate de către autorităţile emitente cu prevederile planului de management. Indiferent de tipul de proprietate al pădurii, managementul forestier trebuie să ţină cont de cerinţele de conservare ale biodiversităţii. În cazul în care principalul instrument de management forestier, amenajamentul silvic, este întocmit pentru o suprafață inclusă într-o arie protejată,

trebuie să se respecte prevederile stabilite în planul de management al ariei (conform Legii 49/2011).

☐ România, în calitate de stat membru UE, are obligaţia să realizeze un management corespunzător al reţelei Natura 2000 şi al speciilor şi habitatelor de interes comunitar. Pentru îmbunătăţirea sau menţinerea stării actuale a biodiversităţii este importantă elaborarea și implementarea planurilor de management, a seturilor de măsuri de conservare și a planurilor de acțiune aprobate pentru situri respectiv pentru specii;

☐ Implementarea de proiecte specifice pentru conservarea unor specii sau a unor habitate periclitate pe plan național și/sau European;

☐ Realizarea unui grup de lucru cu Ministerul Agriculturii "Grup de Biodiversitate și Agricultură" pentru a găsi soluții (viabile și pentru fermieri) pentru păstrarea biodiversității ridicate a zonelor agricole din România în conformitate cu Strategia de Biodiversitate a UE și a strategiilor anexe ca Farm to Fork, etc.

☐ Realizarea de studii pentru a determina capacitatea suport a ariilor naturale protejate și rezervațiilor raportat la turismul de masă și fauna cinegetică teritorială;

☐ Parteneriate interinstituționale, la nivel central, pentru asigurarea controlului integrat al tuturor activităților ce se desfășoară în ariile naturale protejate. În ariile naturale protejate cu suprafețe foarte mari, mai ales cele cu statut special de conservare, precum Delta Dunării, Semenic-Domoglet, Defileul Jiului, etc, cu zone greu accesibile, este necesar un control coordonat/centralizat, atât pentru eficientizarea rezultatelor cât și pentru a evita controalele repetate, în aceeași locație a mai multor instituții cu atribuții aproape similare.

☐ Consolidarea capacității administrative care va contribui la realizarea de progrese, în special în ceea ce privește gestionarea deșeurilor și conservării naturii .

☐ Acţiuni de completare a nivelului de cunoaştere (de conştientizare) a biodiversităţii şi ecosistemelor.

- Referitor la Planurile de management pentru ariile protejate se vor lua măsuri privind:

☐ Asigurarea implementării planurilor de management elaborate și aprobate printr-o reformă a sistemului de management al ariilor protejate;

☐ Continuarea finanțării implementării Planurilor de management pentru ariile protejate și elaborarea unora noi, acolo unde nu există încă;

☐ Definirea unei axe de finanţare, similare Axa Prioritară 5 Protejarea şi conservarea biodiversităţii, decontaminarea solurilor poluate istoric şi monitorizarea calităţii aerului, în cadrul Obiectivului Tematic 6 Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor, prioritatea de investiții Protejarea şi refacerea biodiversității solurilor, precum și promovarea de servicii ecosistemice, inclusiv prin Natura 2000 și infrastructurile ecologice;

☐ Simplificarea structurii și conținutului planurilor de management, eficientizarea implementării seturilor de măsuri minime și a măsurilor din planurile de management;

☐ Întărirea capacității instituționale ale organismelor de control din domeniul mediului privind implementarea planurilor de management al ariilor naturale protejate.

8. Managementul faunei cinegetice

- Restructurarea integrală a sistemului de management al faunei sălbatice, parte integrantă a eforturilor de păstrare a biodiversității și refacerea calității habitatelor naturale;
- Adoptarea Legii Managementului Faunei Sălbatice. Conservarea biodiversității și valorificarea inteligentă a resurselor regenerabile trebuie tratate integrat cu agricultura, zootehnia și politicile altor domenii relevante;
- Digitalizarea sectorului, precum și realizarea bazei de date naționale cu privire la managementul faunei sălbatice;
- Implementarea unui sistem obiectiv de evaluare și compensare a pagubelor produse de animalele sălbatice în agricultură în vederea conservării speciilor vulnerabile, creșterii gradului de acceptanță socială și asigurării coexistenței omului cu aceste specii;
- Plasarea pe baze științifice a managementului faunei sălbatice și a valorificării resurselor regenerabile în vederea creării unor punți de legătură între ramuri esențiale ale economiei naționale;
- Implementarea măsurilor de prevenție și intervenție în vederea reducerii conflictelor om/urs;
- Demararea, în primăvara anului 2022, a programului de evaluare cantitativă și calitativă a populației de urs brun din România. Adaptarea și implementarea măsurilor din Planul de acțiune;
- Plata, fără întârziere, a despăgubirilor în cazul pagubelor provocate de speciile strict protejate.

9. Delta Dunării

Reformarea ARBDD în acord cu rolul său de administrare, reglementare și control a unui teritoriu pe care se suprapun 3 categorii de arii naturale protejate de interes internațional – rezervație a biosferei, sit UNESCO al patrimoniului natural și cultural universal, zonă umedă de importanță internațională (sit Ramsar) și 3 situri Natura 2000 - două situri de importanță comunitară (ROSCI0065 Delta Dunării și ROSCI0066 Delta Dunării - zona maritimă) și o arie de protecție specială avifaunistică (ROSPA0031 Delta Dunării și complexul Razim-Sinoie), astfel încât Delta Dunării să devină un model de dezvoltare durabilă:

- reorganizarea ARBDD și asumarea unui rol proactiv de suport al comunităților locale pentru asigurarea echilibrului dintre activitățile de conservare și prosperitatea populației locale din Delta Dunării;
- utilizarea noilor tehnologii și a digitalizării pentru creșterea performanțelor activităților de monitorizare și control ale ARBDD;
- redefinirea rolului, componenței și atribuțiilor Consiliului Științific pentru a deveni o structură care să asigure coordonarea activităților de cercetare din ARBDD și suportul științific necesar luării deciziilor de management;
- redefinirea rolului, componenței și modului de funcționare al Consiliului Consultativ, astfel încât să asigure reprezentativitatea și participarea tuturor factorilor interesați în procesul de consultare și luare a deciziilor de către ARBDD;

- modelarea circulației apei și a sedimentelor în Delta Dunării ca suport în luarea deciziilor de management privind lucrările de reconstrucție ecologică și decolmatare;
- reformarea managementului resurselor acvatice: refacerea amenajărilor piscicole ce pot fi rentabile; dezvoltarea unor stații de reproducere pentru producerea de puiet necesar repopulării, în special pentru sturioni, șalău și crap; interzicerea transferului de terenuri destinate acvaculturii către terenuri agricole (pășuni, arabil); interzicerea comercializării uneltelor de tip monofilament; acordarea de compensații pentru pescarii comerciali care să le asigure echivalentul unui salariu minim pe economie/lună; reglementarea modului în care pescarii comerciali să valorifice peștele capturat (piață liberă locală); sprijin pentru dezvoltarea altor mijloace care să asigure un trai decent familiilor de pescari comerciali;
- reformarea managementului turismului: evaluarea capacității de suport pentru asigurarea unui turism durabil; reconfigurarea infrastructurii publice de acces și vizitare a Deltei Dunării pentru reducerea presiunii turismului asupra habitatelor și speciilor; stabilirea unor reguli clare privind tipurile și modalitățile de practicare a turismului în toate zonele funționale din RBDD; implementarea sistemului de control al vitezei și al deplasării ambarcațiuinilor în Delta Dunării; suport și crearea de facilități pentru extinderea perioadei de vizitare la cel puțin 9 luni/an pentru a scădea presiunea pe perioada verii, tranziția către turismul lent și dezvoltarea de pachete turistice adecvate diverselor categorii de vizitatori; dezvoltarea punctelor gastronomice locale, creșterea gradului de utilizare a mijloacelor de transport ecologice cu grad redus de poluare, promovarea și realizarea traseelor turistice nemotorizate;
- revigorarea activităților tradiționale (prelucrare stuf, meșteșuguri, gastronomie etc) și dezvoltarea de noi activități (servicii de ghidaj turistic, reparații și recondiționare etc) ce contribuie la implementarea principiilor dezvoltării durabile și economiei circulare.
- Realizarea Cadastrului Deltei Dunării și actualizarea Regulamentului de urbanism al Deltei, astfel încât să se armonizeze regimul de înălțime, aspectul exterior al clădirilor, utilizarea materialelor de construcție tradiționale cu ocuparea și utilizarea terenurilor conform cerințelor de protecție pentru una din cele mai mari zone umede din lume. Este necesară reactualizarea acestuia astfel încât să se pună de acord cu Planul de management al rezervației elaborat în anul 2015 și cu legislația în vigoare.
- Transportul ecologic de pasageri prin înlocuirea flotei existente de nave care asigură transportul naval în Delta Dunării cu nave cu consum redus de carburanți și grad redus de poluare, care folosesc și sisteme alternative de energie regenerabilă este o prioritate pentru noul instrument financiar ITI Delta Dunarii

10. Administrația Fondului pentru Mediu

- transformarea Fondului pentru mediu în Fondul pentru mediu și climă, cu o importantă componentă de atragere și valorificare a fondurilor europene în materie;
- Reorganizarea instituției în vederea asigurării unei capacități administrative adecvate
- Implementarea unor sisteme informatice integrate performante în vederea gestionării eficiente a proceselor de depunere/evaluare/management a proiectelor;
- Programul RABLA Clasic, RABLA Plus și RABLA Plus pentru U.A.T.-uri – introducerea unui sistem informatic pentru depunerea dosarelor și simplificarea procesului de depunere și accelerarea procesului de evaluare. Suplimentarea continuă a bugetelor în funcție de solicitările beneficiarilor; asigurarea unei predictibilități multianuale;

- Casa Eficientă Energetic - singurul program destinat eficientizării energetice a locuințelor individuale va continua și va fi îmbunătățit cu noi tipuri de echipamente eligibile pentru finanțare; se va asigurara un buget anual consistent.
- Acordarea de granturi de până la 90% (inclusiv din FE si PNRR) pentru constructia de parcuri fotovoltaice, care sa asigure consumul propriu de electricitate, primariilor si consiliilor judetene, consumul din scoli, spitale, statii de tratare si epurare a apei, iluminat public fiind prioritare. In cazul in care exista limitari din partea UE privind procentul de 90% atunci pentru diferenta dintre 90% si limitarea impusa de UE se acorda credite din Trezorerie pe 100 de ani cu dobanda maxima 1,5%.
- Rabla pentru Electrocasnice - programul prin care românii își pot înlocui electrocasnicele vechi, mari consumatoare de energie, cu unele noi, prietenoase cu mediul, va fi extins cu noi categorii de produse.
- Iluminat Public Ecologic - programul destinat administrațiilor locale, prin care ne propunem înlocuirea sistemelor vechi de iluminat, cu unele moderne, cu consum redus și tehnologii performante, va fi extins în următorii trei ani, astfel încât să poată fi accesat de cât mai multe primării. Introducerea unui sistem informatic pentru depunerea dosarelor;
- Rețeaua de stații de încărcare pentru vehicule electrice. Tranziția către electro-mobilitate nu poate fi realizată fără o infrastructură de alimentare corespunzătoare. Prin extinderea acestui program, atât în localități, cât și de-a lungul drumurilor naționale și județene, ne propunem să dezvoltăm cea mai performantă rețea de stații de alimentare din regiune;
- Mobilitate ecologică, piste de bicicletă – lansarea celui mai ambițios program de dezvoltare a infrastructurii velo. Asigurarea unui buget de cel puțin 500 milioane lei pentru perioada 2022-2024. Lansarea primului apel de proiecte în 2021;
- Garduri și garduri electrice pentru apărarea culturilor agricole și comunităților de atacurile animalelor sălbatice respectiv protejarea speciilor de faună sălbatică. Instalarea de echipamente și/sau dispozitive de tipul gardurilor electrice ori a altor mijloace permise de lege destinate alungării sau împiedicării pătrunderii animalelor în interiorul culturilor sau așezărilor.

11. Afaceri europene și fonduri europene

- Mecanismul financiar SEE;
- Programul Operațional Dezvoltate Durabilă;
- Fondul pentru o tranziţie justă (FTJ);
- Susținerea investițiilor productive în întreprinderile mici și mijlocii;
- Promovarea cercetării și inovării, reabilitării mediului, energie curată, perfecționarea, precum și transformarea instalațiilor existente cu emisii mari de dioxid de carbon atunci când aceste investiţii conduc la reduceri substanţiale ale emisiilor şi protejează locurile de muncă;
- InvestEU;
- Investiții în infrastructura energetică și de transporturi, inclusiv pentru infrastructura de gaze naturale și de termoficare;
- Proiecte de decarbonizare, de diversificare economică a regiunilor și de infrastructură socială;
- Facilitate de împrumut finanţată de Banca Europeană de Investiţii (BEI);
- Pentru sectorul public - resurse pentru implementarea măsurilor de facilitare a tranziţiei către neutralitatea climatică;

- Infrastructura energetică şi de transport, reţelele de termoficare, măsurile de eficienţă energetică, inclusiv renovarea clădirilor, precum și infrastructurile sociale;
- Programul de sprijin pentru reforme structurale;
- Strategii economice pe termen lung pentru tranziția lor spre o economie fără cărbune (Valea Jiului în România).
- Clasarea procedurilor de infringement din domeniul mediului, apelor și pădurilor declanșate de Comisia Europeană împotriva României;
- Continuarea demersurilor în vederea aderării la o serie de instrumente juridice OCDE în domeniul mediului și, în măsura disponibilității la nivel bugetar, transmiterea solicitării din partea României privind ridicarea statutului de „invitat" la cel de „participant";
- Asigurarea formulării și implementării măsurilor necesare pentru atingerea obiectivelor Convenţiei-cadru a Naţiunilor Unite privind Schimbările Climatice, Acordului de la Paris, Agendei 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă în privința obiectivelor de mediu, precum şi a altor convenţii de profil la nivel internaţional;
- Realizarea acțiunilor necesare pentru continuarea și consolidarea relațiilor bilaterale și/sau multilaterale cu o serie de state pentru promovarea imaginii și rolului României la nivel internațional;

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Viziunea pe termen mediu

Educaţia reprezintă şansa pe care fiecare stat şi-o acordă pentru viitor. Fără educaţie o ţară nu poate garanta nici sănătatea, nici securitatea şi nici prosperitatea. România Educată este indispensabilă unei Românii puternice şi prospere. România trebuie să fie ţara în care fiecare cetăţean îşi găseşte şansa de a-şi îndeplini potenţialul, plecând de la accesul echitabil la o educaţie de calitate. Însă, pentru ca educaţia să reprezinte fundaţia solidă pentru o societate democratică şi modernă, trebuie să existe o viziune coerentă, care să reunească soluţiile la provocările actuale, cronice şi generate de criza pandemică, precum şi strategia pentru adaptarea la viitor. Baza de plecare pentru construcţia în educaţie pentru perioada 2021 - 2024 este operaţionalizarea şi implementarea proiectului România Educată, acest deziderat fiind inclus în Strategia Naţională de Apărare a Ţării, adoptată de Parlamentul României şi asumat de Guvernul României prin Memorandumul din data de 13.07.2021.

Sistemul de educație va fi reformat pe un set asumat de valori:

• ECHITATEA – reducerea decalajelor din sistem și asigurarea șansei la o educație de calitate pentru copiii și pentru tinerii din toate mediile;
• EXCELENȚA – susținerea și motivarea excelenței în cadrul procesului educațional;
• INTEGRITATEA – asigurarea de repere valorice și promovarea eticii în educație, dar și în viața de după absolvire;
• STAREA DE BINE – dezvoltarea holistică a triunghiului minte-corp-suflet, cu ajutorul consilierii și al măsurilor de sprijin;
• PROFESIONALISMUL – menținerea de standarde ridicate în formarea cadrelor didactice și, implicit, în educația oferită elevilor și studenților;
• RESPECTUL – însușirea respectului pentru alte persoane, instituții, mediu și societate, ca parte a formării;
• FLEXIBILITATEA – asigurarea unui parcurs educațional individualizat pentru fiecare elev;
• DIVERSITATEA – garantarea respectului pentru diversitate și a unui mediu tolerant în procesul educațional;
• TRANSPARENȚA – utilizarea de mecanisme transparente de evaluare și menținerea unei comunicări deschise și oneste în procesul educațional;
• COLABORAREA – dezvoltarea parteneriatului școală-societate și menținerea unui climat constructiv în interiorul sistemului de educație.

Probleme structurale ale educaţiei din România

Educaţia din România se confruntă cu o serie de probleme structurale, care afectează societatea şi economia României. Cele mai importante probleme structurale includ aspecte de echitate, abandon şcolar, accesul redus şi rata mult prea mare de analfabetism funcţional. Principalii indicatori care confirmă accesul redus la educaţie sunt:

1. România are una dintre cele mai mici rate de acces la educaţia timpurie pentru copiii de 0 - 3 ani din Uniunea Europeană (media UE - 35,2%).
2. Rata de participare a adulţilor la programe de formare este cea mai mică din Uniunea Europeană, situată la doar 1,3% în 2019.
3. Rata de părăsire timpurie a şcolii este a treia ca nivel din Uniunea Europeană, peste obiectivul naţional asumat în Strategia Europa 2020.
4. Ponderea tinerilor de 30 - 34 de ani cu o diplomă universitară este cea mai mică din UE. Practic, România pierde zeci de mii de copii şi tineri „pe drum", oferindu-le calificări insuficiente/ nerelevante pentru piaţa muncii.
5. Lipsa de calitate şi prestigiu a educaţiei profesionale şi tehnice, precum şi insuficienta integrare a acesteia cu piaţa muncii.
6. Nevoia unor măsuri integrate în procesul educaţional, prin colaborarea Ministerului Educaţiei cu Ministerul Cercetării, Inovării şi Digitalizării, Ministerul Investiţiilor şi Proiectelor Europene, Ministerul Finanţelor, Ministerul Sănătăţii, Ministerul Muncii, Ministerul Apărării Naţionale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării, precum şi cu autorităţile locale.
Însă problema accesului este dublată de calitatea necorespunzătoare a actului educaţional din multe unităţi de învăţământ. Conform testelor PISA, nivelul de competenţă la citit, matematică şi ştiinţe plasează elevii de 15 ani din România pe ultimele locuri din Uniunea Europeană. Dintre aceştia, 44% sunt definiţi ca analfabeţi funcţional, afectând participarea viitoare a acestora la viaţa civică şi economică.

O problemă specială o reprezintă învăţământul în limbile minorităţilor naţionale care sunt dezavantajate din cauza lipsei resurselor educaţionale, inclusiv a celor digitale şi a constrângerilor normative a efectivelor de elevi de la clasă. De asemenea, discrepanţa mare a rezultatelor obţinute de elevi la examenele naţionale indică o problemă de inechitate structurală.

O altă problemă importantă este şi faptul că din perspectiva ponderii studenţilor la mia de locuitori, România ocupă ultimul loc din Uniunea Europeană.
Cercetarea din România a suferit de pe urma subfinanţării cronice. Cu cea mai mică pondere a PIB alocată cercetării din UE, nu este deloc surprinzător că România a ajuns să fie calificată de către Comisia Europeană drept inovator modest.

Toate aceste probleme sunt agravate de calitatea precară a infrastructurii. De la numărul insuficient al creşelor şi grădiniţelor, la numărul mare al clădirilor şcolare fără apă curentă sau autorizare ISU, copiii şi profesorii din România nu beneficiază de condiţii adecvate de desfăşurare a procesului educaţional.
Existenţa acestor probleme structurale limitează capacitatea României, în ansamblu, de a construi o societate dezvoltată în contextul unei economii globale competitive şi bazate pe tehnologie. Totodată, riscul ridicat de perpetuare a sărăciei şi de limitare a mobilităţii sociale este agravat de campanii de dezinformare şi de ştiri false.

Provocările şi oportunităţile crizei sanitare

Pandemia generată de virusul SARS-CoV-2 a forţat trecerea educaţiei în mediul online şi a adus în prim-plan nevoia de a accelera o serie de reforme structurale - digitalizarea, personalizarea educaţiei, debirocratizarea, structurarea şi adecvarea curriculumului, concentrarea pe competenţe-cheie şi adaptarea la cerinţele actuale ale unei societăţi aflate în transformare accelerată. De asemenea, pandemia a făcut şi mai vizibile clivajele între diversele medii sociale. Se evidenţiază nevoia de recuperare, atât în termeni de competenţe, cât şi socio-emoţional. O atenţie deosebită se va acorda măsurilor remediale și continuării investițiilor în dezvoltarea infrastructurii digitale, a competențelor digitale în rândul elevilor și cadrelor didactice, precum și asigurarea unei educații pentru sănătate care să promoveze prevenția și să combată dezinformarea.
Pierderile generate de învățarea online sunt uriașe și greu de recuperat, sistemul de învățământ nefiind pregătit pentru a susține școala online, astfel încât elevii să dobândească cel puțin același nivel de competențe pe care le oferă procesul de educație desfășurat cu prezență fizică.

Guvernul României va pune un accent deosebit pe pregătirea sistemului de învățământ pe următoarele cinci paliere:

1. Conectivitate generalizată.
2. Echipamente electronice pentru toți beneficiarii sistemului de educație, adecvate nivelului de învățământ.
3. Conținut digital pentru toate disciplinele și toate nivelurile.
4. Formare a tuturor cadrelor didactice pentru pedagogie digitală.
5. Platforme de evaluare dedicate și securizate.

I. Deziderate din perspectiva Proiectului România Educată

I.1. Educație de calitate pentru toți

Sistemul de educație este unul echitabil și de calitate pentru fiecare elev și student, începând cu educația timpurie și continuând cu învățarea pe tot parcursul vieții. Fiecare elev și student contează (indiferent de vârstă, de mediul socio-economic, de nevoile speciale, de religie, de etnie etc.), iar formarea fiecăruia este esențială pentru viitorul României. Statul oferă programe naționale de sprijin pentru elevii și pentru studenții din medii dezavantajate, iar școlile care deservesc preponderent comunități sărace au acces la resurse suplimentare, inclusiv pentru angajarea de personal de sprijin și pentru activități de implicare a comunității în viața școlii. Sunt reduse la minimum pierderile din sistem (abandon școlar, părăsire timpurie a școlii, absenteism). În acest scop, se identifică din timp situațiile de risc și sunt identificate instrumente flexibile pentru corectarea acestora.
De asemenea, se asigură o infrastructură adecvată și suficientă, care să respecte cel puțin un set minimal de standarde. Se adoptă un curriculum gândit în succesiune logică de la nivelul antepreșcolar până la cel universitar, coerent și adecvat profilului divers al copiilor și specificului etapelor de dezvoltare a acestora, pentru întreg sistemul de educație. Este esențială asigurarea personalului didactic format, astfel încât să poată aplica acest curriculum în diferite

comunități și situații, pentru a răspunde adecvat unei mari diversități de elevi/studenți, cu profiluri, cu nevoi și cu aspirații proprii.
Se urmărește atingerea unui nivel minim de alfabetizare funcțională și digitală. Totodată, se va pune accent pe autonomie în învățare, pe identificarea și gestionarea emoțiilor, pe comunicare pentru a dezvolta relații armonioase în familie și societate, toleranța și acceptarea diversității culturale și etnice. Se va încuraja creativitatea încă din faza educației timpurii și, ulterior, susținerea unor demersuri inovative și antreprenoriale. Beneficiarul educației dobândește un set de competențe diverse, pe care încearcă să le dezvolte permanent, începând cu educația timpurie și continuând pe tot parcursul vieții sale.

I.2. Educație individualizată - diversitate

Educația este individualizată, centrată pe nevoile și pe aspirațiile celui care învață și pe specificul fiecărei comunități de învățare.
Sistemul de educație va asigura condițiile și va stimula elevii și studenții să-și dezvolte propriul potențial, ajutându-i să exceleze în domeniile spre care au înclinație, coroborat cu domeniile aflate în aria lor de interes. Consilierea și orientarea școlară, serviciile de sprijin educational și social capătă o importanță accentuată în formarea, evaluarea și definirea parcursului școlar/ universitar. Infrastructura educațională trebuie să fie adecvată, oferind fiecărui elev/ student șansa maximizării propriului potențial. Pentru atingerea acestui deziderat, clasele/ grupele vor fi dimensionate astfel încât profesorii să poată acorda atenția necesară fiecărui elev/ student. Sunt stabilite mecanisme active și funcționale pentru înțelegerea anticipativă a nevoii de forță de muncă, de competențele și de abilitățile cerute de dinamica tehnologică și socială și, implicit, a nevoii de formare inițială și de formare continuă.
Elevii și studenții vor beneficia de posibilitatea evaluării cunoștințelor dobândite în afara sistemului educațional formal. Evaluarea învățării efective este centrată pe o logică a dezvoltării *de facto* a abilităților și competențelor, și nu pe una a duratei participării formale.
Se va susține continuarea și dezvoltarea programului școlilor pilot, program ce presupune și o adaptabilitate crescută la nevoile specifice învățământului preuniversitar cu scopul de a pune în aplicare intervenții educaționale inovative, proiecte de cercetare educațională, noi modele curriculare și de carieră didactică, în vederea evaluării și determinării potențialului de valorificare extinsă și de fundamentare a politicilor educaționale la nivel național, inclusiv din perspectiva pregătirii tinerilor pentru o bună integrare în societate.
Tinerii vor beneficia de posibilitatea de a alege o parte a disciplinelor, activităților extracurriculare și a altor forme de educație complementare utile. În urma consilierii, aceștia au posibilitatea de a opta pentru trasee vocaționale, profesionale sau teoretice, în funcție de domeniul spre care au înclinație, fără a suferi de pe urma unor bariere neacademice în accesul către un ciclu superior de educație sau către un alt traseu. Vor fi consiliați cu privire la alegerea parcursului educațional în raport cu dorințele și capacitatea de dezvoltare profesională și personală, în funcție de beneficiile și costurile fiecărei opțiuni. Astfel, rutele educaționale vor fi flexibile și vor asigura maximizarea potențialului individual.
Vor fi stabilite mecanisme active și funcționale pentru înțelegerea anticipativă a nevoii de forță de muncă ca structură, competențe și abilități cerute de dinamica tehnologică și socială și, implicit, a nevoii de formare inițială și formare continuă.

Învățământul în limbile minorităților naționale va beneficia, fără discriminare, de resurse educaționale (manuale școlare, inclusiv digitale), umane (personal didactic, didactic auxiliar și nedidactic), instituționale (unități de învățământ cu personalitate juridică, instituții de perfecționare pedagogică, instituții auxiliare și conexe sistemului de învățământ) și financiare necesare pentru menținerea, dezvoltarea unui sistem de învățământ propriu.

I.3. Autonomie și gândire critică

Sistemul românesc de educație formează tineri alfabetizați funcțional, tineri creativi, cu o gândire critică dezvoltată, capabili să coreleze informațiile teoretice cu experiențele practice. Copiii și tinerii înțeleg rostul școlii în formarea lor, valorizează lectura și au capacitatea de a înțelege și de a aplica ceea ce citesc.

Toți elevii au capacitatea de a înțelege un text complex, inclusiv cu caracter juridic sau economic, în momentul finalizării educației secundare. Absolvenții acestui nivel de studiu au capacitatea de a căuta și de a selecta informațiile de care au nevoie, în mod autonom, cu ajutorul Tehnologiei Informaticii și a Comunicării (TIC). Au capacitatea de a utiliza informațiile în siguranță, precum și de a se orienta în privința dezvoltării și educației lor ulterioare, optând pentru programe de formare necesare în cariera dorită.

Cel care învață depășește un nivel minim de alfabetizare funcțională și digitală. Este autonom în învățare, are capacitatea de a-și autoregla învățarea și își poate identifica și gestiona singur emoțiile, fiind capabil să comunice, astfel încât să aibă relații armonioase, în familie și în societate. Întreg procesul de educație încurajează reflecția și învățarea ca valori practicate de-a lungul întregii vieți, atât de către elevi/studenți, cât și de către profesori.

În contextul declinului demografic, concomitent cu îmbătrânirea populației, trebuie să motivăm și să ajutăm fiecare copil în demersul de a-și maximiza potențialul. Investiția în educația timpurie este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a personalității fiecărui om, pentru succesul său educațional, împlinirea și integrarea sa socială. Ea devine cu atât mai importantă pentru copiii care provin din medii dezavantajate. Oportunitățile de înscriere a copiilor într-o formă de educație timpurie, atât pentru nivelul antepreșcolar, cât și cel preșcolar, sunt esențiale în dezvoltarea sustenabilă pe termen lung a comunităților.

În același timp, copiii și tinerii trebuie sprijiniți pentru a putea finaliza învățământul secundar superior, pentru a urma un traseu de învățământ terțiar sau pentru a obține o calificare pentru integrarea lor pe piața muncii și în societate. O abordare incluzivă, de calitate, a întregului parcurs educațional este esențială și poate fi facilitată de eliminarea barierelor de acces și participare pentru copiii din categorii dezavantajate. Pentru a reduce părăsirea timpurie a școlii este nevoie de măsuri care să permită identificarea, din timp, a situațiilor de risc, dar și de instrumente flexibile pentru corectarea acestora. Se va adopta un curriculum gândit în succesiune logică de la nivelul educației timpurii până la cel universitar, coerent și adecvat profilului divers al copiilor și specificului etapelor de dezvoltare a acestora, pentru întreg sistemul de educație. Este esențială formarea personalului didactic astfel încât să poată aplica acest curriculum în diferite comunități și situații, pentru a răspunde adecvat unei mari diversități de elevi/studenți, cu profiluri, nevoi și aspirații proprii. Totodată se va asigura cadrul de finanțare necesar acoperirii acestor deziderate enumerate, atât din bugetul național, cât și din fondurile europene, respectiv din PNRR.

I.4. Responsabilitatea și integritatea sunt valori-cheie asumate și exersate

Sistemul de educație formează cetățeni responsabili față de societate și față de mediul înconjurător. Responsabilitatea și integritatea sunt valori care se cultivă și respectă pe tot parcursul educațional. Cultura integrității se transmite atât prin comportamente și prin norme instituționale, cât și prin repere curriculare. Elevii înțeleg importanța unor valori precum responsabilitatea, corectitudinea, transparența, atât prin forța modelelor pedagogice primite prin intermediul cadrelor didactice, cât și prin prisma informațiilor pe care le înțeleg și le aplică la școală. Școala formează nu doar tineri care stăpânesc și aplică informațiile primite, ci și caractere umane, care își exersează în permanență integritatea, toleranța, respectul față de celălalt, față de mediu și față de societate. Sistemul de educaţie trebuie să formeze cetăţeni activi, adaptaţi condiţiilor economice şi sociale, cu o cultură civică şi democratică solidă, bazată pe valori europene.

I.5. Modelul profesorului în formarea elevului este cel mai puternic instrument pedagogic

Profesorii sunt mentori și facilitatori, veritabili profesioniști în educație. Societatea recunoaște rolul și importanța profesorilor pentru formarea viitorilor cetățeni. Societatea recunoaşte rolul şi importanţa profesorilor pentru formarea viitorilor cetăţeni. Formarea iniţială a cadrelor didactice include etape de mentorat, o perioadă de practică de minim şase luni şi un proces riguros de selecţie. În predarea la clasă, cadrele didactice vor beneficia de contribuţia unor specialişti (profesori consilieri, psihologi, profesori de sprijin, logopezi etc.) şi au acces la programe de formare continuă de calitate, adecvate nevoilor comunităţii educaţionale. Acestea le permit să fie la curent cu ultimele schimbări din practica pedagogică şi să îndeplinească multiplele roluri care le revin, în şcoală şi comunitate.

Sub presiunea generată de pandemia COVID-19, cât şi sub presiunea continuă şi din ce în ce mai rapidă a tehnologiei, pregătirea cadrelor didactice devine din ce în ce mai complexă. Competenţele transversale au devenit din ce în ce mai căutate de către angajatori, în contextual schimbării tehnologice accelerate. Competenţele digitale devin o necesitate pentru întreg personalul didactic. Pentru asigurarea integrală cu resursă umană calificată, dubla specializare a cadrelor didactice devine o prioritate.

Pe termen mediu, este necesar un sistem integrat de management al carierei didactice. Într-un astfel de sistem, toate cadrele didactice vor beneficia de sprijin, iar cele cu performanţe deosebite beneficiază de recunoaştere.

I.6. Pentru educație, se alocă resurse suficiente, în mod transparent, echitabil și eficient

Finanţarea educaţiei se va face în raport cu viziunea şi strategia asumate, precum şi cu performanţele înregistrate şi nevoile existente, ţinând cont de descentralizarea sistemului educaţional şi capacitatea autorităţilor publice locale de a susţine educaţia fără a afecta calitatea acesteia.

Se propune schimbarea paradigmei sistemului de finanțare a învățământului preuniversitar, printr-o combinare adecvată a sistemului de finanțare per elev cu sistemul de finanțare per formațiune de studiu, în vederea reducerii eficiente a inechităților existente. Se va asigura finanţare pentru resurse de învăţare şi pentru infrastructură educaţională, conform standardelor naţionale, inclusiv pentru extinderea cu prioritate a infrastructurii către acele zone în care cea

existentă este insuficientă sau neadecvată. Finanţarea asigură resursele de învăţare şi infrastructură adecvate pentru elevii/studenţii cu diverse forme de dizabilitate sau cu cerinţe educaţionale speciale. Având în vedere specificul învăţământului în limbile minorităţilor naţionale, dispersia geografică mare, precum şi accesabilitatea redusă, se va asigura o valoare diferenţiată semnificativ a costului standard per elev. Finanţarea este corelată cu obiectivele formulate la nivel naţional. Sistemul de finanţare cuprinde mecanisme de compensare care, indiferent de algoritmul de finanţare folosit, garantează alocarea de resurse suficiente pentru a acoperi nevoile locale. Se va susține alocarea de resurse suplimentare pentru școlile care deservesc preponderent comunități minoritare sau sărace, inclusiv pentru angajarea de personal suport și activități de implicare a comunității în viața școlii, prin programe europene si bugetul național; pentru unitățile de învățământ din zone vulnerabile finanțarea de baza trebuie facută adaptat, pe baza unui cost standard actual, cu menținerea finanțării suplimentare pentru învățămantul în limbile minorităților naționale. Reglementarea posibilității de organizare a unităților de învățământ în limbile minorităților naționale, cu personalitate juridică proprie cu structuri în mai multe unități administrativ teritoriale. Pentru aceste unități școlare se va oferi un coeficient mărit al costului standard per elev având în vedere aria de acoperire geografică mărită;

I.7. Școli sigure și sănătoase

Siguranța individuală în școli sau în universități este o cerință de bază pentru un sistem de învățământ modern. Se vor aloca, prioritar, fonduri pentru infrastructura educațională, conform standardelor naționale de igienă, siguranță la incendiu, reducere a riscului seismic etc. Extinderea infrastructurii se va face cu prioritate către acele zone în care cea existentă este insuficientă, neadecvată sau nesigură. Infrastructura educațională va fi adecvată, spațiile educaționale sunt dimensionate și dotate, astfel încât profesorii să poată acorda atenția necesară fiecărui elev sau student, oferindu-i contexte semnificative și motivante de învățare, oportunități de învățare experiențială și lucru în echipă.

Sistemul educațional va deține infrastructura și dotările necesare, precum și parteneriate cu mediul privat, proiecte de accesare a fondurilor europene, utilizând toate pârghiile de finanțare disponibile pentru o investiție trainică.

I.8. Sistemul de educație românesc este atractiv și valorifică oportunitățile de colaborare internațională

- Programele de mobilitate sunt o componentă esențială pentru toate nivelurile de învățământ, atât pentru elevi și pentru studenți, cât și pentru profesori, cercetători și personalul administrativ. Se creează fluxuri de mobilitate echilibrate, atât din perspectiva celor care studiază în afara granițelor (outgoing), cât și pentru reprezentanții comunităților academice și școlare proveniți din alte țări (incoming), inclusiv prin susținerea adecvată a celor care provin din grupuri dezavantajate sau subreprezentate

Parteneriatele interinstituționale internaționale permit organizarea de programe în cotutelă, cu precădere în cadrul Universităților Europene. În învățământul superior, este stimulată organizarea programelor de masterat atât în limba română, cât și în limbi de circulație

internațională. Dezvoltarea curriculară se bazează pe evoluțiile științifice, diversitatea culturală, tendințele din mediul international și cerințele mediului socio-economic național.
Colaborările internaționale, accesarea fondurilor europene și organizarea în clustere care cuprind universități, institute de cercetare și companii private sunt utilizate ca oportunități de generare a inovării și a progresului științific. În acest context, se va acorda o atenție deosebita și pentru mărirea fondurilor pentru proiecte școlare și comunitare menite să promoveze interculturalitatea și diversitatea etnică, ca resurse și valori ale societății românești.

I.9. Managementul educațional este unul profesionist și bazat pe responsabilitate

Funcționarea performantă a unui sistem modern de învățământ este susținută printr-un management profesionalizat, capabil să implementeze, să monitorizeze și să ofere feedback politicilor publice din educație în toate unitățile de învățământ. Implicarea părinților, a asociațiilor de elevi și studenți, a partenerilor sociali și a sectorului privat în decizii poate contribui la profesionalizarea managementului educațional și promovarea unei guvernanțe orientate spre integritate, calitate și echitate. Se va sustine organizarea de programe de formare inițială și continuă pentru managerii din educație, programe de sprijin în derularea activității și selectarea managementului prin concursuri corecte și periodic organizate.
Se va finaliza concursul pentru ocuparea funcțiilor vacante de conducere din unitățile de învățământ, organizat exclusiv pe baza criteriilor de competență si se va avea în vedere organizarea unor sesiuni de concurs pentru ocuparea tuturor funcțiilor de conducere, de îndrumare și control din sistemul de învățământ preuniversitar.
Profesionalizarea managementului şcolar este o prioritate a sistemului care determină într-o bună măsură calitatea actului educaţional, mai ales din perspectiva descentralizării reale a învăţământului. Managerul sau directorul şcolii trebuie să deţină un set complex de competenţe în management organizaţional, recrutarea, selecţia şi managementul resurselor umane, managementul timpului, managementul resurselor financiare şi logistice, comunicare organizaţională şi relaţională, managementul conflictelor şi nu numai.
Profesionalizarea managementului şcolar şi depolitizarea şcolii sunt două elemente centrale care vor asigura autonomia performantă a unităţii de învăţământ.

I.10. Colaborare și stabilitate pentru un sistem de educație rezilient

Reziliența va fi asigurată la nivelul întregului sistem educațional, cât și la nivel individual (părinți, elevi, profesori etc.). Pe ambele niveluri, reziliența va urmări capacitatea de adaptare la contexte de criză sau de incertitudine.
Direcțiile prioritare de acțiune vor fi stabilitatea cadrului normativ și predictibilitatea proceselor de reformă, dar și includerea în documentele strategice și de planificare a unor măsuri concrete de răspuns rapid și de adaptare în contexte de criză.
Vor fi, de asemenea, identificate măsuri specifice de sprijin pentru școlile dezavantajate, astfel încât să fie reduse decalajele dintre școli, pentru ca toți copiii să aibă acces la un învățământ de calitate. O altă valoare asumată, în acest sens, este colaborarea tuturor părților implicate, pentru a crea un cadru care favorizează adaptabilitatea și reziliența, în care predictibilitatea parcursurilor educaționale să genereze încrederea societății, în ansamblu. Un sistem rezilient este unul predictibil si adaptabil, în care schimbările sunt fundamentate pe date colectate periodic.

II. Obiective strategice în educație

Programul de guvernare va continua implementarea Proiectului „România Educată".

Pentru operaționalizarea acestui proiect, Guvernul va susține creșteri graduale, până în anul 2024, pentru finanțarea educației, de până la 18% din bugetul național (6% din PIB) și de până la 3% din bugetul național (1% din PIB) pentru finanțarea publică a cercetării, complementar cu finanțarea asigurată prin PNRR, sub tutela Proiectului „România Educată".

Sunt prioritare următoarele obiective cu rol de reglementare a sistemului:

1. Revizuirea cadrului normativ național pentru a oferi coerență, predictibilitate și stabilitate sistemului care să garanteze preluarea drepturilor câștigate și prezente în legislația în vigoare pentru învățământul în limbile minorităților naționale, cât și debirocratizarea în vederea ușurării procesului de înființare de unități școlare preuniversitare și universitare. Reforma carierei didactice. Regândirea și flexibilizarea formării inițiale pe baze solide, mai ales prin activități practice la clasă, sub îndrumarea unor mentori cu experiență, dar și modele de bună practică din țară și din străinătate; formarea continuă se va corela cu nevoile de la nivel național și comunitar. Implementarea unor politici meritocratice de salarizare; Schimbarea modului de evoluție în carieră și diversificarea profilurilor profesionale, în ideea stimulării abordărilor trans- și inter-disciplinare;

2. Regândirea și profesionalizarea guvernanței sistemului de educație în concordanță cu reforma administrației publice;

3. Crearea unui sistem coerent de evaluare a sistemului de educație, atât la nivel central, cât și local, și corelarea cu sistemul de finanțare; Corelarea sistemului de evaluare la programele de evaluare standardizate internațional care au scopul de a măsura cât de bine sunt pregătiți elevii să facă față provocărilor vieții active sau vieții educaționale;

4. Digitalizarea procesului educațional și interconectarea bazelor de date, atât la nivel de sistem educațional, cât și în raport cu alte domenii, pentru a permite abordări integrate: Wi-Fi-Campus pentru toate școlile și universitățile de stat din România + Biblioteca Virtuală + îmbunătățirea competențelor digitale atât pentru elevi, cât și pentru profesori;

5. Programe de incluziune socială și oferirea de șanse egale la educație pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii și a analfabetismului funcțional;

6. Generalizarea etapizată a programului „masă caldă la școală" și „școală după școală" și promovarea unei viziuni coerente de integrare a tuturor programelor care au același obiectiv și același grup ținta;

7. Finanțarea unui program de suport educațional, prin practica pedagogică a studenților de la facultățile de limbă română în școlile și comunitățile minorităților naționale;

8. Finanțarea fondului de carte în limba română pentru elevii care studiază în limbile minorităților naționale (inclusiv carte digitală);

9. Crearea unor rute complete pentru profilurile teoretic, profesional şi vocaţional, care să includă toate nivelurile de calificare. Învăţământul profesional redevine un nod esenţial al legăturii educaţiei cu piaţa muncii, nemaifiind considerat o opţiune negativă a candidaţilor;

10. Profesionalizarea managementului unităţilor şi instituţiilor de învăţământ, astfel încât să se asigure stabilitatea, coerenţa şi competenţa în procesul de conducere a acestora;

11. Regândirea infrastructurii educaţionale şi de cercetare, pe baza tendinţelor demografice, migratorii şi socioeconomice, pentru a reduce decalajele şi a creşte performanţa sistemului de educaţie şi cercetare. Introducerea considerentelor legate de sustenabilitate şi protecţia mediului în abordarea investiţiilor în infrastructura şcolară;

12. Guvernul României va adopta și implementa o strategie națională pentru creșterea gradului de cunoaștere a limbii române de către cetățenii români aparținând minorităților naționale. Se au în vedere următoarele direcții de acțiune: aplicarea prevederilor Legii educației naționale în privința predării limbii române pentru elevi care studiază în limbile minorităților naționale, finanțarea unui program de schimburi de elevi, cu scopul de a avea posibilitatea utilizării (mai extinse) a limbii române și finanțarea unor tabere de limbă română pentru elevii care studiază în limbile minorităților naționale;

13. Promovarea integrităţii şi eticii în sistemul educaţional. Realizarea unui Registru Unic Naţional Integrat al Diplomelor şi Actelor de Studiu (RUNIDAS) prin interconectarea şi completarea bazelor de date din sistemul de învăţământ preuniversitar - Sistemul Informatic Integrat al Învăţământului din România (SIIIR), REI şi, respectiv, din sistemul de învăţământ superior - Registrul matricol unic al universităţilor din România (RMUR) şi ANS, în vederea urmăririi parcursului educaţional al absolvenţilor, precum şi pentru prevenirea fraudelor în domeniul diplomelor/actelor de studii. RUNIDAS va cuprinde toate tezele de licenţă, disertaţiile şi lucrările de doctorat, dar şi diplomele de bacalaureat, licenţă, master şi doctor, eliberate de către unităţile şi instituţiile de învăţământ din România, şi va putea fi interogat în condiţiile respectării prevederilor GDPR şi a legislaţiei privind drepturile de autor. Pentru o susţinere eficientă a e-guvernanţei, RUNIDAS va putea fi conectat cu Registrul de Evidenţă al Salariaţilor din România (REVISAL), precum şi cu Baza de Date a Evidenţei Populaţiei.

III. Obiective specifice în învăţământul preuniversitar - echitate şi calitate

III.1 Configurarea unui Program National Integrat

a) Programul național privind achiziția de laptop-uri sau tablete cu abonament la internet avand ca scop dotarea elevilor și a studenților, prin raportare la criterii sociale, precum și a cadrelor didactice, care nu au beneficiat anterior de mijloace electronice cu acces la Internet în scopul realizării proceselor de predare- învățare – evaluare în format on-line, cât și pentru utilizarea mijloacelor educaționale bazate pe tehnologiile digitale sau pentru colaborarea interdisciplinară.

b) Programul național pentru conectarea școlilor la internet avand ca scop conectarea la Internet a tuturor unităților și instituțiilor de învățământ, cu precădere a unităților de

învățământ preuniversitar din localități situate în mediul rural, mediul urban cu până la 10.000 de locuitori, precum și celor din zone izolate și/sau defavorizate, care nu au o conexiune performantă la internet. Consolidarea capacității structurilor subordonate sau în coordonare ale Ministerului Educației de a realiza, în termeni obiectivi, conectarea la Rețeaua Europeană de Educație și Cercetare GEANT și la serviciile conexe (Eduroam, Edugain etc) a tuturor unităților de învățământ și de cercetare precum și concentrarea la nivelul acestor structuri a tuturor resurselor necesare inclusiv a celor administrate de alte entități și care sunt utilizate de sistemul de educație.

c) Program privind Digitalizarea resurselor educaționale avand ca scop realizarea unui *sistem integrat de eLearning bazat pe o platforma open- source* (de exemplu Moodle), cu facilități de videoconferință incluse. Se va înființa "*Platforma națională digitală a educației*" care conține atât manualele în format digital, catalogul virtual, dar și alte resurse de învățare și posibilități de evaluare. Platforma va include facilități pentru managementul documentelor de studii și cel al unităților de învățământ.

d) Programul național de învățământ TVR Educațional – acces gratuit la educație pentru toți elevii din România avand ca scop realizarea unei *Platforme educaționale digitale multimedia* și a unei *Biblioteci virtuale multimedia,* în colaborare cu Televiziunea Română, destinate elevilor, cadrelor didactice și familiei, inclusiv celor din invatamantul in limbile minoritatilor nationale, de tip „Netflix educațional românesc".

e) Realizarea și finanțarea unui Program național de ore remediale, destinat tuturor copiilor din România avand ca scop evaluarea rapidă a fiecărui elev și realizarea de ore remediale finanțate care să vizeze fiecare elev

f) Programul naţional de sprijin al elevilor avand ca scop stimularea performantei si participarii la procesul educațional al tuturor elevilor din România, indiferent de statutul lor socio-economic. Prin acest program propunem relaxarea criteriilor privind eligibilitatea pentru bursa de ajutor social, astfel încât fiecare elev care provine dintr-o familie în care părinții sau tutorii legali au salariul minim pe economie va putea fi eligibil pentru acest tip de bursă, astfel încât numărul elevilor care să beneficieze de burse sociale să crească, până la dublarea numărului de beneficiari.

g) Programul national de sprijin „Scoala de Spital" avand ca scop sprijinirea elevilor care sunt inscrisi la scoala de spital

h) Programul național „Vouchere culturale pentru elevi" avand ca scop asimilarea culturii prin acordarea unui voucher este de 250 lei/an, care poate acoperi servicii/bunuri culturale.

i) Realizarea manualelor în limbile minorităților naționale în vederea acoperirii deficitului existent.

j) Implementarea disciplinei „Istoria evreilor. Holocaustul"

III.2. Educaţia timpurie – acces pentru toţi copiii în creşe şi grădinişe

a. Finalizarea procesului de preluare din perspectivă conceptuală și metodologică a creșelor în sistemul national de învățământ, concomitent cu creșterea capacității de cuprindere în învățământul antepreşcolar a copiilor cu vârste între 0 - 3 ani;
b. Asigurarea finanţării per antepreşcolar, conform prevederilor legale;
c. Generalizarea treptată a cuprinderii copiilor de 5, 4 şi 3 ani în învăţământul preşcolar, până în anul 2025;
d. Revizuirea standardelor specifice de asigurare a calităţii educaţiei timpurii, inclusiv cele privind spaţiul educaţional, dotările, activitatea psihopedagogică şi activităţile suport;
e. Dezvoltarea şi actualizarea standardelor de pregătire şi a standardelor ocupaţionale pentru personalul din educaţia timpurie;
f. Actualizarea cadrului normativ privind construcţiile cu scop educaţional, precum şi proiectarea unor modele arhitecturale standard pentru construcția de creșe și grădinițe, în colaborare cu Ordinul Naţional al Arhitecţilor;
g. Acordarea creditului fiscal pentru copiii înscriși la creșe și grădinițe astfel angajatorii vor avea posibilitatea de a acoperi parțial costurile de creșă și grădiniță ale angajaților în schimbul unor deduceri de impozit.

III.3. Învăţământ primar şi secundar – servicii educaţionale de calitate pentru toţi elevii

a. Creşterea accesului şi participării la educaţie de calitate pentru toţi copiii, indiferent de mediul de rezidenţă;
b. Scăderea ratei de părăsire timpurie a şcolii până la nivelul mediu înregistrat în Uniunea Europeană;
c. Scăderea semnificativă a ratei de analfabetism funcţional la copiii de 15 ani, similară mediei europene, conform rezultatelor obținute la testele PISA;
d. Dezvoltarea programelor „școală după școală" în unitățile de învățământ de stat și creșterea calității serviciilor oferite, inclusiv prin acordarea unei majorări cu 25% - 30% a salariului de bază, pentru desfășurarea activității în program prelungit, în situația în care, orele din cadrul programului prelungit nu le intră în norma didactică;
e. Oferirea serviciilor de consiliere şi orientare (inclusiv logopedie) pentru toţi elevii, prin crearea cadrului legal care sa permita angajarea in scoala a consilierilor scolari, logopezilor, asistentilor sociali si profesorilor de sprijin;
f. Revizuirea arhitecturii curriculare prin centrarea conţinuturilor pe profilul celui care învaţă, pe competenţele-cheie şi pe maximizarea potenţialului fiecărui copil;
g. Valorificarea evaluărilor naţionale şi a evaluărilor curente, în vederea realizării intervenţiilor remediale pentru asigurarea progresului şcolar;
h. Standardizarea evaluarii la fiecare disciplină şi an de studiu și digitalizarea evaluărilor și examenelor naționale;
i. Introducerea portofoliului educaţional digital pentru actualizarea şi monitorizarea permanentă a parcursului educaţional al fiecărui copil şi identificarea imediată a măsurilor remediale necesare, inclusiv din perspectiva activităţii extraşcolare;
j. Dezvoltarea unui sistem de identificare a ariilor de performanţă ale elevilor (ex. identificarea talentelor în sport, artă, şah, abilităţi practice etc.) şi de sprijinire a celor cu abilităţi şi talente deosebite pentru a atinge excelenţa;

k. Reconfigurarea ciclurilor de învăţământ astfel încât toate traseele educaţionale să permită accesul spre o formă superioară de formare, indiferent de profilul urmat;
l. Realizarea reţelei şcolilor-pilot, în vederea implementării unor formule de administrare/management descentralizate şi a dezvoltării unor programe educaţionale inovative;
m. Certificarea calificărilor din sistemul de învăţământ secundar superior în vederea valorificării lor pe piaţa muncii sau în tranziţia către alte forme de educaţie, inclusiv la filiera teoretică (ex. certificări informatică, limbi străine);
n. Creşterea calităţii învăţământului în mediul rural prin încurajarea procesului de realizare a consorţiilor şcolare;
o. Renunțarea treptată la sistemul de predare simultană;
p. Formarea cadrelor didactice în acord cu arhitectura curriculară şi pentru integrarea tehnologiei în procesul educaţional;
q. Creşterea alocării de fonduri pentru proiectele şcolare şi comunitare menite să promoveze interculturalitatea şi diversitatea etnică, ca resurse şi valori ale societăţii româneşti, inclusiv prin includerea istoriei minorităţilor etnice în manualele şi programele de istorie;
r. Centrul Naţional de Politici şi Evaluare în Educaţie va înființa, în structura acestuia, un birou de coordonare științifică a elaborării și revizuirii periodice a curriculei, coordonarea evaluării manualelor școlare și auxiliarelor didactice, precum și coordonarea științifică și profesională a sistemului de evaluare și examinare pentru învățământul în limbile minorităților naționale și, conform art.45 alin. (16), va înființa la Miercurea Ciuc un birou de cercetare și inovare pentru învățământul cu predare în limbile minorităţilor naţionale.
s. Se va susține dezvoltarea activităților Centrelor de formare continua în limbile minorităților naționale și a diversificării programelor de formare a acestora și se vor asigura manuale școlare, inclusiv cele digitale la toate disciplinele pentru învățământul în limbile minorităților naționale, începând cu anul școlar 2022/ 2023;
ș. Examenul de evaluare a elevilor de clasa a VIII-a și, ulterior, a bacalaureatului la limba și literatura română se va organiza conform programei școlare speciale în vigoare pentru învățământul în limbile minorităților naționale.

III.4. Învăţământ profesional şi vocaţional – rute profesionale şi vocaţionale pentru o societate emergentă

a. Dezvoltarea rutelor de educaţie profesională în regim dual la nivel secundar şi terţiar;
b. Extinderea programelor de tip dual până la cel puţin 30% din totalul programelor de educaţie profesională;
c. Revizuirea ofertei educaţionale, a curriculumului şi a programelor pentru ruta tehnologică şi profesională, pentru meserii emergente de pe piaţa muncii;
d. Realizarea unui pachet de sprijin social pentru elevii din medii defavorizate care accesează învăţământul profesional şi dual, din surse europene/ guvernamentale prin crearea cadrului legal care sa permita cumulul mai multor burse cu bursa profesionala;
e. Dezvoltarea centrelor/ campusurilor pentru învăţământ dual, corelate cu cerinţele operatorilor economici din zona respectivă;

f. Crearea unui sistem naţional de monitorizare a inserţiei absolvenţilor pe piaţa muncii sau a continuării studiilor la un nivel superior de educaţie, prin interoperabilitatea sistemelor informatice din sectoare diferite de activitate;
g. Scăderea numărului de elevi dintr-o grupă și creșterea numărului de grupe din clase în învățământul tehnologic, vocațional, profesional, artă și sportiv.

III.5. Cariera didactică – profesionişti în educaţie

a. Regândirea sistemului de formare iniţială, valorificarea liceelor pedagogice în cariera didactică şi extinderea masteratului didactic, respectiv extinderea ofertei de cursuri postuniversitare de conversie profesională;
b. Creşterea gradului de pregătire practică a cadrelor didactice şi diversificarea contextelor de formare;
c. Formarea cadrelor didactice pentru identificarea situaţiilor de risc de abandon şcolar şi utilizarea instrumentelor necesare pentru gestionarea acestora;
d. Formarea cadrelor didactice în vederea integrării elevilor cu CES în învăţământul de masă;
e. Realizarea profilului de competenţe al cadrului didactic pentru fiecare nivel de învăţământ;
f. Dezvoltarea unor mecanisme de monitorizare a impactului programelor de formare asupra calităţii procesului educaţional;
g. Salarizarea atractivă diferenţiată pe criterii de performanţă prin implementarea Legii 153/2017, mărind salarile profesorilor. Este esențială identificarea unei solutii pentru a crește salariile profesorilor, in special ale profesorilor debutanți.
h. Introducerea unui fond de premiere de 2% din bugetul de venituri si cheltuieli al unitatilor/institutiilor de invatamant pentru salariatii cu rezultate deosebite prin decizia consiliului de administratie a unitatii/institutiei de invatamant
i. Includerea în formarea inițială a cadrelor didactice a unui modul special pentru însușirea competențelor de predare în regim simultan, cu precădere pentru cadrele didactice din educația timpurie și învățământul primar;
j. Sustinerea și extinderea dublei specializări în formarea inițială a cadrelor didactice.

III.6. Managementul unităţilor de învăţământ – profesionalizare

a. Profesionalizarea managementului prin asigurarea accesului la programe de formare la nivel de master şi la resurse de calitate pentru directorii unităţilor de învăţământ şi pentru aspiranţii la cariera managerială;
b. Creşterea autonomiei unităţilor de învăţământ atât în privinţa resursei umane, curriculumului la decizia elevului/ şcolii/ comunităţii, cât şi a managementului financiar, pe baza unor contracte de management cu indicatori măsurabili;
c. Digitalizarea proceselor de management şi administrative la nivelul unităţilor de învăţământ preuniversitar;
d. Construirea unui sistem de Big Data şi Inteligenţă artificială capabil să interpreteze datele, să identifice punctele slabe din sistemul de educaţie şi să realizeze previziuni;

e. Susţinerea financiară a autorităţilor locale pentru rezolvarea integrală a situaţiilor unităţilor de învăţământ cu toalete în curte, fără acces la apă şi canalizare sau fără internet;
f. Identificarea şi reabilitarea şcolilor cu risc seismic sau cu vulnerabilităţi care afectează semnificativ procesul educaţional (grad de risc ridicat la incendiu, în domeniul sanitar etc.);
g. Regândirea modului de organizare a concursului pentru managementul şcolar, în acord cu descentralizarea şi cu reforma administrativă, pentru a fi organizat la nivelul unităţii de învăţământ;
h. Dezvoltarea unor instrumente de guvernanţă care să stimuleze participarea activă a partenerilor educaţionali (precum reprezentanţii elevilor, părinţilor, sindicatelor şi ai mediului privat).

III.7. Infrastructura şcolară – siguranţă şi calitate

a. Construirea de creşe şi grădiniţe, în acord cu obiectivele privind rata de cuprindere a copiilor cu vârsta 0 - 6 ani;
b. Realizarea unor proiecte cu versiuni moderne de arhitectură care să faciliteze personalizarea educaţiei pentru nevoile elevilor - inclusiv prin utilizarea opţiunilor de digitalizare a resurselor învăţării;
c. Dezvoltarea infrastructurii şcolare şi asigurarea dotărilor necesare pentru realizarea incluziunii copiilor cu CES în învăţământul de masă;
d. Elaborarea unui proiect naţional de reabilitare şi extindere a reţelei de şcoli gimnaziale, şcoli profesionale şi licee;
e. Înfiinţarea şi dotarea de laboratoare didactice;
f. Construcţia şi dezvoltarea de campusuri şcolare, inclusiv pentru învăţământ dual;
g. Construirea de internate/ cămine;
h. Dezvoltarea unor centre regionale responsabile cu dezvoltarea şi asigurarea de resurse pentru infrastructura IT din învăţământul preuniversitar;
j. Construirea de terenuri şi săli de sport pentru unităţile de învăţământ din zona educaţiei timpurii precum şi a celor din ciclul primar, gimnazial şi liceal pentru a favoriza suplimentarea numărului de ore de educaţie fizică şi sport, având ca obiectiv maximal introducerea în planurile cadru a unei ore de educaţie fizică, zilnic;
k. Promovarea unui program eficient şi transparent de finanţare a internatelor şcolare, care să acopere în mod real cheltuielile de funcţionare, inclusiv cele de personal;
l. Extinderea infrastructurii având ca obiectiv înfiinţarea de noi clase, cu efective mai mici, acolo unde şcolile au cereri foarte mari, prin eliminarea excepţiilor cu privire la depăşirea numărului maxim de elevi din clasă, pe baza revizuirii/ consolidării legislaţiei actuale;
m. Achiziţia de autobuze/ microbuze şcolare corect corelată cu specificul şi necesarul unităţilor şcolare.

IV. Învăţământ superior – performanţă, etică şi integritate

IV.1. Reforma universităţilor – performanţă, acces echitabil, antreprenoriat, autonomie şi adaptare la cerinţele mediului socio-economic:

a) Actualizarea modului de finanţare a universităţilor în concordanţă cu obiectivele de dezvoltare naţională, cu misiunea asumată şi cu performanţa asociată obiectivelor strategice. Principiul de bază este că finanţarea trebuie să urmeze performanţa şi interesele strategice ale României;
b) Aplicarea principiului autonomiei universitare inclusiv in ceea ce priveste aspectele de management si administrative în consonanță cu prevederile Constitutiei Romaniei, a legii si a valorilor exprimate la nivel european de EUA precum și cu asumarea răspunderii publice
c) Consolidarea autonomiei financiare a universităţilor, prin îmbunătățirea/ completarea cadrului legal, în sensul flexibilizării utilizării soldurilor, finanţării de bază şi veniturilor proprii, pentru susţinerea activităţilor didactice şi de cercetare, inclusiv pentru cheltuieli de capital, în paralel cu creşterea răspunderii publice a universităţilor faţă de transparenţa decizională şi financiară a acestora
d) Utilizarea eficientă a resurselor pentru creşterea competitivităţii în plan internaţional, prin încurajarea creării de consorţii universitare performante de tipul universităţilor metropolitane (modelul francez), care să asigure şi o cooperare intensificată între universităţi şi institute de cercetare;
e) Promovarea unor politici publice care să încurajeze înfiinţarea de către universităţi a programelor de studii interdisciplinare (artificial intelligence, behavioral economics, cognitive sciences), corelate cu cererile de pe piaţa forţei de muncă;
f) Continuarea implementării masteratului didactic, pentru a avea o resursă umană bine pregătită şi adaptată prin aplicarea unor tehnici pedagogice inovative;
g) Abordarea formării iniţiale pentru cariera didactică într-o nouă paradigmă pentru a asigura posibilitatea unor trasee multiple de acces în carieră;
h) Reintroducerea dublelor specializări la nivel de licenţă;
i) Dezvoltarea colegiilor terţiare nonuniversitare, cu precădere în domenii deficitare pe piaţa muncii, anticipând nevoile angajatorilor;
j) Asigurarea cadrului legal pentru dezvoltarea în universităţi de rute diferenţiate de carieră pentru cercetători şi cadre didactice: posturi exclusiv didactice, posturi exclusiv de cercetare şi posturi mixte;
k) Stabilirea unui cuantum minim pentru bursele studenţeşti;
l) Consolidarea participării studenţilor în luarea deciziilor;
m) Reorganizarea şi eficientizarea activităţii tuturor organismelor consultative sau instituţiilor aflate în coordonarea/ relaţii de colaborare cu ME: CNATDCU, CNFIS, CNSPIS, ANC, ARACIS etc.;
n) Asigurarea unei finanțări suplimentare de la bugetul de stat pentru temele de cercetare doctorală care răspund solicitărilor mediului economico-social;
o) Aplicarea unitară a legislației specifice în vigoare pentru universitățile de stat multiculturale;
p) Asigurarea cadrului legal pentru plata finanțării per capita pentru universitățile acreditate, cu predare în limba minorităților naționale, pentru specializările care nu se

află în oferta niciunei instituții de învățământ din sistemul public din România, cu predare în limba minorității respective

q) Încurajarea instituțiilor de învățământ superior pentru a elabora propriile strategii în ceea ce privește dimensiunea socială

r) Sprijinirea coagulării universităților în vederea realizării unor instituții de învățământ superior din ce în ce mai competitive la nivel european și internațional

s) Întărirea serviciilor de consiliere pentru studenți, care să vizeze inclusiv aspecte legate de provocările psihologice care pot să apară pe parcursul studiilor universitare, inclusiv prin asigurarea a cel puțin un consilier la 1000 de studenți și a unei finanțări adecvate

t) Îmbunătățirea condițiilor de studiu pentru persoanele cu dizabilități, prin adaptarea infrastructurii, a materialelor de studiu, a metodelor pedagogice și furnizarea de servicii dedicate

u) Stabilirea valorii bursei minime astfel încât să acopere cheltuielile de cazare, pentru masă, materiale de studii pentru fiecare student

v) Creșterea cu minim 100% a subvenției cămine cantine pentru studenții cazați în cămine universităților, pentru a compensa creșterea costurilor la utilități.

w) Acordarea subvențiilor necesare pentru accesul studenților la manifestări culturale și sportive organizate de instituții publice, beneficiind de reduceri din costul biletelor

x) Reevaluarea programelor de sprijin pentru studenți în vederea achiziționării de echipamente electronice

y) Continuarea acordării de locuri speciale absolvenților de liceu cu domiciliul în mediul rural, de etnie rroma

z) Asigurarea asistenței medicale gratuite pentru studenți în campusul universitar, cu creșterea vârstei de acces la servicii medicale gratuite până la 35 de ani

aa) Participarea studenților în proporție de 25% în Senatul universitatii, consiliul facultatii, comisia de etică, de asigurare a calității

bb) Sprijinirea structurilor asociative studențești

cc) Transparentizarea activităților didactice, de cercetare dar și cele specifice managementului și administrației, prin publicarea informațiilor relevante pe siteul de Internet al instituției

dd) Includerea indicatorilor care vizează respectarea valorilor fundamentale în procesul de evaluare externă a calității

ee) Flexibilizarea legislației fiscale care să încurajeze universitățile să dezvolte firme de tip start-up, spin-odd spin-out pecum și alte tipuri de entități prin care să ofere servicii societății

ff) Crearea cadrului legal pentru sprijinirea dimensiunii antreprenoriale a universitatii

gg) Preluarea de către universități a unor foste tabere școlare și universitare care să fie puse la dispoziția studenților

IV.2. Internaţionalizarea învăţământului superior – creşterea competitivităţii şi compatibilizarea cu universităţile europene

a. Susţinerea universităţilor româneşti membre ale unor Reţele de Universităţi Europene prin alinierea practicilor administrative la cele recomandate la nivel european, pentru a facilita realizarea obiectivelor;
b. Simplificarea procedurilor de admitere şi înmatriculare a studenţilor străini, prin generalizarea pre-admiterii condiţionate şi susţinerea optimizării timpului de obţinere a vizei de studiu;
c. Dezvoltarea dimensiunii internaţionale a învăţământului terţiar şi atingerea unui nivel de participare în programe de mobilităţi pentru minimum 20% dintre studenţii înmatriculaţi în programe de licenţă şi master şi 80% dintre doctoranzi;
d. Dezvoltarea activităţilor suport pentru susţinerea universităţilor româneşti în vederea implementării cadrului legal care reglementează diplomele duble/joint degree. Cele 10 universităţi româneşti deja integrate în Reţele Universităţilor Europene vor putea elibera diplome joint degree, valorificându-şi astfel internaţional expertiza şi potenţialul academic, pentru atingerea obiectivelor asumate în proiectele câştigate prin competiţie europeană;
e. Actualizarea cadrului legal aplicabil calificărilor şi standardelor ocupaţionale, precum şi evaluării calităţii în învăţământul superior. Pentru a avea un învăţământ superior flexibil şi adaptat la nevoile societăţii, în plan intern şi internaţional se vor susţine prioritar învăţământul dual, dubla specializare, procesul de lifelong learning, focalizarea pe learning outcomes.

IV.3 Consolidarea performanţei cercetării universitare – etică și integritate

a) Dezvoltarea cercetării în universităţi prin finanţarea acestora în regim competitiv, cu scopul de a dezvolta resursele umane specializate în cercetare, infrastructurile de cercetare, precum şi mecanisme de monitorizare şi evaluare a calităţii şi relevanţei activităţilor de Cercetare-Dezvoltare-Inovare (CDI);
b) Continuarea și creșterea finanțării cercetării ştiinţifice din universităţi în cadrul finanțării de bază. În acest fel se va susţine dezvoltarea activităţilor CDI în universităţile publice, crescând performanţa şi vizibilitatea cercetării româneşti în plan internaţional;
c) Sprijinirea universităților în vederea preluării unor institute de cercetare
d) Stimularea instituțiilor de învățământ superior pentru a dezvolta programe de studii și activități de cercetare relevante pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă SDG, precum și a altor activități conexe
e) Finalizarea evaluării şi reforma şcolilor doctorale, inclusiv prin evaluarea calităţii procesului educaţional din cadrul acestui parcurs academic, pentru creşterea performanţei şcolilor doctorale, în condiţii de transparenţă, etică şi integritate academică;
f) Elaborarea și asumarea unei strategii proprii de etică și integritate la nivelul fiecărei instituții organizatoare de studii universitare de doctorat.

IV.4 Calitate, flexibilitate și inovare, centrate pe student și adaptate la cerințele impuse de progresul tehnologic

a) Dezvoltarea unei strategii naționale cu privire la învățarea și predarea inovativă, de înaltă calitate și centrată pe student, bazată pe date valide, colectate consecvent, și analize și cercetări specifice domeniului
b) Crearea cadrului legal pentru realizarea de programe de studii în format modular și acordarea de microcredite, cu adaptarea corespunzătoare a sistemului de evaluare externă a calității
c) Stimularea instituțiilor de învățământ superior pentru a implementa metode inovative și de înaltă calitate de învățare și predare, centrate pe student, care utilizează inclusiv instrumentele puse la dispoziție de digitalizare, abordări inter și multidisciplinare, învățarea și predarea bazate pe cercetare, utilizarea informațiilor analitice despre învățare, a resurselor de învățare deschise etc.
d) Valorizarea cadrelor didactice care au rezultate deosebite în activitatea de învățare și predare, prin acordarea de recunoaștere, retribuire adecvată și progres în carieră
e) Furnizarea unor programe de formare pedagogică adecvate pentru cadrele didactice din învățământul superior și introducerea obligativității parcurgerii acestora în vederea progresului în carieră
f) Stimularea instituțiilor de învățământ superior pentru includerea în curriculumul universitar a competențelor viitorului: competențe digitale, gândirea critică și inovativă, rezolvarea de probleme, inteligență emoțională, lucrul în echipă, comunicare, reziliență, spirit antreprenorial și de *leadership*
g) Revizuirea programelor de studii printr-un demers bazat pe rezultatele învățării, și corelarea acestora cu competențele cerute de piața muncii
h) Flexibilizarea departamentelor pentru pregatirea personalului didactic, in sensul de a putea organiza cursuri la maxim doua discipline optionale in profilul universitatii respective.

V. Măsuri pentru perioada de pandemie cu SARS CoV-2

1. **Asigurarea condițiilor necesare prezenței fizice în școli este prioritară**, punând în aplicare toate măsurile care țin de crearea condițiilor igienico-sanitare la nivelul unităților de învățământ (materialele si echipamente sanitare, igienizări de spații școlare, extinderea spațiilor învățământ existente, transport gratuit, etc.)

2. Cresterea gradului de vaccinare in unitati/institutii de invatamant, inclusiv prin sustinerea campaniilor de vaccinare in colaborare cu Ministerul Sanatatii si cu toate institutiile/autoritatile cu atributii in domeniu.

3. **Realizarea unui „Abecedar Sanitar", care include măsuri cu impact imediat pentru asigurarea unui mediu sănătos în școli pe perioada pandemiei.**

4. Descentralizarea deciziilor privind modul de desfasurare a activitatilor in unitățile de învățământ la nivelul consiliului de administrație al școlii, cu avizul autoritatilor sanitare, a inspectoratului scolar si autoritatilor administratiei publice locale.

5. **Asigurarea egalității de șanse în ceea ce privește accesul la educație pentru toți elevii din țară indiferent de mediul de proveniență** pentru a nu adânci decalajele în pregătirea acestora: conectarea școlilor la intenet, asigurarea infrastructurii necesare unui învățământ online sau hibrid corespunzător, dotarea elevilor si a cadrelor didactice care nu dispun de aparatura necesară, aplicarea unor programe remediale pentru elevi, susținerea cadrelor didactice pentru a urma programe de formare atât în ceea ce privește predarea online, crearea de cursuri online, dar și pentru gestionarea unor probleme cu care se confruntă elevii lor (bullying, anxietate, depresie, ș.a.), intensificarea activităților de consiliere si orientare școlară.
6. Testarea elevilor, personalului didactic, didactic auxiliar si nedidactic trebuie realizată periodic.

MINISTERUL MUNCII ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE

INTRODUCERE

Modernizarea marilor sisteme publice, creșterea veniturilor, stimularea natalității și protejarea categoriilor vulnerabile social sunt patru direcții strategice prioritare pe care Ministerul Muncii și Solidarității Sociale (MMSS) trebuie să le urmărească prin politicile pe care le susține.

În acest context, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale are ca priorități: modernizarea sistemului de pensii și de salarizare în sistemul public, modernizarea asistenței sociale prin investiții în infrastructură și servicii integrate, încurajarea natalității, creșterea ocupării și accelerarea proceselor de digitalizare pentru îmbunătățirea serviciilor publice.

- ✓ **Modernizarea sistemului de pensii va urmării:**
  a) Digitalizarea/evaluarea dosarelor de pensii
  b) O legislație modernă care să aducă echitate, sustenabilitate și reducerea discrepanțelor între cuantumurile pensiilor celor care au desfășurat activități similare și au avut contribuții similare la sistemul de pensii;
  c) Recalcularea pensiilor, în vederea eliminării inechităților.
- ✓ **Modernizarea salarizării în sectorul public** urmărește eliminarea inechităților și instituirea unui sistem de stimulare a performanței.
- ✓ **Modernizarea sistemului de asistență socială** presupune trecerea de la un serviciu de asistență socială care se bazează pe alocări financiare insuficiente în raport cu nevoile și problemele concrete ale categoriilor vulnerabile, către servicii sociale integrate.
  Integrarea intervențiilor la nivel de comunitate trebuie gândită împreună cu introducerea venitului minim de incluziune (VMI).
  Prin PNRR, România va putea dezvolta o infrastructură socială destinată copiilor care trăiesc în sărăcie, prin înființarea unor centre de zi, precum și pe cea destinată altor categorii vulnerabile.
- ✓ **În domeniul creșterii ocupării**, eforturile trebuie canalizate pe pregătirea și calificarea forței de muncă; digitalizare și flexibilizare, precum și pe creșterea ocupării persoanelor dependente de ajutorul social, integrare și sprijin pentru șomeri, dar și încadrarea persoanelor cu dizabilități.
- ✓ **În ceea ce privește digitalizarea instituțiilor,** aceasta trebuie realizată în toate domeniile de activitate și la toate palierele de interacțiune cu cetățeanul, ceea ce presupune dezvoltarea sistemului informatic existent, precum și transferul în format electronic a tuturor serviciilor oferite de instituțiile din subordinea/aflate în coordonarea ministerului.

I. POLITICI CORECTE ȘI EFICIENTE VIZÂND PENSIILE

Obiective propuse sunt:

I.1. Digitalizarea/ evaluarea dosarelor de pensii;

I.2. Stabilirea calendarului de implementare a Legii 127/2019 (în termen de 120 de zile), ținând cont de condiționalitățile de modernizare asumate prin PNRR și negocierile cu Comisia Europeană; recalcularea tuturor pensiilor în conformitate cu Legea 127/2019, în vederea eliminării inechităților din sistem.

I.3. Mărirea punctului de pensie la 1.586 lei și creșterea indemnizației sociale minime de la 800 lei la 1000 lei, de la 1 ianuarie 2022; Susținerea pensionarilor cu venituri reduse pentru a depăși perioada de iarnă a anului 2022.

I.4. Recalcularea pensiilor

Legislația din România s-a schimbat în acest domeniu în ultimii ani, separat de cadrul general, fiind introduse o serie de legi speciale prin care s-au reglementat categorii de pensii care nu au ca temei principiul contributivității.

Susținem aplicarea generală a principiului contributivității în stabilirea dreptului la pensie, sens în care modernizarea sistemului public de pensii va conduce la eliminarea inechităților și reducerea decalajelor.

Modernizarea sistemului de pensii va cuprinde:

I.1. Digitalizarea/evaluarea dosarelor de pensii

Măsuri propuse:

- Transpunerea tuturor dosarelor de pensii din format letric în format electronic;
- Creșterea capacității caselor de pensii în folosirea tehnologiei pentru rezolvarea solicitărilor pensionarilor;
- Întărirea capacității de comunicare/răspuns la solicitările de informații ale beneficiarilor prin folosirea informației în sistem digital;
- Eficientizarea prin digitalizare a activității caselor de pensii și evaluarea tuturor dosarelor de pensii în perspectiva recalculării pensiei.

I.2. Recalcularea pensiilor

Măsuri propuse:

- Stabilirea noului cuantum al pensiilor

Urmare aplicării acestor măsuri vor fi consolidate în continuare abilitățile de management la nivelul conducerii caselor de pensii, prin fixarea unor indicatori clari de performanță pentru toate casele de pensii.

De asemenea, va crește nivelul de informare a pensionarilor și accesul acestora la dosarele de pensii în format digital, ca parte a programului de furnizare a serviciilor destinate pensionarilor indiferent de locul de reședință.

În ceea ce privește răspunsul la așteptările de prelungire a vieții active și de creștere a cuantumului pensiei, este în curs de adoptare cadrul legal care să permită opțiunea persoanelor care îndeplinesc condițiile legale de pensionare să rămână active după vârsta legală de pensionare.

Referitor la pensiile private, principalele măsuri urmărite sunt:

- Creșterea contribuțiilor către Pilonul II de pensii cu un punct procentual de la 3,75%, cât este în prezent, după transferul contribuțiilor sociale în sarcina angajaților, până la 4,75% în 2024;
- Promovarea unor soluții legislative pentru dezvoltarea sistemului de pensii private;
- Promovarea cadrului legal care vizează organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private (proiect de Lege privind plata pensiilor private);

- Flexibilizarea și dezvoltarea legislației privind pensiile facultative, prin adaptarea profilului de risc la parametrii persoanei în cauză (vârstă, obiectiv), a criteriilor de deductibilitate a cheltuielilor angajatorilor care contribuie la pensiile facultative și crearea de noi produse de acest tip.

În ceea ce privește cele 6 categorii **de pensii de serviciu**, acestea vor fi recalculate plecând de la principiul contributivității, cu respectarea jurisprudenței Curții Constituționale.

II. MODERNIZAREA SISTEMULUI DE SALARIZARE

Modernizarea salarizării în sectorul public urmărește eliminarea inechităților și instituirea unui sistem de stimulare a performanței.

Obiectivele propuse sunt:

II.1. Eliminarea discrepanțelor salariale din sistemul bugetar;

II.2. Stabilirea calendarului de implementare a Legii 153/2017, ținând cont de condiționalitățile de modernizare asumate prin PNRR și negocierile cu CE, care va fi anunțat în termen de 120 de zile;

II.3. Instituirea unui sistem de stimulare a performanței.

Dezvoltarea unui sistem de salarizare echitabil și unitar în sectorul public

Obiectivul modernizării salarizării în sectorul public constă în demararea unei ample evaluări a criteriilor care stau la baza salarizării în sistem, ca o condiție esențială a îmbunătățirii cadrului legislativ (Legea nr.153/2017). În acest sens, criterii precum complexitatea muncii trebuie evaluate, în mod obiectiv, fiind necesare corelări între muncă și nivelul de salarizare din sistemul public.

Se vor desfășura următoarele acțiuni specifice:

(1) Realizarea unei evaluări globale a impactului legislației privind salarizarea din sectorul bugetar;

(2) Valorificarea rezultatelor evaluării în scopul îmbunătățirii serviciilor publice.

Măsuri propuse :

- Se va realiza o analiză a tuturor categoriilor de sporuri, ținând cont de condiționalitățile asumate prin PNRR și negocierile cu CE;
- Acordarea unui spor de performanță lunar personalului care a realizat sau a participat direct la obținerea unor rezultate deosebite în activitatea instituției/autorității publice sau a sistemului din care face parte, a participat la activități cu caracter deosebit, a efectuat lucrări cu caracter excepțional ori a avut un volum de activitate ce depășește în mod semnificativ volumul optim de activitate, în raport cu complexitatea sarcinilor, în baza criteriilor stabilite de ordonatorul de credite, cu încadrarea în procentul maxim prevăzut de lege;

Creșterea salariului minim brut la valoarea de 2.550 lei de la 1 ianuarie 2022.

Limitarea duratei de aplicare a salariului minim pentru o persoană la maxim 24 de luni, timp în care angajatorul va beneficia de sprijin din partea statului pentru calificarea angajatului salarizat la nivelul salariului minim.

Negocieri cu sindicatele și patronatele în vederea stabilirii unui mecanism predictibil de creștere a salariului minim pe economie.

Alte măsuri:

- clarificarea legislatiei în privința tele-muncii și a muncii de la domiciliu, prin dialog cu patronatele și sindicatele, pentru introducerea dreptului la deconectare;
- modificarea Codului Muncii prin integrarea noilor realități ale pieței muncii în contextul digitalizării si transformării relațiilor de muncă (telemunca, program flexibil etc.);
- îmbunătățirea Legii dialogului social, a legislației privind securitatea și sănătatea în muncă.

III. MODERNIZAREA SISTEMULUI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

România încă nu reușește să ajute cu adevărat persoanele vulnerabile din comunități rurale, marginalizate, sărace. Sistemul național de asistență socială a mutat responsabilitatea serviciilor sociale asupra primăriilor, dar multe primării din mediul rural nu au asistenți sociali calificați și nu oferă aceste servicii (îngrijiri la domiciliu, consiliere, cantine, centre de zi etc.); angajații din domeniul asistenței sociale, educație și sănătate sunt puțini (dacă există din toate cele trei domenii) și lucrează separat, fără un management de caz adecvat.

Peste 830.000 de persoane cu dizabilități și aproximativ 70.000 de copii cu nevoi speciale au nevoie de servicii adaptate nevoilor lor și familiilor în comunitățile în care trăiesc. Serviciile de tip centre de zi și respiro au fost identificate ca fiind o necesitate fundamentală, având un impact pozitiv asupra calității vieții familiilor persoanelor cu dizabilități și un rol semnificativ în prevenirea instituționalizării.

În acest moment, 49.765 de copii din sistemul de protecție au dreptul la un cămin și la o familie, capabilă să le ofere securitate și îngrijire. Pentru aceștia trebuie asigurat un viitor optim, bazat pe alternative de îngrijire și un proces de adopție ce urmărește interesul superior al fiecărui copil. Timpul petrecut în sistemul de protecție trebuie redus substanțial. De asemenea, este necesar ca tinerii care părăsesc sistemul de protecție să fie însoțiți de măsuri de sprijin și de încurajare a abilităților de viață independentă.

În domeniul asistenței sociale, obiectivul este ca finanțarea să se facă per beneficiar, indiferent de furnizorul de servicii de asistență socială, iar abordarea să fie personalizată și integrată în funcție de profilul beneficiarului: acesta este preluat de specialiștii sistemului de protecție socială care îi vor oferi toată paleta de servicii și beneficii sociale, dar și consiliere și mediere pentru piața muncii (în prezent, aproximativ 286.000 de șomeri) sau pentru pensionare (în prezent, 4,9 milioane de pensionari).

MMSS va elabora, de asemenea, proiectul de lege privind asistența socială a persoanelor vârstnice care vizează asigurarea eficienței în finanțarea serviciilor de îngrijire pe termen lung, îmbunătățirea sistemului actual de asistență socială a persoanelor vârstnice, în special a sistemului de servicii de îngrijire pe termen lung, dezvoltarea unui program de îngrijire pe termen lung și implementarea politicilor publice pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice.

Este imperativ ca fondurile europene pe care România le are la dispoziție să fie valorificate în sensul dezvoltării serviciilor sociale și asigurării accesului oamenilor la acestea.

Măsuri propuse:

- Evaluarea măsurilor de sprijin pentru acordarea de beneficii persoanelor vulnerabile din punct de vedere economic, în scopul scoaterii a 1,5 milioane de persoane din starea de deprivare materială severă.
- Implementarea reformei privind venitul minim de incluziune (VMI) conform celor asumate în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență. Obiectivul acestei reforme este de a îmbunătăți asistența socială și de a reduce sărăcia în rândul persoanelor cele mai vulnerabile. Reforma va fi realizată prin actualizarea legislației în domeniul beneficiilor sociale prin asigurarea de sprijin real și adecvat familiilor vulnerabile, în condiții de sustenabilitate bugetară, corelat cu măsurile de stimulare a ocupării forței de muncă.
- Accentul va fi pus pe trecerea de la statutul de beneficiar de asistență socială la participant activ pe piața muncii, urmărind corelarea cu măsurile de activare și creștere a nivelului de educație. Suplimentar se va urmări reducerea sarcinii administrative atât la nivelul autorităților publice locale, cât și Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială prin dezvoltarea platformei digitale care sprijină această reformă prin digitalizarea tuturor serviciilor de acordare a beneficiilor de asistență socială.
- Dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități – restructurarea centrelor de capacitate mare și asigurarea incluziunii beneficiarilor în comunitate;
- Implementarea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil din sistemul energetic;
- Continuarea implementării etapelor de creștere a alocațiilor pentru copii începând cu 1 ianuarie 2022:
    - ✓ Alocațiile pentru copiii cu vârste între 0-2 ani și handicap vor crește la 600 de lei;
    - ✓ Alocația pentru copiii de peste 2 ani va crește la 243 de lei;
- Stabilirea unui mecanism obiectiv de creștere a indicelui social de referință;
- Monitorizarea procesului de adopție și a managementului de caz, în urma modificărilor de procedură de adopție internă inițiate de ANDPDCA;
- Colaborarea cu Ministerul Educației și Cercetării și cu Ministerul Sănătății, în vederea furnizării de servicii și beneficii integrate;
- Îmbunătățirea procedurilor de realizare a inspecției sociale;
- Crearea unui cadru pentru a face posibile transferurile de cazuri sociale între județe și de finanțare a acestora;
- Dezvoltarea serviciilor de tip respiro/ centre de zi pentru adulți și copii cu dizabilități;
- Dezvoltarea serviciilor sociale pentru persoane cu adicții;
- Verificarea aplicării măsurilor de promovare a accesibilizării mediului fizic și informațional pentru persoanele cu dizabilități.
- Asigurarea accesului la servicii de sănătate pentru toate categoriile vulnerabile;
- TVA 5% pentru produsele de tehnologie asistivă.
- Digitalizarea și simplificarea sistemului de evaluare și încadrare în grad de hanidcap.

- Transmiterea, în baza acordului persoanei cu handicap, a certificatului de încadrare către alte instituţii publice (ex. direcţia de taxe şi impozite pentru scutirea impozitului pe imobil).
- Accesul la servicii europene pentru persoanele cu handicap;
- Susţinerea iniţiativei europene „Cardul European de Dizabilitate".
- Acordarea, în mod extraordinar, a celei de-a 13-a indemnizatii persoanelor cu dizabilitati. Indemnizația compensatorie se acordă o singură dată, în luna ianuarie 2022.

Urmare a acestor măsuri, aproape 18.000 de persoane cu dizabilități instituționalizate în centre de dimensiuni mari sau medii vor beneficia de o regândire a mecanismului de dezinstituționalizare, orientat pe alternative de viață independentă sau semi-independentă în comunitățile urbane și suburbane, pentru a evita perpetuarea izolării și lipsa de servicii la care au fost condamnați în ultimele decenii.

Sisteme de sprijin și suport pentru viață independentă vor fi acordate și persoanelor cu dizabilități care nu sunt instituționalizate. În colaborare cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate, vom reevalua atât cuantumul decontabil, cât și lista tehnologiilor asistive disponibile ca sprijin pentru o viață activă și incluziune în muncă, urmărind principiul în care o investiție în tehnologia asistivă potrivită și modernă este o investiție care se recuperează în timp prin participarea persoanei respective în viața comunității și diminuarea costurilor directe și indirecte ale lipsei de independență.

Va fi reevaluată legislația în domeniul pensiilor de invaliditate pentru a permite corelarea cu activități ocazionale intelectuale și artistice fără a pune în pericol pierderea acestora.

Nevoile persoanelor vulnerabile vor fi abordate coordonat și intersectorial cu măsuri țintite, fie că vorbim de: accesibilizarea mediului fizic și informațional pentru persoanele cu dizabilități sau de nevoile specifice ale consumatorului vulnerabil.

În ceea ce privește măsurile dedicate protejării consumatorului vulnerabil, se urmărește cu prioritate țintirea segmentului de populație aflat în situație de sărăcie relativă prin creșterea nivelurilor de venituri până la care se acordă dreptul; stabilirea cuantumului ajutorului prin compensare procentuală față de o valoare de referință și introducerea suplimentului pentru energie, cât și prin asigurarea conectării și accesului la electricitate în gospodăriile vulnerabile, interzicerea debranșării cu prioritate pentru cele cu copii, sprijinind astfel și accesul la educație online.

Printre problemele acute cu care se confruntă această categorie de persoane se numără: participarea scăzută la viața socială şi a comunităţii, participare redusă la viaţa educaţională şi profesională, provocări generate de mediul birocratic şi instituţional, limitări în ceea ce priveşte accesul la serviciile de interes general, inclusiv servicii de sănătate.

IV. POLITICI ACTIVE DE OCUPARE ȘI STIMULARE A MUNCII

În România sunt peste 5,69 milioane de angajați. În ultimul an și jumătate, Guvernul a reușit să sprijine o bună parte dintre aceștia pentru a nu își pierde locurile de muncă, lucrând în parteneriat activ cu angajatorii.

O serie de modificări sunt vizibile pe piața muncii, între care și ponderea în creștere a activităților desfășurate în telemuncă, mai ales în ultima perioadă determinată de criza sanitară.

Dintre toate categoriile de persoane, rămân vulnerabile categoriile cuprinse în grupa de vârstă 16 – 29 ani, cele din grupa de vârstă 50+, cele din comunități defavorizate și persoanele cu dizabilități, iar o abordare dedicată e necesară inclusiv pentru românii întorși din diaspora, pentru care măsurile de atragere de fonduri europene trebuie să fie intensificate în continuare.

Pe de altă parte, având în vedere vulnerabilitățile la care sunt expuse persoanele fără educație, exigențele pentru accesul la cursuri de formare pentru persoanele cu 4 clase absolvite trebuie relaxate, obiectivul final fiind acela de a sprijini cetățenii să aibă competențele necesare și să poată munci.

Nevoile de formare se văd cel mai bine de către angajatori. Programele de formare stabilite anual de către ANOFM trebuie să fie rezultatul consultării pieței și trebuie facilitat accesul la fonduri pentru formare și pentru angajatori, astfel încât aceștia să gestioneze ei înșiși granturi pentru formarea candidaților la diferite poziții din companii. Angajatorii știu cel mai bine ce fel de resursă umană calificată le este necesară și vor putea administra fonduri externe nerambursabile în acest sens.

Va fi urmărită eficientizarea politicii de ocupare și de stimulare a muncii, astfel încât să se ofere servicii competitive și adaptate realităților din piața muncii atât pentru angajatori, cât și pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă.

Se va pune accent pe măsurile active care să sprijine fomarea continuă, măsuri adaptate actualelor nevoi emergente, întrucât credem în importanța investiției în creșterea competențelor angajaților.

Vom colabora cu miniștrii muncii de la nivelul Uniunii Europene pentru corecta informare a cetățenilor români care merg să lucreze în străinătate cu privire la condițiile de muncă, respectiv pentru elaborarea unui pachet minimal de protecție socială, indiferent de țara în care lucrează, astfel încât parte din preocupările noastre să reprezinte lucrătorii din diaspora.

Principalele măsuri propuse:

- Creșterea capacității ANOFM de identificare a oportunităților de angajare și sprijinirea, prin resurse proprii sau externalizate, a șomerilor, în găsirea unui loc de muncă;
- Facilitarea accesului angajatorilor la resurse europene/naționale pentru pregătirea angajaților astfel încât să crească eficiența programelor de formare;
- Creșterea capacității ANOFM de a realiza prognoze/evaluări ex-ante privind evoluția pieței muncii, astfel încât să se anticipeze prioritățile în domeniu și să se fundamenteze corespunzător luarea deciziilor;
- Actualizarea în conformitate cu nevoile pieței muncii a legii privind asigurările pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
- Continuarea măsurilor de sprijin a angajaților și angajatorilor în perioada post-pandemie Covid-19, inclusiv prin susținerea acestora din fonduri europene sau alte mecanisme (SURE);
- Îmbunătățirea conținutului programelor de formare pentru ca cererea de locuri de muncă să se intersecteze cu oferta angajatorilor, inclusiv pentru categoriile de persoane care și-au pierdut locul de muncă în perioada pandemiei, prin prioritizarea dobândirii de cunoștințe în folosirea tehnologiei IT;
- Sprijinirea Ministerului Educației și Cercetării în dezvoltarea unui program național de educație profesionala si vocațională, precum și eliminarea barierelelor administrative care împiedică dezvoltarea învățământului profesional si vocațional în sistem clasic sau în sistem dual;

- Extinderea programului „A doua șansă" pentru persoane care trăiesc în comunități marginalizate, care nu au un loc de muncă și care trăiesc doar din ajutorul social, accesul persoanelor vulnerabile la educație și la obținerea unei calificări crescând posibilitatea de integrare pe piața muncii;
- Informarea lucrătorilor care acceptă munca nedeclarată cu privire la consecințe, astfel încât aceștia să conștientizeze beneficiile declarării integrale a veniturilor pe care le vor avea atât în timpul vieții active, cât și la momentul dobândirii calității de pensionar;
- Simplificarea activității meseriei de bonă pentru accesul mai facil al familiilor la servicii de îngrijire și supraveghere a copilului pe timp de zi;
- În zonele cu o pondere semnificativă a unei minorități naționale se vor organiza cursurile de calificare și recalificare pentru persoanele aparținând acestor minorități și în limba lor maternă, facilitând în acest fel însușirea mai ușoară de competențe specifice necesare pentru integrarea pe piața forței de muncă;
- Inspecția Muncii trebuie eficientizată, iar schimbările trebuie să fie dublate de o reorganizare a activității salariaților. Rolul inspectorilor va crește, statutul lor trebuie întărit. Mediul de afaceri are nevoie și de sprijin în înțelegerea legislației, respectiv a obligațiilor;
- Un rol important în atingerea obiectivelor menționate mai sus îl are digitalizarea serviciilor oferite de IM, precum și interconectarea bazelor de date, astfel încât activitățile pe care aceasta le are în vedere să se desfășoare cu eficiență maximă;
- Va fi implementat un mecanism obiectiv de stabilire predictibilă a salariului minim brut pe țară garantat în plată în funcție de dinamica creșterii economice, negociat cu partenerii sociali;
- Instituirea unei sume de 1000 lei/luna deductibila din valoarea impozitelor si taxelor datorate catre stat pentru toti agentii economici care angajeaza un tanar cu varsta cuprinsa intre 15-24 ani. Aceasta suma este deductibila pe toata perioada cat tanarul este angajat pana la implinirea varstei de 25 ani. Suma se multiplica cu numarul tinerilor angajati. Aceasta masura are ca scop reducerea somajului in randul acestei categorii de persoane care in prezent este de 19%, comparativ cu 4% in randul persoanelor cu varsta mai mare de 25 ani.
- Instituirea unei sume de 750 lei/luna deductibila din valoarea impozitelor si taxelor datorate către stat pentru toti agentii economici care angajeaza persoane cu varsta cuprinsa intre 55-65 ani. Aceasta suma este deductibila pe toata perioada cat persoana este angajata pana la implinirea varstei de 65 ani. Suma se multiplica cu numarul persoanelor angajate. Aceasta masura are ca scop reducerea somajului in randul acestei categorii de persoane, care, in prezent, este a doua cea mai numeroasa dupa tinerii sub 24 ani.

Sumplimentar implementării acestor măsuri este nevoie și de actualizarea constantă a Codului Ocupațiilor din România și introducerea de noi meserii practicate pe piața muncii în concordanță cu transformările ce au loc la nivelul acesteia.

V. DIGITALIZAREA SERVICIILOR PUBLICE

Digitalizarea este o prioritate atât din perspectiva accesibilității și ușurinței în utilizarea serviciilor publice de către cetățeni, cât și din punctul de vedere al facilitării comunicării între instituțiile publice prin conectarea bazelor de date folosite de către funcționarii publici.

Se va continua digitalizarea relațiilor de muncă, în sensul utilizării semnăturii electronice în toate documentele necesare desfășurării acestor relații și se vor simplifica mecanismele de desfășurare a telemuncii (inclusiv în ce privește sănătatea și securitatea în muncă).

Toate instituțiile din coordonarea Ministerului Muncii și Solidarității Sociale vor beneficia de resursele puse la dispoziție de Uniunea Europeană pentru modernizarea și digitalizarea condițiilor de lucru, respectiv pentru eficientizarea livrării serviciilor pentru cetățeni.

Obiectivul acestei investiții este de a spori nivelul digitalizării pentru mai multe servicii din domeniul muncii și protecției sociale, pe baza achiziționării de echipamente și a formării personalului.

Măsuri propuse:

- Digitalizarea serviciilor oferite de ANOFM (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă) (cum ar fi depunerea online a documentelor pentru înregistrarea beneficiarilor și acordarea de prestații, posibilitatea de a se înregistra și de a participa la cursuri de formare online și evaluarea competențelor profesionale, sesiuni de consiliere online) și modernizarea infrastructurii;
- Digitalizarea Inspectoratelor Teritoriale de Muncă (ITM), care vizează activitatea de control din domeniul relațiilor de muncă și al securității și sănătății în muncă (sistem informatic, semnături electronice, simplificarea procedurii de notificare). În plus, se preconizează ca proiectul REGES-ONLINE să digitalizeze relația inspectoratelor teritoriale de muncă cu angajatorii, facilitând transmiterea datelor privind angajații și contractele individuale de muncă ale acestora;
- Digitalizarea beneficiilor de asistență socială gestionate de Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială – ANPIS (inclusiv operaționalizarea platformei digitale pentru punerea în aplicare a venitului minim de incluziune). În acest sens, se are în vedere dezvoltarea unor instrumente de comunicare în timp real cu cetățenii și de gestionare electronică a dosarelor referitoare la beneficiile și prestațiile sociale;
- Digitalizarea bazelor de date, precum și a modului de corespondență cu beneficiarii serviciilor oferite de casele teritoriale de pensii publice.
- Stocarea informațiilor / arhivelor în baze de date digitale.
- Cursuri de formare în domeniul competențelor digitale pentru angajații ANOFM, ANPIS și IM.

VI. ASIGURAREA UNOR MĂSURI DE PROTECȚIE PENTRU VICTIMELE TRAFICULUI DE PERSOANE

România este printre principalele țări sursă ale victimelor traficului de persoane din Uniunea Europeană. Aproape jumătate din victimele identificate sunt minore. Momentan, statul este deficitar pe partea de servicii de asistentă și protecție pentru acest grup vulnerabil.

Măsuri propuse:

- Buna coordonare cu structurile de combatere a criminalității pentru a livra servicii de protecție centrate pe nevoile victimelor, cu informații din experiența supraviețuitorilor;
- Asigurarea unor adăposturi specializate pentru victimele traficului de persoane, atât pentru adulți, cât și minori;
- Prevenirea cazurilor de trafic de minori din centrele de tip rezidențial prin sesiuni informative și un mecanism de raportare imediată a suspiciunilor;
- Formarea specialiștilor pe impactul traumei asupra beneficiarilor, prin formări pe tema traumei complexe;
- Colectarea în timp real de statistici din sistemul de protecție legate de cazurile de exploatare;
- Integrarea victimelor în societate prin programe adaptate nevoilor și provocărilor date de trecutul de exploatare și abuz;
- Prevenirea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și punerea în aplicare a legii și de strategii de prevenire suplimentare, cât și punerea la dispoziție la scară largă de servicii specializate de sprijin și de protecție pentru ca victimele să aibă acces la ele.

VII. FONDURI EUROPENE

Domeniile aferente activității Ministerului Muncii și Solidarității Sociale beneficiază de fonduri europene prin intermediul Fondului Social European Plus, Fondului European pentru Dezvoltare Regională și Mecanismului de Redresare și Reziliență. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale se va implica, prin structurile de specialitate, în procesele de elaborare a documentelor programatice, precum Acordul de Parteneriat și viitoarele programe operaționale, în implementarea măsurilor din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență și îndeplinirea condițiilor favorizante privind asigurarea cadrului de politică strategic în domeniul egalității de gen, incluziunii sociale și reducerea sărăciei.

1. Planul Național de Redresare și Reziliență

Ministerul Muncii și Solidarității Sociale este responsabil de implementarea și gestionarea unor proiecte/programe de investiții și reforme cuprinse în PNRR în valoare de aproximativ **370 de milioane euro.** Principalele direcții de reforme și investiții din cadrul PNRR în domeniul de activitate aferent Ministerului Muncii și Solidarității Sociale vizează: a) modernizarea marilor sisteme publice, respectiv sistemul de pensii publice și salarizarea personalului plătit din fonduri publice; b) reforme sociale care țintesc toate categoriile persoanelor vulnerabile (copii aflați în risc de separare față de părinți, persoane adulte cu dizabilități și persoane vârstnice); c) digitalizarea marilor servicii publice și creșterea performanței instituțiilor din subordinea/sub autoritatea/coordonarea acestuia.

a) Pentru cele două reforme majore, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale are o alocare de circa **87 de milioane de euro** care urmărește: asigurarea sprijinului pentru contractarea de servicii de asistență tehnică în vederea evaluării ex-ante a acestor sisteme, dezvoltarea unor propuneri legislative care să corecteze inechitățile și problemele sistemice într-o anvelopă bugetară realistă și sustenabilă din punct de vedere financiar și macroeconomic, monitorizarea și evaluarea ex-post a implementării acestor reforme; asigurarea sprijinului logistic pentru evaluarea și digitizarea tuturor dosarelor de pensii publice, în vederea recalculării pensiilor conform cadrului legal ce urmează a fi adoptat; digitalizarea și modernizarea Casei Naționale de Pensii Publice și a Caselor Județene de Pensii în vederea creșterii calității serviciilor publice ale acestora, în relație cu cetățenii.

b) Ministerul Muncii și Solidarității Sociale își propune implementarea următoarelor reforme:

- *Crearea unui nou cadru juridic pentru prevenirea separării copiilor de familie*
- *Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități*;
- *Implementarea venitului minim de incluziune (VMI)*;
- *Dezvoltarea unui cadru pentru asigurarea serviciilor de îngrijire pe termen lung pentru persoanele vârstnice*

În cadrul acestei componente, ministerul își propune realizarea unor investiții ce vizează crearea, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sociale din România:

- Punerea în funcțiune a unei rețele de centre de servicii de zi care vor oferi asistență socială și servicii de reabilitare, iar fiecare va avea cel puțin o echipă mobilă de furnizori de servicii pentru persoanele în vârstă care nu se pot deplasa la centru – 89 milioane euro;
- Reabilitarea și modernizarea unor centre de zi și centre de recuperare neuromotorie pentru persoanele cu dizabilități – 15 milioane de euro;
- Intrarea în funcțiune a unor noi servicii comunitare pentru persoanele adulte cu dizabilități care să ofere activități și care să le permită un trai independent - 35 de milioane de euro;
- Intrarea în funcțiune a unei rețele de centre de zi pentru copii aflați în risc de separare față de părinți, dintre care cel puțin 10 % să se afle în comunitățile cu o populație romă semnificativă, pentru a preveni separarea copiilor de familie – 50 milioane euro

c) O altă direcție importantă a finanțărilor din PNRR va duce la digitalizarea marilor sisteme publice, ceea ce presupune dezvoltarea unor sisteme informatice, cât și dotarea cu echipamente IT și formarea personalului la nivelul tuturor instituțiilor subordonate/sub autoritatea sau în coordonarea ministerului și a structurilor deconcentrate de la nivelul acestora: Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă și agențiile județene, Agenția Națională de Plăți și Inspecție și agențiile județene, respectiv Inspecția Muncii și inspectoratele teritoriale de muncă.

2. Politica de coeziune și programele operaționale

Având în vedere domeniul de competență referitor la coordonarea aplicării strategiei și politicilor naționale în domeniile muncii, familiei, egalității de șanse și protecției sociale, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale se va implica, ca partener al Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, în procesul de negociere cu Comisia Europeană, în vederea aprobării următoarelor programe operaționale, aferente exercițiului financiar 2021-2027:

Programul Operațional de Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) 2021-2027, cu o valoare de aproximativ **3,5 miliarde euro,** unde va propune printre priorități:

- ✓ Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (sprijinirea națională a GAL-urilor prin dezvoltarea de servicii de ocupare și incluziune socială, sprijinirea accesului copiilor săraci din mediul rural la tabere de creație și sport, acordarea de suport pentru copiii din mediul rural ai căror părinți sunt plecați pentru muncă în afara țării, infrastructură socială pentru persoane vulnerabile);
- ✓ Protejarea dreptului la demnitate socială – construirea de locuințe protejate;
- ✓ Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale (servicii comunitare integrate în 2000 de comunități rurale: îngrijitori pentru persoane vârstnice, asistenți sociali, asistenți medicali, mediatori școlari, dezvoltarea și dotarea centrelor comunitare integrate);
- ✓ Sprijinirea formării profesionale continue a asistenților sociali din comunitățile rurale;
- ✓ Reducerea disparităților dintre copiii aflați în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii (centre pentru copii și adolescenți cu tulburări de comportament; incluziunea socială prin cultură a copiilor din comunități marginalizate; servicii de prevenire a separării copiilor de familie; sprijin pentru familiile monoparentale pentru îmbunătățirea angajabilității și autonomiei părintelui singur;
- ✓ Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici cu venituri foarte mici; dezvoltare comunităților de seniori pentru integrare socială și îmbătrânire activă;
- ✓ Sprijin pentru persoanele cu dizabilități (echipe de asistență juridică pentru persoane cu capacitate restrânsă de exercițiu; reabilitare copii cu dizabilități – terapii psihologice; asigurarea tehnologiilor asistive – aparate de mobilitate; softuri de citire pentru nevăzători; echipe mobile pentru asistarea/terapia la domiciliu a persoanelor cu dizabilități;
- ✓ Servicii sociale și suport acordate altor grupuri vulnerabile (migranți, victime ale violenței domestice, victime ale traficului de persoane; persoane dependente de droguri și alcool; persoane eliberate din penitenciare; persoane fără adăpost).

Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO) 2021-2027, cu o valoare de aproximativ **3,6 miliarde euro,** unde va propune printre priorități:

- Furnizarea de măsuri de identificare, înregistrare, pregătire și incluziune pe piața forței de muncă a tinerilor NEETS;
- Pachete de măsuri active personalizate pentru categorii dezavantajate pe piața muncii (formare, ucenicii, stagii, mobilitate, subvenții);
- Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă noi sau flexibile;
- Măsuri de sprijin pentru formarea angajaților și păstrarea locurilor de muncă în activitățile /sectoarele economice afectate de probleme sistemice;
- Sprijinirea înființării de întreprinderi sociale;
- Atragere/sprijin lucrători defavorizați în întreprinderi sociale de inserție;
- Îmbunătățire instrumente, procese, mecanism monitorizare piața muncii /anticipare competențe (urmărire absolvenți/ forța de muncă/ adaptare programe formare - masuri active);
- „Competențe digitale pentru piața muncii".
- Activarea potențialului antreprenorial al tinerilor: formare competențe antreprenoriale, tutorat/mentorat, asistență/consiliere/coaching pentru tineri cu inițiativă în organizații,

role models, formare în management de proiect, organizațional sau strategic, schimb de experiență cu tineri români din diaspora, acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) sau incubatoare de afaceri, asistență și consultanță post înființare

- Formare competențe antreprenoriale, tutorat/mentorat, asistență/consiliere/coaching pentru tineri cu inițiativă în organizații, role models, formare în management de proiect, organizațional sau strategic, schimb de experiență cu tineri români din diaspora, acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) sau incubatoare de afaceri, asistență și consultanță post înființare

De asemenea, Ministerul Muncii și Solidarității Sociale vizează, în parteneriat cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, implicarea în procesul de programare a fondurilor europene din domeniile ocupare, formare profesională, incluziune și protecție socială.

MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

Construcția unei societăți coezive, care să beneficieze de îmbunătățirea sistemului de educație și sănătate, de reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural, care să conducă la promovarea unei societăți deschise, în care cetățenii se pot simți apreciați și sprijiniți trebuie să aibă la bază prioritatea susținerii familiei și a politicilor pentru tineret.

Stimularea natalității prin susținerea familiilor trebuie să devină un obiectiv național și o prioritate pentru guvern. Statul trebuie să-și asume un rol important în sprijinirea tinerilor, pentru ca aceștia să poată face față provocărilor financiare și sociale pe care le presupune întemeierea unei familii și creșterea copiilor, prin măsuri concrete care să ofere ajutor real familiilor și să conducă la creșterea ratei natalității.
Vom introduce garanția pentru copii, un pachet de monitorizare, alertă timpurie și sprijin pentru prevenirea separării copilului de familie. Introducerea registrului local și național al copiilor și situații de risc, situația fiecărui copil în situație de risc și nevoile lui sociale, educaționale, de sănătate și siguranță. Alertele de risc și intervenție vor veni de la fiecare profesionist în contact cu copilul: asistent social, medic de familie, educator.

STIMULAREA NATALITĂȚII ȘI A FAMILIEI

Statisticile indică faptul că până în 2050 România este în pericol să aibă o populație de doar 15 milioane, din care o treime vor fi pensionari. Anul 2020, marcat de criza de sănătate, este al 31-lea an în care sporul natural este negativ. În acest sens, România se confruntă cu câteva fenomene negative: scăderea numărului de nou născuți și creșterea numărului de decese și migrația masivă a populației în ultimii ani. Având în vedere această situație, este necesară luarea unor măsuri urgente care să vină în sprijinul natalității.
Politicile publice ce vizează familiile trebuie să aibă în vedere tendințele demografice, procesele de migrație internă și internațională, realitățile de pe piața muncii din România și din UE, precum și sustenabilitatea sistemelor de protecție socială. Aceste procese și tendințe indică în mod clar că îmbătrânirea societății românești amenință sustenabilitatea pe termen mediu a sistemelor de asistență socială din România.
Prin urmare, susținerea familiilor trebuie să devină un obiectiv național și o prioritate pentru guvern. Statul trebuie să-și asume un rol cât mai mare în sprijinirea tinerilor, pentru ca aceștia să poată face față provocărilor financiare, sociale și psihice pe care le presupune întemeierea unei familii și creșterea copiilor. Trebuie să ne asigurăm că familiile cu copii vor primi respectul cuvenit din partea instituțiilor statului, iar guvernul trebuie să-și asume responsabilitatea de a dezvolta un sistem previzibil și stabil (pe termen lung) de facilități și asistență, care să ofere un ajutor real cuplurilor tinere care plănuiesc să întemeieze o familie, dar și familiilor care au deja în întreținere copii minori.
Familia reprezintă cadrul primordial al cooperării dintre generații, un cadru pentru împărțirea responsabilităților și al sprijinului reciproc dintre tineri și persoanele mai în vârstă. Prin urmare, politicile publice din domeniu trebuie bazate pe o concepție a familiei definită în sens mai larg, care să permită tuturor membrilor familiei să beneficieze de anumite facilități. Mai concret, eligibilitatea pentru anumite forme de sprijin trebuie extinsă și pentru bunici și alte rude care pot oferi ajutor părinților în creșterea copiilor. Pe de altă parte, este important ca politicile familiale să aibă în vedere și situația specifică a familiilor monoparentale.
Dincolo de anumite facilități de care beneficiază de drept toate persoanele care au în întreținere copii, trebuie prioritizate formele de sprijin care încurajează beneficiarii să acționeze în mod

activ și responsabil (de exemplu facilități ce presupun contribuție proprie din partea beneficiarilor, respectiv un sistem de vouchere ce pot fi utilizate doar pentru o gamă prestabilită de servicii).

Pentru implementarea pachetului de politici publice pentru familii este nevoie de un parteneriat între statul român, administrațiile publice locale, mediul de afaceri și societatea civilă. Guvernul va încuraja administrațiile locale să ofere facilități familiilor, și va cofinanța aceste programe din sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat.

Măsuri propuse:

- Program de construire de creșe în toate comunitățile în care există cerere semnificativă, precum și sprijinirea Ministerului Finanțelor Publice și a autorităților locale din marile aglomerări urbane pentru amenajarea de creșe în incinta clădirilor de birouri, ca o măsură activă de stimulare a reîntoarcerii la serviciu înainte de expirarea perioadei de 2 ani și implicit, de creștere a natalității;
- Sprijinirea Ministerului Finanțelor Publice în aplicarea unor măsuri de deductibilitate pentru familiile cu mai mulți copii, ca măsură activă de încurajare a creșterii natalității, cu punctaje diferențiate în funcție de numărul de copii și în accesul la programe de creditare de locuire pentru achiziționarea unor noi locuințe sau renovarea și extinderea celor existente; această măsură trebuie corelată cu o activă implicare a autorităților locale în dezvoltarea infrastructurii necesare pentru îngrijirea copiilor, astfel încât părinții să fie încurajați să revină la muncă;
- Extinderea programelor de tip școală după școală (after school);
- Susținere financiară pentru familii în vederea achiziționării de echipamente necesare în procesul de tranziție digitală (pentru a face față noilor provocări produse de pandemia Covid-19, în special școala online și telemuncă la anumite categorii de salariați);
- Facilități fiscale pentru întreprinzătorii care oferă lucrătorilor anumite beneficii favorabile familiei (ex. decontare cheltuieli creșă sau învățământ etc.);
- Program de finanțare pentru achiziția unor autoturisme familiale (de 7 persoane/locuri);
- Program de credite pentru achiziționarea de locuințe pentru tineri familiști, subvenționat de stat luând în considerare ca un criteriu de punctaj numărul de copii. Program de asistență pentru construirea primei case, în parteneriat cu administrațiile locale;
- Program de credite personale pentru tineri familiști (FamilyStart);
- Dezvoltarea sistemului instituțional de îngrijire timpurie a copiilor (program creșe, instituții de consultanță familială, medicină de familie și pediatrie, înființarea unei rețele de consultanți de sănătate / asistenți medicali comunitari).
- Instituirea unui sistem de vouchere din care beneficiarii să poată acoperi costurile unor servicii specifice în domenii precum educația, sportul, sănătatea și cultura. Bunicii, respectiv frații majori șomeri să poată beneficia de indemnizația de creștere a copilului în locul părinților, dacă părintele se întoarce la locul de muncă;
- Reducerea progresivă a cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate (CASS) datorate, în funcție de numărul de copii aflați în întreținere, până la o scutire totală pentru cei care au în întreținere cel puțin 3 copii;
- Facilități acordate de administrațiile locale: ex. loturi pentru construirea de case, instituirea unor facilități privind taxele și impozitele locale etc.;
- Acordarea unui grant de 30% din valoarea construcției/achiziției unei locuințe noi (începută în 2022) familiilor cu copii mai mici de 15 ani și care nu dețin în prezent o locuință. Grant-ul se acordă la finalizarea locuinței și nu poate depăși suma de 45.000 euro în mediul urban, respectiv 30.000 euro în mediul rural;
- Acordarea posibilității autorităților administrațiilor publice locale de a sprijini familiile care au în întreținere copii prin reduceri/scutiri de taxe și impozite, precum și prin acordarea unor burse școlare complementare pentru elevii care provin din familiile numeroase;

- Oferirea unui sprijin financiar acordat o singură dată, la nașterea fiecărui copil, familiilor vulnerabile, inclusiv familiilor monoparentale, al căror venit per familie este sub nivelul salariului minim brut pe economie garantat în plată;
- Sprijin acordat angajatorilor/ consorțiilor de angajatori pentru amenajarea unor spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă preșcolară (0-6 ani) sau pentru crearea de parteneriate cu entități specializate care oferă servicii de îngrijire copii, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie.

EGALITATEA DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI

Promovarea participării femeilor la piața muncii, inclusiv accesul la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente.

Măsuri propuse:

- Sunt necesare intervenții legate de activarea și promovarea angajării, pentru facilitarea ocupării femeilor, prin îmbunătățirea angajabilității și autonomiei acestora.
- Aceste măsuri vizează și sprijinul pentru familiile monoparentale, pentru îmbunătățirea angajabilității și autonomiei părintelui singur.

Combaterea violenței domestice

Măsuri propuse:

- Trebuie recunoscute toate riscurile la care sunt expuse persoanele în cazurile de violență domestică, iar serviciile de protecție trebuie să fie complet finanțate și să funcționeze pentru a ajuta victimele.
- Campaniile de sensibilizare ar trebui dezvoltate diferențiat în raport cu diferite forme ale violenței, așa cum se întâmplă deja în mai multe state membre, cuprinzând informații despre serviciile la care pot avea acces pentru protecție și asistență de urgență.
- Apelul la linia telefonică pentru ajutor specializat oferit victimelor violenței domestice să fie accesibil și în limba minorităților naționale, cheltuielile cu acest serviciu fiind acoperite din fonduri bugetare.

POLITICI PENTRU TINERET

Priorități 2021 – 2024

1. Clarificarea situației juridice și cadastrale a patrimoniului din domeniul tineretului, la nivel central și local, în vederea realizării descentralizării.
2. Gestionarea patrimoniului prin consolidarea dreptului de proprietate asupra fiecărui imobil în favoarea unei singure autorități titulare, prin eliminarea situațiilor în care o autoritate are proprietate nudă, iar o altă autoritate are doar un dezmembrământ al dreptului de proprietate asupra aceluiași bun. Această situație face aproape imposibilă realizarea de investiții, deoarece nici unul dintre titulari nu își asumă alocarea și cheltuirea de fonduri pentru modernizare. Resursa bugetară va urma proprietatea deplină, astfel încât transferul unor responsabilități să fie sprijinit și prin transferul de resurse corespunzătoare.
3. Creșterea numărului de proiecte care se adresează tinerilor, cu sprijinul financiar al Ministerului, și creșterea numărului de beneficiari prin acceptarea de către minister și a proiectelor care sunt destinate tinerilor și care nu sunt depuse de ONG-uri de sau pentru tineret. Introducerea în legislație a acestui nou criteriu va conduce la diversificarea proiectelor și la implicarea de noi actori și beneficiari în cadrul programelor prin care Ministerul finanțează proiectele pentru tineret.
4. Digitalizarea proceselor de selecție a proiectelor prin care se solicită finanțare din partea Ministerului.

5. Inventarierea digitală a infrastructurii de tineret și monitorizarea utilizării infrastructurii, pentru a prioritiza alocările de fonduri în vederea modernizării bazelor utilizate frecvent de către tineri.
6. Operaționalizarea Consiliului Interministerial pentru Tineret.
7. Continuarea activității Consiliului Național Pentru Tineret.
8. Elaborarea Strategiei Naționale pentru Tineret pentru perioada 2022 – 2027, aceasta urmând a fi corelată cu Strategia Europeană de Tineret.

Măsuri tematice

1. Legislativ: cadrul legislativ coerent, integrat, simplificat și adecvat nevoilor actuale ale tinerilor.
• Definitivarea procesului de aprobare a Proiectului de lege „Legea Tineretului" (PL-x nr. 716/2018);
• Modificarea HG nr. 259/2006 privind aprobarea normelor de cheltuieli pentru realizarea programelor Ministerului Tineretului și Sportului în domeniul activității de tineret, pentru a actualiza cuantumul sumelor cu rata de inflație;
• Elaborarea unei Legi a taberelor, care să reglementeze organizarea, monitorizarea și controlul acestei activități.

2. Descentralizare
• Continuarea procesului de descentralizare, prin transferul competențelor exercitate, a patrimoniului și personalului de la Minister către autoritățile administrației publice locale.
• Continuarea dezvoltării infrastructurii în domeniul tineretului în fiecare județ prin folosirea fondurilor europene și din bugetul de stat: centre de tineret fixe și mobile, centre de agrement sau alte spații dedicate tinerilor.
• Prezentarea unui plan strategic din partea autorității locale cu privire la modul în care resursele vor fi folosite pentru sprijinirea tinerilor.

3. Digitalizare
• Crearea unei platforme online menită atât pentru facilitarea depunerii de către organizațiile de/pentru tineret a proiectelor, cât și pentru procesul de evaluare a acestor online precum și în vederea monitorizării și raportării acestor proiecte (inclusiv ca suport pentru bugetare participativă);
• Digitalizarea activității din domeniul tineret și tabere, inclusiv a procesului de finanțare a organizațiilor neguvernamentale.
• Monitorizarea folosirii infrastructurii și utilizarea datelor pentru prioritizarea investițiilor de modernizare a acesteia.

4. Infrastructură în domeniul tineretului
• Crearea unei rețele naționale de Centre de Agrement de interes național menită sprijinirii implementării programelor naționale de tabără ale Ministerului;
• Dezvoltarea programului național de tabere prin programe tematice, unde să se pună accent pe dezvoltarea personală și profesională a tinerilor;
• Dezvoltarea de standarde de calitate și a ghidurilor pentru activitatea centrelor de tineret, inclusiv privind componentele de informare, consiliere și formare;
• Dezvoltarea unei rețele naționale de Centre de Tineret prin înființarea și operaționalizarea (completarea) Registrului Centrelor de Tineret și monitorizarea lor pe baza metodologiei de acreditare și a standardelor de calitate pentru Centre de Tineret.

• Reorganizarea centrelor de agrement și a infrastructurii Biroului de Turism pentru Tineret, pentru a oferi inclusiv oportunități de recreere și petrecere a timpului și alinierea României la piața mondială și europeană a turismului de tineret;
• Revitalizarea infrastructurii culturale studențești administrate de autoritatea publică centrală cu atribuții în domeniul tineretului;
• Dezvoltarea, instruirea și asigurarea costurilor de personal pentru crearea unui corp de lucrători de tineret competent și persoane care să lucreze cu tineri (de exemplu, manageri, animatori, facilitatori, formatori, consilieri, psihologi, asistenți sociali, mentori sau coach), în funcție de nevoile comunității și de tipologia de tineri cu care lucrează (de exemplu, consiliere în carieră, mentorat pentru antreprenoriat, coaching pentru abilități de viață independentă, asistență pentru copiii instituționalizați sau tinerii cu dizabilități etc.) și ancorat cu strategia europeană de formare pentru tineret.

5. Finanțare: creșterea finanțărilor și a accesului la finanțare în domeniul tineretului

• Dezvoltarea unei politici de finanțare sustenabilă și dezvoltarea de standarde de calitate și cost pentru centrele de agrement aflate în administrarea Ministerului sau a autorităților publice locale, în vederea finanțării lor până la atingerea standardelor;
• Creșterea alocărilor bugetare pentru Concursurile naționale și locale de proiecte pentru tineret și studențești finanțate din programele de tineret ale Ministerului;
• Acordarea eligibilității pentru instituțiile publice cu atribuții în domeniul tineretului de nivel județean și local și pentru organizații neguvernamentale pentru a accesa fonduri europene pentru proiecte integrate (infrastructură + programe);
• Continuarea programelor de finanțare a unor start-up-uri pentru tineri, inclusiv tinerii NEETs;
• Crearea și dezvoltarea de programe de formare internaționale care să atragă lucrători de tineret și tineri din toată Europa și să trimită pentru schimb de experiență pe cei din România (programe Erasmus);
• Crearea de parteneriate între autorități publice locale/ naționale și sectorul de tineret pentru încurajarea candidaturilor la titluri precum: Capitala Tineretului din România, Capitala Europeană a Tineretului, Satul European de Tineret, care determină revigorarea sectorului de tineret din comunitatea respectivă;
• Creșterea gradului de implicare a organizațiilor de/ pentru tineret în programul Capitala Europeană a Culturii atât în perioada de pregătire, implementare, dar și sustenabilitate a programului;
• Implementarea unui program pilot pentru granturi operaționale, pentru finanțarea activităților de bază ale organizațiilor neguvernamentale de și pentru tineret;
• Asigurarea unui acces facil la finanțare pentru inițiativele, proiectele și programele de tineret, întrucât nu este suficientă alocarea financiară de fonduri pentru susținere dacă aceasta nu vine însoțită de un mecanism simplificat și ușor de înțeles și gestionat de către organizații formate din membri care se află la începutul unei experiențe de management de proiect. Acest lucru se va realiza prin:
• Modificarea Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțării nerambursabile, în vederea acordării unui avans substanțial la finanțarea publică pentru a permite accesul la finanțare și a evita blocajele cauzate de presiunea fluxului financiar care este pusă pe beneficiar;
• Dezvoltarea unor sisteme legale de finanțare simplificate pentru tineret inspirate din mecanismul european de finanțare folosit în programe europene dedicate tinerilor (costuri unitare și sume forfetare), inclusiv pentru programe de finanțare european prin mecanismul de fonduri structurale astfel încât aceasta să fie utilizată efectiv;

• Promovarea și folosirea pe scară largă a principiilor bugetului participativ pentru tineret (în care proiectele sunt propuse de grupuri informale de tineri sau organizații de tineret, dar și selecția este făcută prin vot de către comunitate) sau ale finanțării participative de tip crowd-funding comunitar;
• Complementaritatea și crearea de sinergii între activitățile de tineret susținute din bugetul local, național și european (inclusiv din Fondurile Europene Structurale și de Investiții pentru perioada 2021-2027) și folosirea mecanismelor de finanțare simplificate;
• Suport pentru implementarea Corpului Român de Solidaritate și Cooperare (CRESC).

6. Creșterea impactului tinerilor asupra deciziilor autorităților publice

• Sprijinirea înființării de Consilii Consultative pe Probleme de Tineret (mediul urban) și a Forumurilor Locale de Tineret (rural) prin realizarea și distribuirea unui standard de organizare și funcționare a consiliilor consultative pentru tineret cât și a forumurilor locale, având la bază principiile bunei guvernări;
• Introducerea unor mecanisme de participare a tinerilor (cum ar fi bugetarea participativă de tineret) prin susținerea eforturilor locale în acest sens și prin testarea și validarea unor mecanisme similare la nivel regional și național;
• Identificarea de proiecte și bune practici implementate de organizațiile de tineret din țară pentru a le putea scala și transmite către comunitățile și tinerii care are au cea mai mare nevoie de ele;
• Definirea și sprijinirea grupurilor informale de tineri;
• Sprijinirea și încurajarea voluntariatului;

7. Incluziunea tinerilor cu posibilități reduse

• Sprijinirea incluziunii sociale a tinerilor aflați în situații vulnerabile;
• Creșterea gradului de incluziune în societate a tuturor minorităților - etnice, sexuale, confesionale etc.
• Abordarea strategică a nevoilor, problemelor, provocărilor și oportunităților de dezvoltare a tinerilor din mediul rural în politici de tineret sustenabile și relevante în raport cu nevoile de dezvoltare ale comunităților locale;
• Încurajarea dialogului responsabil între tinerii din mediul rural și reprezentanții autorităților publice, incluziunea tinerilor în viața comunității și creșterea rolului pe care aceștia în procesul de luare a deciziilor;
• Facilitarea accesului tinerilor din mediul rural la o educație de calitate și oportunități de dezvoltare personală, profesională și socială în limba maternă;
• Îmbunătățirea modului prin care se realizează cursurile de formare profesională a adulților cu vârsta de până în 35 de ani;
• Sprijinirea UAT-urilor în vederea integrării tinerilor instituționalizați în comunitate.

MINISTERUL CULTURII

Impactul activității sectoarelor cultural-creative din România, în anii în care economia este sănătoasă şi nu combaterea efectelor pandemiei este preocuparea prioritară, reprezintă aproximativ 3,6% din PIB şi vizează nu doar populaţia ţării, ci atât diaspora, cât şi turiştii atraşi de moştenirea culturală, aflată într-un permanent proces de fructificare şi revalorificare. În schimb, efectele distructive ale eterogenităţii nivelului de cultură şi educaţie şi, totodată, ale absenţei unor politici culturale, sunt lipsite de orice echivoc şi se fac simţite în orice moment şi domeniu al vieţii cotidiene.

Cultura este un factor integrator al tradiţiilor, al patrimoniului, al diversităţii, al creaţiilor artistice şi al noilor platforme de comunicare și trebuie tratată corespunzător pentru a se crea/consolida *instituții* pe măsura beneficiilor pe care doar acest liant al societăţii le poate oferi. Pentru protejarea și transmiterea ei către generațiile viitoare, patrimoniul cultural trebuie privit prin prisma specificului şi specificităţilor fiecărui tip de patrimoniu: material, imaterial, mobil, imobil, subacvatic, ş.a.m.d. Trebuie abordat simultan și complementar prin prisma celor două mari specificități ale sale: patrimoniul material (de la arheologie la monumente istorice, de la arhitectură, artele frumoase la muzee, de la infrastructură culturală la monumentele de for public - fără ca enumerarea să fie limitativă) și patrimoniul imaterial (e.g.: tradiții, obiceiuri, literatură, media, cinematografie și artele spectacolului, evenimente culturale de masă, meșteșuguri, sport, gastronomie ș.a.m.d.).

Doar prin stimularea acestei complementarități, diversitatea și bogăția patrimoniului cultural poate redeveni valoare generatoare de valori pentru cetățeni și societate, dinspre trecut, prin prezent, înspre viitor. Doar astfel vom trece de la o schimbare de discurs la o reorganizare din temelii a sectoarelor, asigurând condițiile juridice, materiale, fiscale și de protecție socială, pentru a crește contribuția sa de 3,6% din PIB-ul României la nivelul anului 2018. Doar astfel, preocuparea față de patrimoniul cultural material și imaterial național poate fi ridicată de la nivelul de *important în* discurs, la cel de *important în* fapte și cultura să fie privită întocmai ca celelalte sectoare cheie ale societății, din dubla perspectivă: **nevoi** (care sunt investițiile necesare pentru dezvoltarea sectorului) și **beneficii** (care este impactul social și economic vizat prin dezvoltarea sectorului).

Doar astfel devine posibilă reforma îndelung amânată: începând cu o imediată reformă a ministerului de resort, ajungând mai apoi prin reformarea mentalității față de cultură, la reforma domeniului, adică: finalizarea și punerea în aplicare a strategiei sectoriale în domeniul culturii; adaptarea domeniului cultural la dinamica schimbărilor din societate; conservarea și promovarea activă a valorilor identitare românești și ale comunităților naționale; valorificarea rolului tuturor actanților din acest univers complex al interferării patrimoniului cultural material și imaterial; fructificarea resurselor existente, definirea obiectivelor concrete și a indicatorilor de performanță măsurabile; corelarea demersurilor administrației centrale și locale cu societatea civilă; corelarea cu planul național pentru educație și reflectarea în programa educațională a importanței protejării active a patrimoniului cultural național.

A. Obiective pe termen scurt:

Prioritățile imediate se concentrează pe:

1. Măsuri care să susțină mediul independent și antreprenoriatul cultural pentru combaterea efectelor de criză în perioada pandemică și post pandemică, astfel:

a. operaţionalizarea schemelor de ajutor de stat având ca sursă de finanţare bugetul Ministerului Culturii, completat cu:
   - sumele colectate la bugetul de stat de la operatorii economici care desfăşoară activităţi în domeniul jocurilor de noroc în limitele prevăzute prin legislaţia aplicabilă,
   - sume atrase din alte surse, precum extrageri speciale ale Loteriei Naţionale, dedicate susţinerii artei contemporane şi a altor obiective de interes cultural;

b. operaţionalizarea colaborării cu toate autorităţile competente (MS, CNSU, INSP etc.) în vederea asigurării activităţii în sectoarele cultural-creative, prin adaptarea oricăror restricţii la optimizarea funcţionării în condiţii adecvate de securitate sanitară.

2. Implicarea autorităților centrale în pregătirea și derularea programului "Timișoara 2023 - Capitală Europeană a Culturii" prin:

a. alocarea de la bugetul de stat a finanțării prevăzute în cuantum de: 30 milioane de lei pentru proiecte culturale prin Administrația Fondului Cultural Național și 138,78 milioane de lei prin transferuri către unitățile administrativ-teritoriale pentru obiectivele de investiții în infrastructura culturală - moștenirea TM2023;

b. identificarea altor surse de finanţare și modalități de susținere a proiectului pentru asigurarea întregului suport necesar.

3. Implementarea reformelor în domeniul culturii, asumate prin PNRR de către Ministerul Culturii.

B. Obiective pe termen mediu (2022/2024):

B. 1 protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural material

- eficientizarea și creșterea investițiilor din Programul Național de Restaurare a monumentelor istorice (PNR) şi adecvarea finanțării sale la nevoile reale prin linia de finanțare „Valul Renovării" din cadrul Planului Național de Relansare și Reziliență;
- dezvoltarea şi implementarea unei strategii de revitalizare a muzeelor și punerea în valoare a patrimoniului acestora pentru crearea/găzduirea unor expoziții atractive pentru public, adaptate la principiile muzeologiei contemporane prin:
  - argumentarea specificităţii muncii de cercetare în muzee - în temeiul competențelor dovedite și a unui punctaj unic, stabilirea criteriilor unice de

studii/profesionale pentru respectivele funcţii de execuţie (muzeograf, conservator, restaurator, cercetător);
    - regândirea sistemului național de atestare a personalului de specialitate din muzee;
    - transformarea laboratoarelor de restaurare necorespunzătoare şi adecvarea depozitelor improprii în spaţii pentru gestionarea corespunzătoare a patrimoniului mobil,
    - crearea unor centre regionale de depozitare, conservare, cercetare și restaurare a patrimoniului arheologic;
- salvgardarea siturilor înscrise în lista mondială UNESCO a patrimoniului/patrimoniului în pericol:
    - lansarea platformei „Roșia Montană" și transformarea localității într-un model de dezvoltare sustenabilă, bazată pe valorificarea patrimoniului cultural și natural și pe implicare civică,
    - înființarea Muzeului Național al Mineritului Aurifer - transferarea Muzeului Mineritului din administrarea Întreprinderii Miniere Roșia Montană în cea a Ministerului Culturii,
    - susţinerea demersurilor administraţiei locale în vederea realizării Planului Urbanistic General Roșia Montană,
    - continuarea finanțării restaurării obiectivelor monumente istorice ale sitului, prin Programul Național de Restaurare/Timbrul Monumentelor Istorice;
- continuarea demersurilor de înscriere a:
    - obiectivului *„Ansamblul Monumental Calea Eroilor"* (realizat de Constantin Brâncuși la Târgu-Jiu),
    - obiectivului *„Granițele Imperiului Roman din România"* și finanțarea continuării programului multianual de cercetare „LIMES", în limitele unui buget estimat la 20 milioane lei, prin:
        - pregătirea dosarului de nominalizare în conformitate cu cerințele tehnice ale UNESCO,
        - colaborarea în cadrul comisiei pe toată perioada de elaborare și evaluare,
        - asigurarea personalului de specialitate dedicat, precum și cooptarea de specialiști – asistență internațională de specialitate,
        - investiții în cercetare, conservare și punere în valoare, măsuri administrative (reglementări urbanistice aprobate cu tratarea specială a perimetrelor ce vor fi incluse în dosar) etc.,
        - punerea în aplicare a planurilor de management și de acțiune, sub coordonarea celor mai buni specialiști;
- adaptarea la stadiul de cercetare actual, continuarea şi reconfigurarea „Programului multianual de finanţare a cercetărilor Cetăţilor Dacice din Munţii Orăştiei" iniţiat în 2012 (*săpături arheologice la Grădiştea de Munte – Sarmizegetusa Regia, realizarea de ridicări topografice la Costeşti – Cetăţuie, Blidaru, Piatra Roşie şi la alte cetăţi, alături de cercetări noninvazive în cetăţile menţionate, analize pluridisciplinare ale artefactelor*);

- consolidarea parteneriatului cu unitățile de cult aparținând cultelor religioase recunoscute din România în vederea protejării, conservării, restaurării și valorificării patrimoniului cultural mobil și imobil prin asigurarea cadrului legislativ necesar;
- creşterea atractivităţii zonelor urbane și rurale prin includerea în Programul Național de Restaurare a imobilelor monument istoric deținute de persoane fizice, în condițiile îndeplinirii criteriilor specifice de către proprietari și cofinanțării proporționale din partea acestora;
- derularea programului de cercetare și documentare a patrimoniului cultural subacvatic, realizarea hărții acestuia și descărcarea arheologică pe segmentele de interes strategic și economic cu un timp de implementare şi o finanțare estimate la 500 de milioane de lei (să fie totul în lei sau euro) pe durata a 5 ani;
- îmbunătățirea capacității statului român de a salva şi a conserva patrimoniul arhivistic prin programul de salvgardare a fondurilor arhivistice din domeniul cultural, asigurând:
    - cumpărarea de fonduri arhivistice și bunuri de patrimoniu mobil, în limita unei sume estimate la 5 milioane de lei pe an,
    - accesul cercetătorilor și al publicului la arhivele digitalizate ale instituțiilor de cultură;
- încurajarea cercetării culturale prin:
    - finanțarea programelor de cartografiere la nivel național a infrastructurii culturale, a profesiilor, a resurselor informaționale și a echipamentelor culturale disponibile la nivel national (de stat sau privat),
    - stimularea studiilor de consum regionale care să pună în relație oferta culturală cu nivelul de consum,
    - stimularea creșterii nivelului de consum cultural;
- transformarea campaniei de achiziție de artă plastică contemporană, derulată începând cu anul 2020 prin Muzeul Național de Artă Contemporană, într-un program permanent în vederea creşterii portofoliului din patrimoniul statului prin asigurarea unei finanțări de la bugetul de stat, în limita unei estimări de 8 milioane lei;
- Susținerea financiară a proiectului „Timişoara – Capitală Europeană a Culturii 2023";
- reducerea dezechilibrelor culturale dintre diversele regiuni ale țării prin continuarea implementării programului de investiții în infrastructura culturală naţională şi prin acordarea de sprijin financiar nerambursabil pentru protejarea și punerea în valoare a caselor memoriale din România prin Programul Național „Case Memoriale", pe bază de selecție de proiecte şi secțiune dedicată minorităților naționale cu un buget estimativ de 250 milioane lei:
    - București:
        - construirea unui spațiu cultural la nivelul marilor săli internaționale de concerte și/sau spectacole cu dotări adecvate și acustică optimă - valoarea estimată a investiției: 40 de milioane euro/fonduri europene nerambursabile;
        - consolidarea, restaurarea și amenajarea sediului Serviciului Colecții Speciale al Bibliotecii Naționale a României - Vila „Ion I.C. Brătianu". Valoarea estimată a investiției: 8,8 milioane euro/portofoliul de investiții al Companiei Naționale de Investiții;

- continuarea lucrărilor de consolidare, restaurare și modernizare a Muzeului Național de Istorie a României – din valoarea totală a investiției de 155,3 milioane euro în perioada 2002-2006 au fost realizate lucrări în valoare de 9 milioane euro;
- susținerea financiară, tehnică și logistică a realizării Muzeului Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România - valoarea estimată: 15 milioane euro finanțat din PNRR;
- amenajarea Muzeului Național al Ororilor Comunismului – valoarea investiției va fi estimată după identificarea celei mai bune soluții.

- Cluj Napoca:
  - restaurarea Teatrului Național „Lucian Blaga" și a Operei Naționale Române din Cluj- Napoca – valoarea estimată a investiției: 20 de milioane euro;
  - restaurarea, dotarea, extinderea și modernizarea Teatrului și Operei Naționale Maghiare din Cluj – valoarea estimată a investiției: 15 milioane euro.
- Ștefănești, județul Argeș:
  - Muzeul Național „Brătianu" - restaurarea și amenajarea domeniului și a Vilei „Florica" – Valoarea estimată a investiției: 8 milioane euro;
- Liteni, județul Suceava:
  - crearea unui centru de formare a restauratorilor - consolidarea, restaurarea și amenajarea Conacului „Vârnav Liteanu". Valoarea estimată a investiției: 6 milioane euro;
- Iași:
  - construirea unui sediu pentru Opera Națională Română - valoarea estimată a investiției: 15 milioane euro;
- Craiova:
  - refacerea și modernizarea clădirii Teatrului Național „Marin Sorescu" - valoarea estimată a investiției: 18,3 milioane euro;
- Târgu Jiu:
  - Muzeul Național „Constantin Brâncuși" - restaurare, consolidare și punere în valoare a sediului și incintei imobilului Casa „Barbu Gănescu". Valoarea estimată a investiției: 3,5 milioane lei;
- Sibiu:
  - Muzeul Național „Brukenthal" colecțiile de Științele Naturii, Istorie și Arheologie – clădire-depozit centralizat laborator de conservare – restaurare. Valoarea estimată a investiției: 2 milioane lei.
- Târgu Mureș:
  - restaurarea, dotarea și modernizarea sălii Teatrului Național. Valoarea estimată a investiției: 75 milioane lei;
- Timișoara:
  - restaurarea, amenajarea și dotarea clădirii fostei Comenduiri a Garnizoanei Timișoara - Muzeul Național al Revoluției Anticomuniste

din Decembrie 1989, Timișoara – Valoarea totală a investiției: 15,2 milioane euro;

- extindere, reabilitare fațade și echipare cu mecanisme de scenă la Sala Studio a Teatrului Național „Mihai Eminescu" din Timișoara. Valoarea totală estimată a investiției: 30 milioane lei.

B 2. PROTEJAREA ŞI PUNEREA ÎN VALOARE A PATRIMONIULUI CULTURAL IMATERIAL

- asigurarea compatibilității de direcție între politicile culturale din România și cele internaționale și a eligibilității pentru finanțare a eforturilor pentru o reformă coerentă și durabilă prin elaborarea Strategiei *Sectoriale pentru Cultură* şi a planurilor de acțiune pentru fiecare subdomeniu, inclusiv pentru dezvoltarea culturii în mediul rural și în micile așezări urbane și alinierea documentelor strategice din domeniul culturii cu politicile europene și internaționale;
- operaționalizarea mecanismului de echilibrare a bugetelor locale pentru finanțarea instituțiilor publice de spectacole şi concerte în vederea dezvoltării infrastructurii culturale prin alocarea de fonduri către UAT-uri pentru cofinanțarea instituțiilor publice de spectacole și concerte din subordinea autorităților administrației publice locale ale unităților administrative teritoriale din județe, respectiv teatre dramatice/lirice, filarmonici în cuantum de 3% din impozitul pe venit, cumulat la nivel național;
- îmbunătățirea cadrului de funcționare a instituțiilor și companiilor de spectacole şi concerte, cu colective şi rezultate recunoscute la nivel național și internațional:
    - dezvoltarea parteneriatului public-privat la nivelul tuturor instituțiilor de spectacole și concerte,
    - introducerea programării multianuale a bugetării activității,
    - revizuirea infrastructurii culturale la nivel național și introducerea unui sistem protectiv în materie de administrare, înstrăinare sau schimbare de destinație,
    - instituirea unui sistem de stimulare a cotei de repertoriu contemporan autohton şi european în oferta instituțiilor de spectacole,
    - cofinanțarea de către Ministerul Culturii a sumelor necesare realizării obiectului de activitate și a dotării și modernizării sălilor de spectacole/concerte,
    - finanțarea din bugetul Ministerului Culturii a taxelor de membru în diversele organizații internaționale a instituțiilor de spectacole şi concerte,
    - cooptarea autorităților locale pentru stimularea ofertei culturale și utilizarea corectă a infrastructurilor și a patrimoniului istoric,
    - stimularea vieții culturale în zonele lipsite de infrastructură prin instituirea unei platforme de difuzare culturală (ajutor de turneu intraregional);
    - elaborarea unor strategii transversale pentru modernizarea învățământului vocațional universitar și promovarea profesiilor de intermediere culturală și management,
    - acreditarea unui sistem de perfecționare și specializare pentru profesiile care nu au COR;

- creșterea gradului de alocare a fondurilor dedicate organizațiilor din domeniul culturii și cofinanțarea proiectelor europene (e.g. Creative Europe, Horizon 2020 etc.) implementate de organizațiile neguvernamentale în calitate de lider de proiect sau partener, până la pragul de 20%, în vederea stimulării participării organizațiilor neguvernamentale și a instituțiilor culturale din România la programe de finanțare Europene;
- diversificarea surselor de finanțarea în cultură prin identificarea de noi fonduri bilaterale în baza dialogului cu Ministerul Afacerilor Externe și a parteneriatelor strategice ale României.
- implementarea unui program strategic de investiție și valorizare a sectorului și capitalului cultural pentru întregul ciclu de valoare culturală prin îmbunătățirea sistemului de finanțare nerambursabilă, crearea unor mecanisme de finanțare nu doar pentru evenimente, festivaluri care asigură distribuția produselor culturale, ci și pentru cercetare artistică, creație, producție și educație culturală (ex: funcționarea unor spații culturale care au o ofertă constantă și includ activități de creație, educație, diseminare etc.).
- introducerea în programele de finanțare a start-up-urilor a unei categorii dedicate industriilor culturale și creative (abilități de inovare și creativitate: industria publicitară, arhitectura, artele, meșteșugurile, designul, industria filmului, dezvoltarea de software, publicarea și industria media) și acordarea de sprijin nerambursabil pentru capital inițial, pentru antreprenorii sub 35 de ani;
- introducerea în curriculum școlar a informațiilor aferente sectoarelor cultural-creative, prin dezvoltarea conceptului de interdisciplinaritate în cadrul unui program național de *educație prin cultură*, elaborat și derulat în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, finanțat din fonduri europene nerambursabile;
- clasificarea pe tipuri de activități a așezămintelor cultural și recunoașterea centrelor culturale cu activitate mixtă și adaptarea școlilor populare de artă și meserii - care asigură, inclusiv, transmiterea obiceiurilor meșteșugărești către tinerele generații - la evoluțiile sociale și culturale;
- digitalizarea activității Ministerului Culturii și a instituțiilor din subordinea/de sub autoritatea acesteia - în limita sumei estimate la 16 milioane de euro, din fonduri nerambursabile – POCID 2021-2027:
    - crearea unei platforme unice pentru gestionarea sistemului de finanțare a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, a finanțării producției de film, precum și alte tipuri de finanțare nerambursabilă,
    - crearea unei platforme pentru gestionarea procedurilor pentru obținerea avizelor, în cazul executării lucrărilor, asigurând eficientizarea și transparentizarea gestionării, reducerea timpului pentru soluționarea dosarelor,
    - digitalizarea reperelor din Lista Monumentelor Istorice,
    - revizuirea listei existente a instituțiilor interes național, includerea acelor muzee, teatre, filarmonici sau a altor instituții de drept public (ex. Institutul Național al Patrimoniului) care îndeplinesc condițiile legale și regulamentare și digitalizarea întregului proces,

- crearea unei baze naționale de date pentru evidența patrimoniului arheologic, cu spațiu aferent de stocare, cu acces liber pentru instituțiile deținătoare de patrimoniu (muzee și instituții de cultură și cercetare), pornind de la Programul DocPat - realizat de Institutul Național al Patrimoniului;

- implementarea unui program anual de stimulare a autorităților locale din fiecare regiune de dezvoltare a României în scopul unei mai bune coordonări între autoritățile locale, societate civilă și comunitate și al conlucrării pentru dezvoltarea potențialului cultural și al identității locale prin organizarea anuală, la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României, a concursului pentru deținerea câte unui titlu de Oraș Cultural;
- constituirea unui instrument de bază a elaborării de politici publice specifice prin identificarea tuturor formelor de activitate economică, a categoriilor de liber profesioniști din cadrul sectoarelor cultural-creative (SCC) și a indicatorilor socio-economici ai domeniului:
    - inventarierea entităților/persoanelor care activează în domeniul cultural - organizații neguvernamentale și lucrători (persoane fizice) și a informațiilor cu privire la actanții din sectorul cultural-artistic în vederea unei mai bune înțelegeri a rolului, formelor de manifestare și impactului culturii în societate, atât la nivelul decidenților, cât și la nivelul opiniei publice;
    - realizarea hărții și a Registrului persoanelor cu ocupații din Sectoarele Cultural-Creative (RSCC) în vederea accesului la programele de finanțare din bani publici;
- derularea anuală a programului de salvgardare a patrimoniului imaterial - de la Tezaur Uman Viu, la rute culturale etc. – prin finanțare de la bugetul de stat:
    - digitalizarea arhivelor patrimoniului imaterial;
    - includerea continuă a valorilor în inventarul național;
    - înscrierea cu prioritate pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO a obiectivelor: *Pelerinajul de la Șumuleu Ciuc, Patrimoniul construit de la Rimetea, Porțile secuiești și bucovinene*;
- elaborarea și punerea în aplicare a unei strategii în colaborare cu Departamentul pentru Relații Interetnice în vederea susținerii programatice a proiectelor de promovare, conservare și punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial ale minorităților naționale, inclusiv prin finanțări nerambursabile din bugetul Ministerului Culturii;
- dezvoltarea unui parteneriat stabil cu Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova prin promovarea identității și valorilor românești prin tradiții, obiceiuri și limbă, inclusiv prin asigurarea expertizei privind restaurarea infrastructurii culturale;
- promovarea artiștilor și culturii scrise din România în interiorul și în afara granițelor țării:
    - încheierea de parteneriate bilaterale pentru promovarea programelor de traduceri și internaționalizarea produselor culturale literare, inclusiv traducerea în și din limbile minorităților naționale,
    - susținerea inițiativelor care vizează atragerea și pregătirea unor traducători din alte spații culturale, astfel încât interesul pentru cultura scrisă din România să crească substanțial,

- promovarea corectă și eficientă a activității Ministerului Culturii, a instituțiilor din subordinea/de sub autoritatea acesteia și a activităților sectoarelor cultural-creative în cadrul unor campanii anuale de comunicare publică a sectoarelor cultural-creative, cât și prin proiecte de internaționalizare a culturii naționale precum:
    - organizarea de către Muzeul Național al Bucovinei a Conferinței ICOM-ICR - 2022,
    - „How can cultural and creative sectors strengthen democracy?" - Forumul Mondial pentru Democrație 2022,
    - Anul European al Rezilienței prin Cultură – 2023,
    - organizarea de către Muzeul Etnografic al Transilvaniei și Universitatea „Babeș-Bolyai" a Conferinței EURHO 2023 - Cluj-Napoca;
- consolidarea relației cu media publică din România - formator de opinie legitim și promotor principal al sectoarelor cultural-creative - în vederea găsirii celor mai bune forme de colaborare cu Societatea Română de Televiziune și cu Societatea Română de Radiodifuziune în scopul promovării valorilor culturale și artistice prin oferta editorială destinată românilor de pretutindeni, cetățenilor Republicii Moldova, prin oferta cultural-artistică încetățenită (ex. orchestre și coruri, producția de teatru și film tv., șamd) și prin oferta națională de radio și televiziune, inclusiv în limba diverselor comunități etnice/minorități, în zonele încă neacoperite de către canalele/studiourile centrale și sau regionale;
- includerea printre prioritățile culturale strategice ale României a sectorului cinematografic, atât pentru valoarea adăugată din punct de vedere economic, cât și din punctul de vedere al capacității sale de internaționalizare a produselor culturale românești, prin:
    - revalorificarea patrimoniului național cinematografic prin restaurare, remasterizare și digitalizare, precum și promovarea și exploatarea la nivel național și internațional ale operelor audiovizuale de patrimoniu,
    - reforma instituțională și a întregului sistem de finanțare, distribuție, exploatare, promovare a cinematografiei românești - structura și guvernanța Centrului Național al Cinematografiei, precum și misiunea și obiectivele acestuia,
    - eficientizarea instrumentelor de susținere a cinematografiei: colectarea contribuțiilor și utilizarea sumelor din Fondul Cinematografic (fond extra-bugetar, din care se finanțează filmele românești, festivalurile și distribuția de film) și instituirea schemei de ajutor de stat privind sprijinirea industriei cinematografice aprobate în cuantum de 250 milioane de Euro; menținerea, îmbunătățirea și dezvoltarea programului de stimulare a investițiilor străine în cinematografie; promovarea unor mijloace prin care autoritățile centrale și locale pot susține, facilita și stimula dezvoltarea acestui domeniu.

C. Obiectiv pe termen lung (2024 - 2028): creșterea progresivă, anuală, a bugetului Ministerului Culturii astfel încât până în anul 2028 să atingă pragul de 1% din PIB;

D. Priorități legislative:

1. Statutul Lucrătorului Cultural

2. Codul Patrimoniului

3. Managementul instituţiilor publice de cultură (amendarea OUG nr. 189/2008)

4. Legea Voucherelor Culturale

D.1. măsuri privind armonizarea/modificarea și completarea legislației în materia protejării patrimoniului material:

- modificarea și completarea Legii nr. 109 din 26 mai 2016 pentru completarea art. 51 din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice;
- simplificarea procedurii de avizare în materia protejării monumentelor istorice prin modificarea și completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (echivalări, corecții ale Listei Monumentelor Istorice, ale Registrului Arheologic Național, și ale zonelor de protecție, elaborarea de reglementări urbanistice corespunzătoare, programe de repertoriere a siturilor și monumentelor și de stabilire a unor criterii de diferențiere a siturilor și monumentelor în scopul înscrierii corecte în categoriile A și B etc.); modificarea şi completarea normelor metodologice privind situațiile în care autoritățile administrației publice centrale şi locale contribuie la acoperirea costurilor lucrărilor de protejare și de intervenție asupra monumentelor istorice, cu stabilirea proporției contribuției, procedurilor, precum și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească proprietarul, altul decât statul, municipiul, orașul sau comuna; clarificarea abordării și protecției monumentelor arheologice și istorice aflate în proprietate privată (viziune, infrastructură, planuri de acțiune); elaborarea unor norme și standarde naționale privind cercetarea, inventarierea, delimitarea patrimoniului imobil, corelat cu adaptarea standardelor privind cercetările arheologice la cerințele regionale privind cercetarea arheologică, evidența, conservarea sau restaurarea patrimoniului;
- reglementarea activității de cercetare în instituțiile muzeale;
- reglementarea sistemului de colectare a taxei Timbrul Monumentelor Istorice, în vederea creșterii finanțării pentru a sprijini activitățile de protejare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice;
- semnarea şi ratificarea de către România a Convenţiei de la Faro;
- reglementări în materie de arheologie:
    - aprobarea Codului Deontologic al Arheologilor din România,
    - eficientizarea Comisiei Naționale de Arheologie (analizarea impactului privind înființarea Comisiilor Zonale de Arheologie etc.);

D.2. măsuri privind armonizarea/modificarea și completarea legislației în materia protejării patrimoniului imaterial:

- adaptarea legislaţiei în scopul finanțării prin direcționarea anuală a unui procent de 2% din sumele colectate la bugetul de stat de la operatorii economici care desfăşoară activităţi în domeniul jocurilor de noroc către bugetul Ministerul Culturii pentru finanţarea schemelor de ajutor de stat pentru sprijinirea sectoarelor cultural-creative;

- actualizarea legislației aplicabile în materia acordării finanțărilor nerambursabile în cultură (e.g. Ordonanța nr. 51/1998 privind îmbunătățirea sistemului de finanțare a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale);
- modificarea cadrului normativ incident domeniului artelor spectacolului (Ordonanţa Guvernului nr. 21/2007) cât şi, corelativ, a unor dispoziţii incidente din legislaţia financiar-fiscală;
- modificarea şi completarea Ordonanței Guvernului nr. 39/2005 privind cinematografia și actualizarea metodologiei privind alimentarea fondului cinematografic pentru aplicarea unei abordări naționale strategice asupra rolului cinematografiei și producției audiovizuale în societatea românească;
- modificarea şi completarea legii speciale pentru programul de importanţă strategică: "TM2023 CEaC" (OUG nr. 42/2019), în vederea adaptării la situația actuală precum și asigurarea finanțării pentru proiectele culturale și pentru obiectivele de investiții;
- actualizarea legislației privind așezămintele culturale, clasificarea pe tipuri de activități, recunoașterea Centrelor culturale cu activitate mixtă și prevederi specifice și reglementarea statutului școlilor populare de artă și meserii prin modificarea și completarea OUG nr. 118/28 decembrie 2006 privind înființarea, organizarea şi desfășurarea activității așezămintelor culturale;
- promovarea unui cadru normativ pentru recunoașterea, clasificarea și stabilirea de criterii pentru toate domenii din Sectoarele Culturale Creative, precum și a funcțiilor acestora în dezvoltare;
- eliminarea disparităților și inechităților instituite prin aplicarea Legii salarizării unitare.

MINISTERUL CERCETĂRII, INOVĂRII ŞI DIGITALIZĂRII

I. Probleme structurale ale cercetării şi inovării din România

Cercetarea şi inovarea necesită o conexiune mult mai coerentă la nevoile actuale ale societăţii şi economiei. Mediul de cercetare din universităţi, institutele de cercetare-dezvoltare, institutele din subordinea Academiei Române, institutele şi centrele de cercetare din subordinea Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice, precum şi entităţile de cercetare din domeniul apărării şi companii trebuie să colaboreze mai mult pentru elaborarea şi implementarea strategiilor multianuale de cercetare. În egală măsură, cercetarea românească trebuie să fie conectată la sistemul de cercetare internaţional din perspectiva resursei umane, a dezvoltării tehnologice şi a obiectivelor

Având în vedere aceste aspecte, Guvernul îşi asumă continuarea evaluării externe, cu experţi selectaţi de Comisia Europeană, a politicilor naţionale în cercetare, dezvoltare şi inovare, a guvernanţei şi arhitecturii instituţionale, precum şi implementarea recomandărilor primite de la Comisia Europeană, prin instrumentul *Facilitate în Sprijinul Politicilor* - instrumentul de sprijin pentru politici, cu finanţare integrală din programul „Orizont 2020". Ulterior încheierii evaluării politicilor naţionale în cercetare, se va trece la evaluarea de fond a sistemului naţional de cercetare. Această măsură va avea ca impact creionarea cât mai aproape de realitate a cauzelor dezechilibrelor actuale din sistemul CDI şi identificarea unor măsuri care să reducă decalajele pe termen mediu şi lung a indicatorilor specifici faţă de media UE şi va putea asigura un trend ascendent domeniului CDI, inclusiv creşterea şanselor de succes în Programul european de cercetare „Orizont Europa" (2021 - 2027) şi intensificarea transferului în economie al rezultatelor cercetării. Această reformă va putea conduce la stabilirea unor poli de excelenţă esenţiali pentru formarea de parteneriate pe termen lung şi pentru colaborarea în jurul unor infrastructuri şi programe de cercetare de anvergură internaţională, în domenii de frontieră ale ştiinţei şi tehnologiei, în vederea unei mai bune integrări în Spaţiul European al Cercetării.

Participarea României la Programul Orizont 2020 (2014 - 2020) a fost modestă (214,8 milioane euro atrase din bugetul Orizont 2020 şi 787 contracte semnate, în care sunt implicaţi 1190 parteneri români. Această situaţie a fost generată, în principal, de subfinanţarea cercetării din fonduri publice, dar şi de dificultăţile în atragerea fondurilor private în cercetare şi inovare, generate de lipsa unor politici naţionale susţinute şi coerente care să stimuleze activitatea CDI. Toţi aceşti factori au produs efecte negative în sistemul românesc de CDI şi au determinat un regres în ceea ce priveşte majoritatea indicatorilor din Datele Statistice privind Inovarea Europeană (European Innovation Scoreboard 2019).

II. Obiective strategice şi măsuri de implementare

II.1. Reforma structurală a sistemului naţional de cercetare şi inovare – motor al dezvoltării economice şi de creştere a competitivităţii României

a. Armonizarea, actualizarea și simplificarea legislației privind organizațiile publice de cercetare conform principiilor „bunelor reglementări" („*better regulation*") și evitarea birocratizării excesive;
b. Abordarea pe baze științifice a proceselor decizionale în administrația managementului cercetării;
c. Creșterea valorii și eficienței finanțării pentru cercetare și inovare și atingerea țintei de 2% din PIB până în 2024 (1% finanțare publică + 1% finanțare privată) cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii cu prioritate a cercetării aplicative și inovării, dar și a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile de specializare inteligentă/cu potențial de creștere
d. Asigurarea ritmicității anuale sau chiar intensificarea organizării de competiții pentru granturi de cercetare de tip PD, TE, PRECISI, PCCF, PCE, PED, PTE și SOL;
e. Planificarea bugetară multianuală efectivă pentru a asigura convergența cu celelalte țări ale UE și cu planificarea cadrului financiar multianual (MFF – Multiannual Financial Framework) într-o manieră adaptată noilor provocări. Un sistem de finanțare care să ofere un „leverage" între avantajele sistemelor „top-down" și „bottom-up" va permite atât stabilitatea, cât și predicția bugetară cu rol în atragerea de capital privat și stabilizarea de resurse umane, precum și dezvoltarea de proiecte fanion de anvergură;
f. Implementarea noilor politici și strategii europene privind Spațiul European al Cercetării (ERA) în strânsă legătură cu strategia europeană pentru universități (European Strategy for Universities);
g. Includerea în stategiile instituționale a unor practici pentru o cercetare și inovare responsabile, precum și orientarea activităților și proiectelor CDI în susținerea obiectivelor Sustainable Development Goals (SDGs);
h. Înființarea unor poli și platforme de excelență în cercetare la nivel regional prin formarea unor structuri integrate cu implicarea universităților și institutelor de cercetare.
i. Sistematizarea, simplificarea și unificarea legislației privind funcționarea instituțiilor/entităților de cercetare (resurse umane, finanțare de bază, finanțarea în regim competitiv, agenda strategică de cercetare, infrastructură, relația cu agenții economici, inclusiv crearea unui cadru necesar consolidării relațiilor/parteneriatelor dintre universitățile de cercetare avansată și educație și institutele naționale de cercetare, institutele din subordinea Academiei Române, institutele și centrele de cercetare din subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvice, precum și entitățile de cercetare din domeniul apărării). Universitățile vor fi sprijinite inclusiv în demersul de preluare voluntară a unor institute de cercetare;

II.2. Îmbunătățirea condițiilor cadru pentru cercetarea publică

a) Promovarea unor mecanisme pentru asigurarea stabilității și predictibilității în finanțarea cercetării prin finanțarea proiectelor de cercetare în cadrul unui mecanism multianual efectiv;

b) Promovarea conceptului de *open science* prin sprijinirea implementării practicilor de tip *Open Science*, *Open Innovation*, prin stabilirea unor instrumente financiare la nivel național pentru a facilita accesul la publicare a lucrărilor cercetătorilor, cadrelor didactice universitare în reviste *open acces*, dezvoltarea la nivelul instituțiilor de

cercetare a depozitelor de date de cercetare și a mecanismelor necesare pentru interconectarea acestora la nivel național și European prin EOSC, similare practicilor internaționale;

c) Susținerea universităților, Institutelor Naționale de Cercetare Dezvoltare (INCD-uri), institutelor din subordinea Academiei Române, institutelor și centrelor de cercetare din subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvice, precum și a entităților de cercetare din domeniul apărării pentru a realiza cercetare de excelență prin intermediul polilor/platformelor de cercetare la nivel regional;
d) Asumarea menținerii scutirii impozitului pe venit pentru personalul din unitățile CDI pentru toate tipurile de activități de cercetare, dezvoltare și inovare;
e) Atragerea/formarea de resurse umane înalt calificate și de investiții în infrastructura de cercetare din INCD-uri și universități, în vederea creșterii performanței instituționale și a capacității de absorbție a fondurilor europene și, în mod special, a celor din Programul Cadru de Cercetare și Inovare al UE, Orizont Europa și prin parteneriatele europene CDI. În acest fel, se urmărește recuperarea decalajelor pe care România le înregistrează față de media UE și față de țările din regiune;
f) Evaluarea politicilor de resurse umane, a cerințelor de formare pentru personalul din instituțiile de cercetare, precum și reevaluarea modalităților de recrutare a personalului din organizațiile publice de cercetare pe baza bunelor practici existente deja la nivel de UE;
g) Elaborarea unei strategii privind internaționalizarea instituțiilor de cercetare;
h) Reforma organizatorică a INCD-urilor - cu accent pe modernizarea funcționării acestora și întărirea rolului lor în politica științei;
i) Atragerea de cercetători de excelență din afara țării în regim competitiv (români sau străini), în organizații publice de cercetare, care vor deveni centre de excelență;
j) Reforma politicilor investiționale în activități de cercetare și inovare din instituțiile publice de cercetare;
k) Dezvoltarea unui sistem sustenabil de acordare de asistență promotorilor de proiecte în Programul Orizont Europa prin crearea unui mecanism de corelare național-regional, prin stimularea centrelor suport performante care găzduiesc Rețeaua Națională de Puncte de Contact Orizont Europa și crearea unui sistem de promovare de informații prin asocierea rețelei NCP Orizont Europa cu centrele de transfer tehnologic și cu partenerii din rețeaua European Enterprise Network;
l) Racordarea INCD-urilor la prioritățile strategice ale Spațiului European al Cercetării;
m) Modificarea cadrului legal care reglementează evaluarea periodică a institutelor și infrastructurilor de cercetare din România în vederea eliminării acelor dispoziții care nu asigură imparțialitate, transparență și eficiență în cadrul acestui proces;
n) Creșterea eficienței susținerii activității de cercetare în cadrul universităților prin eficientizarea colaborării în acest sens între MCID și ME (UEFISCDI);
o) Elaborarea unei metodologii de evaluare a activității de cercetare a institutelor de cercetare aplicând indicatori folosiți la nivel internațional, similar cu cele folosite de platforme internaționale de ierarhizare și cu implicarea evaluatorilor externi;

p) Sprijinirea măsurilor de popularizare a rezultatelor științifice prin introducerea unor programe de formare de comunicare a științei și prin implicarea cetățenilor în anumite activități de cercetare (citizen science) acolo unde este fezabil;
q) Stimularea excelenței în cercetare prin programe adecvate și bazate pe competiție pentru sprijinirea unor cercetători /grupuri de cercetare de excelență, similare cu programele ERC; Elaborarea unui program adecvat de sprijinire a unor cercetători/grupuri de cercetare de excelență, similar cu programele ERC pe bază de competiție;
r) Susținerea infrastructurilor de cercetare realizate în exercițiile financiare 2007-2013 și respectiv 2014-2020 pe baza evaluării eficienței și eficacității utilizării acestora;
s) Susținerea financiară a infrastructurilor de cercetare și a activităților aferente în toate domeniile agriculturii;
ș) Susținerea ISPMN pentru dezvoltarea structurii organizatorice, prin realizarea unor filiale.

II.3. Susținerea infrastructurilor paneuropene de cercetare ELI-NP și DANUBIUS în vederea valorificării excelenței în CDI și a participării României la cercetarea de nivel european și internațional:

a. Identificarea soluțiilor de punere în funcțiune în condiții optime a infrastructurii Extreme Light Infrastructure - Nuclear Physics (ELI-NP);
b. Identificarea celor mai bune soluții pentru dezvoltarea parteneriatului european și internațional solid pentru exploatarea infrastructurii de la Măgurele cu implicarea tuturor actorilor relevanți la nivel național și internațional;
c. Integrarea infrastructurilor de cercetare ELI-NP și CETAL în cadrul unui ecosistem al inovării și dezvoltării bazat pe creativitate, care să permită creșterea gradului de atractivitate a platformei Măgurele;
d. Susținerea Centrului Internațional de Studii Avansate a Sistemelor Râuri-Mări (DANUBIUS-RI) ca infrastructură distribuită de cercetare interdisciplinară aferentă marilor sisteme și a înființării DANUBIUS - ERIC cu sediul în România, cu implicarea unor universități de cercetare avansată;
e. Creșterea investițiilor în infrastructuri de cercetare paneuropene (ESFRI) pentru asigurarea unei funcționări sustenabile, inclusiv susținerea integrării acestora în cadrul unor structuri instituționale europene de tip ERIC (European Research Infrastructure Consortium). Asigurarea resursei umane specializate pentru operarea și mentenanța necesare utilizării și funcționării la nivelul acestor infrastructuri;
f. Creșterea semnificativă fondurilor atrase din Orizont Europa în raport cu fondurile atrase din Orizont 2020, până în 2024, prin asigurarea unui cadru stimulativ pentru o participare de succes la programul cadru al UE Orizont Europa și a valorificării excelenței în domeniul infrastructurilor paneuropene de cercetare găzduite de România pentru a deveni partener activ în cooperarea transnațională în Spațiul European de Cercetare;
g. Dezvoltarea unui program de sprijin pentru posesorii de certificate de excelență primite la competiția pentru burse individuale Marie Sklodowska Curie;

h. Încurajarea cooperărilor în domeniul cercetării și educației în cadrul Consorțiilor, Asociațiilor academice internaționale sau cele la care România a aderat prin susținerea angajamentelor asumate (cotizații).

II.4. Susținerea dezvoltării de proiecte strategice de cercetare-dezvoltare

A. Se vor iniția și stimula proiecte strategice pe direcțiile de dezvoltare promovate la nivel European și de inters pentru RO, inclusiv susținute prin Programul Național de Reformă și Reziliență:

- **În domeniul Tehnologiilor Generice Esențiale (TGE):**
  - ✓ genomica, microbiologia sau oncologia,
  - ✓ utilizarea comună și mai eficientă a resurselor (ex: inteligența artificială, tehnologiile Big Data și IoT etc.);
- **În domeniul energetic:**
  - ✓ reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie,
  - ✓ crearea unui lanț industrial de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice;
- **În domeniul sănătății:**
  - ✓ contribuția cercetării la crearea sistemului de eHealth și tele-medicină, precum și pentru realizări de excepție în domeniul sănătății;
- **În domeniul reducerii emisiilor de carbon (hidrogenul curat în context Green Deal).**
  - ✓ la nivelul UE, Alianța pentru hidrogen curat mizează pe accelerarea decarbonizării industriale, iar la nivelul RO este avută în vedere dezvoltarea tehnologiilor și a unei industrii aferente hidrogenului care să focalizeze activitățile de cercetare pe specificul național, aducând împreună industria, organismele guvernamentale, autoritățile locale și organizațiile de cercetare în cadrul unor dezvoltări tehnologice cu riscuri minime în cadrul Platformei Naționale de Dezvoltare a Tehnologiilor Bazate pe Hidrogen;

- **În domeniul microelectronicii** se va sprijini Proiectul important de Interes Comun European în Microelectronică – IPCEI - sub forma prezentată în PNRR;
- **În domeniul legat de spațiu și securitate și a tehnologiilor spațiale**, inclusiv a proiectelor de colaborare cu ESA (European Space Agency);
- **În domeniul tehnologiilor avansate :**
  - ✓ sprijinirea inițiativelor legate de crearea unei Platforme Naționale pentru Tehnologii Avansate, prin utilizarea mecanismelor de finanțare adecvate (POCIDIF, etc.)

B. O altă direcție strategică ce se va avea în vedere este destinată stimulării proiectelor de cercetare fundamentală sau aplicată în domeniile cheie cu preponderență în sănătate, mediu și economie, ce pot răspunde unor provocări intempestive cu caracter de urgență la nivel național, precum situația prin care trecem în momentul de față.

II.5 Stimularea cooperării public-privat - motor al inovării, dezvoltarea unui ecosistem de inovare la nivel național

a. Creșterea eficienței instrumentelor de finanțare și valorificarea rezultatelor cercetării prin transfer tehnologic;

b. Intensificarea finanțării inovării, inclusiv sociale, în special prin implementarea platformelor de parteneriate între autorități locale, mediu de afaceri, universități și institute de cercetare, precum și a unor HUB-uri/platforme naționale de inovare orientate pe domenii prioritare pentru Romania ;

c. Susținerea organizațiilor publice de cercetare care atrag fonduri private, prin alocarea de fonduri pentru activități CDI, până cel puțin la concurența sumei atrase din mediul economic;

d. Stimularea unor măsuri pentru învățământul terțiar dedicate atragerii de studenți/doctoranzi în domeniile relevante pentru piața muncii, susținerea excelenței (burse doctorale în domeniile de specializare inteligentă), cursuri deschise, on-line dedicate cererii de pe piața muncii și promovarea dezvoltării programelor de studii flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii prin acordarea de granturi pentru finanțarea unor scheme de antreprenoriat de tipul *start-up students*;

e. Dezvoltarea unui cadru național de transfer tehnologic prin clarificarea cadrului legislativ, prin pilotarea și stabilirea cadrului instituțional la nivel național și regional și prin stabilirea unei scheme de investiții în resursele umane pe termen scurt, mediu și lung - pe baza unei analize a stării actuale, a nevoilor și a bunelor practici de la nivel european;

f. Susținerea instituțiilor de cercetare în procesul realizarii de inovații, la solicitarea mediului privat și în parteneriat cu acesta. Crearea unui sistem de grant-uri destinate colaborărilor privat-universități (sau privat-INCD), cu finanțări în trei etape (derularea etapelor fiind condiționată de rezultatele obținute în etapa anterioară, pe bază de audit).

II.6 Realizarea „Programului național Tinerii cercetători"

Realizarea „*Programului național Tinerii cercetători*" pentru susținerea grupurilor de cercetare în curs de formare în jurul unuia sau mai multor tineri cercetători, pe o durată de circa 4 ani, care să le permită membrilor echipei să atingă standarde competitive în materie de indicatori de cercetare și să îi plaseze ideal pentru a intra în alte competiții naționale și internaționale de proiecte de cercetare, realizate împreună și cu mediul privat.

COMPONENTA DE DIGITALIZARE

În prezent, România se situează pe locul 25 din cele 27 de state membre ale UE în cadrul Indicelui Economiei și Societății Digitale (DESI) pentru 2020.

România înregistra, la nivelul anului 2020, cele mai bune rezultate în dimensiunea *Conectivitate* datorită utilizării ridicate a benzii largi de foarte mare viteză și disponibilității ample a rețelelor de foarte mare capacitate fixe, în special în zonele urbane. Digitalizarea economiei, însă, a rămas în urmă. În acest sens, analiza europeană arăta că aproape o cincime dintre români nu au utilizat niciodată internetul și mai puțin de o treime au competențe digitale cel puțin elementare.

Cauzele care stau la baza dezvoltării precare a serviciilor publice electronice din România sunt:

- lipsa unei arhitecturi IT interoperabile, eficientă și scalabilă, compusă din sisteme informatice necesare instituțiilor publice centrale pentru operaționalizarea serviciilor publice electronice;
- lipsa deschiderii administrației publice față de mediul privat;
- insuficiența specialiștilor în e-guvernare și a resurselor umane în departamentele IT ale instituțiilor și autorităților publice;
- lipsa competențelor necesare pentru dezvoltarea și mentenanța serviciilor publice electronice, cât și nivelul scăzut de salarizare în acest domeniu, comparativ cu cel din mediul privat;
- lipsa unui cadru legislativ și procedural unitar, suplu și eficace pentru susținerea serviciilorpublice electronice.

Accelerarea procesului de transformare digitală a economiei și societății românești în ansamblu, reprezintă un element fundamental în vederea implementării noului model de dezvoltare a României și realizării convergenței cu statele europene mai avansate.

Guvernul va căuta căi pentru a promova deschiderea operării serviciilor IT&C din sectorul public către sectorul privat. În acest sens, principalele elemente ale politicilor publice avute în vedere sunt: organizarea de parteneriate public-private pentru serviciile de IT&C din sectorul public, transferul de tehnologie și know-how către și dinspre firmele competente și competitive, reutilizarea componentelor și promovarea tehnologiilor open-source, obținându-se astfel economii substanțiale.

Principalul obiectiv al digitalizării este de a contribui la transformarea profundă a economiei, a administrației publice și societății, creșterea performanțelor și eficienței în sectorul public, prin crearea unor noi tipuri de valoare bazată pe digitalizare, inovații și tehnologii digitale.

Se va crea cadrul necesar pentru tranziția la economia și societatea digitală prin inovații și tehnologii relevante, competitive și scalabile, contribuind la obiectivul Guvernului de a implementa o nouă paradigmă fundamentată pe o dezvoltare sustenabilă a societății și economiei românești și la îndeplinirea obiectivului de convergență reală cu partenerii din Uniunea Europeană.

Prin mecanisme și activități specifice va fi asigurată creșterea capacității României de a dezvolta și integra inovații și tehnologii digitale în vederea digitalizării unor domenii și sectoare diverse pentru atingerea unor indicatori DESI mai performanți în ierarhia europeană, pentru creșterea vizibilității la nivel global, dar și pentru valorificarea potențialului strategic pe care România îl are în domeniul IT&C, contribuind astfel la ridicarea calității vieții cetățenilor și la reducerea costurilor pentru companii, prin simplificarea interacțiunii cu instituțiile statului.

Creșterea extrem de rapidă a economiei digitale se poate face acționând simultan și coordonat pe cinci axe strategice, care ne asigură un ecosistem digital capabil să funcționeze, să inoveze și să transfere servicii și produse digitale inovative în beneficiul societății și economiei.

Cele cinci axe strategice ale **transformării digitale** sunt:

- **Administrație publică digitală** - tranziția rapidă, printr-un **proces de transformare digitală** a administrației publice din România, de la statutul neconsolidat încă de ***e-Government***, la cel de ***smart government***. Această tranziție se realizează parcurgând

în mod obligatoriu etapa fundamentală de guvernare bazată pe date (***data-centric government***);

- **Economie digitală** - Transformarea digitală a economiei românești, cu un accent pe IMM- uri, care reprezintă 99% din companiile românești;
- **Educație digitală** – implementarea unor politici și programe de dobândire/creștere/îmbunătățire a competențelor digitale la nivelul întregii societăți românești, dar și digitalizarea procesului educațional, prin includerea la nivel transversal a tehnologiei în toate procesele educaționale;
- **Comunicații digitale și tehnologii ale viitorului (5G, IOT, comunicații cuantice, robotică, AI, blockchain, Smart City);**
- **Securitate cibernetică.**

1. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ DIGITALĂ

În momentul izbucnirii pandemiei de COVID-19, administrația publică din România a fost forțată să intre într-un proces de digitalizare accelerată. Acest lucru s-a realizat cu ajutorul resurselor puse la dispoziție de guvern: instituțiile publice s-au adaptat și au înțeles că viitorul va fi unul digital sau va fi pierdut. În vederea continuării procesului de digitalizare accelerată, Guvernul României își propune implementarea următoarelor măsuri:

A. Eficientizarea instituțiilor publice

- Delimitarea clară a rolului fiecărei structuri implicate direct în procesul de digitalizare.
- Elaborarea și adoptarea cadrului normativ pentru realizarea interoperabilității semantice și a celei tehnologice între sistemele informaționale ale autorităților publice, în vederea simplificării accesului la informații și a creșterii calității experienței de utilizare (UX) a serviciilor publice electronice.
- Cooptarea în cadrul echipelor de redactare și implementare a proiectelor de digitalizare, a unor experți tehnici care pot fi remunerați făcându-se excepție de la legea salarizării unice.
- Inventarierea activelor digitale ale statului.
- Sporirea atribuțiilor „Comitetului de e-Guvernare și Reducerea Birocrației", înființat prin Decizia prim-ministrului, în vederea exercitării eficace a rolului de monitorizare și îndrumare asupra tuturor proiectelor din sfera digitalizării aflate în lucru la nivelul întregului aparat guvernamental.
- Adoptarea tehnologiilor avansate din spectrul automatizării, robotizării și inteligenței artificiale pentru eficientizarea utilizării resursei umane.
- Adoptarea unui cadru normativ pentru migrarea soluțiilor software existente, și nu numai, utilizate de către instituțiile publice spre infrastructuri de tip Cloud.

B. Dezvoltarea Serviciilor de Guvernare Electronică

- Dezvoltarea de noi servicii de guvernare electronică construite în jurul nevoilor reale ale cetățeanului român, luând în calcul simplificarea modalităților de acces, utilizând în procesul de dezvoltare principii de bază UX UI.
- Promovarea utilizării mecanismelor de tip API pentru facilitarea accesului la

informațiile stocate în bazele de date ale sistemelor publice.

- Transformarea Punctului de Contact Unic (PCUe) prin utilizarea instrumentului „Acord Cadru pentru Transformarea Digitală a României", aflat la dispoziția Autorității pentru Digitalizarea României în interfața prin care cetățeanul comunică cu orice instituție în vederea prestării oricărui serviciu public.
- Implementarea proiectului pentru identitatea digitală a cetățenilor.
- Implementarea Serviciului Single Sign-on(SSO) la nivelul întregii administrații publice.
- Continuarea programelor și proiectelor aflate în implementare, precum și inițierea de programe și proiecte noi pentru digitalizarea serviciilor publice pe care instituțiile publice le oferă cetățenilor.
- Elaborarea planului național pentru dezvoltarea competențelor digitale ale cetățenilor României și asigurarea implementării acestuia, în colaborare cu sectorul privat și societatea civilă.
- Adoptarea semnăturii electronice la scară națională, odată cu implementarea proiectului SITUE (Sistemul de Interoperabilitate Tehnologică cu Statele Membre UE).

Implementarea principiului *once only* și a arhitecturii de interoperabilitate bazată pe un management de API-uri puse la dispoziție de toate instituțiile publice care dețin registre de date naționale. Acest demers va urmări identificarea tuturor registrelor de bază și crearea unui mecanism pentru amendarea acestei liste, asigurarea infrastructurii tehnice pentru ca accesul la registre de bază să se realizeze rapid, sigur și flexibil, asigurând integritatea, disponibilitatea și confidențialitatea datelor.

În paralel, se va generaliza utilizarea **semnăturii electronice** de către funcționarii din administrația publică, astfel încât aceștia să poată comunica digital cu cetățenii și mediul de afaceri, scăzând timpul de reacție și corectarea timpurie a unor posibile greșeli.

Operaționalizarea efectivă a unui punct de contact unic electronic pentru cetățeni și companii prin refacerea PCUe și integrarea acestuia cu sistemul național electronic de plăți, GHISEUL.RO, într-o platformă unică pentru cetățeni. Prin includerea tuturor serviciilor electronice disponibile și accesibilizarea lui prin schema de e-identitate națională, conform cadrului normativ european, serviciile publice electronice vor fi disponibile și accesibile și transfrontalier, pe baza nodului eIDAS. În plus, acest demers va crește vizibilitatea serviciilor publice, având ca principal efect scăderea timpului pentru căutarea informației de către firme și unificarea practicii administrative în relația cu firmele și cetățenii.

Implementarea unei infrastructuri de cloud guvernamental, utilizând tehnologii sigure și eficiente din punct de vedere energetic pentru a asigura caracterul sigur, interoperabil și standardizat al datelor publice și migrarea serviciilor publice în cloud. Astfel, va crește disponibilitatea, dar și ergonomia de utilizare a serviciilor publice digitale, și vor scădea costurile firmelor în interacțiunea cu statul. Pe termen lung, vor scădea și nevoile de finanțare a unor servicii eterogene, deci va scădea și presiunea pe bugetul public și, indirect, pe firme. Decizia privind modul în care va fi implementat cloud-ul guvernamental se va lua de către guvern pe parcursul anului 2022.

2. ECONOMIE DIGITALĂ

Economia românească este dominată în proporție de 99% de întreprinderi mici și mijlocii, viteza cu care acestea se pot digitaliza și nivelul de digitalizare pe care îl pot atinge, fiind două elemente cu efecte de anvergură asupra competitivității României pe piața europeană și globală.

În ceea ce privește economia digitală sunt două perspective care trebuie luate în calcul.

În primul rând avem o multitudine de companii non-IT, care au nevoie stringentă de digitalizarea proceselor interne pentru a-și crește competitivitatea economică în raport cu mediul concurențial european și global. Pentru acestea vom oferi instrumente instruire privind noile tehnologii, sprijin pentru a determina necesarul de tehnologizare și instrumente de finanțare (prin programele regionale) în vederea achiziționării de produse și servicii IT, dar în același timp le vom încuraja să adopte noile tehnologii emergente precum robotica, Inteligența Artificială, Cloud Computing, IoT, Blockchain etc.

De asemenea, mediul economic românesc va beneficia direct de simplificarea poverii administrative prin dezvoltarea mai multor servicii B2G (business-to-government), acțiuni ce sunt incluse în pachetul de reforme necesare digitalizării administrației.

Prin urmare, este nevoie de o viziune strategică guvernamentală concertată top-down care să creeze ecosistemul de instrumente și măsuri de sprijinire a procesului de transformare digitală a IMM-urilor.

În plus, industria poate beneficia de un efect indirect al digitalizării, dar cu impact major asupra capacității companiilor de a converge spre principiile economiei digitale prin noi modele de afaceri, modele operaționale și o nouă viziune managerială într-o nouă paradigmă bazată pe inovații și tehnologii digitale.

Într-un cuvânt, întreaga economie românească trebuie să facă o tranziție cât mai rapidă către noua economie (Economia digitală), valorificând toate avantajele noii revoluții industriale 4.0.

Pe de altă parte, România are un potențial enorm de a genera și exporta produse și servicii inovative digitale. De aceea, obiectivul nostru este să consolidăm ecosistemul de inovație digitală pentru a genera mai multe produse și servicii inovative, reducând tot mai mult ponderea serviciilor de tip outsourcing.

IT-ul este nu numai oportunitate de dezvoltare economică pentru România, **dar constituie și un element de brand de țară.** Din punct de vedere geostrategic România poate să își consolideze **un rol detașat de lider în regiune pe piața inovației digitale**.

Pentru a putea deveni o forță importantă în regiune, România trebuie să adune toate forțele implicate în ecosistemul investițional IT (fonduri de investiții, acceleratoare, mentori, hub-uri și spații de lucru colaborativ) și să le conecteze sub forma unui "single point of contact" pentru toți cei care vor să obțină o finanțare chiar dacă sunt rezidenți români sau din alte țări.

Un astfel de program trebuie adresat firmelor Start-up sau firmelor mici cu potențial, dar și firmelor mature care au nevoie de scalare.

Hub-urile europene de inovare digitală - E-DIH (European Digital Innovation Hubs)

Un studiu recent al BEI arată că aproximativ **70% dintre IMM-urile europene** care au implementat un proiect de digitalizare s-au folosit de infrastructura hub-ului de inovare regională,din regiunea în care își desfășoară activitatea, indiferent dacă IMM-ul avea sau nu un profildigital. Astfel, Hub-urile europene de inovare digitală sunt principalul instrument și vector trans-european pe care Comisia Europeană împreună cu statele membre îl au în vedere pentru aimpulsiona atât inovarea și digitalizarea economiei, cât și digitalizarea administrației publiceeuropene.

Hub-urile europene de inovare digitală vor pune în valoare potențialul tehnologic și de inovare regional pentru a dezvolta tehnologii și instrumente digitale pentru domenii cu grad ridicat de adopție: industrie, administrație publică, agricultură, sănătate etc. **Rolul strategic al Hub-urilor europene de inovare digitală este și acela de a defini din punct de vedere geostrategic rolul României pe o hartă Europeană, dar și globală a digitalizării și inovației tehnologice**.

România, care va avea un număr de hub-uri în principalele regiuni de dezvoltare, va utiliza la maximum oportunitățile oferite de aceste instrumente. Prin pilotarea acestor DIH-uri, Guvernul va face ca funcțiile acestora prevăzute în Regulamentul Europa Digitală - sprijin pentru identificarea investițiilor, instruire și sprijin în dobândirea competențelor digitale, testare înainte de investiție, crearea unui ecosistem pentru inovare și rețea – să contribuie direct și măsurabil la transformarea digitală a IMM-urilor, în corelare cu Strategiile de specializare inteligentă ale fiecărei regiuni de dezvoltare.

Măsuri concrete:

- Dezvoltarea soluțiilor de finanțare prin Programele Operaționale Regionale a unor proiecte de Smart City în orașele din fiecare regiune în parteneriat cu hub-urile regionale.
- Derularea de programe de formare pentru funcționarii publici, pentru dobândirea de competențe digitale la nivel local prin DIH-uri. Obiectivul final este acela de a avea un nivel minim de competențe digitale pentru orice angajat în sistemul public din România. Crearea și utilizarea colaborativă a unor infrastructuri regionale comune.
- Dezvoltarea soluțiilor de finanțare pentru sprijinirea antreprenorilor în dezvoltarea tehnologiilor digitale avansate (cum ar fi inteligența artificială, datele și cloud computing-ul, tehnologia blockchain, calculul de înaltă performanță și cuantică, internetul obiectelor, securitatea cibernetică) și pentru sprijinirea IMM-urilor care adoptă tehnologii digitale.
- Crearea unui fond de investiții dedicat Start-Up-urilor inovative, în parteneriat cu investitori privați.
- Sprijinirea transformării digitale a **organizațiilor neguvernamentale** (ONG-uri) și sporirea nivelului de alfabetizare digitală în rândul angajaților, din fonduri europene.

Există o nevoie stringentă de instrumente inovatoare care să susțină finanțarea acestor produse digitale care pot avea un extraordinar efect de multiplicare în economie.

Pe de altă parte, statul nu are instrumentele de evaluare corectă a gradului de inovare tehnologică sau de business pe care o companie îl propune și de cele mai multe ori criteriile de finanțare sunt bazate pe grile care elimină riscurile și finanțează soluții mai puțin inovative, acest lucru fiind contrar ideii de start-up high-tech. Soluția este realizarea unui parteneriat în care sunt atrași alături de statul român, parteneri din mediul privat capabili să își asume în egală măsură riscul co-finanțării și calitatea de evaluator în același timp.

3. EDUCAȚIE DIGITALĂ

În ceea ce privește competențele digitale, România se situează pe locul 27 din cele 28 de țări ale UE în clasamentul Indexului DESI. România se află mult sub media UE în ceea ce privește persoanele cu competențe digitale de bază (31% vs. 58%), a persoanelor deținând competențe digitale avansate (10% vs. 33%) și a persoanelor cu competențe elementare software (35% vs.

61%). România se află considerabil în urmă și în ceea ce privește procentul de specialiști IT, din totalitatea persoanelor încadrate în muncă (2.2% vs. 3.9%).

Raportul DESI 2020 evidențiază faptul că "România a rămas în urmă în ceea ce privește indicatorii referitori la competențele digitale și are o performanță slabă în ceea ce privește digitalizarea întreprinderilor și serviciile publice digitale". Principalele bariere în calea realizării serviciilor publice digitale în România, identificate în acest raport, sunt:

- Lipsa de coordonare dintre instituțiile publice în ceea ce privește instituirea unor astfel de servicii.
- Migrarea specialiștilor IT din sectorul public înspre sectorul privat sau în străinătate.
- Lipsa generală de competențe digitale - nivelurile competențelor digitale de bază și avansate rămân cele mai scăzute în rândul statelor membre ale UE. Doar 31% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani au competențe digitale de bază (58% la nivelul UE în ansamblu), iar 10% au competențe digitale avansate (față de o medie a UE de 33%).
- Lipsa investițiilor în dezvoltarea competențelor digitale în rândul angajaților din sectorul public au condus la crearea de carențe cu impact ridicat, atât la nivel de front-office în dialog direct cu cetățenii, cât și în back-office, pentru realizarea sarcinilor administrative.

Pe de altă parte, România oferă un bazin larg de specialiști TIC datorită sistemului său educațional în acest domeniu. România se situează pe locul 6 în rândul statelor membre ale UE în ceea ce privește numărul de absolvenți TIC (4,9% din totalul absolvenților). În anul universitar 2019-2020, România a avut peste 27.000 de studenți TIC înscriși în învățământul superior la toate nivelurile, atât în instituțiile publice, cât și în cele private. În aceeași perioadă, numărul absolvenților a ajuns la 5.365 la nivel național. În statisticile UE, România se află pe locul 3 la număr de femei specializate în domeniul TIC, cu mult peste media UE. Nu mai puțin de 24% dintre absolvenții TIC din România sunt femei, oferind unul dintre cele mai favorabile medii incluziunii muncii.

Noul plan de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027 *Resetarea educației și formării pentru era digitală* prezintă o viziune pentru îmbunătățirea alfabetizării digitale, a competențelor și a capacității digitale la toate nivelurile de educație și formare pentru toate nivelurile de competențe digitale (de la nivel de bază la nivel avansat). Acest Plan de acțiune susține obiectivul *Agendei pentru competențe* și prevede că 70 % dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani vor avea cel puțin competențe digitale de bază până în 2025.

Pentru realizarea acestui deziderat Guvernul României va implementa o serie de măsuri:

- **Programe de formare competențe digitale avansate pentru funcționarii publici**;

Instruirea personalului din administrația publică va asigura creșterea nivelului competențelor digitale în administrația publică din România contribuind astfel la succesul măsurilor de digitalizare a serviciilor publice și a operațiunilor interne ale administrației și va permite creșterea eficienței și rezilienței instituționale.

- **Programe de perfecționare/recalificare a angajaților din întreprinderi;**

Sprijinirea IMM-urilor din România pentru recalificarea forței de muncă în domenii tehnice cheie (programare/coding, data analytics, cyber-security, computer-assisted design, additive

manufacturing). Prin această intervenție se vizează atât creșterea competitivității forței de muncă, cât și a firmelor.

- **Derularea de programe de training pentru upskilling prin intermediul Digital Innovation Hubs.**

Prin intermedul (E-)DIH-urilor, va fi coordonat un efort național, implementat printr-o rețea națională de ONG-uri acreditate, pentru alfabetizarea generală a populației și pentru dezvoltarea de competențe digitale medii. Programele vor fi derulate cu implicarea autorităților locale, sub coordonarea (E-)DIH-urilor regionale.

- **Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni centre de competențe digitale;**

Crearea unei rețele de biblioteci sustenabile și scalabile, cu acoperire națională care să devină hub-uri de dezvoltare de competențe digitale în comunitățile locale orientate pe dezvoltarea competențelor de bază și asigurarea unor servicii accesibile de formare unor categorii marginalizate.

- **Dezvoltarea competențelor digitale avansate ale specialiștilor din zona IT pentru tehnologii emergente (Quantum Computing, AI, Blockchain, IoT etc.);**

Instruirea specialiștilor IT&C va avea ca efect creșterea valorii adăugate a serviciilor și produselor dezvoltate de către companiile din domeniul IT&C românești, astfel economia României va fi competitivă la nivel mondial.

- **Promovarea și susținerea creării de noi programe masterale, transversale, cu o componentă de tehnologia informației.**

4. COMUNICAȚII ȘI TEHNOLOGII ALE VIITORULUI

Infrastructura de comunicații este un diferențiator foarte important în privința competitivității României, fiind un factor esențial pentru dezvoltarea economică, stimularea investițiilor, sporirea capacității administrative și creșterea inter-conectivității între regiunile țării.

Sectorul comunicațiilor electronice va fi valorificat în continuare ca un catalizator al dezvoltării economice și transformării digitale. În perioada 2021-2024 România își va consolida într-un ritm accelerat profilul de conectivitate la nivel european și avantajele competitive existente. Totodată, România își propune să devină lider regional în privința adoptării în condiții de siguranță a noilor tehnologii.

Obiectivele strategice ale Guvernului României pentru perioada 2021-2024 în privința infrastructurii de comunicații electronice vizează în principal dinamizarea investițiilor în domeniu și creșterea conectivității la nivel național.

Vor fi adoptate măsuri care să răspundă eficient nevoilor de creștere a conectivității, de integrare rapidă a noilor tehnologii de comunicații și de stimulare a investițiilor în tandem cu accelerarea proceselor de transformare digitală a întregii societăți.

Direcțiile strategice de acțiune în domeniul comunicațiilor electronice vor viza:

- Asigurarea condițiilor optime pentru implementarea și dezvoltarea noilor tehnologii 5G, respectând legea privind adoptarea unor măsuri referitoare la infrastructuri informatice și de comunicații de interes național și condițiile implementării rețelelor 5G construită pe principiile Memorandumului dintre România și Statele Unite ale Americii pentru combaterea riscurilor de securitate cibernetică generate de furnizorii 5G.
- Stimularea adoptării tehnologiilor 5G, respectiv extinderea zonelor deservite la nivel național.
- Adaptarea cadrului normativ național și elaborarea de strategii sectoriale pentru implementarea în siguranță a tehnologiilor de comunicații ale viitorului.
- Creșterea gradului de integrare și convergență dintre infrastructura de transport și infrastructura de comunicații electronice, inclusiv prin operaționalizarea conceptului de autostrăzi 5G.
- Intensificarea participării și întărirea rolului României în cadrul unor formate internaționale de cooperare în vederea dezvoltării unor noi proiecte de infrastructură de comunicații electronice, inclusiv 5G, comunicații cuantice, tehnologii cloud, tehnologii satelitare, sisteme inteligente de transport.
- Consolidarea capabilităților naționale și cerințelor de securitate în domeniul comunicațiilor electronice în scopul protejării lanțurilor de aprovizionare și creșterii rezilienței infrastructurilor existente.
- Stimularea și promovarea cercetării, dezvoltării și inovării în domeniul comunicațiilor electronice și, în special, în domeniul 5G.
- Consolidarea parteneriatului dintre autorități și sectorul privat pentru dezvoltarea și implementarea unor proiecte de infrastructură de comunicații electronice de interes național.
- Eficientizarea activității întreprinderilor publice din subordine prin îmbunătățirea guvernanței corporative.
- Dezvoltarea rețelei de radiodifuziune digitală terestră.
- Atribuirea drepturilor de utilizare a spectrului radio.

De maximă importanță în perioada 2021-2022 este găzduirea de către România a **Conferinței Plenipotențiarilor a Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor (ITU)**. În vederea organizării acestui eveniment internațional, Guvernul va constitui un grup de lucru interministerial care să asigure pregătirea și desfășurarea activităților la cel mai înalt nivel calitativ, conform uzanțelor diplomatice specifice summit-urilor.

5. SECURITATE CIBERNETICĂ

În ultimii ani, odată cu evoluția fără precedent a tehnologiilor emergente (5G, blockchain, AI, IoT etc.) și într-un context pandemic ce pune la încercare întreg ecosistemul digital, provocările, riscurile și amenințările de securitate din spațiul cibernetic au crescut exponențial, securitatea cibernetică devenind o realitate pentru fiecare cetățean, ce necesită astăzi în mod imperativ o abordare extrem de serioasă, permanentă, cu investiții semnificative și adaptări organizaționale rapide și complexe.

Simultan cu obținerea de către țara noastră a găzduirii Centrului European Industrial, Tehnologic și de Cercetare în materie de Securitate Cibernetică, angajamentele noastre asumate la nivel internațional au crescut direct proporțional cu oportunitatea de a deveni liderul la nivel regional și european în acest domeniu.

Deși România a făcut pași remarcabili în această direcție, următoarele măsuri sunt absolut necesare:

- Adoptarea Strategiei naționale de securitate cibernetică 2021 – 2026.
- Promovarea Legii privind apărarea și securitatea cibernetică a României.
- Asigurarea constantă a securității cibernetice a tuturor instituțiilor publice și a entităților private din spațiului cibernetic național civil, în colaborare cu instituțiile și autoritățile competente.
- Stimularea mediului antreprenorial și a companiilor cu capital românesc din acest domeniu.
- Crearea de noi competențe în materie de securitate cibernetică pentru cetățeni.

SERVICII POȘTALE – COMPANIA NAȚIONALĂ POȘTA ROMÂNĂ

Obiective pe termen mediu, direcții generale de acțiune:

a. Obiectivul principal al Poștei Române este oferirea unui set de servicii care să reflecte nevoile tuturor cetățenilor României de pe întreg teritoriul la tarife accesibile. Acesta va fi adaptat conform schimbărilor generate de necesitățile pieței și dezvoltările tehnologice.

b. Poșta Română abordează o strategie agilă centrată pe client ale cărei rezultate se traduc prin calitate, satisfacția și loialitatea clienților, diminuarea riscurilor pe termen lung și îmbunătățirea continuă atât internă, cât și a imaginii Companiei.

c. Alinierea la standardele celor mai performante companii poștale din lume: Poșta Elvețiană, Poșta Germană, Poșta Austriacă, Poșta Estoniană, Poșta SUA. Poșta Română va proiecta și implementa noi procese organizaționale, preluând bunele practici ale celor mai avansate companii poștale din lume, eficientizând timpii de livrare, calitatea serviciilor și costurile operaționale.

6. COMPONENTA STRATEGICĂ SOCIETATE INFORMAȚIONALĂ ȘI DEMOCRAȚIE REZILIENTĂ

Economia și societatea umană a anului 2021 se află la granița unei noi revoluții fundamentale, de tipul revoluției neolitice, revoluției industriale și revoluției informaționale. Este vorba despre revoluția care are în centrul său sistemele cyber-fizice și modul în care acestea vor deveni ubicue și indispensabile în viața cotidiană a ființelor umane. Este o revoluție tehnologică fără precedent, atât prin amploarea ei, cât și prin profunzimea modului în care va schimba însăși specia umană. Recunoaștem și acceptăm inevitabilitatea acestei mutații profunde a societății umane, sub imperiul avansului tehnologic, ne propunem să îmbrățișăm inovația în mod activ, să stimulăm dezvoltarea de proprietate intelectuală cu mare valoare adăugată și să dezvoltăm o administrație pro-activă augmentată tehnologic, capabilă să răspundă noilor așteptări ale cetățenilor și mediului de afaceri. Mai mult, ne dorim ca noua societate să nu fie una orbește

automatizată și complet dezumanizată, ci luptăm pentru umanitate și pentru umanism, pentru a plasa cetățeanul și nevoile sale în centrul noilor realități, pentru protejarea valorilor sale culturale și a drepturilor umane și cetățenești pentru care numeroase generații au luptat și au sacrificat enorm. Considerăm, în acest sens, că tehnologizarea, în principal transformarea digitală, trebuie să fie foarte bine aliniată cu Scopurile pentru o Dezvoltare Durabilă ale Națiunilor Unite.

Într-o mare măsură, problemele acestea sunt și problemele României și o viziune integrată pentru dezvoltarea armonioasă se impune drept absolut necesară. Astfel, urmând exemplul oferit de Japonia, și urmărind saltul peste anumite etape intermediare, făcut posibil astăzi de noile tehnologii, ieftine și arhi-disponibile, propunem demararea, și în România, a eforturilor concertate pentru crearea Societății 5.0.

Societatea 5.0 sau „societatea super-inteligentă" este societatea viitorului, o societate centrată pe nevoile individului, care armonizează rezolvarea problemelor sociale cu dezvoltarea economică și permite o viață activă și confortabilă pentru toți cetățenii. Implicit, și strâns atașat acestei definiții, este faptul că dezideratele Societății 5.0 nu se pot atinge decât prin introducerea de noi tehnologii în economie și viața cotidiană, capabile să rezolve problemele seculare sau milenare care se subînțeleg inclusiv din lista Scopurilor pentru o Dezvoltare Durabilă ale ONU.

Crearea societății 5.0 va fi un proces multi-anual de vaste dimensiuni și inimaginabilă complexitate, deci nu putem accepta ca procesul definirii și implementării acesteia să fie unul prescriptiv, ci să se bazeze pe ample consultări și pe un larg consens public. În acest spirit, propunerile care urmează au scopul unei simple liste inițiale, care să pornească dezbaterea și să stabilească pașii pe termen scurt și mediu. De îndată ce implementarea acestui document programatic strategic va demara, un consiliu multi-stakeholder va fi stabilit pentru a valida și augmenta primii pași și a asigura continuitatea cu eforturile deja întreprinse pe baza Strategiei Naționale pentru Agenda Digitală a României 2020, precum și pentru a elabora și dezbate un plan de acțiune în perioada 2021-2030.

În linii mari, așadar, primii pași pentru atingerea dezideratelor societății 5.0 au a face cu închiderea unor probleme care țin de digitalizare și care au fost demarate pe baza SNADR. Aceasta este o condiție sine-qua-non, în condițiile în care digitalizarea reprezintă una dintre prioritățile esențiale și la nivelul UE, contextul pandemiei COVID-19 accentuând atât necesitatea dezvoltării unor sectoare precum e-sănătate, e-guvernare, e-educație cât și importanța competențelor și abilităților digitale ale populației, focusul fiind pe trei obiective principale în domeniul transformării digitale a Uniunii Europene, respectiv:

I. Tehnologie în beneficiul utilizatorilor;

II. Economie echitabilă și competitivă;

III. Societate deschisă, democratică și durabilă.

Direcția prioritară I. Dreptul la intimitate online (online privacy)

1. Sprijin pentru respectarea GDPR, oferit IMM-urilor.

- Descriere: grant-uri pentru IMM care lucrează cu date cu caracter personal în sistem informatice, pentru contractarea de consultanță de specialitate GDPR
- Coordonare: hub-urile digitale regionale
- Sursa de finanțare: mix de fonduri europene (Europa Digitală, POCIDIF, PNRR)

2. Adoptarea ePR și sprijin pentru respectarea ePR

• Descriere:

1. Asigurarea operaționalizării ePR în România, inclusiv prin legislație secundară, după caz.

2. Grant-uri pentru IMM-uri, pentru sprijin în determinarea intrării sub incidența epR;
3. Grant-uri pentru IMM-uri, pentru sprijin în intrarea în legalitate, relativ la ePR;

• Coordonare: autorități de management regionale, în colaborare cu hub-urile digitale regionale

• Sursa de finanțare: mix de fonduri europene (Europa Digitală, POCIDIF, PNRR)

Direcția prioritară II. Combaterea abuzurilor online și întărirea democrației

3. Combaterea formelor de violență online (e.g., *cyber-bullying*) și a incitării la violență

4. Combaterea pornografiei infantile

5. Combaterea știrilor false (*fake news*)

Abordare:

- Dezbateri publice ample, urmate de construirea unor arhitecturi instituționale hibride public/societate civilă/presă, pentru semnalarea și combaterea abuzurilor online;
- Dezbatere europeană despre introducerea verificării identității unei persoane care își face cont pe o platformă de socializare, când platforma respectivă a depășit un anumit număr de membri într-un anumit teritoriu al Uniunii Europene
- Sursa de finanțare: bugetul de stat (pentru funcționarea noilor structuri, decise în urma dezbaterilor publice).
- Coordonare/implicare: MCID, MAI, CNA, ONG-uri sectoriale (cu activitate relevantă în combaterea fiecărui tip de abuz în parte)

MINISTERUL SPORTULUI

O țară activă din punct de vedere sportiv are o societate mai coezivă, cu cetățeni cu o stare fizică și mentală calitativ mai bună, prin urmare face economii la bugetul de sănătate și devine un motor de creștere economică. Pe scurt, sportul și mișcarea aduc calitate vieții de zi cu zi.

În România, la momentul actual interesul societății pentru sport și mișcare este mult sub media UE, fapt dovedit de rata mare de sedentarism și de audiențele scăzute la evenimente sportive. De asemenea, implicarea cetățeniilor în sport este scăzută, fie că este vorba despre voluntariat "la firul ierbii" sau de susținerea materială a cluburilor sportive. Totodată, dimensiunea economică a sportului este neglijabilă în România, unde sportul contribuie la formarea a doar 1.04% din PIB față de 2.12% cât este media UE.

Câteva din cauzele care ar putea explica interesul scăzut pentru sport al românilor se referă la situația precară a infrastructurii sportive (în special în zonele rurale și mic-urbane), costurile practicării unui sport (mai ales în mediul urban mare) sau susținerea financiară dezechilibrată de către stat. Afectat implicit, sportul de înaltă performanță și-a pierdut și el puterea mobilizatoare din trecut, clasările României în competiții internaționale, din 2004 până în prezent, încadrându-se într-o tendință descendentă.

Asigurarea infrastructurii sportive, elaborarea de reglementări care să faciliteze voluntariatul cetățenilor, respectiv finanțarea echilibrată și transparentă a activității sportive, concomitent cu crearea de legături cu mediul privat, vor duce la o dezvoltare accelerată și sustenabilă atât a sportului amator, cât și a celui profesionist.

Este necesară o schimbare a modelului de implicare a autorităților publice în sport, care să conducă la reorganizarea sportului și finanțarea transparentă și predictibilă de la bugetele publice, concurența loială între cluburi, dezvoltarea inițiativelor sportive comunitare.

Totodată, în abordarea actuală se va acorda o atenție sporită pentru dezvoltarea sportului la nivelul localităților rurale și mic-urbane și pentru promovarea sportului în rândul persoanelor cu oportunități reduse și a persoanelor cu dizabilități.

Mișcarea sportivă va fi, totodată, susținută cu măsuri care să vizeze combaterea corupției în sport (ex.: dopaj, manipularea competițiilor), promovarea transparenței decizionale și adoptarea unei conduite morale solide. Aplicarea principiului bunei guvernanțe de către mișcarea sportivă va reprezenta o condiție esențială pentru acordarea sprijinului autorităților publice.

Obiective strategice pe termen mediu în domeniul sportului:

1. **Elaborarea și implementarea Strategiei Naționale pentru Sport;**
2. **Redefinirea cadrului legislativ în domeniul sportului;**
3. **Reformarea sistemului de specializare a antrenorilor;**
4. **Dezvoltarea și promovarea sportului de masă;**
5. **Definirea unor noi programe de finanțare în domeniul sportului;**
6. **Promovarea activităților fizice și a sportului pentru sănătate;**
7. **Reorganizarea sistemului sportiv pentru sportul paralimpic;**
8. **Dezvoltarea, promovarea și susținerea sportului de performanță:**
9. **Promovarea de programe la nivel național pentru creșterea bazei de selecție pentru sportul de performanță și a numărului sportivilor legitimați;**
10. **Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sportive;**
11. **Investiții susținute în infrastructura sportivă pe tot teritoriul țării;**
12. **Reforma finanțării sportului;**
13. **Digitalizarea domeniului sport.**

1. **Elaborarea și implementarea Strategiei Naționale pentru Sport:**

Obiectiv general:
Reformarea sistemului sportiv românesc prin elaborarea și implementarea Strategiei Naționale pentru sport.

Obiective specifice:
- Clasarea în primele 12 națiuni ale lumii a României la JO prin pregătirea ciclurilor olimpice 2021-2032;
- Creșterea numărului de practicanți de sport de masă de la 5% la 30%;
- Practicarea sportului în școală de către fiecare elev.

2. **Redefinirea cadrului legislativ în domeniul sportului:**

Obiectiv general: Promovarea unui cadru legislativ modern și a politicilor publice pentru sportul de masă și sportul de performanță.

Obiective specifice:
- Îmbunătățirea cadrului legislativ în ceea ce privește îndrumarea și controlul în sport prin instituțiile din subordine, în acord cu modelele europene;
- Adoptarea de măsuri legislative privind îmbunătățirea metodologiei de administrare a patrimoniul sportiv;
- Prioritizarea sporturilor olimpice pe categorii;
- Ratificarea Convenției Consiliului Europei privind manipularea competițiilor sportive (Convenția Macolin);
- Dezvoltarea Platformei naționale pentru combaterea manipulării competițiilor sportive, dezvoltarea și implementarea unui plan de acțiune pentru combaterea tuturor formelor de manipulare;
- Continuarea activității Grupului de lucru interministerial în domeniul anti-doping;

- Promovarea unei propuneri legislative prin care traficul de substanțe dopante cu grad mare de risc să fie introdus în categoria infracționalității.

3. Reformarea sistemului de specializare a antrenorilor:

Obiectiv general
Crearea unui sistem de performanță a antrenorilor prin care vor fi obligați să se perfecționeze permanent.

Obiective specifice
- creșterea numărului sportivilor și a performanței lor;

- armonizarea formării calificărilor antrenorilor și specialiștilor în sport cu cerințele internaționale.

4. Dezvoltarea și promovarea sportului de masă:

Obiectiv general: Creșterea numărului de practicanți ai sportului de masă de la 5% la 30%.

Obiective specifice:

- Dezvoltarea sportului de masă, practicat individual sau în mod organizat;
- Creșterea gradului de participare activă a populației de toate vârstele, dar mai ales a copiilor și tinerilor, la activități sportive cu caracter permanent;
- Creșterea numărului de competiții sportive adresate copiilor și tinerilor, organizate în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării și diferitele federații sportive naționale;
- Promovarea alfabetizării în sport a copiilor, prin îmbunătățirea activităților sportive desfășurate în școală;
- Realizarea Programului „Integrare prin sport", adresat copiilor care provin din medii defavorizate;
- Promovarea unui parteneriat real între autorități, asociații sportive, operatorii din sport și părinți pentru relansarea sportului prin stimularea aducerii copiilor pe terenurile de sport;
- Susținerea unor programe de conștientizare a părinților față de importanța practicării sportului încă de la vârste fragede;
- Extinderea și stimularea sportului de masă prin mijloace moderne de informare și prin amenajarea de terenuri de sport și baze sportive în cartierele orașelor;
- Organizarea de tabere naționale de sport, sub denumirea „Hercules", pentru diferite sporturi, benefice sănătății și activității fizice a copiilor - înot, patinaj, ciclism și altele.

5. Definirea unor noi programe de finanțare în domeniul sportului:

Obiectiv general: Diversificarea programelor de finanțare care pot fi accesate atât de către structurile sportive de drept public cât și de către cele de drept privat.

Obiective specifice:

- Promovarea Programului Național „Educație prin sport" pentru creșterea numărului de practicanți și pentru promovarea rolului educativ și social al sportului în rândul populației, la un nivel de 80.000 de practicanți pe an;
- Promovarea Programului Național „Șanse egale". Organizarea de concursuri de proiecte deschise cluburilor sportive private, pentru finanțarea proiectelor adresate îmbunătățirii accesului la sport al populației;
- Elaborarea și realizarea unei campanii naționale de promovare a sportului de masă în cadrul instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și universitar;
- Informarea și educarea autorităților locale asupra avantajelor pe care le pot obține pentru comunitățile pe care le coordonează din dezvoltarea sportului de masă; Pentru realizarea acestor obiective, este estimată o alocare bugetară de aproximativ 10 milioane de Euro;
- Evaluarea patrimoniului pe care îl are România-baze sportive, terenuri de sport, săli de sport și realizarea unui program multianual de investiții și crearea mai multor facilități pentru tineri și nunumai;
- Identificarea și promovarea proiectelor domeniul sportului cu finanțare europeană.

6. Promovarea activităților fizice și a sportului pentru sănătate:

Obiectiv general: Elaborarea și implementarea politicilor publice de îmbunătățire a stării de sănătate a cetățenilorprin sport și activitate fizică.

Obiective specifice:

- Realizarea Strategiei privind activitatea fizică și sportul pentru îmbunătățirea sănătății și a Planului de acțiune (Strategia HEPA);
- Promovarea Programului Național Sănătate prin sport – HEPA;
- Stabilirea și promovarea unor instrumente financiare care să sprijine practicarea sportului pentru sănătate și stilul de viață sănătos;
- Dezvoltarea la nivel local a programelor durabile pentru sănătate și sport.

7. Reorganizarea sistemului sportiv a sportului paraolimpic:

Obiectiv general: Dezvoltarea sportului de masă și de performanță pentru persoanele cu dizabilități.

Obiective specifice:

- Formarea inițială și continuă a profesorilor de educație fizică, a antrenorilor, a altor specialiști și a voluntarilor, pentru a lucra cu persoanele cu dizabilități;
- Asigurarea accesibilității infrastructurii sportive pentru persoanele cu dizabilități;
- Sprijinirea persoanelor cu dizabilități în accesarea echipamentelor și a tehnologiilor asistive pentru practicarea activității fizice și sportului;
- Dezvoltarea sportului de performanță pentru persoane cu dizabilități în cadrul federațiilor sportive naționale pe ramuri paraolimpice (înot,atletism, judo etc);

- Stabilirea unui sprijin financiar pentru structurile sportive, în cadrul cărora funcționează secții sportive pentru persoane cu dizabilități.

8. Dezvoltarea, promovarea și susținerea sportului de performanță:

Obiectiv general: Obținerea de performanțe sportive, clasarea în primele națiuni ale lumii la competițiile sportive internaționale și reprezentarea României la Jocurile Olimpice.

Obiective specifice:

- Creșterea numărului de sportivi care practică sportul la cel mai înalt nivel și a calității reprezentării României la cele mai înalte competiții sportive de performanță;
- Colaborarea între MTS, COSR și federațiile sportive naționale pentru asigurarea finanțării sportului de performanță;
- Elaborarea și aplicarea unei metodologii de finanțare transparente, cu criterii clare și indicatori specifici măsurabili, pentru finanțarea de la bugetul de stat a federațiilor sportive naționale, pe baza principiilor de bună guvernanță;
- Promovarea Programului Național „Dublă carieră în sport";
- Îmbunătățirea Programului național de Excelență, adresat federațiilor sportive naționale care își depun candidatura pentru organizarea unor competiții internaționale pe teritoriul României;
- Elaborarea și promovarea Programului național „Liga de Aur", care se adresează sportivilor de înaltă performanță din sporturile olimpice și paralimpice, care se pot pregăti într-un cadru centralizat, cu șanse la obținerea de medalii la Jocurile Olimpice și la Jocurile Paralimpice. Asigurarea, pentru această echipă, a celor mai bune condiții de pregătire, cu cei mai buni specialiști naționali și internaționali, și cu cele mai bune materiale și echipamente sportive. Programul va fi finanțat prin Comitetul Olimpic și Sportiv Român, respectiv prin Comitetul Național Paralimpic;
- Finanțarea Academiilor de fotbal din țară cu un buget special dedicat acestora, în baza strategiei naționale a FRF și a Strategiei Naționale pentru Sport;
- Reorganizarea cluburilor din subordinea MTS, prin deschiderea de noi secții pentru sporturile prioritare în țară și închiderea secțiilor care nu au activitate corespunzătoare;
- Înființarea de centre regionale de excelență (5 – 7) în zone universitare, pentru sporturile de vară și de iarnă, unde sportivii de performanță provenind de la cluburile din zonă respectivă se pot pregăti centralizat, în cele mai bune condiții de pregătire, cu beneficii financiare și de studii.

9. Promovarea de programe la nivel național pentru creșterea bazei de selecție pentru sportul de performanță și a numărului sportivilor legitimați:

Obiectiv general: Promovarea sportului de performanță la nivel de copii și juniori

Obiective specifice:

- Continuarea programului de vouchere pentru echipament sportiv și extinderea lui de la 30.000 de beneficiari la 100.000;
- Îmbunătățirea Programului National „Generația 28", pentru atragerea și pregătirea pentru sportul de performanță a 60.000 de copii și tineri pe an;

- Dezvoltarea infrastructurii sportive cu acces pentru copii și juniori, printr-un plan de investiții integrat rezultat prin colaborarea autorităților publice centrale, a celor locale și a sectorului privat.

10. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sportive:

Obiectiv general: Crearea condițiilor optime de practicare a activităților fizice la scara întregii populații, precum și practicării sportului de performanță.

Obiective specifice:
- Colaborarea MTS cu autoritățile administrației publice centrale și locale, corelarea sectorului public cu cel privat, pentru a facilita practicarea sportului de masă, precum și stimularea sportului de performanță și pentru a îmbunătăți facilitățile sportive existente și crearea unora noi;
- Modernizarea complexurilor sportive naționale;
- Crearea sau adaptarea unor spații destinate desfășurării de activități fizice pentru categorii speciale de populație plecând de la nevoile specifice ale acestora;
- Elaborarea unor planuri de menținere și modernizare a bazelor și instalațiilor sportive la nivel național în vederea dezvoltării sportului de masă și a celui de performanță;
- Inițierea unor măsuri care să dea posibilitatea cetățenilor de a beneficia de diverse instalații sportive existente la nivel local (abonamente low-cost la cluburile locale, ziua porților deschise la cluburi etc);
- Dezvoltarea infrastructurii sportive în raport cu potențialul uman, geografic și material al fiecărei regiuni a țării;
- Modernizarea și crearea de noi cabinete de medicină sportivă în bazele sportive de antrenament și competiții.

11. Investiții susținute în infrastructura sportivă pe tot teritoriul țării

Obiectiv general: Îmbunătățirea infrastructurii sportive prin construirea de noi săli și centre

Obiective specifice:
- Construirea a 3 centre de pregătire și competiție noi în diverse zone ale țării atent selecționate prin strategiile de dezvoltare locală și prin strategiile integrate de dezvoltare regională;
- O nouă Sală Polivalentă și un nou patinoar în București, care să corespundă normelor internaționale în domeniu și să permită organizarea competițiilor de anvergură;
- Construirea a 12 complexuri sportive cu o capacitate cuprinsă între 3.000 și 30.000 de locuri, a 8 bazine olimpice, a 5 săli polivalente, cu o capacitate cuprinsă între 5.000 și 16.000 de locuri, a 5 patinoare artificiale pentru competiții, a 250 de săli de sport școlare, a 45 de bazine didactice, a 400 de baze sportive, a 10 centre sportive de performanță pentru sporturi olimpice, care să cuprindă săli de antrenament, școală, internat, cantină, școală de antrenori, centru medical, 3 velodroame cu o capacitate de 1.000-3.000 de locuri (acestea se pot include și în multifuncțională), 3 centre de bike park, bmx, pumptrack, freestyle (acestea pot fi

anexate velodroamelor), 3 bike parcuri pentru downhill (acestea trebuie construite pe pârtiile de schi existente).

12. Reforma finanțării sportului:

Obiectiv general: Reforma modului și mijloacelor de finanțare a activității sportive atât prin bugetul public cât și prin fonduri private.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea cadrului legislativ, pentru a facilita finanțarea sportului prin fonduri private, prin sponsorizări și investiții;
- Modificarea și completarea Codului fiscal, privind redirecționarea unor sume din impozitul pe dividende și pe cifra de afaceri către federațiile sportive naționale prioritare;
- Finanțarea COSR pentru federațiile naționale ale sporturilor prioritare;
- Finanțarea structurilor sportive profesioniste din sporturile de echipă;
- Finanțarea structurilor sportive de amatori afiliate la federațiile sportive naționale;
- Atragerea de fonduri europene pentru finanțarea obiectivelor de infrastructură sportivă dedicate sportului de masă;
- Identificarea și atragerea unor noi instrumente și surse de finanțare astfel încât guvernul și mediul privat să gestioneze eficient și eficace finanțarea sportului;
- Dezvoltarea și integrarea unui sistem bine definit de alocare a resurselor, cu accent pe alocarea prioritară a resurselor publice în funcție de rezultatele sportive propuse și realizate;
- Atragerea de noi resurse financiare din mediul privat: parteneriate private, ONG; accesarea fondurilor europene în domeniu;
- Dezvoltarea de granturi, prin care cluburile sportive pot aplica pentru a primi finanțare de până la 200.000 de Euro fiecare, pentru investiții în infrastructura sportivă, tehnologie modernă, medicină sportivă etc.

12. Digitalizarea domeniului sport:

Obiectiv general: Crearea și implementarea de sisteme informatice integrate pentru managementul activității sportive, creșterea nivelului de digitalizare a serviciilor publice pentru sport.

Obiective specifice:

- Asigurarea unui mediu de comunicare și de lucru între partea guvernamentală și terți (asociații sportive, federații și cluburi sportive, alte instituții publice și private, parteneri internaționali) în vederea preluării și transmiterii de date și informații în timp real, pentru facilitarea elaborării politicilor publice și evaluării rezultatelor implementării acestora;

- Crearea unei platforme digitale care să includă: Managementul Activității Sportive; Registrul sportiv; Anuarul Sportului; Registrul bazelor sportive; Calendarul sportiv intern și internațional; Indicatori activitate sportivă; Gestiunea fluxului de informații; Comunicare; Integrarea cu sistemul de mesagerie electronică;
- Îmbunătățirea cadrului legislativ pentru a permite un parcurs educațional special în ciclul preuniversitar și universitar pentru cei care doresc să dezvolte o carieră sportivă profesională.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

A. JUSTIȚIA ÎN SLUJBA CETĂȚEANULUI

Principii și valori democratice

România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme.

Statul este organizat potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.

Justiția reprezintă acea putere a statului chemată să realizeze un serviciu public eficient, accesibil, imparțial și independent, toți justițiabilii având dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Un sistem de justiție modern, eficient, accesibil și de calitate, adaptat nevoilor cetățenilor și mediului privat, reprezintă o importantă premisă pentru dezvoltarea și stabilitatea economică și socială a țării.

Constituția României afirmă și garantează principiul pluralismului politic. Pentru a garanta pluralismul politic și o societate democratică, Legea fundamentală a reglementat un catalog de drepturi și libertăți, promovând și garantând cele trei mari valori fundamentale: *viața, libertatea și proprietatea.*

Orice persoană care urmează să ocupe o funcție ce implică exercițiul autorității puterii de stat trebuie să îndeplinească cerințele de integritate, legalitate și corectitudine, menite să consolideze încrederea cetățenilor în autoritățile publice centrale și locale și să preîntâmpine derapajele de la principiile democrației și statului de drept. Susținem ca **inițiativa cetățenească de revizuire a Constituției** înregistrată la Parlament în mai 2019 și aflată în prezent la vot final la Senat, să își găsească cea mai bună formă de transpunere la nivel normativ, atunci când situația pandemică va permite.

Susținem crearea unei **culturi a integrității în administrația publică** printr-un cadru legislativ clar, precis, predictibil, simplificat, codificat și cu mecanisme de prevenție, cu luarea în considerare a recomandărilor MCV pentru asigurarea sustenabilității Agenției Naționale de Integritate și garantarea integrității în funcția publică.

Simplificarea și sistematizarea legislației, precum și reducerea „inflației" legislative rămân obiective principale ale Guvernului, pentru asigurarea unui cadru normativ unitar și a unei legislații clare și previzibile, adaptate realităților sociale și nevoii de dezvoltare economică a țării.

B. JUSTIȚIE ȘI STAT DE DREPT

1. Viziune și principii

În domeniul Justiție și stat de drept, **cel mai important obiectiv național îl reprezintă**

finalizarea monitorizării României prin Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV). Guvernul României, alături de toate autoritățile constituționale, au acest obiectiv major de a încheia procesul de integrare a României în spațiul democratic european, prin definitivarea reformelor ireversibile în domeniul justiției.

Acest obiectiv național trebuie susținut de toate partidele politice democratice prin garantarea unor măsuri legislative și executive de natură să ***genereze un act de justiție eficient, imparțial și egal pentru justițiabili***. O reformă atât de amplă în domeniul justiției și cu un obiectiv atât de ambițios implică multă maturitate politică, capacitatea de atingere a consensului instituțional și politic, respectiv capacitatea de a identifica soluții legislative alternative și instituționale pentru îndeplinirea obiectivelor asumate.

România este și va rămâne un stat membru al Uniunii Europene, atașat valorilor fundamentale și pricipiilor care stau la baza construcției europene, iar reformele în domeniul Justiție și stat de drept reprezintă o garanție că parcursul european al României este singura variantă pentru consolidarea independenței sistemului judiciar și asigurarea preeminenței dreptului în raporturile sociale și instituționale. La nivel european, Guvernul va fi un promotor activ al mecanismului european privind statul de drept, adoptat de Comisia Europeană.

Așadar, **în domeniul Justiție și stat de drept**, Guvernul propune continuarea și îmbunătățirea reformelor, cu luarea în considerare a rapoartelor organismelor europene - Comisia de la Veneția, GRECO, MCV și Raportul CE privind statul de drept.

Totodată, vom promova ***eficiența Justiției ca serviciu public***, garantând **o** justiție accesibilă, imparțială și independentă pentru toți justițiabilii. Pe de o parte, ***eficiența Justiției ca serviciu public*** presupune existența și garantarea unei independențe a Justiției în cele două componente ale sale: *componenta instituțională,* referitoare la sistemul judiciar în întregime, cât și *componenta individuală,* referitoare la statutul juridic al magistraților (judecători și procurori) cu toate elementele sale componente, consacrate în jurisprudența CCR, precum și de standardele europene în materie.

Pe de altă parte, ***eficiența Justiției ca serviciu public*** presupune *proceduri judiciare și administrative* care să conducă la o mai bună alocare și gestionare a dosarelor și la reducerea termenelor de soluționare a litigiilor, la accelerarea procedurilor pentru punerea în executare a hotărârilor judecătorești și să garanteze accesul efectiv la justiție al justițiabililor, inclusiv prin facilitarea ajutorului judiciar public. O justiție accesibilă, rapidă, eficientă, cu un rol real de prevenire a conduitelor neconforme cu legea din societate presupune reexaminarea competențelor instanțelor pentru echilibrarea volumului de dosare per judecător, informatizarea actului de justiție și promovarea mijloacelor alternative de soluționare a litigiilor pentru a degreva instanțele.

Guvernul României se angajează să asigure armonizarea legislației privind organizarea și funcționarea Justiției în acord cu principiile din instrumentele internaționale ratificate de România, precum și cu luarea în considerare a tuturor recomandărilor formulate în cadrul mecanismelor europene (MCV, GRECO, Comisia de la Veneția, Raportul CE privind statul de drept) și a deciziilor CCR.

În acest sens, Guvernul se angajează să finalizeze proiectele de lege privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar generic denumite „Legile Justiției" și să le transmită Parlamentului în vederea adoptării, însoțite de avizul Comisiei de la Veneția, consultate în acest scop.

Justiția ocupă un loc central în programul de guvernare, prin prisma urgenței reformelor care trebuie finalizate pentru a garanta funcționarea eficientă a sistemului judiciar și independența justiției și a relansa lupta anticorupție, înțeleasă inclusiv ca un mijloc de combatere a sărăciei și a dezechilibrelor social-economice.

1. Obiective pentru o justiție eficientă

Obiectivele Programului de guvernare în domeniul justiției sunt stabilite având ca punct de plecare competențele legale ale Ministerului Justiției, nevoile cetățenilor, ale sistemului judiciar și ale Justiției în ansamblul său, resursele financiare aflate la dispoziția ministerului, evoluțiile instituționale din interiorul sistemului judiciar.

Soluțiile în domeniul „Justiție și stat de drept" au în vedere obiectivul național și instituțional al unei justiții independente și eficiente, finalizarea MCV, cu respectarea recomandărilor organismelor europene (MCV, GRECO, Raportul CE privind statul de drept și Comisia de la Veneția), respectiv a liniilor coordonatoare din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

2.1. Un sistem judiciar european, echilibrat, eficient și responsabil

Pentru realizarea obiectivului major al eliminării MCV, Guvernul României susține armonizarea Legilor Justiției în vederea îndeplinirii obiectivelor de referință stabilite prin Decizia Comisiei din 13 decembrie 2006 [C (2006) 6569].

Prin proiectele de lege pentru modificarea Legilor Justiției pe care Guvernul le va înainta Parlamentului spre adoptare, vom urmări să garantăm respectarea următoarelor **principii**: independența judecătorilor și procurorilor, admiterea în profesie și promovarea în carieră pe criterii meritocratice, funcționarea eficientă, transparența și răspunderea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), în calitatea sa de garant al independenței justiției, funcționarea eficientă a instanțelor, a Inspecției Judiciare și a Ministerului Public, răspunderea efectivă a magistraților, dar și protecția lor în fața oricăror ingerințe și abuzuri, separația, echilibrul și cooperarea loială dintre puterea judecătorească și celelalte puteri ale statului, respectarea obligațiilor statului român care decurg din rapoartele MCV, GRECO, din avizele Comisiei de la Veneția și, mai nou, din Mecanismul statului de drept, la care se adaugă jurisprudența recentă a CJUE și CEDO, precum și cea a Curții Constituționale a României (CCR).

Premisa fundamentală pentru a putea atinge acest obiectiv este **dialogul instituțional constructiv** între, pe de o parte, toate structurile componente ale sistemului judiciar și, pe de altă parte, factorul politic decizional, care este Parlamentul României.

Pentru a putea construi acest dialog necesar între beneficiari și decidenți, Ministrul Justiției trebuie să își îndeplinească efectiv rolul de mediator între sistemul judiciar și puterile politice ale statului (puterea executivă și puterea legislativă).

Vom susține transpunerea directivelor adoptate la nivelul Uniunii europene aflate în portofoliu, cu scopul de a asigura armonizarea legislației naționale cu cea europeană, ținând cont de marile principii ale dreptului european (supremația, prioritatea și aplicabilitatea directă a dreptului european în ordinea juridică națională).

2.2. Eficientizarea accesului justițiabililor la serviciul public de justiție

2.2.1. Justiția - un serviciu public accesibil cetățenilor

O justiție independentă este garanția funcționării democrației, a respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, fiind un obstacol împotriva derapajelor autoritare. Actul de justiție reprezintă un **serviciu public**, iar beneficiarii săi finali sunt **cetățenii**. Pentru ca actul de justiție să fie unul de calitate, profesioniștii direct implicați trebuie să beneficieze de toate condițiile necesare, de la infrastructura instanțelor și parchetelor, la resursa umană care să corespundă nevoilor și exigențelor profesionale pentru înfăptuirea actului de justiție și până la aspecte care țin de claritatea și de predictibilitatea legislației.

Pornind de la Legea fundamentală care consacră următoarele principii: *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie"*, *„Nimeni nu este mai presus de lege"*, iar *„Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți*, rezultă că accesul cetățenilor la justiție are ca premisă existența unei **legislații clare, precise, predictibile,** pe înțelesul cetățenilor, accesibilă inclusiv on-line și cu titlu gratuit. Din această perspectivă, urmărim ca **actuala legislație a României să fie supusă unui amplu proces de revizuire** sub aspectul calității sale, pentru a deveni predictibilă pentru cetățeni, mediul privat, instituții, inclusiv pentru decidenții politici. Legile adoptate trebuie să corespundă unor nevoi sociale reale, să fie clare și cu o anumită suplețe în conținut, astfel încât cetățenii să înțeleagă conduita de urmat și consecințele nerespectării legii.

Totodată, în scopul degrevării instanțelor, susținem promovarea mijloacelor de soluționare alternativă a litigiilor civile, precum medierea, arbitrajul, folosirea tuturor procedurilor simplificate și a garanțiilor procesuale prevăzute de noul Cod de procedură civilă, precum și evaluarea nivelului taxelor judiciare de timbru atunci când acestea restrâng considerabil accesul beneficiarilor la justiție.

Urmărim diversificarea modalităților de plată a taxelor judiciare de timbru pentru a fi accesibile tuturor justițiabililor (la ghișeu sau prin internet) prin înființarea de puncte de plată la sediile tuturor instanțelor judecătorești, precum și lansarea unei platforme on-line și a unei aplicații pentru telefoanele mobile, care să elimine cerința depunerii la dosar a chitanței doveditoare.

2.2.2. Justiția - un serviciu public eficient și predictibil pentru mediul de afaceri

Ministerul Justiției susține consolidarea dialogului instituțional si cooperarea cu mediul de afaceri, în scopul îmbunătățirii legislatiei aplicabile afacerilor si specializării magistratilor în domeniul dreptului comercial.

Un cadru legislativ clar și predictibil conferă stabilitate raporturilor juridice, susține dezvoltarea economică și încurajează investițiile pe termen mediu și lung. În acest scop, urmărim o revizuire a legislației aplicabile mediului de afaceri și litigiilor cu profesioniști, armonizarea legislației primare, secundare și a practicii judiciare cu reglementările europene în materia TVA și a altor

taxe, cu jurisprudența CJUE și codificarea legislației privind insolvența și falimentul.

De asemenea, susținem sistematizarea legislației în domeniul înregistrării în Registrul Comerțului în acord cu reglementările europene, în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și asigurării unei protecții efective datelor cu caracter personal, precum și inventarierea de către Oficiul Național al Registrului Comerțului a tuturor autorizațiilor necesare pentru derularea fiecărei categorii de activitate comercială și informarea beneficiarilor prin mijloace accesibile, transparente, complete și clare.

Ministerul Justiției are în vedere identificarea unor soluții legislative și administrative prin dialog cu CSM și cu mediul de afaceri pentru: **(i)** stabilirea unor termene rezonabile de judecată in cadrul procedurilor de insolventa si în dosarele comerciale în general; **(ii)** înființarea etapizată de *tribunale specializate* în litigii cu profesioniștii, în cauzele privind insolvența și falimentul, precum și în litigiile de muncă concomitent cu specializarea magistraților in achiziții publice; **(iii)** promovarea unor mijloace de soluționare alternativă a litigiilor comerciale, precum medierea și arbitrajul; **(iv)** un cadru legal pentru soluționarea la distanță a litigiilor în materie comercială, utilizarea instrumentelor digitale pentru a crește eficacitatea, transparența și securitatea juridică; **(v)** actualizarea listei expertilor judiciari pe domenii economice, inclusiv în proceduri de achiziții publice.

2.3. O resursă umană pregătită pentru un act de justiție eficient

2.3.1. Asigurarea resursei umane pe termen scurt, mediu și lung

Vom susține adoptarea de către Parlament a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care reglementează **transferurile judecătorilor și procurorilor** de la o instanță la alta sau de la un parchet la altul ori la o instituție publică, un *obiectiv* solicitat insistent de sistemul judiciar.

Vom asigura cadrul legal permanent pentru organizarea **concursurilor de admitere în magistratură**, prin introducerea modificărilor necesare în noile Legi ale Justiției conform jurisprudenței CCR.

În acord cu obiectivele de referință asumate în cadrul MCV și pentru a susține lupta anticorupție și lupta împotriva criminalității organizate, Guvernul va aloca resursele necesare asigurării schemelor de personal la DNA și DIICOT aprobate în anul 2021. O justiție eficientă în domeniul penal presupune colaborarea foarte bună dintre procuror și polițist, fără niciun fel de imixtiuni externe. În activitatea sa de organ de cercetare penală, polițistul trebuie să aibă o singură linie de subordonare, și anume subordonarea față de procuror. Susținem în continuare, consolidarea activității de urmărire penală a DNA și DIICOT, prin politici și scheme echilibrate prin transfer constant de personal, menite să sprijine activitatea de cercetare penală a parchetelor, fără a afecta celelalte categorii de activități desfășurate de polițiști.

2.3.2. Procedura de numire și revocare în/din funcțiile de conducere la nivelul instanțelor și parchetelor

Vom acorda prioritate procedurii de ocupare a funcțiilor de conducere în sistemul judiciar cu scopul de a nu afecta activitatea și eficiența instanțelor și a parchetelor. Susținem ca promovarea

în funcțiile de conducere la nivelul instanțelor și parchetelor să se realizeze pe criterii meritocratice și în urma unor proceduri de concurs transparente.

În considerarea recomandărilor MCV și cu scopul de a construi, cu sprijinul Comisiei de la Veneția, un sistem de numire a procurorilor de rang înalt, pe baza unor criterii de selecție clare și transparente, vom promova în cadrul Legilor Justiției o serie de **măsuri legislative** care vor reglementa:

- *O procedură nouă de selectare a procurorilor de rang înalt,* cu diminuarea rolului politic excesiv al ministrului justiției, rol criticat în rapoartele MCV și cu asigurarea echilibrului și a dialogului decizional functional, în limitele atribuțiilor constituționale, între inițiatorul procedurii (Ministrul Justiției), avizatorul selecției realizate de Ministrul Justiției (Secția de procurori a CSM) și emitentul actului administrativ de numire în funcție (Președintele României).
- *O procedură de contestare a revocării în fața instanței în acord cu hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 5 august 2020.*

2.3.3 Eliminarea inechităților în domeniul salarizării și acordării pensiilor de serviciu

Promovăm o serie de măsuri care au ca finalitate eliminarea inechităților în domeniul salarizării și acordării pensiilor de serviciu în rândul magistraților, prin identificarea unor **soluții legislative în dialog cu CSM și cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale** pentru a păstra un **just echilibru** între jurisprudența Curții Constituționale în materie, principiile care fundamentează politicile privind acordarea pensiilor în cadrul unei societăți democratice și principiul independenței judecătorilor și procurorilor, în componenta individuală.

2.3.4 Asigurarea unui cadru legislativ pentru personalul auxiliar de specialitate

Susținem continuarea planului de dezvoltare anuală a schemei de personal pentru grefieri având în vedere că evoluția activităților specifice reclamă suplimentarea posturilor de grefier. Este necesară **asigurarea etapizată a unui raport grefier/judecător care să permită realizarea un act de justitie într-un termen rezonabil și de calitate**, inclusiv prin raportare la standardele Uniunii Europene.

Pentru sistemul de probațiune, vom acționa în vederea suplimentării anuale a schemei de personal, numărul posturilor alocate fiind stabilit în funcție de evoluția cazuisticii, a numărului de persoane sancționate penal cu măsuri alternative la pedeapsa închisorii.

Susținem promovarea și adoptarea proiectului de lege privind statutul personalului de specialitate judiciară și al altor categorii de personal din cadrul instanțelor judecătorești, al parchetelor de pe lângă acestea și al Institutului Național de Expertize Criminalistice.

3. Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție (SIIJ)

Până la data de 31 martie 2022 vom adopta un act normativ care să prevadă încetarea activității SIIJ și înființarea unei instituții/ structuri care să ofere garanții de independență a magistraților și să asigure în același timp mecanisme eficiente pentru o reală și efectivă răspundere a judecătorilor și procurorilor, în condiții de imparțialitate și de legalitate a procedurilor, în acord cu Decizia CJUE din 18 mai 2021, cu avizul Comisiei de la Veneția din iulie 2021 și al Consiliului Superior al Magistraturii.

4. Reformarea Inspecției Judiciare

Potrivit ultimului raport MCV, *„instituțiile judiciare, inclusiv CSM, au scos în evidență existența unor preocupări legate de lipsa de răspundere a Inspecției Judiciare, menționând proporția ridicată a dosarelor înaintate în instanță de Inspecție, respinse în cele din urmă în instanță, concentrarea tuturor proceselor decizionale în cadrul atribuțiilor inspectorului – șef și limitele competențelor de supraveghere ale CSM".*

În hotărârea sa din 18 mai 2021, CJUE a statuat că procedura de selecție a inspectorilor judiciari și de numire a conducerii Inspecției stabilită prin Legile Justiției nu poate să dea naștere unor îndoieli cu privire la faptul că *prerogativele unui organ judiciar însărcinat cu efectuarea cercetărilor disciplinare și cu exercitarea acțiunii disciplinare împotriva judecătorilor și procurorilor, ar putea fi utilizate ca instrument de presiune asupra activității respectivilor judecători și procurori sau de control politic al acestei activități.*

Prin modificarea Legilor Justiției, avem în vedere și **o reformă a Inspecției Judiciare astfel încât această instituție să ofere garanții sporite de independență, imparțialitate și profesionalism**, în acord cu decizia CJUE și cu luarea în considerare a recomandărilor din rapoartele MCV.

5. O politică penală coerentă și unitară. Intensificarea luptei anticorupție și a luptei împotriva criminalității organizate

5.1. O legislație penală și procesual penală clară, precisă și predictibilă

După șapte ani de la punerea în aplicare a noilor coduri (Codul penal și Codul de procedură penală) și după zeci de decizii de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională cu privire la conținutul normativ al acestora, **susținem o legislație penală și procesual penală modernizată și coerentă, având la bază o viziune de politică penală sistemică, iar nu una parțială și/sau limitată**.

Vom continua eforturile depuse până acum și vom promova în dezbaterea parlamentară, proiectele de lege pentru modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală, cu scopul de a pune respectivele coduri în acord cu deciziile CCR și cu luarea în considerare a recomandărilor MCV.

5.2. Consolidarea luptei anticorupție și a luptei împotriva criminalității organizate

Prin modificarea Legilor Justiției urmărim un impact benefic asupra indepedenței, eficienței și responsabilității sistemului judiciar.

Pentru a consolida lupta anticorupție, precum și lupta împotriva criminalității organizate și a combate în mod eficient evaziunea fiscală, vom asigura resursele materiale si umane necesare DNA și DIICOT.

Asumăm ca **prioritate** a Guvernului **combaterea infracțiunilor de mediu**, precum și lupta împotriva criminalității de mediu și urmărim adoptarea unor soluții legislative de clarificare a competențelor materiale precum și extinderea rețelei naționale a procurorilor specializați pe infracțiuni de mediu **și** specializarea procurorilor la nivelul parchetelor teritoriale pentru investigarea cu celeritate, a tuturor infracțiunilor de mediu.

Susținem **combaterea fenomenului traficului de persoane** prin asigurarea resurselor materiale și umane necesare Serviciului de combatere a traficului de persoane din cadrul DIICOT și specializarea continuă a procurorilor. Vom dezvolta **actuala aplicație ECRIS astfel încât să asigure nedivulgarea on-line a identității victimelor traficului de persoane**, în acord cu instrumentele internaționale ratificate de România.

Ne vom concentra eforturile pe sprijinirea **consolidării capacității naționale de reacție la forme extrem de nocive, de manifestare a criminalității organizate transfrontaliere precum: traficul de persoane, traficul de minori și traficul de droguri**. Dimensiunea de prevenție este, de asemenea, esențială.

Vom susține **prevenirea cazurilor de trafic de minori din centrele de tip rezidențial prin sesiuni informative și un mecanism de raportare imediată a suspiciunilor,** precum și formarea specialiștilor pe impactul traumei asupra beneficiarilor, prin formări pe tema traumei complexe. Propunem o coordonare foarte strânsă a eforturilor de prevenire a fenomenului traficului de persoane, în special în rândul grupurilor vulnerabile, cu ceilalți actori implicați în lupta împotriva traficului de persoane.

Susținem ca derularea procedurilor judiciare în cazurile de trafic de persoane și infracțiuni sexuale să țină cont de starea fizică și psihică a victimelor, să nu agraveze trauma și să fie stabilite prin intermediul CSM, *bune practici* la nivel national pentru protejarea efectivă a victimelor acestor infracțiuni pe toată durata procedurilor judiciare.

Susținem procesul etapizat pentru dotarea parchetelor si instanțelor din fiecare județ, cu *săli de audiere, amenajate în mod special, pentru victimele minore,* atât în procesele penale, cât și în cele civile, pentru a nu expune victimele minore unor traume suplimentare în prezența agresorilor.

5.3. Reintegrarea socială a persoanelor private de libertate

Luând în considerare rolul probațiunii în sistemul execuțional penal românesc, propunem **dezvoltarea instrumentelor de lucru, a procedurilor, programelor de reintegrare** specifice în lucrul cu persoanele sancționate cu măsuri alternative la pedeapsa închisorii. În acest sens, vom propune diversificarea schemei programelor folosite la nivelul serviciilor de probațiune cu programe noi, adaptate tipurilor de infracțiuni săvârșite de persoanele aflate în evidență.

Ministerul Justiției se va concentra pe implementarea Strategiei Naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024 prin intermediul Comitetului interministerial de coordonare, înființat în acest scop.

6. O viziune strategică pentru funcționarea eficientă a sistemului judiciar

Vom continua eforturile de adoptare, respectiv de implementare a documentelor strategice la care fac referire inclusiv recomandările partenerilor noștri europeni:

- „Strategia Națională împotriva Criminalității Organizate 2021-2024" (document aprobat de Guvern prin H.G. nr. 930 din 1 septembrie 2021): vizează prevenirea și contracararea eficientă a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților circumscrise criminalității organizate grave;

- „Strategia Națională Anticorupție 2021-2024" (în procedura de transparență decizională): vizează implementarea standardelor interne și internaționale în domeniul anticorupției, precum și promovarea integrității și reducerea vulnerabilităților la corupție;
- „Strategia de Dezvoltare a Sistemului Judiciar 2022-2025": vizează asigurarea unui management strategic integrat la nivelul sistemului judiciar și gestionarea eficientă a resurselor și problemelor complexe din justiție;
- Ministerul Justitiei va participa la elaborarea si implementarea **„Strategiei naționale pentru combaterea coordonată a tuturor formelor de ilicit împotriva mediului înconjurător"-** ca obiectiv național pentru punerea în practică și funcționarea politicilor europene de prevenire și combatere a criminalității de mediu.

7. Rolul avocaților și al celorlalte profesii juridice liberale la înfăptuirea actului de justiție

Toate profesiile juridice au un rol esential într-un stat de drept, iar înfăptuirea actului de justiție nu ar fi posibilă în lipsa uneia dintre acestea. Avocații, consilierii juridici, practicienii în insolvență, executorii judecătorești, notarii publici, mediatorii, experții tehnici judiciari, traducătorii și interpreții autorizați, pe de o parte, și judecătorii și procurorii, personalul auxiliar de specialitate, pe de altă parte, deși au atribuții diferite, au un scop comun: **asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale pentru cetățean.**

Constituția României a conferit profesiei de avocat un rol fundamental în apărarea drepturilor și libertăților fundamentale, iar Legile Justiției și strategiile de dezvoltare a sistemului judiciar au consacrat avocatul ca **partener indispensabil și participant direct la înfăptuirea justiției**. Activitatea de asistență, consiliere și reprezentare juridică realizată de avocați este **o garanție procesuală importantă pentru justițiabili** conferindu-le încrederea că vor beneficia de un act de justiție imparțial și independent.

Ministerul Justiției reafirmă susținerea prin dialog instituțional și prin măsuri legislative adoptate în acord cu jurisprudența CJUE si CEDO, pentru promovarea și respectarea principiilor enunțate în *Carta principiilor fundamentale ale avocaților europeni,* precum libertatea de a asigura apărarea și consilierea clientului, respectarea secretului profesional și a confidențialității cauzelor încredințate, prevenirea conflictelor de interese, competența profesională si pentru înlăturarea oricăror forme de restricții în exercitarea profesiei de avocat neconforme cu standardele europene.

În contextul derulării amplului proces instituțional de digitalizare a întregii activități a instanțelor de judecată, Ministerul Justitiei va susține facilitarea conexiunilor profesiilor juridice pentru a le întări capacitatea de a furniza servicii juridice conexe justiției și de a desăvârși un concept functional unitar pentru digitalizarea justiției din România.

Cunoașterea și buna înțelegere a legilor de către justițiabili are ca premisă accesul neîngrădit al acestora la actele normative, iar profesioniștii dreptului să contribuie la explicarea normelor legale pe înțelesul beneficiarilor drepturilor și libertăților. Încheierea de *parteneriate* între autoritățile statului și profesiile juridice organizate în mod independent va avea un rol important în procesul de cunoaștere legilor.

Pentru a degreva instanțele de judecată, Ministerul Justiției susține în dialog cu CSM și cu uniunile profesiilor juridice, promovarea și folosirea de către justițiabili a procedurilor alternative și simplificate de soluționare a litigiilor, respectiv extinderea accesului persoanelor fizice fără venituri la ajutorul public judiciar în proceduri contencioase și necontencioase.

Consolidarea capacității instituționale a Consiliului Superior al Magistraturii prin asigurarea prezentei unui reprezentant al profesiei de avocat și prin interconectarea formelor de pregatire inițială și formare continuă ale avocaților și magistraților.

Ministerul Justitiei susține inclusiv prin acte normative, extinderea proiectului ***Educația juridică în școli***, în colaborare cu uniunile profesiilor juridice, ca premisă fundamentală pentru formarea unei **culturi pentru justiție, stat de drept și drepturile fundamentale ale omului în rândul noilor generații**.

8. Îmbunătățirea infrastructurii sistemului judiciar și a sistemului penitenciar și digitalizarea actului de justiție

8.1. Investiții în infrastructura fizică

Continuăm demersurile pentru realizarea proiectului **„Cartierul pentru Justiție"**, care va grupa instituțiile de justiție din Capitală într-un singur areal imobiliar, dezideratul Ministerului Justiției fiind finalizarea negocierii acordului de împrumut dintre Guvern și Banca Mondială, necesar finanțării lucrărilor de construire și de instalații aferente Cartierului pentru Justiție, inclusiv ratificarea acestuia prin lege.

Susținem totodată, acordarea unui **sediu adecvat pentru Înalta Curte de Casație și Justiție** care să asigure o bună funcționare a instanței supreme, ținând cont de rolul său constituțional, volumul de activitate și de aparatul de lucru propriu.

Vom asigura investiții în infrastructura instanțelor de judecată și a parchetelor conform calendarului de investitii adoptat prin fonduri de la bugetul de stat, fonduri din PNRR si din alte surse externe.

Susținem **dezvoltarea infrastructurii Direcției Naționale de Probațiune** prin amenajarea unui **nou sediu central** într-o clădire care provine din recuperarea prejudiciilor rezultate din infracțiuni.

Vom continua investițiile pentru **crearea, extinderea și modernizarea spațiilor de detenție** în conformitate cu standardele CEDO. Vom asigura resursele financiare necesare realizării obiectivelor de investiții pentru realizarea de noi locuri de deținere, extinderea și modernizarea celor existente.

8.2. Digitalizarea actului de justiție

Pentru eficientizarea actului de justiție, este necesară implementarea digitalizării, a măsurilor cuprinse în **Planul național de digitalizare a sistemului judiciar** care cuprinde digitalizarea structurii Ministerului Justiției și a instanțelor de judecată.

În acest sens, vom acționa pentru realizarea, înființarea și modernizarea centrelor de date, cât și pentru implementarea de roboti informatici pentru efectuarea activitătilor recurente/repetitive, asigurarea stațiilor și a fondului de carte în format digital (inclusiv audiobook), automatizarea

proceselor din justiţie prin mecanisme de inteligenţă artificială, în cazurile și situațiile care permit acest lucru.

În mod special, vom susține digitalizarea actului de justiție prin îmbunătățirea sistemului ECRIS IV și punerea bazelor pentru dezvoltarea sistemului ECRIS V, precum și prin **dezvoltarea și generalizarea dosarului electronic într-un sistem unic, la nivel național**. Susținem folosirea mijloacelor electronice de comunicare a actelor de procedură, precum și elaborarea cadrului normativ pentru instituirea **domiciliului electronic.**

Finanțarea prin PNRR a unor proiecte de digitalizare a actului de justiție reprezintă o oportunitate reală pentru modernizarea radicală a actului de justiție și a relației dintre sistemul judiciar și justițiabili. Vom susține extinderea proiectelor de digitalizare și în cazul serviciilor oferite de profesiile juridice pentru a facilita interconectivitatea acestora cu platformele dezvoltate la nivelul sistemului judiciar, inclusiv accesul la bazele de date ale unor registre publice de evidență, necesare în activitatea proprie.

Implementarea cu celeritate a proiectelor ce vor fi finanțate din fondurile PNRR pentru transformarea digitală a sistemului judiciar sunt o prioritate pentru Ministerul Justiției.

O atenţie sporită se va acorda finalizării livrării și instalării infrastructurii hardware necesare ONRC și celor 42 de oficii teritoriale care funcționează pe lângă tribunale, ca bază pentru funcționarea corespunzătoare a numeroaselor aplicații de lucru ale registrelor, finalizării dotării parchetelor de pe lângă instanțe cu sisteme de videoconferință moderne necesare audierii la distanță, obiective care au ca sursă de finanțare fonduri alocate de Banca Mondială, până la finele anului 2023.

Continuarea procesului de informatizare a sistemului de justiție va permite justițiabililor un acces mai facil la dosarele în care sunt parte, prin intermediul dosarului electronic în care vor putea fi încărcate și accesate în mod securizat, toate documentele aferente litigiului. Părțile vor avea opțiunea de a realiza și depune **on-line acte procesuale**.

Susținem adoptarea proiectului de lege privind registratorii de registrul comerțului și activitatea de înregistrare în registrul comerțului (transpunerea Directivei Digitalizare).

9. Recuperarea prejudiciilor rezultate din infracțiuni prin întărirea rolului Agenției Naționale a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI)

Vom susține creșterea capacității naționale de răspuns împotriva criminalității, inclusiv prin identificarea efectivă a bunurilor având legătură cu infracțiunile, eficientizarea activității de administrare a bunurilor indisponibilizate și confiscate, respectiv reutilizarea socială a respectivelor bunuri.

Vom lua măsuri pentru modificarea competențelor ANABI în scopul realizării obiectivelor din PNRR, implementarea „Strategiei Naționale privind Recuperarea Creanţelor Provenite din Infracţiuni 2021-2025" și funcționarea „Fondului Național pentru Prevenirea Criminalității".

Ne asumăm măsuri concrete pentru ca **victimele traficului de persoane să beneficieze de despăgubirile stabilite de instanțele judecătorești**, inclusiv din sumele obținute de ANABI în urma administrării și vânzării bunurilor confiscate.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) reprezintă componenta Guvernului a cărei funcție principală constă în protecția cetățeanului, materializată fie în asigurarea securității individului, comunității și societății în general, fie în serviciile publice pe care le prestează către diferiți actori.

Ministerul Afacerilor Internelor va deveni principalul vector al consolidării încrederii în statul român prin asigurarea de servicii publice de calitate, siguranță și protecție cetățeanului și comunității.

De la declanșarea pandemiei de COVID-19, activitatea MAI a fost mai vizibilă în două domenii cheie – situațiile de urgență și ordinea publică. Cu toate acestea, funcția principală a instituției se exercită și în alte domenii, la fel de importante pentru buna funcționare a statului român, de către instituțiile abilitate, subordonate ministerului, pe baza politicilor, strategiilor și responsabilităților care privesc: controlul la frontiere și al migrației, paza și protecția instituțională, lupta anticorupție, antidrog sau împotriva traficului de persoane, protecția arhivelor naționale, asigurarea unor servicii publice esențiale pentru cetățean în legătură cu dreptul la identitate, călătorie, etc.

În contextul intern și internațional actual, provocările atipice cu care ne confruntăm reclamă un nivel sporit de adaptare și reacții eficiente din partea tuturor actorilor statali. MAI a acționat în mod coordonat pentru reducerea impactului riscurilor şi amenințărilor la adresa siguranței cetățenilor, prin perfecționarea și adaptarea continuă a mecanismelor instituționale de prevenție si răspuns, ceea ce a permis identificarea, cunoaşterea, analiza şi contracararea acestora, precum și prin realizarea unui management eficient al crizelor.

VIZIUNEA PE TERMEN MEDIU

Cetățenii și comunitățile vor beneficia de un sistem capabil să ofere siguranță, să impună ordine și respect față de lege și să asigure un mediu prielnic pentru dezvoltarea de servicii publice de calitate.

Structurile MAI vor fi principalii actori în realizarea obiectivelor instituționale, dar și parte a viziunii propuse. Responsabilitatea, modul de lucru proactiv și îmbrățișarea valorilor și principiilor euroatlantice vor guverna activitatea instituțiilor MAI. Performanța acestora va fi susținută de angajați profesioniști, competenți, integri și dedicați realizării serviciului public.

Prelungirea contextului epidemiologic actual va impune ca activitatea MAI să rămână centrată pe termen mediu, în linii mari, pe două componente: asigurarea ordinii și siguranței publice și gestionarea pandemiei și a situațiilor de urgență.

Pornind de la dezideratul de a transforma situația de criză într-o oportunitate ca instituțiile publice să își îmbunătățească interacțiunea cu cetățenii, pentru a răspunde cu responsabilitate și în condiții de transparență așteptărilor acestora, MAI va continua demersurile inițiate la nivelul anului 2021 pentru rezolvarea deficitului de personal – principala vulnerabilitate a structurilor subordonate.

Soluțiile viitoare nu se vor limita doar la încadrarea posturilor vacante, ci vor lua în considerare mai multe paliere: optimizarea structurilor dedicate unui anumit domeniu și redistribuirea resurselor între noile structuri astfel formate, îmbunătățirea pregătirii profesionale și extinderea utilizării noilor tehnologii în activitățile curente. În acest context, este important ca reforma pregătirii profesionale să înceapă încă din faza formării inițiale.

Dezvoltarea unor servicii publice de calitate, mai ales în contextul transformării digitale a activității MAI, impune gestionarea eficientă a documentelor elaborate de-a lungul timpului, a fluxurilor organizaționale, a infrastructurii IT&C și a bazelor de date.

Contextul actual reclamă creșterea capacității de prevenție și reacție imediată, a rezilienței și pregătirii în fața dezastrelor și altor situații de risc. Dezvoltarea Departamentului pentru Situații de Urgență ca principală autoritate responsabilă în gestionarea situațiilor de urgență și de protecție civilă, reprezintă o prioritate a MAI pentru perioada următoare.

Poliția Română și Jandarmeria Română sunt principalii actori în gestionarea ordinii publice, iar rolul și responsabilitățile acestora vor fi mai bine delimitate în cadrul unei noi strategii în domeniu.

Este un lucru recunoscut faptul că România îndeplinește toate condițiile pentru aderarea la Spațiul Schengen și menține la cel mai înalt nivel modul de aplicare a legislației UE. MAI va continua să-și îndeplinească misiunile pentru ca obiectivul aderării la spațiul Schengen să fie îndeplinit cât mai curând posibil, inclusiv prin întărirea cooperării operaționale pentru securizarea frontierelor, respectiv prin adoptarea măsurilor de ordin tehnic, logistic și legislativ pentru implementarea sistemelor europene de informații pentru frontieră și securitate și asigurarea interoperabilității acestora.

OBIECTIVE GENERALE

Pornind de la problemele enunțate, în perioada 2021-2024 ne propunem atingerea următoarelor obiective generale:

1. Optimizarea instituțiilor MAI pentru a răspunde nevoilor cetățenilor și societății, într-o manieră coerentă, guvernată de principii solide și responsabilitate;
2. Creșterea gradului de protecție și de siguranță a cetățeanului și a comunităților având la bază dezvoltarea componentei de cunoaștere concretizată printr-o prezență activă pe teren, precum și prin menținerea și îmbunătățirea unor legături și interacțiuni solide și permanente cu membrii comunităților respective.

3. Consolidarea capacității de prevenție, intervenție și reacție a MAI, pentru impunerea respectării legii;
4. Continuarea implementării concepției privind recrutarea, formarea și evoluția profesională a personalului MAI;
5. Accelerarea proceselor de simplificare administrativă și transformarea digitală a serviciilor publice și a procedurilor interne de lucru.

OBIECTIVE SPECIFICE

I. Implementarea strategiilor naționale în domeniul afacerilor interne

MAI, împreună cu alți parteneri instituționali și cu sprijinul societății civile, va continua implementarea strategiilor adoptate pe parcursul anului 2021, referitoare la: prevenirea și combaterea criminalității organizate, lupta împotriva traficului de persoane, respectiv combaterea migrației ilegale.

În continuare, MAI va avea în vedere adoptarea unui set de strategii sectoriale și alte documente programatice în domenii cheie de competență, care să confere mecanisme și responsabilități precise la nivel organizațional. Astfel, principalele strategii și documente programatice vor viza domenii precum ordinea și siguranța publică, lupta antidrog și gestionarea frontierei de stat. De asemenea, MAI va contribui la elaborarea și implementarea strategiilor privind siguranța rutieră, lupta anticorupție și combaterea coordonată a tuturor formelor de ilicit împotriva mediului înconjurător.

Implementarea acestora va contribui la asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și a patrimoniului acestora, respectiv la consolidarea mecanismelor de prevenire și combatere a criminalității, prin întărirea cooperării interinstituționale.

II. Creșterea gradului de siguranță și protecție a cetățeanului

Îmbunătățirea siguranței cetățeanului este principala prioritate a MAI. În același context, căutarea persoanelor dispărute, siguranța școlară, prevenirea delincvenței juvenile, combaterea violenței domestice, prevenirea agresiunilor de natură sexuală, prevenirea și combaterea consumului de droguri și substanțe psiho-active, combaterea infracțiunilor de mediu, a celor săvârșite în mediul online, precum și a infracționalității cu grad ridicat de impact emoțional și psihologic reprezintă subiecte de interes direct pentru întreaga societate.

Un accent deosebit va fi pus pe creșterea prezenței fizice a forțelor de ordine publică în mijlocul comunităților pentru prevenirea faptelor anti-sociale și pentru descurajarea acestui fenomen care afectează cetățeanul, astfel încât să fie sporit sentimentul de siguranță și încredere.

MAI va aloca resursele necesare pentru a trata toate aceste subiecte și va urmări corelarea lor cu cele naționale și internaționale referitoare la prevenirea și combaterea criminalității grave, a

celei organizate și transfrontaliere, precum și a celei cu impact negativ asupra bugetului național și european.

În lupta împotriva fenomenului infracțional, MAI va implementa sisteme informatice de monitorizare electronică a agresorilor în domeniul violenței domestice, instrumente de analiză a informațiilor pentru combaterea pornografiei infantile, precum și a infracțiunilor săvârșite în mediul online sau cu mijloace electronice.

Pentru eficientizarea acțiunilor de combatere a infracționalității în domeniul silvic, patrimoniului cinegetic și piscicol și a altor infracțiuni de mediu, MAI va operaționaliza structuri unice specializate la nivelul Poliției Române și va intensifica acțiunile comune de control cu alte instituții cu responsabilități în domeniu.

La nivelul Inspectoratului General de Aviație vor fi dezvoltate noi capabilități de suport aerian (SAOP) care să asigure intervenția rapidă la evenimente din domeniul ordinii publice, inclusiv prin utilizarea aeronavelor fără pilot la bord.

III. Consolidarea Sistemului Național Integrat pentru Situații de Urgență

MAI își va consolida capacitatea de prevenție și reacție imediată, va asigura creșterea rezilienței și pregătirii pentru a face față dezastrelor și altor situații de risc, într-un mod adaptat la nevoile actuale.

Departamentul pentru Situații de Urgență se va consolida și își va dezvolta rolul de principală autoritate responsabilă în gestionarea situațiilor de urgență și de protecție civilă, inclusiv prin preluarea în coordonare a Agenției Romane de Salvare a Vieții Omenești pe Mare (ARSVOM), pentru integrarea componentei navale în cadrul sistemului situațiilor de urgență.

Împreună cu instituțiile din coordonare, DSU va asigura dezvoltarea progresivă și continuă a capabilităților de răspuns în situații de urgență și de protecție civilă, adaptarea mecanismelor de management al resurselor umane (sub toate aspectele care vizează încadrarea, dezvoltarea, pregătirea, formarea și perfecționarea personalului din sistemul național de urgență), creșterea rezilienței comunităților, dezvoltarea relației cu societatea civilă și a componentei de relații internaționale în domeniul protecției civile.
România va continua să fie un partener de încredere și un furnizor serios și performant de protecție civilă la nivel european și va accelera acțiunile de dezvoltare a capacităților de reacție și răspuns în situații de urgență.

IV. Gestionarea provocărilor migrationiste și securității frontierelor

MAI se află într-un proces de adaptare la noile provocări de securitate, context în care va continua dezvoltarea capacității de a gestiona în mod eficient securitatea frontierelor.

Pentru a pregăti un răspuns integrat și articulat la aceste provocări de securitate se va acționa inclusiv în direcția intensificării exercițiilor tematice, prin derularea unor scenarii de imigrare specifice dinamicii fenomenului migrationist în contextul regional și internațional actual.

În anul 2021, a fost adoptată Strategia națională privind imigrația pentru perioada 2021-2024, care urmărește gestionarea eficientă a migrației ilegale sub toate aspectele și formele sale. Principala noastră preocupare este implementarea acestei strategii, prin diminuarea ponderii factorului ilegal în cadrul fenomenului migrationist, prevenirea imigrării acelor categorii de persoane care reprezintă factori de risc, precum și prin combaterea șederii ilegale și a traficului de persoane. Un aspect de interes care implică o colaborare mai strânsă și eficientă cu alte instituții ale statului se referă la reducerea numărului de resortisanți ai statelor terțe aflați fără forme legale pe teritoriul României.

De asemenea, se va implementa noua arhitectură a sistemelor europene de informații pentru frontieră și securitate și se va asigura interoperabilitatea dintre acestea.

MAI va lua măsurile necesare pentru întărirea controalelor la frontieră, cu scopul de a preveni și combate contrabanda, respectiv introducerea ilegală în țară a unor substanțe periculoase și deșeuri.

V. Creșterea siguranței rutiere prin consolidarea mecanismelor de prevenire și combatere a încălcării legislației rutiere

Atingerea acestui obiectiv presupune, din perspectiva competențelor MAI, intensificarea activităților de educație rutieră și completarea legislației rutiere cu instrumente care să sancționeze comportamentul agresiv și iresponsabil.

De asemenea, MAI va avea în vedere dezvoltarea sistemelor moderne de monitorizare a traficului rutier. Dincolo de funcția generală pe care acestea o îndeplinesc (suport pentru luarea unor decizii de dirijare a traficului rutier), este necesar ca informațiile pe care le oferă să poată fi utilizate și pentru impunerea respectării legii. O astfel de măsură, care va contribui decisiv la decongestionarea arterelor rutiere și la respectarea regulilor de circulație, poate avea mai mulți beneficiari: participanții la trafic, comunitățile și unitățile administrativ-teritoriale.

VI. Implementarea noii concepții de recrutare, formare și evoluție profesională a personalului, adoptate pentru perioada 2021-2025

Acest obiectiv reclamă continuarea procesului de reformă a Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" și de implementare a programelor de masterat profesional pentru a răspunde nevoilor actuale de pregătire profesională a ofițerilor.

MAI va identifica noi oportunități de dezvoltare a unităților de învățământ postliceale pentru formarea agenților/subofițerilor și va consolida sistemul de pregătire profesională continuă, cu accent pe pregătirea tactică, fizică și utilizarea mijloacelor din dotare.

Pentru a obține o mai mare predictibilitate în privința recrutării, formării și evoluției profesionale a personalului MAI, se are în vedere elaborarea unui ghid al carierei cu impact pozitiv asupra dinamicii resurselor umane.

O altă direcție de acțiune presupune definitivarea procedurilor de încadrare prin concurs din sursă externă a 5000 de posturi vacante, până la finalul anului 2021, și continuarea demersurilor de reducere accelerată și etapizată a deficitului de personal, în principal prin intermediul instituțiilor proprii de formare profesională.

MAI va continua îmbunătățirea mecanismelor de selecție și pregătire a personalului care asigură intervenția la evenimente, în sensul introducerii și a altor domenii de evaluare (e.g., educație civică, raționament logic) și creșterii exigenței în proba de verificare a performanțelor fizice.

MAI va accelera procesul de încadrare prin concurs a funcțiilor de conducere vacante, prin organizarea de proceduri transparente și unitare, și va limita utilizarea împuternicirilor în funcție. Stabilitatea pe post a personalului, împreună cu impunerea unor mecanisme adecvate de management vor facilita îmbunătățirea performanțelor instituționale, în beneficiul cetățeanului.

O abordare strategică referitoare la politica de personal o reprezintă revizuirea arhitecturii funcționale a unor structuri în vederea eliminării suprapunerilor de competențe și pentru eficientizarea actului managerial.

În cadrul procesului de formare profesională va fi consolidată utilizarea metodelor moderne de instruire (platforme de tip „e-learning", cursuri online) și vor fi revizuite mecanismele de evaluare a competențelor și abilităților profesionale.

VII. Optimizarea funcțională a structurilor MAI

MAI va continua acest proces, prin reconsiderarea rolului sau comasarea unor structuri conexe, eliminarea situațiilor în care aceeași materie este gestionată de mai multe structuri, echilibrarea repartizării resurselor. Aceste demersuri au în vedere: îmbunătățirea sistemului de asigurare a ordinii publice, cu accent pe activitatea de prevenire; întărirea capacității de funcționare și reacție a structurilor operative; eficientizarea structurilor de suport, inclusiv prin crearea unui mecanism unitar, la nivelul județului, care să asigure resurse materiale pentru toate structurile operative ale MAI; impunerea utilizării procedurilor de lucru electronice și a sistemelor de management electronic al documentelor.

Astfel, la nivel central și, prin Instituția Prefectului, la nivel teritorial, MAI va contribui decisiv la transformarea modului în care se face administrație publică în România, pe de o parte, prin aducerea propriilor servicii publice în mediul electronic, iar pe de altă parte, prin contribuția la ecosistemul de realizare a serviciilor digitale.

La nivelul Direcției Generale Anticorupție vor fi implementate măsuri care să întărească rolul acesteia în prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului MAI.

Structurile de specialitate ale MAI vor monitoriza în permanență cauzele care conduc la afectarea nivelului general de integritate al propriilor angajați și vor acționa pentru a asigura un grad înalt de probitate morală și deontologie.

VIII. Transformarea digitală a unor servicii publice și a activității structurilor MAI

MAI se află în plin proces de transformare digitală având drept obiectiv creșterea accesibilității și calității serviciilor publice oferite cetățenilor. Astfel, se are în vedere operaționalizarea unor proiecte de interes deosebit, precum emiterea actelor de stare civilă, a cărții electronice de identitate, digitalizarea înmatriculării vehiculelor și emiterii permiselor de conducere. În perioada imediat următoare, va fi generalizată emiterea cărții electronice de identitate (CEI) la nivel național, pe baza informațiilor colectate în cadrul Proiectului pilot demarat în anul 2021, și va fi retehnologizată infrastructura IT aferentă, administrate la nivelul MAI.

MAI își va consolida capacitatea de monitorizare și anticipare a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților care pot conduce la tulburarea gravă a ordinii publice, respectiv de contracarare a formelor grave de criminalitate, prin dezvoltarea resurselor umane specializate în activitatea de informații și achiziția de instrumente tehnice avansate de culegere și procesare a informațiilor.

MAI își va întări capabilitățile de securitate cibernetică, prin creșterea rezilienței sistemelor informatice și de comunicații proprii și eficientizarea capacității de detecție și investigare rapidă a atacurilor cibernetice. Pe același palier, MAI își va perfecționa măsurile de protecție a informațiilor clasificate gestionate, inclusiv prin creșterea culturii de securitate a personalului.

IX. Eficientizarea managementului resurselor logistice și financiare

MAI va continua procesul de reformă în domeniul resurselor logistice și financiare, având următoarele priorități: îmbunătățirea gradului de dotare a personalului; îmbunătățirea condițiilor de lucru; creșterea mobilității structurilor de intervenție; implementarea unor soluții informatice de tip ERP (Enterprise Resource Planning).

În anul 2021 au fost demarate acțiuni pentru creșterea calității uniformei și echipamentului din dotarea Poliției Române și Poliției de Frontieră Română; acest proces va continua și va fi extins la nivelul tuturor structurilor MAI.

În plan teritorial va fi dezvoltată o infrastructură comună de pregătire, ce va fi destinată procesului de instruire și antrenare a polițiștilor, polițiștilor de frontieră, jandarmilor, pompierilor și personalului de protecție civilă.

X. Consolidarea capacității MAI de a utiliza fondurile externe nerambursabile pentru a crește calitatea serviciilor oferite cetățenilor

MAI va continua procesul de implementare a proiectelor finanțate din cadrul financiar multianual actual, pentru atingerea tuturor rezultatelor prevăzute și creșterea sumelor accesate, raportat la cadrul financiar anterior (de la 0,6 miliarde de euro în cadrul financiar 2007-2013, la peste 1,4 miliarde de euro în actualul cadru financiar).

În ceea ce privește cadrul financiar viitor (2021-2027), MAI va promova prioritățile instituționale în cadrul procesului de programare, în vederea asigurării eligibilității structurilor sale de a accesa fonduri externe nerambursabile, cu scopul de a crește calitatea serviciilor pentru cetățeni.

Pentru realizarea obiectivelor aferente gestionării frontierei de stat, managementului migrației, securității interne, MAI va asigura finanțarea proiectelor prin intermediul fondurilor europene dedicate afacerilor interne, respectiv Fondul securitate internă (FSI), Fondul azil, migrație și integrare (FAMI) și Instrumentul pentru managementul frontierei și politica de vize.

MAI are in vedere oportunitățile oferite de PNRR pentru finanțarea unor obiective majore de investiții, aferente domeniilor sănătate, digitalizare, infrastructură verde și educație.

MAI va continua procesul de dezvoltare a capacității instituționale de accesare și implementare a proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, în special prin capacitarea resursei umane și păstrarea trendului ascendent de accesare a fondurilor externe nerambursabile.

XI. Consolidarea mecanismelor de realizare a comunicării publice

Contextul actual a arătat pericolul pe care îl generează diseminarea în spațiul public a informațiilor de tipul „Fake news". MAI își va amplifica eforturile pentru a asigura informarea corectă și completă a cetățeanului cu privire la evenimentele de interes din domeniul său de activitate, necesitatea respectării unor măsuri de protecție specifice unor situații de risc, precum și la subiecte care vizează activitatea personalului/structurilor MAI.

Comunicarea publică trebuie să se facă pe criterii de transparență și deschidere, să se bazeze pe o atitudine pro-activă și să aibă ca obiectiv central construirea unui parteneriat corect și responsabil cu cetățenii și comunitățile.

MINISTERUL APĂRĂRII NAŢIONALE

Viziunea pe termen mediu

Pe baza orientărilor formulate de Strategia Naţională de Apărare a Ţării, a concluziilor rezultate în urma desfăşurării „Analizei strategice a apărării 2020" şi a Cartei Albe a Apărării 2021, de a concepe şi realiza proiectele de securitate şi apărare ca un tot unitar, Guvernul va avea în vedere consolidarea posturii de apărare şi descurajare, prin dezvoltarea unor capabilităţi de apărare robuste şi reziliente, credibile, interoperabile, flexibile şi eficiente, destinate deopotrivă descurajării unei agresiuni împotriva României şi articulării unui răspuns interinstituţional adecvat la provocările actuale şi viitoare ale mediului de securitate, inclusiv în spectrul hibrid.
Acţiunile destabilizatoare din proximitatea estică a României, derulate pe multiple paliere şi într-o manieră sincronizată, continuă să influenţeze şi să modifice situaţia de securitate din regiunea Mării Negre, prin perpetuarea instabilităţii, întreţinerea conflictelor prelungite şi influenţarea parcursului european şi euroatlantic al statelor din acest areal.
Astfel, sunt necesare cinci elemente esenţiale: capabilităţi de înaltă tehnologie, o resursă umană înalt educată şi foarte bine instruită, restartarea industriei de apărare autohtonă, dezvoltarea unei culturi instituţionale centrată pe cunoaştere şi inovaţie şi, nu în ultimul rând, rezilienţa naţională, inclusiv bazată pe pregătirea populaţiei, a economiei şi a teritoriului pentru apărare.
Pentru ca toate acestea să nu rămână doar simple deziderate, prin programul de guvernare au fost alocate resursele necesare, existând premise temeinice pentru alocarea nivelului stabilit prin Acordul politic naţional privind creşterea finanţării pentru apărare pentru perioada 2017 - 2027 şi în perspectiva următorilor ani.

Obiective pe termen mediu

I. Dezvoltarea cadrului politic şi juridic din domeniul apărării şi securităţii naţionale

Apărarea naţională are nevoie de un cadru legal care să asigure modernizarea, operaţionalizarea şi gestionarea eficientă a priorităţilor.
Analiza actualului cadru legislativ va viza armonizarea prevederilor legale şi normative care reglementează domeniul apărării naţionale. Vom susţine o abordare care să ţină seama de bunele practici la nivel european, în special a celor care vizează controlul democratic al forţelor armate, respectarea valorilor statului de drept şi o abordare profesionistă a mecanismelor interministeriale.
Dezvoltarea Acordului politic naţional privind creşterea finanţării pentru apărare va cuprinde definirea angajamentelor şi a responsabilităţilor structurilor cu rol legislativ şi executiv în probleme de securitate/apărare naţională. Apreciem că numai în acest mod se va realiza o continuitate în domeniul securităţii şi apărării naţionale în situaţia alternanţei la guvernare şi, astfel, se va obţine consensul politic necesar derulării programelor de dezvoltare/modernizare.
De asemenea, aprobarea bugetelor pentru apărare şi pentru structurile de securitate nu ar mai avea caracter formal, ci ar reflecta o voinţă politică majoritară, multipartită, asigurând şi transpunerea în practică a principiului controlului parlamentar asupra forţelor de securitate/apărare. Acest proces va include actuala procedură de planificare a apărării,

asigurându-i un caracter multianual, precum și un grad sporit de asumare și control la nivel politic.

II. Creşterea relevanţei strategice a României în cadrul NATO şi UE

În cadrul Alianţei, rezultatul urmărit vizează creşterea credibilităţii strategice a României, având ca fundament predictibilitatea, continuitatea şi angajamentul pe linia obiectivelor asumate la nivel aliat privind: asigurarea parametrilor stabiliţi în contextul NATO pentru finanţarea apărării (minimum 2% din PIB din sursele buget de stat și activități finanțate integral din venituri proprii, din care cel puţin 20% pentru înzestrare şi modernizare, respectiv 2% pentru cercetare, dezvoltare şi inovare); dezvoltarea capacităţii de apărare naţională şi a nivelului de reacţie; asigurarea ofertei naţionale relevante pentru implementarea iniţiativelor NATO în planul dezvoltării capacităţii colective de reacţie a Alianţei; participarea la iniţiative şi proiecte aliate vizând dezvoltarea de capabilităţi aliate comune; participarea la misiuni şi operaţii NATO; contribuţia la implementarea prezenţei aliate înaintate pe teritoriul altor aliaţi estici şi gestionarea provocărilor de securitate de pe flancul sudic al NATO, din ce în ce mai complexe şi diverse, adăugând, pe lângă ameninţările convenţionale, ameninţări cibernetice şi hibride, cu factor mare de multiplicare, generat de tendinţa exponenţială a evoluţiei tehnologice (inteligenţa artificială, megadate, tehnologia cuantică, drone etc.), fapt ce impune adaptarea organismului militar pe aceste noi coordonate.

Pe acest fond, principalele linii de efort, care vor asigura un accent superior profilului strategic al României în cadrul NATO, vor urmări implementarea programelor şi proiectelor în planul modernizării, înzestrării şi operaţionalizării structurilor de forţe, care vor determina un nivel calitativ superior şi semnificativ al contribuţiei naţionale la arhitectura colectivă de securitate şi apărare NATO.

În paralel, eforturile naţionale vor avea în vedere continuarea promovării profilului României ca pilon de securitate şi stabilitate în regiune, monitorizarea, stimularea şi asigurarea progreselor determinante în ceea ce priveşte consolidarea posturii aliate de descurajare şi apărare în Sud-Estul Europei şi regiunea Mării Negre pe toate cele cinci componente operaţionale (terestru, aerian, maritim, cibernetic şi spaţial) şi, în context, operaţionalizarea şi maturizarea proiectelor multinaţionale NATO de pe teritoriul României (ex: Unitatea de integrare a forţelor NATO/NFIU, Brigada Multinaţională Sud-Est/MNBDE-SE, Comandamentul Diviziei Multinaţionale Sud-Est/ MND-SE HQ, Comandamentul Multinaţional de nivel Corp Sud-Est/MNC-SE HQ).

O atenţie aparte va fi acordată definirii şi implementării parametrilor optimi, măsurilor şi proceselor specifice în planul asigurării rezilienţei, atât la nivel naţional, cât şi în cadrul integrat aliat, prin derularea unor programe de perfecţionare continuă pe linia asigurării securităţii cibernetice, a sistemelor de comunicaţii şi a combaterii ameninţărilor de tip hibrid, în vederea creşterii rezilienţei în faţa noilor provocări. În acest context este necesară creşterea rezilienţei bazate pe comunicaţii civile, inclusiv 5G, deoarece comunicaţiile de generaţii viitoare vor afecta societăţile de la transport, asistenţă medicală şi educaţie, dar şi operaţiunile militare. România va participa alături de cele 30 de state membre ale NATO la elaborarea unui plan de răspuns la pandemii, pe baza lecţiilor desprinse şi a celor mai bune practici existente la nivelul statelor aliate în contextul actualei crize COVID-19. Astfel, vor fi luate măsuri în domeniul rezilienţei şi a pregătirii civile, al utilizării mecanismelor şi capabilităţilor NATO în caz de criză. De

asemenea, planul de răspuns național la pandemii va viza protejarea industriilor critice, îmbunătățirea planificării continuității activităților Alianței, cooperarea strânsă cu partenerii internaționali, precum Uniunea Europeană.
Ştirile false şi acţiunile informative ostile reprezintă o provocare cu incidenţă asupra domeniului politico-militar, deoarece sunt derulate atât în scopul influenţării percepţiei sociale şi afectării încrederii populaţiei în instituţiile statului, cât şi pentru obţinerea de informaţii necesare pentru influenţarea procesului decizional. Gestionarea riscurilor şi ameninţărilor din mediul virtual ne impune, cu necesitate, crearea şi dezvoltarea de capabilităţi specializate la nivelul forţelor armate, pentru contracararea acţiunilor informaţionale, a propagandei cu scop destabilizator şi campaniilor de tip hibrid. Vor fi înglobate, pe lângă noile concepte care au apărut sau au cunoscut evoluţii semnificative (apărare şi descurajare, reziliență, cooperare interinstituţională, tehnologii emergente şi disruptive, digitalizare), şi lecţiile învăţate din recenta pandemie de COVID-19, în special în domeniul contribuţiei forţelor armate la sprijinirea autorităţilor civile, precum şi în gestionarea fenomenelor asociate, cum ar fi propaganda disruptivă sau ştirile false.
La nivel național se vor avea în vedere implementarea pachetului de ţinte de capabilităţi aferent anului 2021 şi implementarea Programului privind transformarea, dezvoltarea şi înzestrarea Armatei României până în anul 2040, în cadrul căruia se cuvine a menţiona accentul pe operaţionalizarea noilor capabilităţi şi planificarea multianuală a numărului de posturi finanţate de la bugetul de stat.
Pe fondul acestor eforturi aplicate, se va asigura o atenţie aparte asigurării unei abordări aliate echilibrate, unitare şi coerente în ce priveşte politicile, măsurile şi iniţiativele vizând asigurarea posturii aliate înaintate pe flancul de est al Alianţei.
România va rămâne pe mai departe un promotor al unei relaţii transatlantice consolidate şi substanţiale, ca reper esenţial pentru securitatea europeană. Pentru România, NATO este instrumentul primordial şi central al apărării colective fundamentate pe indivizibilitatea securităţii aliaţilor.
Ţara noastră va continua susţinerea consistentă a maximizării cooperării şi coordonării NATO - UE, în special pe palierul dezvoltării capabilităţilor şi gestionării riscurilor şi ameninţărilor de securitate, cu asigurarea complementarităţii şi sinergiei între acţiunile celor două organizaţii, în vederea evitării dublicării eforturilor sau a competiţiei.
La nivelul U.E., în vederea îndeplinirii acestui obiectiv, se va urmări dezvoltarea unui profil activ al României, atât prin participarea la procesul de luare a deciziilor în cadrul Politicii de securitate şi apărare comună (P.S.A.C.) şi la iniţiativele şi procesele de dezvoltare a capabilităţilor în formatele de cooperare multinaţională oferite de Agenţia Europeană de Apărare, cât şi prin contribuţia la operaţiile şi misiunile desfăşurate sub egida U.E.
Totodată, vor fi dezvoltate mecanismele necesare pentru o mai bună conectare la procesele derulate de Comisia Europeană în domeniul rezilienței, sprijinului pentru cercetare și dezvoltare, inclusiv în domeniul capabilităților pentru apărare și dezvoltării industriale. Va fi urmărită creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene puse la dispoziția sectorului apărării.

Măsurile propuse au în vedere:

- consolidarea rolului şi prezenţei naţionale în operaţiile şi misiunile militare şi civile ale Uniunii Europene, prin participarea la misiuni de monitorizare şi gestionare a crizelor din

zonele de interes pentru România, în funcţie şi de alte angajamente asumate în plan internaţional;
- participarea la consolidarea industriei europene de apărare şi a cercetării-dezvoltării în domeniul apărării prin susţinerea participării industriei naţionale de apărare la proiectele care vizează capabilităţi prioritare pentru România, inclusiv cyber, CBRN, comandă-control, UAV, inteligenţă artificială;
- optimizarea nivelului de implicare în cadrul programelor şi proiectelor de dezvoltare a capabilităţilor militare derulate la nivelul Agenţiei Europene de Apărare (E.D.A.);
- participarea la iniţiativele şi procesele UE dedicate dezvoltării de capabilităţi militare (PESCO - inclusiv mobilitate militară, CARD, EDF, EDIDP)[2], în coerenţă cu angajamentele asumate în cadrul NATO şi respectând principiul setului unic de forţe;
- promovarea consolidării legăturii transatlantice cu relevanţă accentuată în actualul context strategic, prin susţinerea implementării declaraţiilor comune privind cooperarea UE - NATO;
- asigurarea sprijinului şi asistenţei statelor membre UE care fac obiectul unor agresiuni armate pe teritoriul lor, conform clauzei de asistenţă mutuală (art. 42/7 din Tratatul UE).

III. Consolidarea Parteneriatului Strategic cu SUA

În ideea continuităţii şi coerenţei, precum şi în contextul direcţionărilor prevăzute de Carta Albă a Apărării 2021, pe linia politicii de apărare se va urmări intensificarea dialogului politico-militar în cadrul parteneriatului strategic cu SUA, în perspectiva consolidării palierului strategic. Sprijinul şi asistenţa oferite de partea americană rămân esenţiale pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de apărare.

Astfel, într-un context de securitate instabil şi provocator, este mai mult decât oricând oportună aprofundarea mecanismelor bilaterale permanente de consultare/cooperare, de coordonare şi armonizare a abordărilor şi punctelor de vedere la nivel politico-militar în vederea adoptării unor poziţii comune pe subiectele, politicile şi proiectele de interes vizând securitatea europeană şi regională. România va continua să-şi dovedească calitatea de aliat statornic şi durabil al SUA, în paralel cu aprofundarea dimensiunii de apărare a parteneriatului strategic.

În acest context, implementarea iniţiativelor de cooperare bilaterală în domeniul apărării se va derula în cadrul asigurat de Foaia de parcurs (***Roadmap***) a Parteneriatului strategic în domeniul apărării 2020 - 2030.

IV. Intensificarea cooperării bilaterale și regionale în domeniul apărării

În contextul evoluţiilor politice şi de securitate relevante, subliniem importanţa unei abordări echilibrate, în funcţie de obiectivele politicii de cooperare, care să contribuie la conturarea rolului de pol regional de stabilitate şi securitate prin menţinerea unor contribuţii substanţiale în regiunile de interes prioritar pentru România (regiunea extinsă a Mării Negre Balcanii de Vest şi vecinătatea estică a NATO şi UE) şi, în acelaşi timp, să asigure o prezenţă relevantă în cadrul eforturilor aliate și comunitare din vecinătatea sudică. O astfel de abordare este cu atât

---

[2] PESCO – Procesul de revizuire a Cooperării Structurate Permanente
CARD – Procesul de revizuire anuală coordonată a apărării
EDF – Fondul European de Apărare
EDIDP - Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării

mai relevantă cu cât se constată o globalizare a ameninţării şi o sporire a atenţiei acordate de NATO şi UE evoluţiilor de securitate din Africa şi Orientul Mijlociu, estul Mediteranei, Caucazul de Sud şi estul Ucrainei, inclusiv pe palier operaţional.

Cooperarea internaţională în domeniul apărării, atât în plan bilateral, cât şi în format multinaţional, în cadrul organizaţiilor internaţionale din care facem parte este o precondiţie şi un factor important în atingerea obiectivelor asumate de România.

Prioritățile de cooperare internaţională în domeniul apărării pentru perioada următoare vizează implementarea politicilor de cooperare internaţională, contribuind la menţinerea unui sistem optim de relaţii militare pentru asigurarea nivelului ridicat de instruire şi pregătire a Armatei României, conform standardelor şi pentru îndeplinirea obligaţiilor ce ne revin în conformitate cu angajamentele asumate la nivelul NATO, UE, ONU, OSCE şi în cadrul iniţiativelor regionale, precum şi sprijinirea promovării intereselor strategice ale statului român.

În scopul consolidării profilului strategic al României și conturării rolului stabilit, politicile de cooperare internaţională în domeniul apărării vizează cooperarea:

- bilaterală, cu statele membre NATO şi/sau UE;
- cu partenerii strategici, în primul rând cu SUA;
- cu statele partenere, cu care sunt încheiate acorduri de cooperare în domeniul apărării şi/sau industriilor de apărare şi cu care au fost identificate domenii de interes comun, precum şi cu state din regiunile de interes cu care există potenţial pentru dezvoltarea unor programe de cooperare, în special în domeniul tehnico-militar şi cercetare-dezvoltare-inovare;
- în cadrul iniţiativelor regionale și a organizaţiilor/organismelor internaţionale cu vocaţie în domeniul păcii și securităţii la care România este parte (ONU, OSCE).

Cadrul de desfăşurare a relaţiilor bilaterale și regionale va urmări promovarea imaginii și rolului României în cadrul Alianţei Nord-Atlantice cu accent pe intensificarea eforturilor de creştere a vizibilităţii și credibilităţii posturii de descurajare şi apărare pe întregul Flanc Estic, dezvoltarea profilului strategic al României în cadrul Uniunii Europene şi consolidarea României ca pol de stabilitate și furnizor de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre şi în Balcani.

În acest sens, întrevederile bilaterale vor promova importanţa acordată aprofundării Parteneriatului Strategic cu SUA, ca pilon al arhitecturii de politică externă şi de apărare, extinderea şi consolidarea altor parteneriate strategice şi a cooperării cu aliaţii şi partenerii relevanţi cu care România a dezvoltat relaţii de cooperare bilaterală în domeniul apărării.

Va continua, de asemenea, efortul de promovare a intereselor naţionale în formate multilaterale precum Organizaţia Naţiunilor Unite (ONU) și Organizaţia pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), ca parte a acţiunii mai largi de susţinere și consolidare a unei ordini internaţionale bazate pe reguli. Din perspectiva cooperării cu Organizaţia Naţiunilor Unite, vor continua demersurile în vederea menţinerii profilului de ţară la un nivel ridicat, prin participarea la misiunile de menţinere a păcii și implicarea activă în proiectele relevante dezvoltate la nivelul organizaţiei mondiale, cum ar fi iniţiativa *Action for Peacekeeping* a Secretarului General ONU.

La nivelul OSCE va fi susţinută, în continuare, menţinerea viabilităţii acquis-ului OSCE format din cei trei piloni (Tratatul Cer Deschis, Tratatul CFE și Documentul de la Viena – 2011) pe care se sprijină arhitectura de securitate europeană, aflată într-un moment criză.

De asemenea, va fi acordată o atenţie deosebită gestionării aspectelor politico-militare şi implementării obligaţiilor asumate prin documentele internaţionale privind regimurile în

domeniul controlului armamentelor convenţionale şi al neproliferării armelor de distrugere în masă.

Totodată, va fi dezvoltată cooperarea regională în domeniul apărării prin continuarea participării active la iniţiativele din Europa de Sud-Est şi Regiunea Extinsă a Mării Negre, la alte formate regionale (Bucureşti 9, Iniţiativa celor Trei Mări), precum şi la formatele destinate combaterii fenomenului terorist şi fundamentalismului islamic. În acest sens continuarea şi consolidarea cooperării în formatul trilateral România - Polonia - Turcia, dar şi promovarea unei abordări unitare a apărării pe întregul flanc estic, Marea Baltică - Marea Neagră, vor contribui la stabilitatea regională şi euroatlantică.

În ceea ce priveşte cadrul juridic al cooperării internaţionale în domeniul apărării, va fi continuat efortul de dezvoltare şi modernizare a acestuia prin încheierea de acorduri care să contribuie la întărirea cooperării cu partenerii strategici, statele membre ale NATO şi UE, la dezvoltarea cooperării în domeniul apărării cu statele vecine şi partenerii regionali, precum şi cu partenerii din alte zone de interes pentru România.

V. Continuarea demersurilor privind dezvoltarea capabilităţilor prin implementarea prevederilor Programului Armata României 2040 şi a Planului multianual de înzestrare a Armatei României, principalele linii de interes imediat fiind:

- elaborarea şi implementarea planurilor de acţiune subsecvente şi identificarea, împreună cu Guvernul României, de soluţii focalizate în special pe cooptarea industriei româneşti în implementarea planului multianual de înzestrare şi retehnologizare a acesteia pentru asigurarea unei rezilienţe militare industriale pragmatice;
- demararea contractului Corvete multifuncţionale şi monitorizarea îndeplinirii obligaţiilor offset asumate de furnizorul străin;
- iniţierea programelor de înzestrare cu valoare de peste 100 milioane de euro pentru care s-a obţinut aprobarea Parlamentului României:

– Autovehicule tactice blindate de tip uşor/ATBTU

– Sisteme C4I cu capabilităţi de integrare ISTAR

– Maşina de luptă a infanteriei, pe şenile – MLI

– Sistem de securitate şi apărare cibernetică

– Sistem UAS tactic clasa I

– Sistem de război electronic mobil SREM

– Sistem de rachete antiaeriene cu bătaie apropiată/cu rază foarte scurtă de acţiune, portabil MANPAD

– Sistem integrat de arme SHORAD/VSHORAD

– Sistem de armament individual tip NATO

– Aparatură optică şi optoelectronică – Etapa I

– Echipamente şi sisteme de detecţie, avertizare, decontaminare şi protecţie (individuală şi colectivă) CBRN

– Modernizarea sistemului de artilerie antiaeriană Oerlikon Model GDF 103 la standardul de sistem de artilerie antiaeriană cu capacităţi CRAM

- alocarea resurselor financiare necesare participării ACTTM/MApN, alături de operatori economici din industria naţională de apărare, la proiecte NATO şi UE în domeniul cyber, CBRN, UAV, în concordanţă cu prioritătile prevăzute în Carta Albă a Apărării 2021;

- iniţierea altor programe de achiziţii necesare îndeplinirii obligaţiilor ce revin României în cadrul procesului NATO de planificare a apărării;

- în funcţie de alocările bugetare şi de derularea programelor deja iniţiate, vor fi efectuate demersuri pentru pregătirea iniţierii şi/sau derulării altor programe de înzestrare în vederea asigurării de noi capabilităţi structurii de forţe ale Armatei Române.

VI. Elaborarea şi îmbunătăţirea cadrului normativ specific domeniului apărării şi calităţii vieţii personalului

Se va avea în vedere continuarea activităţilor de elaborare/armonizare a legislaţiei naţionale care reglementează activitatea diverselor instituţii din sistemul de securitate naţională în domenii cu valenţe interinstituţionale (managementul crizelor, securitate cibernetică, reziliencă, etc.) în scopul eficientizării mecanismelor instituţionale.

Avem în vedere continuarea dezvoltării sistemului informatic şi de comunicaţii militar, concomitent cu extinderea măsurilor de securitate informaţională şi implementarea celor de apărare cibernetică. Vom urmări cu prioritate reducerea cheltuielilor operaţionale (mai ales a consumului de energie) prin adoptarea de tehnologii noi, nepoluante, atât în privinţa echipamentelor militare, cât şi a lucrărilor de infrastructură militară. Ne propunem negocierea unor componente importante de transfer tehnologic cu ocazia tuturor achiziţiilor importante în domeniul militar, pentru întreprinderile viabile deja existente, dar mai ales pentru firme noi dedicate tehnologiilor moderne şi facilitarea şi dezvoltarea accesului firmelor private la aceste tehnologii şi deschiderea accesului acestora la comenzile de stat.

Ne propunem să dezvoltăm o abordare strategică, interinstituţională şi funcţională într-un sistem integrat al problematicii protecţiei infrastructurilor critice naţionale.

Vom dezvolta un proces de management al riscului, prin care să se evidenţieze ameninţările şi vulnerabilităţile infrastructurii critice definite şi modalităţile de diminuare a acestora, pentru fiecare structură responsabilă/implicată în parte, şi un standard de evaluare a protecţiei infrastructurii critice. Acest standard va fi dedicat unei anumite infrastructuri, în funcţie de opţiunile de back-up, şi de nivelul de reziliencă al domeniului/sistemului din care face parte infrastructura.

Vom aborda sistemul medical militar din cadrul sistemului de apărare, ordine publică şi siguranţă naţională, ca un domeniu integrat, ce necesită noi evaluări conceptuale şi legislative, în contextul transformării NATO/UE şi al combaterii pandemiilor.

Dezvoltarea rezervei operaţionale a Armatei Române, cu accent pe rezerva voluntară şi serviciul militar în termen voluntar, precum şi a unui sistem naţional de pregătire şi instruire, elaborarea unei noi strategii, care să conecteze sistemul de forţe active cu grupul de rezervişti şi să asigure mobilizarea şi regenerarea forţelor în parametri optimi de cantitate, calitate şi

viteză, o condiţie esenţială pentru realizarea acestui obiectiv reprezentând-o revizuirea cadrului legislativ.

Concomitent, o atenţie deosebită va fi acordată revizuirii cadrului normativ aplicabil la nivel naţional sau intern al Ministerului Apărării Naţionale pe linia soluţionării problemelor sociale ale personalului armatei, veteranilor, invalizilor, văduvelor de război şi văduvelor veteranilor de război, cadrelor militare în rezervă/retragere, a veteranilor, răniţilor şi invalizilor care au participat la acţiuni militare, precum şi a urmaşilor celor decedaţi în acţiuni militare.

Ne vom concentra pe reducerea birocraţiei şi realizarea unei structuri organizatorice moderne, flexibile, conform nivelului de ambiţie adoptat pe baza rezultatelor din procesul de revizuire strategică a apărării, a experienţei acumulate în teatrele de operaţii, a lecţiilor învăţate şi a bunelor practici din sfera euroatlantică.

Ne propunem dezvoltarea unui program pentru retenţia, motivarea şi recompensarea personalului militar şi civil în conformitate cu legislaţia naţională şi a bunelor practici în cadrul NATO şi îmbunătăţirea programului dedicat protejării drepturilor veteranilor de război, veteranilor din teatrele de operaţii, răniţilor, familiilor şi rudelor acestora prin înfiinţarea unui centru naţional în acest sens.

Vom urmări aplicarea prevederilor constituţionale, a normelor internaţionale şi UE la care România a aderat privind protejarea drepturilor omului pentru personalul militar şi civil din cadrul Ministerului Apărării Naţionale. Vom dezvolta strategii de comunicare internă şi externă cu scopul îmbunătăţirii prestigiului şi imaginii Armatei Române, precum şi iniţierea unui program dedicat ofiţerilor în rezervă şi în retragere în vederea implicării acestora în diferite acţiuni privind domeniul apărării.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Viziunea conceptuală

Politica externă a României va continua să fie predictibilă, coerentă, de consens național, axată pe îndeplinirea responsabilă a angajamentelor asumate în plan extern, pe promovarea și apărarea obiectivelor și intereselor naționale, va deservi în mod direct și eficient interesele cetățenilor români și va contribui la bunăstarea și securitatea acestora. Îndeplinirea obiectivelor naționale ale României în plan extern se va realiza în coordonare strânsă cu Președintele României, ca factor de decizie în domeniul politicii externe.

Concret, în planul politicii externe, România își va atinge obiectivele pe baza celor trei pilieri esențiali ai politicii sale externe: creșterea rolului și influenței țării noastre în Uniunea Europeană (UE) și, respectiv, Alianța Nord-Atlantică (NATO) și dezvoltarea și aprofundarea Parteneriatului Strategic cu Statele Unite ale Americii (SUA), concomitent cu susținerea și promovarea valorilor democratice, a drepturilor și libertăților fundamentale, a stabilității și securității atât în regiune, cât și la nivel global, cu promovarea și respectarea strictă a dreptului internațional și a ordinii internaționale bazate pe reguli, susținerea fermă a multilateralismului eficient și corelarea politicii externe în materie de obiective și priorități cu politica de securitate și apărare, care vor rămâne elemente esențiale.

Pandemia de COVID-19 a pus în evidență, poate mai pregnant decât oricând, caracterul multidimensional al diplomației secolului XXI. Pe fondul unei incertitudini globale încă nedecantate sub aspectul impactului acestei crize la nivel internațional, politica externă și de securitate a României va trebui să țină cont de noile realități internaționale și să ofere răspunsuri în timp real la provocările, transformările, dar și la oportunitățile relevate de consecințele complexe ale pandemiei.

În noul context internațional cu evoluții generate sau accelerate de pandemie, Guvernul va continua să promoveze acțiuni și instrumente concrete prin care obiectivele politicii noastre externe să fie implementate într-un mod mai eficient și să fie adaptate la noile realități și evoluții în plan internațional în context pandemic, astfel încât România să fie mai rezilientă, inclusiv în acțiunea sa externă.

Lecțiile învățate de diplomația română în contextul actualei crize pandemice – necesitatea consolidării rezilienței la nivel statal și al organizațiilor internaționale din care facem parte, inclusiv întărirea capacității de combatere a acțiunilor ostile de tip hibrid și a celor de dezinformare, importanța consolidării legăturii transatlantice și clarificarea dezbaterii privind autonomia strategică a UE, importanța promovării dreptului internațional și a valorilor democratice, importanța esențială a multilateralismului și nevoia eficientizării cooperării internaționale și a acțiunii organizațiilor internaționale, inclusiv angajamentul față de partenerii

cu care împărtășim viziuni similare la nivel internațional – reprezintă linii directoare de urmat pentru atingerea obiectivelor noastre de politică externă.

Diplomația română se va implica activ și eficient în procesele de adaptare și de anticipare care se desfășoară la nivel internațional, urmărind ca reacțiile necesare, la nivel de decizii și acțiune concretă în politica externă să fie tot mai eficiente, tot mai rapide, dar și mai sofisticate, pentru a ne construi – în esență – reziliența ca stat și ca societate, respectiv capacitatea de a rezista în fața crizelor și de a deveni mai eficienți în gestionarea lor și a celor viitoare. Aceasta presupune și consolidarea parteneriatelor cu actori externi care împărtășesc aceleași valori și obiective și diminuarea sau chiar eliminarea dependenței de acei actori care promovează abordări contrare și care ne afectează capacitatea de a ne atinge obiectivele, inclusiv cele de politică externă.

Relevanța acțiunii diplomatice se bazează pe creșterea rezistenței în fața provocărilor de toate tipurile, a capacității de adaptare și gestionare mai eficientă a riscurilor, amenințărilor și provocărilor regionale și globale. Această linie de conduită va permite protejarea mai bună a valorilor, intereselor și obiectivelor României și ale cetățenilor noștri. Dincolo de faptul că pentru construirea rezilienței avem nevoie de o capacitate de adaptare fără precedent, este și mai necesară menținerea direcției strategice și în același timp principiale în cadrul acțiunii noastre diplomatice. În egală măsură, este necesară o comunicare mai eficientă, mai aproape de cetățeni, care să reflecte substanța și complexitatea activității diplomatice și a obiectivelor naționale de politică externă, inclusiv prin implicarea crescută a societății civile. De asemenea, va fi urmărită dezvoltarea dimensiunii de prognoză, pentru urmărirea și evaluarea tendințelor la nivelul relațiilor internaționale pentru a pregăti adecvat răspunsuri și inițiative de politică externă, în anticiparea unor potențiale riscuri, amenințări și provocări.

Modalitățile strategice de acțiune pentru atingerea acestor obiective, ce reprezintă constante ale politicii externe românești vor trebui însă să țină cont de faptul că situația internațională actuală, pe fundal de criză, a devenit mult mai fluidă, influențată de reconfigurarea unor centre și raporturi de putere internaționale, dar și de redefinirea unor concepte ce păreau imuabile. Pe cale de consecință, situația actuală este lipsită, într-un grad mai înalt, de predictibilitate, ceea ce presupune o adecvare mai rapidă, flexibilitate și un caracter mai inovativ pentru strategiile și mijloacele de acțiune.

În contextul actual al evoluțiilor din societatea internațională, în schimbare accelerată și cu provocări și crize continue și variate, sunt necesare răspunsuri într-o manieră complexă și integrată. Adaptarea la noile realități nu presupune schimbarea bazelor politicii noastre externe, pilonii acesteia rămânând aceiași. Politica externă a României are nevoie de predictibilitate în ceea ce privește obiectivele cheie. România este înconjurată de o zonă de instabilitate accentuată și este obligată să găsească acele soluții și acțiuni pe plan extern care o transformă într-un lider regional veritabil și abil în găsirea soluțiilor de stabilitate și securitate în regiune.

În contextul aniversării în cursul anului 2022 a 160 de ani de diplomație modernă, gestionând și depășind provocările fără precedent generate de pandemie în ultimii doi ani, Ministerul Afacerilor Externe (MAE) își va intensifica eforturile pentru a dezvolta un corp diplomatic și

consular de elită, a promova în mod adecvat și eficient interesele României în contextul internațional actual, caracterizat de o dinamică permanentă, inclusiv pentru a răspunde la nivel optim solicitărilor de asistență și protecție consulară ale cetățenilor români din afara țării.

I. Consolidarea profilului și rolului României în cadrul Uniunii Europene (UE) UE = prosperitate, reziliență, securitate democratică

În scopul consolidării rolului activ și a vizibilității României în UE, acțiunile Guvernului vor continua să vizeze asigurarea unei contribuții pragmatice, în spirit constructiv, la întărirea Uniunii, mai ales în contextul crizei generate de pandemia de COVID-19, și la avansarea politicilor UE destinate a răspunde acestui obiectiv.

Acțiunea diplomatică românească la nivel UE va urmări obiectivul ca Uniunea să depășească întărită provocările determinate de criză și să își consolideze capacitatea de a preveni și răspunde la viitoare crize, prin urmare România va contribui în mod concret la o coordonare sporită la nivel european atât pentru gestionarea crizei, cât și pentru provocări viitoare, în vederea creșterii rezilienței Uniunii. În același timp, acțiunile Guvernului vor urmări asigurarea coerenței dintre viziunea de dezvoltare a României pe termen mediu și lung și modalitatea de raportare la politicile și inițiativele în plan european. La nivel UE, România va continua să promoveze dezvoltarea politicilor europene, inclusiv din perspectiva fructificării potențialului de valoare adăugată pe care România îl poate deține în raport cu o serie de domenii de cooperare (cum ar fi industriile creative, IT&C, turismul și agricultura ecologică). Totodată, România va continua să promoveze activ, pe lângă obiectivul unei Uniuni globale mai puternice, implicarea UE în vecinătate, precum și potențialul oferit de relațiile transatlantice în susținerea obiectivelor de ansamblu ale Uniunii.

Printre obiectivele prioritare, Guvernul României va urmări:

- continuarea implicării active în procesul decizional la nivel UE, prin menținerea racordării la nucleul statelor care promovează consolidarea Uniunii, în paralel cu menținerea dialogului cu toate statele membre pe ansamblul agendei europene;
- asigurarea coerenței și consecvenței în promovarea pozițiilor naționale la nivel UE, inclusiv prin intermediul Comitetului de Coordonare a Sistemului național de gestionare a afacerilor europene, instituit prin HG 34/ 2017 referitor la coordonarea afacerilor europene, cu luarea în considerare atât a obiectivelor de dezvoltare ale României, cât și a interesul general de consolidare a Uniunii;
- continuarea implicării active în cadrul Conferinței privind Viitorul Europei, lansată la 9 mai 2021, și în evenimentele organizate în acest cadru, inclusiv prin:
    - mobilizarea celorlalte instituții românești pentru a promova această dezbatere la nivel intern în România și a se asigura o participare cât mai largă a cetățenilor români, în scopul consolidării solidarității și a unității europene, precum și pentru a face cunoscută viziunea cetățenilor români cu privire la politicile în care acțiunea comună la nivel european poate aduce valoare adăugată certă pentru Uniune și statele membre, inclusiv prin întărirea capacității de coordonare, la nivel european;

- reprezentarea corespunzătoare a vocii tuturor comunităților și regiunilor României care este esențială pentru promovarea unui sentiment de incluziune și apartenență, contribuind la crearea unei viziuni comune legitime pentru viitorul Europei; promovarea unui proces de integrare europeană care încurajează și protejează diversitatea de culturi și identități;
- urmărirea ca rezultatele procesului de reflecție privind viitorul Europei să se concentreze pe obiectivul unei Uniuni puternice şi unite şi pe o dimensiune pragmatică în dezvoltarea politicilor europene pe termen mediu şi lung, astfel încât să poată fi gestionate mai bine provocări actuale și viitoare, în acord cu tratatele Uniunii și cu principiul subsidiarității, utilizând pe deplin cadrul instituțional și decizional european;
- identificarea politicilor în care adâncirea integrării europene este benefică, dar și a politicilor care necesită întărirea coordonării la nivel european;
- eficientizarea funcționării cadrului instituțional european astfel încât instituțiile europene să fie mai democratice, mai reprezentative și mai eficiente, servind în primul rând cetățenii europeni;
- eficientizarea mecanismelor de participare directă a cetățenilor în procesul decizional european;

- continuarea demersurilor privind implicarea activă în implementarea Agendei Strategice 2019-2024 şi reafirmarea, inclusiv în contextul Conferinței privind viitorul Europei, a importanței principiilor unității, solidarității și coeziunii europene consacrate prin Declarația de la Sibiu, adoptată la 9 mai 2019;
- implicarea activă în demersurile de la nivel UE vizând asigurarea unui proces de redresare economică durabil, inclusiv prin utilizarea mecanismelor și instrumentelor financiare ale Uniunii, în paralel cu facilitarea procesului de dublă tranziție – verde și digitală, prin promovarea de soluții care să faciliteze continuarea procesului de convergență în cadrul Uniunii;

Guvernul va continua demersurile pentru aderarea României la Spațiul Schengen și pentru aderarea la Zona Euro, cu luarea în considerare a evoluțiilor la nivel UE privind reforma spațiului Schengen și a consolidării Uniunii Economice și Monetare. De asemenea, Guvernul va continua demersurile de finalizare a MCV, pe baza unor progrese reale în ce privește independența și eficiența sistemului judiciar românesc, şi participarea la noul mecanism general european de evaluare privind statul de drept, aplicabil tuturor statelor membre.

În ceea ce privește viitorul relației UE cu Regatul Unit, România susține îndeplinirea prevederilor Acordului comercial și de cooperare între UE și Regatul Unit, bazată pe o cooperare ambițioasă și cuprinzătoare între cele două părți și un dialog permanent prin mecanismele Consiliului de Parteneriat și cooperarea parlamentară dintre Parlamentul European și Parlamentul Regatului Unit. Totodată România va urmări îndeaproape îndeplinirea angajamentelor asumate de Londra privind cetățenii români stabiliți în Regatul Unit și va oferi sprijin și asistență acestora, urmărind asigurarea eficientă a sprijinului pentru cetățenii români în protejarea drepturilor prevăzute în Acordul de retragere.

Guvernul va susține în continuare o serie de alte obiective importante la nivel UE:

- consolidarea pieței interne a Uniunii Europene, cu asigurarea libertăților circumscrise acesteia, precum și creșterea accesului companiilor, IMM-urilor românești la aceasta și la lanțurile valorice europene;
- asumarea de către UE a rolului de lider în domeniul combaterii schimbărilor climatice și implementarea obiectivelor formulate prin Pactul Ecologic European, cu asigurarea unor condiții juste și echitabile de implementare, care să țină cont de specificitățile statelor membre, inclusiv ale României, astfel încât tranziția spre neutralitatea climatică să fie sustenabilă social, ducând la dezvoltarea economică a statelor membre, iar nu să adâncească diferențele de dezvoltare între acestea; Guvernul va urmări evoluțiile și va purta negocierile asupra pachetului *Fit For 55* pentru a reflecta corespunzător interesele României în prevederile legislative și a identifica cele mai avantajoase modalități de implementare a obiectivelor climatice asumate de UE; în acest context, va continua extinderea și consolidarea rețelei de misiuni verzi / de diplomație climatică a României, creată în 2021;
- în contextul crizei energetice actuale, România va continua să urmărească promovarea de soluții eficiente care să conducă la evitarea riscului de accentuare a decalajelor de dezvoltare și a sărăciei energetice;
- consolidarea domeniului social, mai ales din perspectiva protejării drepturilor lucrătorilor; - finalizarea și consolidarea Uniunii Sănătății;
- consolidarea securității interne a Uniunii și asigurarea funcționalității Spațiului Schengen de o manieră care să permită angajarea activă a tuturor statelor membre UE în proces;
- adoptarea și implementarea la nivelul Uniunii a unei politici sustenabile în domeniul gestionării migrației;
- implicarea activă în dezbaterile legate de conceptul de autonomie strategică a UE în conformitate cu interesele României, inclusiv având în vedere imperativul menținerii și consolidării relației transatlantice și a complementarității cu NATO, printr-o conectare mai strânsă a acestui concept cu cel de reziliență strategică a UE și a statelor membre;
- de asemenea, în continuarea succeselor obținute de diplomația română în cursul anilor 20202021, continuarea eforturilor de promovare a unei prezențe românești consolidate în instituțiile europene, mai ales în poziții de conducere.

Guvernul va continua măsurile de operaționalizare a *Centrului european de competențe în domeniul securității cibernetice*, în vederea valorificării oportunităților suplimentare pe care activitatea Centrului le va avea în ce privește dezvoltarea domeniului, cu impact și pe dinamizarea economiei naționale.

De asemenea, pentru asigurarea eficienței și coerenței participării României la procesul decizional de la nivel UE, va fi urmărită dezvoltarea expertizei în domeniul politicilor europene la nivelul administrației publice centrale, precum și crearea unui mecanism de consultări trimestriale între actorii instituționali relevanți pentru dezbaterile strategice la nivel european.

Totodată, Guvernul va promova o implicare mai activă a României în acțiunea externă a Uniunii, pe baza evoluțiilor în plan internațional.

România va continua să fie un susținător al politicii de extindere cu statele din Balcanii de Vest și Turcia, pe baza meritelor proprii ale candidaților, evidențiate în procesul de reformă, și al asigurării unei dinamici reale a procesului de negociere, care să contribuie la obiectivul asigurării dezvoltării, stabilității și securității în regiune.

De asemenea, Guvernul va urmări promovarea unei viziuni strategice post-2020 pentru Parteneriatul Estic (PaE), bazată pe continuarea agendei de reforme pro-europene în regiune, susținerea proceselor democratice și a societății civile și o abordare ambițioasă de cooperare, inclusiv pe dimensiunea de securitate. Guvernul va susține în continuare eforturile de reformă și de integrare europeană ale statelor din PaE. România va continua să joace un rol activ în politica UE în Vecinătatea Estică și cea Sudică.

Pentru România, stabilitatea și securitatea statelor din Parteneriatul Estic are valențe geostrategice. În acest sens, se va urmări creșterea importanței acordate subiectului conflictelor prelungite la nivel european prin continuarea demersurilor politico-diplomatice realizate în această direcție. Astfel, vor fi promovate activ și susținut concluziile desprinse în cadrul dezbaterii ministeriale din mai 2021 (la reuniunea miniștrilor afacerilor externe din statele membre UE, în format Gymnich, de la Lisabona), desfășurate la inițiativa României, pentru a genera un angajament politic și concret mai consistent al Uniunii în facilitarea găsirii de soluții la situațiile de conflict din Vecinătatea Estică. În acest sens, vor fi fructificate rezultatele desprinse din cadrul turneului regional în Caucazul de Sud al miniștrilor român, austriac și lituanian (iunie 2021), și vor fi realizate demersuri intensificate pentru menținerea vizibilă pe agenda UE a temei reglementării conflictelor prelungite.

În ce privește Politica de Securitate și Apărare Comună (PSAC), principalele direcții de acțiune vor urmări continuarea implicării active în implementarea măsurilor de consolidare a rolului UE în domeniul securității și apărării, atât pe linie militară, în cooperare cu MApN, cât și civilă. Guvernul va urmări menținerea nivelului de angajament în cadrul inițiativelor dezvoltate sub egida PSAC, precum și în cadrul angajamentelor operaționale derulate de UE în domeniul managementului crizelor. Pe linie PSAC civil, principalele direcții de acțiune vor urmări continuarea implementării angajamentelor prevăzute în Pactul Civil în domeniul PSAC, precum și a obiectivelor cuprinse în Strategia Națională pentru Implementarea Pactului Civil pe toate liniile de acțiune, în special prin promovarea unui cadru normativ pentru detașarea experților români în misiuni civile internaționale, inclusiv în domeniul PSAC. Atât în domeniul militar, cât și în cel civil, este importantă păstrarea complementarității cu prioritățile României din cadrul NATO, evitând duplicarea angajamentelor și eforturilor de a promova siguranța națională. În special în ceea ce privește amenințările hibride și asimetrice, cooperarea UE-NATO este de dorit, prin mecanisme comune de tipul Centrului de Excelență pentru Amenințări Hibride de la Helsinki, întărind sinergiile civil-militare și relațiile dintre Divizia comună de informații și securitate a NATO și Celula de fuziune hibridă a UE. De asemenea, coordonarea eforturilor de a spori reziliența societală și de a combate operațiuni de dezinformare poate aduce beneficii mutuale membrilor UE și NATO.

Implicarea în discuțiile asupra Busolei Strategice va constitui o prioritate și se va axa pe importanța consolidării profilului UE pe dimensiunea de apărare în deplină complementaritate cu NATO, evitând duplicările. Totodată, în contextul dezbaterilor referitoare la Busola Strategică, Guvernul va insista pe importanța domeniilor rezilienței și parteneriatelor cu organizații și state terțe care împărtășesc aceleași valori și care împreună cu UE sunt relevante pentru a face față provocărilor și amenințărilor la nivel regional și internațional.

II. Creșterea rolului României în cadrul Alianței Nord-Atlantice (NATO) NATO = securitate și reziliență

Vor continua demersurile în direcția dezvoltării profilului activ pe care România l-a obținut în cadrul NATO, precum și promovarea priorităților strategice ale României în cadrul Alianței, prin îndeplinirea obligațiilor care revin țării noastre, asigurarea de contribuții în plan conceptual și participarea la misiunile și operațiile aliate.

O atenție sporită va fi acordată în continuare procesului de implementare a deciziilor aliate, în special întărirea Flancului Estic, inclusiv din perspectiva coeziunii sale, și implementarea măsurilor decise de către Aliați în cadrul Summit-ului NATO din iunie 2021 pe linia consolidării posturii NATO de descurajare și apărare, cu impact direct pentru România, mai ales în ce privește sporirea securității la Marea Neagră, ca zonă de interes major pentru securitatea euroatlantică. Guvernul va rămâne profund implicat în evoluția procesului de reflecție NATO 2030 și în cel privind negocierea noului Concept Strategic al NATO, pentru a contribui la avansarea relației transatlantice și a unei viziuni strategice pentru viitorul Alianței.

În egală măsură, în pregătirea viitorului Summit NATO din 2022 găzduit de Spania, România va urmări consolidarea pe mai departe a Alianței Nord-Atlantice, întărirea dimensiunii sale de apărare colectivă, precum și sporirea prezenței aliate în România și la Marea Neagră. Totodată, va susține activ ca aceste obiective să se regăsească reflectate și în noul Concept Strategic al Alianței, care va fi adoptat cu acest prilej, alături de dezvoltarea rolului NATO în domeniul rezilienței și menținerea avansului tehnologic aliat, respectiv intensificarea sprijinului pentru partenerii NATO și a cooperării cu aceștia. Identificând securitatea cibernetică ca o arie prioritară a angajamentelor NATO în combaterea noilor amenințări asimetrice aferente competiției internaționale non-cinetice, România va aduce o contribuție activă în proiecte comune ce privesc exercițiile de antrenament, în creșterea gradului de conștientizare, în coordonarea eforturilor și sinergiilor UE-NATO, cât și în schimburile de bune practici.

Guvernul va continua demersurile pentru declararea capacității operaționale depline a *Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență*, înființat în mai 2021, ca expresie a angajamentului deplin al României în susținerea eforturilor de consolidare a rezilienței la nivel statal, european și global, și menționat în Declarația Finală a Summit-ului NATO din iunie 2021. Aceste demersuri vor viza definitivarea tuturor aranjamentelor administrative necesare pentru buna funcționare a Centrului, atât a celor care vizează adoptarea tuturor măsurilor logistice, consolidarea echipelor de lucru organizate deja pe cele șapte tematici de interes pe care Centrul

le promovează, cât și asigurarea unui cadru eficient de dialog și cooperare cu instituții și organizații de profil din România și străinătate astfel încât să se asigure o abordare strategică integrată a acestui concept. Astfel, într-o primă etapă, Centrul va funcționa ca instituție publică, cu personalitate juridică, în subordinea MAE român, iar în a doua etapă, după operaționalizarea Centrului, acesta va fi internaționalizat prin cooptarea de experți ai unor state membre NATO și UE, respectiv state partenere ale acestor organizații.

În egală măsură, România va continua să își concentreze eforturile pentru asigurarea funcționalității mecanismelor UE și NATO și a cooperării dintre ele, în vederea îmbunătățirii capabilităților de gestionare a problemelor legate de amenințările hibride, dezinformare și reziliență.

III. Consolidarea Parteneriatului Strategic cu SUA
Parteneriatul Strategic cu SUA = securitate, democrație, progres economic și social

Demersurile în scopul consolidării și extinderii Parteneriatului Strategic cu SUA vor continua activ. În continuarea momentelor aniversare din 2021 (a 10-a aniversare a adoptării *Declarației Comune privind Parteneriatul Strategic pentru Secolul XXI între România și Statele Unite ale Americii* și a semnării *Acordului între România și SUA privind amplasarea în România a sistemului de apărare al Statelor Unite împotriva rachetelor balistice,* precum și aniversarea a cinci ani de la operaționalizarea facilității anti-rachetă de la Deveselu), marcarea în anul 2022 a 25 de ani de la lansarea Parteneriatului Strategic oferă oportunitatea reafirmării principiilor și liniilor majore ale colaborării dintre statele noastre, precum și a aprofundării pe mai departe a relației bilaterale. Organizarea de noi runde anuale ale Dialogului Strategic cu SUA va prilejui punerea concretă în aplicare a acestor obiective.

În acest context, România va promova în relația cu SUA adâncirea și extinderea relațiilor cu ansamblul Statelor Unite, inclusiv la nivelul statelor federale americane și al legislativelor celor două țări, în aplicarea Parteneriatului Strategic bilateral. Guvernul va face demersuri pentru promovarea unui cadru normativ bilateral care să faciliteze permanentizarea relațiilor între cele două Parlamente și Guverne, după modelul existent în cazul altor state.

Acțiunea Guvernului va viza în continuare dezvoltarea cooperării pe planurile politic și militar, inclusiv în ceea ce privește creșterea prezenței militare americane în România; va continua să fie acordată o importanță deosebită securității energetice, inclusiv în domeniul nuclear civil, prin sprijinirea la nivel diplomatic a eforturilor ministerelor cu responsabilități în materie; vor continua eforturile de intensificare a cooperării în domeniul securității cibernetice, inclusiv al rețelelor de comunicații de tip 5G.
Un element prioritar care va trebui extins îl reprezintă stimularea dimensiunii economice a acestui parteneriat. Creșterea investițiilor americane în România va constitui în continuare un obiectiv prioritar, inclusiv în domeniul infrastructurii. Astfel, se va urmări valorizarea de domenii suplimentare de interes comun, inclusiv cu privire la proiectele prioritare de

interconectare promovate de România și în cadrul Inițiativei celor Trei Mări, cu accent pe cele două proiecte majore și strategice de interconectare regională *Rail2Sea* și *Via Carpathia*.

Vor continua demersurile active de aderare a României la programul *Visa Waiver*, în continuarea acțiunilor realizate, cât și pentru dezvoltarea cooperării pe linie de educație, inovare, cultură, cercetare.

România va continua ferm și activ susținerea și consolidarea relației transatlantice, care este esențială pentru prezervarea comunității de valori și securitate din care facem parte. Acest obiectiv va fi promovat activ atât la nivelul NATO, cât și al UE.

IV. Parteneriatul strategic pentru integrarea europeană a Republicii Moldova

Ca prioritate de prim rang a politicii externe a României, țara noastră va continua să susțină activ eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova și programul de reforme pro-democratice, în baza Parteneriatului Strategic pentru Integrarea Europeană a Republicii Moldova și având ca fundament comunitatea de limbă, istorie și cultură cu Republica Moldova, precum și viziunea spațiului comun din perspectiva integrării europene. Țara noastră va sprijini Republica Moldova în eforturile de consolidare a statului de drept, de asigurare a stabilității politice și prosperității. Totodată, vor continua acțiunile de sprijin în beneficiul direct al cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv în contextul pandemiei de COVID-19. Se vor depune, de asemenea, eforturi susținute pentru avansarea proiectelor bilaterale strategice, mai ales a celor cu rol de conectare a Republicii Moldova cu UE, prin România. România va acționa pentru încheierea rapidă și implementarea unui nou Acord de asistență nerambursabilă, care să îndeplinească funcțiile Acordului privind asistența nerambursabilă de 100 milioane euro (semnat în 2010 și ieșit din vigoare la 28 martie 2021), precum și pentru implementarea proiectelor comune de interes major și pentru a continua să sprijine dezvoltarea, modernizarea și reziliența statului vecin. În acest sens, se va acorda prioritate proiectelor de interconectare în domeniul energiei și transporturilor (inclusiv podurile peste Prut, autostrăzi), menite să asigure conectarea robustă a Republicii Moldova la spațiul european, prin România. De asemenea, se va urmări o implicare activă în susținerea Republicii Moldova în identificarea de soluții solide, viabile și sustenabile pentru asigurarea necesarului de gaze naturale prin diversificarea surselor de aprovizionare, crearea de rezerve, în vederea consolidării securității energetice a Republicii Moldova pe termen mediu și lung. România va continua să promoveze o reglementare cuprinzătoare, pașnică și durabilă a conflictului transnistrean, cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova în frontierele sale recunoscute internațional și cu neafectarea vectorului său pro-european. MAE va susține crearea unui Grup de sprijin al Comisiei Europene pentru Republica Moldova, care să susțină – împreună cu Delegația pentru relațiile cu Republica Moldova din Parlamentul European – implementarea eficientă de către Republica Moldova a Acordului de Asociere UE- Republica Moldova. România va fi activă în susținerea eforturilor autorităților Republicii Moldova de eficientizare a combaterii corupției, de reformare a sistemului judiciar, de reformare și profesionalizare a administrației și de curățare a mediului de afaceri și a administrației publice de practici clientelare. De asemenea, vor fi intensificate măsurile de încurajare a prezenței investiționale românești în Republica

Moldova. Totodată, va fi susținută consolidarea programului de înfrățiri între unitățile administrative-teritoriale din România și Republica Moldova, inclusiv în vederea oferirii de expertiză în ceea ce privește atragerea fondurilor europene, și inițierea unor proiecte comune, care să aibă ca scop dezvoltarea comunităților locale. Se va urmări, de asemenea, consolidarea *Fondului de Democratizare și Dezvoltare Sustenabilă pentru Republica Moldova,* prin sporirea alocării financiare în cadrul bugetului MAE destinat cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară.

V. Priorități la nivel bilateral, regional și global

Guvernul va continua să acorde o atenție deosebită consolidării parteneriatelor și relațiilor strategice bilaterale, precum și explorării oportunităților de dezvoltare a unor relații importante pentru România.

La nivel european, România va continua demersurile de consolidare a relațiilor și parteneriatelor strategice sau cu conținut strategic cu Germania, Franța, Italia, Regatul Unit, Polonia, Turcia, Spania, Ungaria, actualizarea și urmărirea implementării, acolo unde este cazul, a Planurilor de Acțiune sau Foilor de Parcurs ale parteneriatelor strategice bilaterale, inclusiv recalibrarea Parteneriatului Strategic cu Regatul Unit în context post-Brexit. După Brexit, colaborarea bilaterală cu Regatul Unit va conduce la o obligatorie „reinventare" a Parteneriatului Strategic bilateral în zona economică, științifică, academică și de cercetare. Regatul Unit rămâne un partener strategic crucial pentru România, în plan bilateral și în cadrul NATO. De asemenea, în relație cu statele membre UE, statele SEE și cele ale AELS, se are în vedere dezvoltarea formatelor de cooperare aprofundată în plan sectorial, european și multilateral. Vor fi extinse și aprofundate acele relații bilaterale și multilaterale ce contribuie la securitatea și prosperitatea României, cu adaptarea cooperării la noile provocări generate de pandemia de COVID-19, promovarea solidarității și cooperării în relația cu statele partenere.

Totodată, în consonanță cu interesul major al României de dezvoltare a relației transatlantice, vom aprofunda relația cu Canada, un partener important al țării noastre, cu caracter strategic, în special în ceea ce privește abordarea comună în domeniul securității, care va fi consolidată de dinamizarea dialogului politic și intensificarea legăturilor economice.

Vor continua acțiunile de consolidare a rolului României ca vector de propagare a valorilor comunității europene și euroatlantice în Balcanii de Vest, urmărind și sprijinind asumarea valorilor democratice de către statele vizate și accelerarea reformelor pe calea integrării europene și euroatlantice. Asistența României va fi ajustată cererii punctuale a țărilor beneficiare, Planului economic și investițional al UE pentru regiune și provocărilor generate de pandemie. În Balcanii de Vest, România va susține în continuare, activ și vocal, avansarea politicii de extindere și perspectiva integrării europene a partenerilor care îndeplinesc criteriile agreate, inclusiv standardele europene privind protecția persoanelor aparținând minorităților naționale.

În formatele de cooperare regională, România va continua să se profileze ca un actor solidar și responsabil, promovând coordonarea pentru limitarea efectelor pandemice și redresarea socioeconomică a vecinătății sale. Va contribui la facilitarea acțiunii concertate a UE cu cea a formatelor regionale prin valorificarea parteneriatelor existente și a instrumentelor de sprijin al Uniunii pentru țările din Balcanii de Vest și din Vecinătatea Estică. Va continua participarea activă la dezvoltarea mecanismelor de dialog și cooperare regională la crearea cărora țara noastră și-a adus în mod direct contribuția. Astfel, România va fructifica, în continuare, oportunitățile formatului trilateral România-Polonia-Turcia, formatului București 9/B9 și ale altor formate regionale, cum sunt OCEMN, ICE, Comisia Dunării, Strategia UE pentru Regiunea Dunării. Va menține un rol activ în dezvoltarea Inițiativei celor Trei Mări / I3M și va promova consecvent proiectele strategice de interconectare ale României, în vederea valorificării depline a potențialului prezentat de I3M în plan politic, economic și strategic.

Vor fi continuate eforturile de optimizare a relațiilor cu celelalte state vecine, în funcție de elementele specifice ale fiecăreia.

Relația cu Ungaria va continua să fie abordată în cadrul oferit de Tratatul de bază din 1996, de la semnarea căruia am aniversat 25 de ani în 2021, şi de Declarația de parteneriat strategic din 2002, precum şi în spiritul bunei vecinătăți. Marcarea în 2022 a 20 de ani de la lansarea parteneriatului strategic va fi utilizată pentru dezvoltarea relației bilaterale, partea română continuând să promoveze o relație bilaterală bazată pe valori europene, orientată spre viitor, cu obiectivul restabilirii climatului de încredere și de respect reciproc. Consolidarea relației bilaterale poate avea loc printr-o abordare pragmatică și constructivă, în vederea identificării unor proiecte reciproc avantajoase, care să servească intereselor ambelor state și cetățenilor acestora. Se va urmări reluarea activității Comitetului de specialitate româno-ungar privind problemele minorităților naționale, pe fondul semnării, în aprilie 2021, a Protocolului celei de a 8-a sesiuni a acestuia. Vor fi continuate demersurile pentru încheierea unui acord privind acordarea pe teritoriul României de sprijin economic de către Ungaria pe baza următorilor parametri conveniți deja în plan bilateral: implicarea autorităților române, caracterul transparent și nediscriminatoriu, monitorizare și implementarea în conformitate cu legislația română și cu dreptul UE în materie de concurență și ajutor de stat. În vederea intensificării relațiilor de cooperare transfrontalieră în domeniul economic, social și cultural dintre comunitățile frontaliere, maghiare și românești, vom continua deschiderea noilor puncte de trecere a frontierei România – Ungaria, în opt noi puncte de trecere, după cum urmează: Csanádpalota - Nădlac, Bagamér - Voivozi, Gyula-Dénesmajor – Iermata Negră, Garbolc - Bercu, Körösnagyharsány - Cheresig, Ömböly - Horea, Pocsaj - Roşiori, Zajta - Peleş. Aceste măsuri se vor adopta cu luarea în considerare a perspectivei aderării României la spațiul Schengen, în mod progresiv, in funcție de intensitatea fluxului de trecere peste frontieră. În spiritul prevederilor documentelor fundamentale care reglează relația bilaterală și în interesul abordării constructive a dialogului oficial dintre București și Budapesta, România va avea în vedere reluarea ședințelor comune de guvern, considerate un bun instrument de promovare a înțelegerii reciproce, o măsură de consolidare a încrederii și un mecanism de coordonare a pozițiilor celor doi vecini în cadrul evoluțiilor din forurile decizionale ale UE/NATO.

Această abordare poate fi aplicată, dovedindu-se benefică, și în cazul relațiilor bilaterale ale României cu alți parteneri din regiune, în funcție de nivelul de dezvoltare al acestor relații. În context, vor fi avute în vedere întâlnirile în format similar cum ar fi cele cu Polonia, Italia, Spania, Bulgaria, Israelul sau Republica Moldova.

În relația cu Bulgaria, se vor continua demersurile de consolidare a relațiilor bilaterale de parteneriat și a cooperării atât la nivel regional, cât și în cadrul UE și NATO, și se va urmări reluarea negocierilor pentru finalizarea delimitării spațiilor maritime în Marea Neagră, demarcarea frontierei pe Dunăre, îmbunătățirea navigabilității pe cursul comun al fluviului prin efectuarea de dragaje, asigurarea învățământului în limba maternă pentru etnicii români.

În privința relației cu Serbia, va fi promovată diversificarea și consolidarea cooperării bilaterale și va continua susținerea parcursului său european, în același timp, o atenție specială continuând să fie acordată promovării și asigurării drepturilor și identității românilor din Serbia, indiferent de regiunea unde trăiesc pe teritoriul statului vecin, inclusiv prin reluarea activității Comisiei bilaterale în domeniu.

În relația cu Ucraina se va urmări avansarea cooperării bilaterale prin focalizarea asupra problematicii drepturilor etnicilor români din Ucraina, inclusiv a celor educaționale, pe baza progreselor înregistrate deja, și deschiderea de noi oportunități. Se va urmări recunoașterea de către autoritățile ucrainene a inexistenței așa-zisei limbi „moldovenești" și implementarea măsurilor subsecvente în sistemul educațional, reluarea activității Comisiei comune în domeniul minorităților și încheirea unui acord în domeniu. Va continua sprijinirea parcursului european și euroatlantic al Ucrainei și a procesului de reformă amplă din statul vecin. De asemenea, România va continua susținerea soluționării pe cale pașnică a conflictului din estul Ucrainei și respectarea strictă a regimului de nerecunoaștere a anexării ilegale a Peninsulei Crimeea de către Rusia, precum și menținerea regimului de sancțiuni față de Federația Rusă.

În relația cu Rusia, este necesară în continuare o relație pragmatică și predictibilă, care depinde în principal de implicarea de o manieră constructivă a Rusiei în soluționarea conflictelor din Vecinătatea Estică, dar și de alte evoluții conexe. Respectarea angajamentelor internaționale și a dreptului internațional rămâne o condiție necesară pentru intensificarea dialogului. Vor fi continuate demersurile de sprijinire a activității *Comisiei comune româno-ruse pentru studierea problemelor izvorâte din istoria relațiilor bilaterale, inclusiv problema Tezaurului României depus la Moscova în perioada Primului Război Mondial.*

În relațiile cu statele din regiunea Caucazului de Sud, MAE va continua să acționeze pentru consolidarea relațiilor acestora cu UE și NATO, în funcție de nivelul de ambiție al fiecăreia. MAE va continua să susțină aspirațiile euroatlantice ale Georgiei și va coopera cu partea georgiană în vederea încheierii unui Parteneriat Strategic între țările noastre.

Vor continua demersurile în direcția dezvoltării relațiilor parteneriale cu statele din Asia Centrală, mai ales pe dimensiunea politico-economică, inclusiv prin dezvoltarea inter-conectivității și a proiectelor în acest sens.

De asemenea, vor fi dezvoltate relațiile cu alte state din Vecinătatea Sudică a UE (Nordul Africii, Orientul Mijlociu și Golf), Asia, Indo-Pacific, Africa și America Latină, cu accent pe dimensiunea economică.

În zona Orientului Mijlociu extins, urmărim pe mai departe rezultate care vor fi benefice atât eforturilor de pace din zonă, cât și obiectivelor bilaterale pe multiple planuri, inclusiv economic.

Va fi dezvoltată pe mai departe relația cu caracter strategic cu Statul Israel, inclusiv pe dimensiunea securitară, de cooperare economică și sectorială, pe baza contactelor foarte bune din ultimii doi ani. În acest sens, vor continua eforturile pentru organizarea celei de-a treia ședințe comune a guvernelor, pentru a cărei pregătire se va avea în vedere organizarea primei sesiuni a Comisiei Mixte Guvernamentale de cooperare economică şi tehnică, constituită în baza Acordului bilateral din 2007, precum și organizarea de noi sesiuni ale Grupului de lucru România-Israel în domeniul economic, acoperind trei zone de interes comun: i) agricultură și managementul apei; ii) sănătate; iii) înaltă tehnologie și inteligență artificială.

Din perspectivă regională, va fi reconfirmat interesul României pentru detensionarea situației de securitate din Orientul Mijlociu și consolidarea profilului României de actor relevant și echilibrat inclusiv în raport cu Procesul de Pace în Orientul Mijlociu în cadrul UE.

Va fi continuată politica dezvoltării relațiilor cu statele arabe și va fi acordată o atenție specială relațiilor cu Egiptul și Iordania, precum și relației cu statele din Golf. De asemenea, România va continua să reconstruiască relațiile speciale cu statele din zona Maghrebului.

Poziția României privind Procesul de Pace din Orientul Mijlociu va continua să se bazeze pe dreptul internațional, iar România se va implica activ în susținerea eforturilor comunității internaționale de reluare a dialogului și negocierilor directe între părți, în conformitate cu obiectivul soluției celor două state, israelian și palestinian, care să convieţuiască în pace, securitate și prosperitate, ca singura formulă de natură a răspunde aspirațiilor legitime ale părților.

În ceea ce privește dosarul nuclear iranian, România va urmări activ poziționările actorilor direct implicați și va încuraja eforturile de identificare a unei soluții politice în acest dosar, care să conducă la limitarea proliferării nucleare, alături de gestionarea programului balistic și stimularea unui rol constructiv la nivel regional.

Relația cu statele africane vor avea ca punct de plecare un rol mai important acordat dialogului politic, economic, inclusiv cu valorificarea noii zone africane de liber schimb, și sectorial, cu accent pe componenta educațională. De asemenea, România va asigura prezența de nivel la reuniunile UE – Uniunea Africană.

Efortul de consolidare a relațiilor României cu statele din Asia va fi continuat atât bilateral, cât și ca parte a procesului mai larg de gestionare a provocărilor comune cu care se confruntă Europa și Asia. În acest sens va fi valorizat și potențialul unor formate de cooperare precum Asia-Europa (ASEM - Asia-Europe Meeting) sau ASEAN (Asociația Națiunilor din Sud-Estul Asiei), dar și oportunitățile create de Strategia UE pentru Indo-Pacific lansată în septembrie 2021. Având în vedere obiectivul Strategiei de a crește prezența UE în regiunea indo-pacifică, România poate contribui la atingerea acestui obiectiv inclusiv prin dezvoltarea relațiilor bilaterale cu partenerii *like-minded* din regiune. România va participa activ la etapele implementării și la evaluările intermediare ale eficienței implementării Strategiei, calibrându-și poziția, gradul și domeniile prioritare de implicare în funcție de rezultatele evaluărilor de etapă. România va acționa, împreună cu parteneri din UE și cu SUA, pentru depășirea asperităților create de lansarea formatului AUKUS, astfel încât relația transatlantică să nu fie afectată. De asemenea, tot în spațiul asiatic accentul va fi pus inclusiv pe conectivitatea dintre Europa și Asia, una dintre componentele importante de implementare a Strategiei Globale UE, precum și în baza Strategiei UE pentru conectivitatea Europa-Asia, cu obiectivul promovării principiilor și valorilor europene, pentru implementarea unui model de cooperare sustenabil, cuprinzător și bazat pe norme.

În ceea ce privește relația cu China, vor fi continuate activitățile care decurg din parteneriatul amplu și de cooperare, cu respectarea intereselor economice și strategice ale României și în conformitate cu Comunicarea Comună a Comisiei Europene și a Înaltului Reprezentant pentru Afaceri Externe și de Securitate din 2019. Țara noastră va contribui constructiv la consolidarea unei voci unice a statelor membre UE în relație cu China.

În relația cu Japonia vor fi continuate demersurile pentru ridicarea nivelului relației bilaterale la nivel de Parteneriat strategic, urmate de implementarea acestuia prin activități de *follow-up*.

Vor continua eforturile de dezvoltare a Parteneriatului strategic cu Republica Coreea și a parteneriatului extins cu India și vom continua dezvoltarea relațiilor cu Australia și Noua Zeelandă.

VI. Dezvoltarea dimensiunii diplomației economice

Se va urmări activ în continuare atragerea de investiții străine și identificarea de oportunități investiționale pentru companiile din România, precum și stimularea schimburilor comerciale. În acest scop, Guvernul va urmări inclusiv eficientizarea și extinderea rețelei de consilieri economici, pe baza priorităților economice ale României în plan extern.

Printre priorități se va afla și continuarea demersurilor intense de susținere a aderării României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică / OCDE. România va continua să se implice activ în proiectele dezvoltate de OCDE, contribuind la dezvoltarea standardelor internaționale în materie de guvernanță și pregătind, în același timp, candidatura sa pentru a deveni membru OCDE.

De asemenea, se vor continua: derularea de acțiuni comune MAE cu CCIR, în cooperare cu Camere de Comerț și Industrie bilaterale, asigurarea participării, în derulare, a României la Expoziția mondială 2020 *„Connecting Minds, Creating the Future"* (Dubai, 1 octombrie 202131 martie 2022), pregătirea pavilionului național la Expo 2025 Osaka (Japonia), demersurile în scopul concretizării proiectului strategic al Coridorului de transport internațional de mărfuri Marea Neagră-Marea Caspică, care va contribui la consolidarea profilului regional al României.

Vor fi demarate eforturi pentru înființarea, în marile capitale și centre economice ale lumii, a unei rețele Casa România, care să înglobeze oferta economică, culturală și turistică a României.

VII. Susținerea intensificată a multilateralismului eficient

România va continua să fie un susținător activ al unui multilateralism eficient în cadrul tuturor organizațiilor din care facem parte – inclusiv Organizația Națiunilor Unite, Consiliul Europei, OSCE, Organizația Internațională a Francofoniei, în cadrul Coaliției globale anti-Daesh, Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului (*International Holocaust Remembrance Alliance* / IHRA), Alianței pentru Multilateralism, Comunității Democrațiilor / CoD – care, sub Președinția română, și-a consolidat rolul ca platformă de promovare a democrației în întreaga lume. Extinderea mandatului Președinției române a CoD cu încă un an, până în septembrie 2022, a reconfirmat succesul mandatului și viziunii României în fruntea acestui for.

În cadrul tuturor acestor organisme România va continua să promoveze activ valorile democrației și statului de drept, combaterea și prevenirea antisemitismului, xenofobiei, rasismului, intoleranței, precum și combaterea terorismului, în baza normelor de drept internațional. Totodată, va continua susținerea creșterii rolului României în plan multilateral, inclusiv prin promovarea activă și sistematică a unor candidaturi românești la conducerea unor organizații internaționale, inclusiv regionale.

România și-a asumat încă din anul 2015 implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă propuse de Organizația Națiunilor Unite prin documentul emblematic Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. Pe lângă angajamentele față de comunitatea internațională, avem mai ales o obligație față de cetățenii acestei țări. Bunăstarea pe termen lung se poate obține prin creștere economică susținută și printr-o atitudine responsabilă față de societate și față de mediul înconjurător.

Guvernul României este adeptul unei dezvoltări sustenabile care să asigure bunăstarea generațiilor din prezent, dar și a celor viitoare. În activitatea noastră guvernamentală, implementarea Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 reprezintă o preocupare importantă.

În 2022, Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 va fi operaționalizată într-un plan de acțiune și un cadru de guvernanță, demersuri care, alături de consolidarea

nucleelor de dezvoltare durabilă organizate la nivelul ministerelor, vor pregăti terenul pentru alinierea bugetului național cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Un set de indicatori naționali va sta la baza măsurării implementării acestor obiective.

Guvernul se va implica activ pentru ca România să se poziționeze pe un nivel superior în clasamentul țărilor care au făcut progrese importante pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030.

VIII. Consolidarea cooperării pentru dezvoltare ca instrument eficient de politică externă

Se va urmări activ consolidarea și sporirea relevanței cooperării internaționale pentru dezvoltare și a asistenței umanitare ca instrument de politică externă, cu implicații pentru securitatea și dezvoltarea economică a României și pentru obiectivele de politică externă ale țării noastre, în conformitate cu *Programul multianual strategic de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară în perioada 2020-2023*.

Demersurile țării noastre vor fi îndreptate, cu precădere, spre promovarea de acțiuni în vederea consolidării păcii și securității, democrației și statului de drept, respectării drepturilor omului, dezvoltării economice durabile, combaterii efectelor schimbărilor climatice și creșterii rezilienței în statele mai puțin dezvoltate și localizate geografic în regiuni de relevanță strategică pentru România, precum și a acordării de sprijin statelor solicitante pentru minimizarea efectelor negative ale pandemiei de COVID-19, inclusiv prin asigurarea unei finanțări coerente și eficace a politicii de cooperare pentru dezvoltare.

Programul multianual strategic de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară în perioada 2020-2023 va fi revizuit în anul 2022, în vederea adecvării acestuia la evoluțiile internaționale precum pandemia de COVID-19, crizele de securitate, combaterea efectelor schimbărilor climatice, lansarea *Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională - Europa în lume (NDICI-Global Europe)* pentru cooperarea cu țările terțe din afara Uniunii Europene în perioada 2021-2027 etc.

În egală măsură, MAE va întreprinde demersuri susținute de sensibilizare a societății civile românești, mediului de afaceri și academic, precum și a presei cu privire la importanța cooperării internaționale pentru dezvoltare și implicarea acestora în proiectele de profil. Se va acționa pentru dezvoltarea unor parteneriate cu agențiile de cooperare pentru dezvoltare din statele membre ale UE și ale altor țări donatoare. De asemenea, va continua promovarea domeniului educațional-științific ca instrument al cooperării internaționale pentru dezvoltare și prioritizarea tematicii "educația și tinerii", de natură să contribuie la consolidarea stabilității în regiuni de interes pentru țara noastră. Se va acționa pentru reformarea și modernizarea cadrului juridic aferent activității Agenției de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare, în vederea eficientizării activității acesteia.

IX. Dezvoltarea diplomației culturale, educaționale și privind cercetarea științifică

Un instrument eficient pentru sporirea relevanței României în plan internațional îl constituie diplomația culturală, educațională și privind cercetarea științifică, inclusiv prin intermediul UNESCO, în vederea conservării și punerii în valoare a monumentelor de valoare universală. Guvernul va continua demersurile pentru înscrierea în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și în Lista Reprezentativă UNESCO a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității a dosarelor naționale și transfrontaliere, respectiv a elementelor de interes pentru România.

Prioritățile în domeniu vor continua să vizeze implementarea inițiativelor menite să stimuleze promovarea limbii, culturii și civilizației românești; susținerea demersurilor de deschidere a noi lectorate de limba română în universitățile din străinătate; cartografierea nevoilor cultural-educative ale minorităților românești din statele vecine; protejarea patrimoniului și expresiilor culturale specifice; dezvoltarea cooperării transfrontaliere în domeniul cultural-educativ și sprijinirea promovării patrimoniului comun la nivelul UNESCO.

Guvernul va consolida instrumentul de acordare de burse pentru studenții străini din afara UE, care reprezintă o excelentă modalitate de dezvoltare și consolidare pe termen lung a relațiilor bilaterale cu statele de proveniență ale studenților, precum și o manieră eficientă de promovare a instituțiilor de învățământ superior românești în contextul unei acerbe competiții între universități la nivel mondial. Un astfel de demers se va dovedi benefic pe termen lung, având potențialul de a relansa, consolida și extinde contactele inter-universitare care au reprezentat multă vreme un atu incontestabil al țării noastre în raport cu alte state ale lumii. În egală măsură, România este interesată de dezvoltarea unui mediu multicultural și competitiv, de natură să conducă la creșterea sensibilizării interculturale și a toleranței la nivelul societăților. Se va acționa pentru crearea unei rețele a absolvenților cetățeni străini ai universităților românești ajunși în poziții relevante în statele lor, pentru a sprijini promovarea obiectivelor României.

X. Continuarea eforturilor de reformare a diplomației române pe criterii de eficiență

Vor fi continuate acțiunile de reformă a MAE pe principii de profesionalism, rigoare și corectitudine în conformitate cu setul de demersuri de modernizare a procedurilor interne în domeniul politicilor de resurse umane realizate deja având ca obiectiv principal asigurarea unei funcționări mai eficiente a MAE și proiectarea unui parcurs mai predictibil și mai corect al carierei diplomatice.

Astfel, vor fi implementate consecvent realizările de etapă importante de până acum: îmbunătățirea semnificativă a implementării Procedurii de selecție pentru trimiterea în misiune permanentă în străinătate a membrilor Corpului diplomatic și consular al României, urmărind reintrarea în logica firească a unui serviciu diplomatic modern; revizuirea metodologiei de promovare în grad diplomatic și consular, pentru a fi adaptată la realitățile și nevoile instituționale actuale; realizarea pentru prima oară a unei proceduri de reîncadrare în Centrală MAE la întoarcerea de la post a personalului diplomatic și consular și a personalului încadrat

pe funcții de execuție specifice MAE, ceea ce va oferi predictibilitate în ceea ce privește parcursul profesional; realizarea unei proceduri de clasificare a misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României. Demersurile MAE în perioada următoare se vor concentra pe aplicarea integrală a acestei clasificări în ce privește structura misiunilor, cu efecte pozitive în alocarea de resurse umane și financiare adecvate mandatului fiecărei misiuni, precum și integrarea acestei clasificări în planul de carieră al diplomaților, într-un mod coerent. De asemenea, MAE va continua consolidarea politicii de construire a carierei profesionale prin stabilirea principalelor repere ale planului de carieră. Se va încuraja efectuarea de posturi la misiuni din clase diferite pentru a asigura o acoperire echitabilă a ariilor geografice.

Totodată, MAE va continua să facă demersuri pentru organizarea periodică de concursuri de intrare în Corpul Diplomatic și Consular al României pentru a asigura acoperirea, în mod gradual, a întregului necesar de personal, inclusiv înlocuirea personalului detașat. Obiectivul principal este de a obține împrospătarea și consolidarea Corpului diplomatic și consular român, precum și a personalului de specialitate cu personal competent și profesionist, inclusiv cu tineri absolvenți români bine pregătiți ai universităților de elită din țară și din străinătate.

Vor fi continuate demersurile de modernizare și eficientizare a Institutului Diplomatic Român, în vederea, printre altele, a asigurării pregătirii inițiale și continue a personalului MAE, precum și a consolidării capacității de cercetare în domeniul relațiilor internaționale.

Pe linie administrativă și financiară, se va urmări în continuare asigurarea resurselor necesare pentru o funcționare pe criterii de eficiență a MAE, inclusiv asigurarea unui sediu adecvat pentru buna desfășurare a activității instituției. De asemenea, va continua programul multianual de reabilitare a clădirilor proprietate a statului român în străinătate în care își desfășoară activitatea o parte din misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale române.

MAE va acorda atenție speciala impactului noilor tehnologii asupra politicii externe și diplomației digitale. Va acționa pentru fructificarea oportunităților oferite de noile tehnologii, inclusiv prin elaborarea unei Strategii diplomatice digitale, cu implicarea instituțiilor naționale cu competente in materie, și prin crearea unei rețele de misiuni diplomatice implicate în acest demers (rețeaua diplomatică digitală).

Va fi promovat un proces de investiții de capital uman, de resurse tehnologice și noi capacități administrative care să susțină o amplă reformă de digitalizare. Aceasta va fi in concordanță cu procese similare de investiții, lansate de statele membre UE și state partenere, pentru crearea unei infrastructuri tehnologice capabile să susțină negocieri într-un mediu adaptabil, care să garanteze securitatea și controlul asupra procesului decizional. Această reformă va permite garantarea accesului la viitoarele cadre de manifestare a activității diplomatice, care vor fi puternic marcate de utilizarea tehnologiilor noi.

MAE va continua procesul de modernizare a infrastructurii existente și de acces la cele mai avansate și sigure tehnologii, inclusiv cel de digitalizare a procedurilor de lucru. In acest scop, vor fi continuate demersurile pentru actualizarea și dezvoltarea aplicațiilor informatice care

deservesc atât relația între cetățeni și statul român, prin simplificarea și facilitarea accesului la serviciile consulare, cât și a aplicațiilor informatice necesare desfășurării activității curente a întregului aparat de lucru.

Se vor continua demersurile de consolidare a colaborării cu mediul academic, societatea civilă și think-tank-urile de profil, precum și o comunicare publică profesionistă și eficientă. Se va urmări o diplomație publică și o comunicare strategică active și moderne atât în raport cu partenerii instituționali naționali și externi, cât și pentru publicul larg intern și extern.

Vor fi sprijinite eforturile de consolidare a dimensiunii parlamentare a politicii externe.

Guvernul și Parlamentul vor acorda sprijin eforturilor instituționale ale diplomației române și vor aloca MAE resursele necesare pentru implementarea mandatului său.

XI. Activitate și asistență consulară performantă în beneficiul cetățenilor români din afara granițelor

În plan consular, Guvernul va continua demersurile de consolidare și diversificare a măsurilor de sprijin pentru comunitățile românești din afara granițelor țării, prin oferirea de servicii, asistență și protecție consulară prompte și de înaltă calitate. De asemenea, Guvernul se va asigura că drepturile cetățenilor români sunt respectate atât în statele membre UE, cât și în state terțe.

În acest sens, MAE va continua amplul proces de reformă a activității consulare inițiat deja, care are ca obiectiv adaptarea acestui domeniu la noile realități, la evoluțiile tehnologice și la așteptările tot mai ridicate - și îndreptățite - ale comunităților de cetățeni români din străinătate. Reforma consulară cuprinde mai multe paliere prioritare: modernizarea și extinderea rețelei de oficii consulare, promovarea digitalizării consulare extinse, debirocratizarea procedurilor de lucru, precum și profesionalizarea continuă a întregului corp consular al României. Se va acorda în continuare o atenție deosebită situației cetățenilor români minori aflați în străinătate neînsoțiți sau în situații deosebite.
Statul român are obligația constituțională de a ocroti și de a oferi protecție și asistență cetățenilor români, indiferent de locul în care aceștia s-ar afla.
În ultimii ani se înregistrează o creștere îngrijorătoare a frecvenței cazurilor semnalate privind situații în care cetățeni români aflați în primul rând în state europene au fost separați forțat de copiii lor de către autorități naționale cu competențe în materie de protecția copilului din respectivele țări, adesea în condiții contestabile sau chiar abuzive.
Aceste situații frecvente, în care cetățenii români, în calitate de părinți, solicită ajutorul statului român, situații care reflectă ipostaze de viață nu o dată dramatice impun o reacție instituțională adecvată a României.
De aceea, se va acționa pentru înființarea unei structuri interinstituționale în coordonarea Ministerului Afacerilor Externe, care să includă contribuții de specialitate complementare, inclusiv cu personal, din partea diferitelor instituții sau departamente ale administrației

românești – relații consulare, dreptul tratatelor, drepturile omului, dreptul familiei și jurisprudența specializată de dreptul familiei, autoritatea națională cu competențe privind protecția copilului ș.a..
Această structură va avea rolul să gestioneze operativ situațiile concrete semnalate și să ofere decidenților politici instrumente și pârghii de acțiune pentru protecția cetățenilor români și copiilor acestora aflați în afară țării.
MAE va continua aplicarea deciziei guvernamentale din decembrie 2020 de extindere a rețelei de oficii consulare în baza calendarului multianual aprobat. Așadar, MAE va urmări cu prioritate înființarea unor oficii consulare de carieră în regiuni în care sunt prezente importante comunități românești, situate la distanțe considerabile față de misiunile diplomatice sau oficiile consulare de carieră deja existente, fără a exclude ca factori determinanți rațiuni de natură politică, economică sau culturală.

De asemenea, complementar demersurilor de înființare de noi oficii consulare, pentru creșterea capacității de procesare a serviciilor consulare și îmbunătățirea activității de asistență consulară, Guvernul va întreprinde demersurile legislative și tehnice necesare pentru diversificarea competențelor și atribuțiilor consulilor onorifici în sensul prestării de servicii consulare și acordării de asistență consulară cetățenilor români din străinătate.

Consulatele itinerante (mobile) vor continua să fie organizate în mod sistematic, în baza unui calendar anual realizat în consultare cu comunitățile românești din străinătate și aprobat de MAE, pe baza metodologiei moderne create în 2021, fiind o modalitate de sprijinire a cetățenilor români și acoperire, din punct de vedere consular, a acelor regiuni/localități cu o prezență numeroasă a cetățenilor români, dar care nu ar justifica înființarea unor oficii consulare cu caracter permanent.

Un alt palier prioritar de acțiune îl reprezintă continuarea accelerată a procesului de digitalizare și debirocratizare a activității consulare. Pe baza progreselor deja realizate (optimizarea platformei www.econsulat.ro pentru a fi accesată cu ușurință de pe tablete și telefoane mobile; simplificarea procedurilor de programare prin www.econsulat.ro; îmbunătățirea motorului de căutare disponibil la nivelul portalului www.econsulat.ro pentru identificarea rapidă de către solicitanți a serviciului consular dorit prin utilizarea unor cuvinte-cheie; reorganizarea și unificarea informațiilor consulare și regruparea acestora pe portalul www.econsulat.ro; modernizarea call-center-ului consular), MAE va continua să identifice soluțiile tehnice și modificările de ordin legislativ necesare privind introducerea semnăturii electronice pentru efectuarea unor categorii de servicii consulare exclusiv online, precum și pentru dezvoltarea unei aplicații proprii MAE pentru preluarea și gestionarea solicitărilor de documente de călătorie, inclusiv a unui modul de lucru privind cartea de identitate electronică.
În vederea debirocratizării activității pe linie consulară, în continuarea rezultatelor deja obținute (eliminarea necesității de prezentare a fotocopiilor documentelor justificative pentru obținerea serviciilor consulare, simplificarea procedurilor de obținerea a documentelor din România, eficientizarea activității în domeniul redobândirii cetățeniei române, extinderea categoriilor de documente ce pot fi eliberate prin poștă/servicii de curierat), MAE va continua dialogul cu celelalte instituții competente, inclusiv pentru analizarea oportunității unor modificări de ordin

legislativ care să permită, printre altele, recunoașterea automată de autoritățile române a certificatelor de stare civilă emise de celelalte state membre din UE, eliminându-se obligativitatea parcurgerii procedurii de înscriere sau, după caz, de transcriere a acestei categorii de acte stare civilă în registrele de stare civilă române.

Pentru o mai bună organizare a activității consulare și consolidarea capacității de reacție la crize consulare și de acordare a asistenței și protecției consulare cetățenilor români aflați în situații deosebite, MAE va urmări în mod riguros respectarea obligativității de înregistrare a cetățenilor români din străinătate la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, prin înregistrarea automată cu ocazia prestării de servicii consulare, prin intermediul platformei www.econsulat.ro.

Pentru asigurarea resurselor umane, financiare și logistice necesare atingerii obiectivelor legate de extinderea și modernizarea oficiilor consulare și în vederea creșterii capacității procesare a serviciilor consulare, Guvernul va întreprinde demersurile legislative necesare pentru introducerea unor tarife pentru prestarea în regim de urgență a serviciilor consulare și a taxelor consulare pentru serviciile consulare prestate cetățenilor străini. În continuare, nu vor fi percepute taxe consulare pentru prestarea serviciilor consulare solicitate de cetățenii români în regim normal.

Vor continua, totodată, demersurile de profesionalizare a întregului corp consular prin diversificarea programelor de pregătire inițială și continuă și a celor de perfecționare, inclusiv în colaborare cu Institutul Diplomatic Român și alte instituții de învățământ.

Va fi menținut și dezvoltat dialogul constant cu comunitățile de români din străinătate prin Programul „Dialog cu diaspora pe teme consulare", precum și prin sesiuni informative cu cetățenii români din străinătate realizate în mediul online de Departamentul Consular din cadrul MAE și de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României.

MAE va continua să acționeze pentru consolidarea capacității de reacție la crize consulare, inclusiv prin dezvoltarea componentei dedicate din cadrul sistemului informatic E-Cons și implementarea unui nou sistem de comunicare a alertelor de călătorie, pornind de la lecțiile învățate în gestionarea pandemiei de COVID-19 și a altor tipuri de crize (de securitate, umanitare etc).

XII. Sprijin intensificat pentru românii din afara granițelor

Guvernul urmărește să contribuie la prezervarea și afirmarea identității etnice, culturale, religioase și lingvistice a românilor din afara granițelor și să se consolideze ca partener de încredere pentru românii de pretutindeni. Guvernul va urmări consecvent ca aceștia să se bucure de drepturi depline și acces la servicii administrative digitale și moderne și o mobilitate deplină dinspre sau către România, atât pentru relocare, dar și pentru antreprenoriat, educație, turism sau cultură.

Sprijinul oferit prin acțiuni de diplomație culturală și educațională pentru românii din afara granițelor:

- Va fi promovată o abordare multidimensională, bazată pe o foarte bună coordonare interministerială și cu Parlamentul Românei, dublată de un dialog dinamic și activ cu reprezentanții comunităților de români din afara granițelor, precum și cu cei ai mediului academic, ai societății civile și ai cercurilor de presă din țară. Astfel, pe linia programelor de diplomație culturală și educație, printre priorități se vor afla demersurile continue de susținere, de către MAE, a demersurilor Departamentului pentru Românii de Pretutindeni din cadrul Guvernului, care are rolul principal în acest sens, a inițiativelor menite să stimuleze promovarea limbii, culturii și civilizației românești în comunitățile românești din străinătate. Va fi stimulat procesul de cartografiere a nevoilor cultural-educative ale minorităților românești din statele vecine și, în acest sens, va fi susținută, printre altele, organizarea de festivaluri românești anuale în toate regiunile din țările gazdă cu populații de peste 100.000 de români.

- Pe linie educațională, vor fi sprijinite demersurile Institutului Limbii Române de deschidere a noi lectorate de limba română în universitățile din străinătate, precum și cele destinate protejării patrimoniului și expresiilor culturale specifice. Extinderea amplă a programului Limbă, Cultură și Civilizație Românească (LCCR) trebuie să rămână o prioritate. În egală măsură, se va acționa pentru ca acest program să se finalizeze cu calificarea limbii române conform cadrului european.

- De asemenea, vom susține rețelele internaționale academice românești, care să faciliteze și promoveze schimbul de experiență, mobilitatea academică, precum și taberele de studii sau de cunoaștere, pentru copiii românilor din străinătate.

- Strângerea legăturilor cu comunitățile istorice românești din țările vecine și stimularea schimburilor economice și creșterii investițiilor românești în Serbia, Ucraina și alte state vecine, în paralel cu întărirea dialogului la nivel politic cu autoritățile locale și centrale privind protecția drepturilor minorităților de etnici români din aceste țări în conformitate cu standardele europene vor reprezenta o prioritate a Guvernului. Vor fi utilizate activ Comisiile/Comitetele de specialitate bilaterale în domeniu. Va fi promovată dezvoltarea de programe similare celui de Limbă, Cultură și Civilizație Românească (LCCR), adaptate comunităților istorice, și finanțarea după criterii transparente și cu indici de audiență a publicațiilor în limba română din comunitățile istorice și instituirea unui program de burse pentru formarea jurnaliștilor de limba română. Nu în ultimul rând, va fi promovat un amplu program de salvare etnografică a limbilor și tradițiilor comunităților istorice în declin demografic, inclusiv prin producerea de dicționare de meglenoromână, istroromână etc. și mărirea susținerii financiare și eforturilor diplomatice bilaterale pentru elevii care studiază în limba română.
- Eficientizarea politicii de acordare a burselor pentru cetățenii Republicii Moldova și, respectiv, pentru etnicii români din afara granițelor – extinderea actualului program pentru românii din Ucraina și la românii din alte comunități istorice.

Alte obiective. Se vor urmări:

- Soluționarea în mod eficient și cu celeritate sporită a solicitărilor de redobândire a cetățeniei române, în conformitate cu cadrul legal în vigoare - Legea cetățeniei române nr. 21/1991, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv prin prevederile OUG 37/9 septembrie 2015, respectiv continuarea demersurilor de simplificare a procedurilor aferente.
- Aplicarea reală a Legii 86/2016 pentru centrele comunitare românești și înființarea Centrelor în toate regiunile/provinciile din țări terțe cu minimum 5.000 de români și încadrarea acestora cu personal, precum și alocarea de resurse financiare și materiale pentru a deservi, proteja, întări comunitățile românești din străinătate.
- Completarea serviciilor acordate de centrele comunitare cetățenilor români din străinătate, prin includerea, în plus pe lângă competențele din prezent, a serviciilor de asistență juridică, socială și în dreptul muncii, resurse pentru educație și integrare culturală, dar și de promovarea intereselor românilor (advocacy) la nivel local sau regional.
- Elaborarea și publicarea de către Centrele Comunitare a unor liste permanente al antreprenorilor, lucrătorilor, prestatorilor de servicii români din fiecare localitate/ regiune unde există un centru comunitar, respectând totodată dispozițiile Regulamentului General privind Protecția Datelor (RGPD).
- Dezvoltarea unei politici de parteneriat cu autoritățile statelor pe teritoriul cărora trăiesc comunități de români, astfel încât aceștia să beneficieze de toate drepturile conferite de legislație, inclusiv de a-și păstra identitatea religioasă, culturală și lingvistică;
- Restructurarea legislației Consiliului și Congresului Românilor de Pretutindeni pentru a asigura depolitizarea lui și a-l transforma într-o structură strict civică pentru Diaspora comunitățile istorice, incluzând specialiști români dornici să propună în mod permanent către România soluții și idei de bune practici din țările gazdă ca scop principal.
- Sprijinirea mediului asociativ românesc din Diaspora și comunităților istorice atât prin facilități financiare, dar și prin simplificarea procedurilor de depunere a proiectelor, reclasificarea criteriilor de eligibilitate, punerea la dispoziție de Resurse digitale (ghiduri pentru înființare de asociații, formulare, sfaturi pentru obținerea de finanțări etc.) pe site-ul Registrului Digital și asigurarea transferurilor de fonduri în timp util pentru organizațiile care depind de ele pentru funcționare.
- Facilitarea constituirii unei rețele a aleșilor români din străinătate, organism consultativ care va putea genera puncte de vedere privind reforma administrației.
- Asigurarea de promovare și sprijin permanent, la nivel diplomatic, dar și prin centrele comunitare pentru drepturile și interesele românilor față de autoritățile locale, regionale și naționale din țări gazdă, pentru a asigura non-discriminarea, evita abuzurile sociale și de muncă și proteja identitatea românească, dar și obține recunoașterea tuturor diplomelor, calificărilor vocaționale și experienței profesionale obținute în România, dar și promovând identitatea, personalitățile și elementele de cultură românească în regiunile din afară locuite de români (nume de străzi, statui, festivaluri etc.).
- Identificarea oportunităților și lansarea de campanii pentru a obține statuturi specifice unei minorități sau comunități etnice pentru români, acolo unde este posibil, obținând astfel drepturi suplimentare în țările gazdă, ca fonduri și locuri în școlile regionale pentru cursuri de limba română, locuri în consiliile locale sau sprijin cultural.

- Susținerea accesului românilor la mecanisme de asociere socială și economică, atât pentru angajați, dar și angajatori și crearea și promovarea conceptului "lucrează cu români" pentru a încuraja companiile și antreprenorii români din diaspora să lucreze cu alți români din țara respectivă.
- Promovarea mobilității muncitorilor și companiilor românești în UE și protejarea drepturilor lor, precum și facilitarea transferului de drepturi sociale între statele membre.

Promovarea reîntoarcerii în România.

Se vor urmări:
- Susținerea, pentru cetățenii români din străinătate care nu își doresc reîntoarcerea imediată, a cooperării cu românii din țară, pentru a deschide drumul spre România inclusiv în mod indirect. Forța de muncă românească, experiența și competențele, oriunde s-ar afla, trebuie aduse împreună. Reîntoarcerea, la fel ca emigrarea, nu este ușoară. Va fi nevoie de timp și de eforturi specifice, care să completeze reformele din numeroasele alte domenii publice din România.
- Inițierea unui program EXPAT care să sprijine cetățenii români cu expertiză din țările UE pentru instalarea pe teritoriul României și adaptarea legislației pentru integrarea acestor experți. - Adoptarea unui pachet legislativ menit să creeze un cadru favorabil pentru încurajarea cetățenilor români din diaspora care vor să se repatrieze sau care vor să investească în România. Prin acest pachet legislativ complex, se va acoperi o gamă largă de necesități privind repatrierea, de la integrarea copiilor în sistemul de învățământ, la facilități fiscale.
- Lansarea unei campanii de comunicare permanentă pentru cetățenii români din străinătate, care va comunica periodic noile oportunități care apar în România, de pe piața muncii, noile proiecte de dezvoltare, atracții turistice etc. și asigurarea de căi prin care cetățenii români din străinătate pot apela mereu la administrația publică, dar și societatea civilă din țară.
- Extinderea și lansarea de noi programe de tip „Diaspora Start-up", „Diaspora se Întoarce" care să ofere pachete integrate de consultanță și asistență financiară folosind fonduri europene pentru antreprenorii români care decid să revină și să investească în țară, prin proceduri simplificate. - Crearea unei rețele de sprijin pentru dezvoltarea întreprinderilor românești la nivel internațional și atragerea întreprinzătorilor și investitorilor străini în România, constituită în principal de voluntari români din Diaspora, implicând comunitățile de afaceri românești din Diaspora, cu sprijinul MAE și al Ministerului Economiei, al asociațiilor investitorilor străini din România și al camerelor de comerț bilaterale.
- Propunerea unui pachet de măsuri de asistență sau consultanță pentru antreprenorii, dar și angajații care se întorc în țară, în special în domenii cheie, cum ar fi agricultura, folosind fonduri europene și relaxarea fiscalității pe termen scurt pentru IMM-uri lansate de persoane repatriate care vor îndeplini criterii clare (crearea de locuri de muncă într-o anumită zonă - rurală de exemplu - pentru o perioadă minimă, cu impact social sau în economia verde, socială sau inovativă etc.).

- Stimularea investițiilor cetățenilor români din străinătate în România prin comunicări frecvente despre noile oportunități din țară, dar și prin propunerea către diaspora de programe specifice de investiții prin obligațiuni de stat sau obligațiuni municipale.
- Propunerea creării de noi rețele profesionale între România și diaspora (ingineri, medici, cercetători etc.) pentru a asigura un transfer permanent de cunoaștere și informații între cele două părți și asigura un cadru de sprijin pentru cei din afară care doresc să revină în țară.

MINORITĂȚI NAȚIONALE

Guvernul României recunoaște rolul constitutiv și determinant al minorităților naționale în formarea, dezvoltarea și stabilitatea statutului român și se implică activ în apărarea și consolidarea drepturilor acestora. Guvernul României va promova respectul pentru diversitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, ca resurse și valori esențiale ale societății.
Prin urmare, Guvernul României se angajează ferm să promoveze și să protejeze drepturile și interesele cetățenilor aparținând minorităților naționale în spiritul legislației interne și a tratatelor internaționale ratificate de statul român în acest domeniu.
În vederea asigurării depline și efective a echității și a egalității în drepturi pentru toți cetățenii români, indiferent de etnie, Guvernul României își asumă îmbunătățirea și consolidarea cadrului legal și instituțional în domeniul protecției minorităților naționale, prin următoarele priorități/obiective guvernamentale:

- sprijinirea legislativă, financiară și instituțională a eforturilor minorităților naționale, vizând păstrarea și dezvoltarea identității lor etnice, lingvistice, religioase și culturale;
- promovarea de noi măsuri/politici afirmative cu privire la păstrarea, afirmarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, religioase și lingvistice atât în viața privată, cât și cea publică;
- implicarea activă în prevenirea și combaterea oricăror forme de antisemitism, xenofobie, rasism, șovinism și a altor forme de intoleranță, inclusiv discursul de ură îndreptat împotriva diferitelor minorități;
- susținerea dialogului dintre minoritățile naționale și majoritate, a unei societăți deschise bazate pe diversitate și interculturalitate.
- adoptarea unor măsuri integrate și efective în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, prin colaborarea dintre instituțiile responsabile Departamentul pentru Relații Interetnice, Agenția Națională pentru Romi, Ministerul Educației, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Culturii, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Secretariatului General al Guvernului, Ministerul Afacerilor Externe etc.

1. Angajamente legislative

- Adoptarea, până la finalul anului 2022, a legii privind statutul minorităților naționale, conform articolului 73, alin. (3), litera r) din Constituția României;
- adaptarea, la noile realități sociale, a cadrului legislativ existent în materia incitării la ură, a manifestărilor rasiste și xenofobe, care să garanteze urmărirea penală eficientă a infracțiunilor coincidente, inclusiv prin modificarea, fără întârziere, a art.369 din Codul Penal, precum și elaborarea și implementarea imediată a unor mecanisme eficiente de punere în aplicare a legislației în materie;
- adoptarea, până la finalul anului 2021, a Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027, precum și asigurarea implementării strategiei prin legile bugetare anuale.

2. Măsuri guvernamentale

- sprijinirea financiară și încurajarea programelor regionale, a accesului la fonduri comunitare, în vederea dezvoltării durabile și a creșterii coeziunii zonelor locuite în mod tradițional de minoritățile etnice;
- sprijinirea financiară a programelor destinate minorităților naționale și care au ca scop dezvoltarea culturală și interculturală, a programelor de dialog interetnic derulate atât la nivel comunitar/local, cât și la nivel național;
- întărirea capacității instituționale a diferitelor entități cu atribuții în domeniul protecției minorităților naționale, prin asigurarea resurselor umane, financiare, materiale, de organizare și funcționare necesare desfășurării activității în condiții optime;
- susținerea instituțiilor culturale ale minorităților naționale, prin asigurarea resurselor umane, materiale, de organizare și funcționare necesare desfășurării activității în condiții optime;
- înființarea instituțiilor culturale rome, conform Strategiei de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027;
- susținerea accesului la programe în limba maternă la radio și televiziune pentru toate minoritățile naționale, inclusiv prin creșterea sprijinului financiar necesar funcționării adecvate a redacțiilor minorităților, extinderea accesului la emisiunile în limbile minorităților sau pentru minorități în zonele în care nu există acoperire, prin identificarea frecvențelor locale libere și amplificarea celor existente, după caz;
- eficientizarea activității de raportare periodică cu privire la aplicarea convențiilor la care România este parte care privesc drepturile persoanelor care aparțin minorităților naționale astfel încât să se asigure implementarea eficientă și raportarea neîntârziată a obligațiilor asumate prin instrumentele juridice menționate;
- îmbunătățirea mecanismelor de retrocedare a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada comunistă, astfel încât să asigure soluționarea cât mai rapidă și corectă a cererilor de retrocedare depuse în condițiile legii, în baza principiului restitutio in integrum.

În vederea asigurării și consolidării relațiilor de încredere și respect reciproc dintre majoritate și minorități, Guvernul României se angajează să colaboreze cu reprezentanții minorităților naționale în vederea identificării și soluționării problemelor cu care acestea se confruntă, inclusiv prin:

- consultarea politică a minorităților naționale atât la nivel național, cât și la nivel local, precum și asigurarea și aplicarea cadrului legal pentru facilitarea participării minorităților naționale la viața publică;
- facilitarea dialogului între minoritățile naționale și majoritate în vederea reconcilierii istorice.

În scopul prevenirii și combaterii oricăror forme de antisemitism, xenofobie, rasism, șovinism și altor forme de intoleranță, a discursului de ură îndreptat împotriva diferitelor grupuri, Guvernul României se va implica activ, inclusiv prin:

- luarea de măsuri, pentru informarea populației cu privire la Holocaust și sclavie, în special prin completarea programelor școlare și prin realizarea de campanii de informare;
- integrarea obligatorie în curricula școlară a educației interculturale precum și asigurarea/mărirea fondurilor pentru proiectele școlare și comunitare menite să promoveze interculturalitatea și diversitatea etnică, ca resurse și valori esentiale ale societății românești;
- aprobarea unor linii directoare/unui cod de conduită cu privire la conduita demnitarilor și funcționarilor publici în scopul prevenirii discursului de ură;
- dezvoltarea și promovarea diversității culturale în scopul eliminării prejudecăților și recunoașterii valorilor comune, prin organizarea de programe și campanii;
- Continuarea sprijinului pentru Programul național de asistență socială și medicală pentru supraviețuitorii Holocaustului
- monitorizarea permanentă a aplicării în mod corespunzător a legislației referitoare la combaterea antisemitismului, asigurarea implicării directe a comunității evreiești în elaborarea, realizarea și implementarea de politici publice de prevenire și combatere a antisemitismului;
- informarea şi conştientizarea publică cu privire la atitudinile antirome generatoare de discurs incitator la ură sau de infracțiuni motivate de ură etnică și rasială, prin organizarea anuală, de instituțiile responsabile, de programe și campanii, precum și cooptarea societății civile în aceste demersuri.